

KUZEY GÖZCÜSÜ • Ola Bauer

KUZEY GÖZCÜSÜ

Yeraltı Edebiyatı

OLA BAUER

Ayrıntı Yayınları

Asilerin,

kaybedenlerin,

hayalperestlerin,

küfürbazların,

günahkârların,

beyaz zencilerin,

aşağı tırmananların,

yola çıkmaktan çekinmeyenlerin,

uçurumdan atlayanların...

dili, sesi

Yeraltı Edebiyatı...

OLA BAUER: (Oslo, 1943-1999) Norveç'in Hemingway'i. Uzun yıllar gazetecilik, savaş muhabirliği yaptı. Bütün dünyayı dolaştı. Sevdiği, etkilendiği yazarlar Hamsun, Joyce, Celine, Genet ve Sandemose. Metropolleri ve yeraltını, kaba ve sert diliyle yansıttı. Sert mizaçlıydı; duygusal ve kara romanlar yazdı. Zincire vurulmaya, evcilleştirilmeye izin vermeyen dışlanmışları; kayıtsızlığı reddeden, dayanışma duygusu gelişmiş anarşistleri anlattı. Edebiyata 1976'da *Graffiti* ile başladı. *Magenta* (1977), *Acemi Pezevenk*, çev.: Deniz Taneri, Yeraltı Edebiyatı Dizisi, Ayrıntı Yayınları, 2002, bir üçlemenin sonuncusudur. *Athaşı Nebulası* (1992) ve *Karaayak*'la (1995) birlikte bu dizide Tommy'nin çocukluğu, gençliği ve olgunluğu anlatılır. Diğer romanları: *Bulk* (1978), *Humlehjertene* (1980), *Rosapenne* (1983), *Metoden* (1985), *Lovetemmersken* (1988), *Forloperen* (1999).

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

Kuzey Gözcüsü

Ola Bauer

Ayrıntı: 378
Yeraltı Edebiyatı dizisi: 12

Kuzey Gözcüsü
Ola Bauer

Norveççeden çeviren
Deniz Taneri

Yayına hazırlayan
Can Kurultay

Kitabın özgün adı
Forløperen, 1999

© Ola Bauer & Forlaget Oktober
Türkçe yayın hakları Ayrıntı Yayınları'na aittir

Kapak illüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak düzeni
Deniz Çelikoğlu

Düzelti
Sait Kızılırmak

Baskı ve cilt
Mart Matbaacılık (0 212) 321 23 00 (pbx)

Birinci basım 2002
Baskı adedi 2000

ISBN 975-539-375-7

AYRINTI YAYINLARI
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
Dizdariye Çeşmesi Sk. No.: 23/1 34400 Çemberlitaş-İst. Tel.. (0 212) 518 76 19 Faks: (0 212) 516 45 77

Kuzey Gözcüsü

Ola Bauer

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

"Çardak St. Hans için hazırdı, suya girip canının çektiği bir kadını yakaladı."

Küçük, siyah not defterini kapadı. Tırnaklarımı ona geçirdim, diye düşündü ve not defterini bir yana fırlattı. Sarıya boyalı sınır taşına yaslandı, burada üç ulusun sınır çizgileri Kuzeyin derinliklerinde buluşuyordu. Norveç yönünü gösteren oku izlemeye başlamadan önce sınır taşının çevresinde birçok kez dolaştı.

Şimdi Norveç'teydi. Havayı kokladı. Ağır ağır içine çekti. Kesinlikle Norveç'teydi. Kendi kendine söylendi. Norveç, Norveç, Norveç. 1997 Haziranıydı ve Norveç'e girmişti. Norveç, Norveç, Norveç diye mırıldandı.

Anadilini konuşmayı deniyordu. Sesini yükseltti. Çığlık atmak

istiyordu. Çığlığı kulağına güzel gelmedi. Doğru tonu bulamamıştı. Kulak tırmalayan bir yanı vardır çığlığının. Buraya uymuyordu. Sert, kıraç manzaranın tadını çıkararak seyretti. Yosunların, kayaların, çalıların ve gökyüzünün tadını çıkardı.

Norveç, diye mırıldandı. Norveç, diye homurdandı. Kendini sözlerle anlatmayı öğrenmesi gerekiyordu. Norveç fethedilmeyecekti. Norveç dize getirilmeyecekti. Norveç ele geçirilmeyecekti. Norveç yalnızca onu kendi başına bırakacaktı. Çözülecek hiçbir hesap yoktu. Yalnızca karşılıklı hoşgörüydü söz konusu olan. Sesi kısılmıştı. Konuşması boğazında çatlıyordu. Norveç'i özlememişti, yine de taşları, ağaçları ve insanların o sağır edici uzaklığı sık sık aklına gelmişti.

Gemici torbasını taşımak zordu. Omuz değiştirdi. 40 yıl boyunca bu gemici torbasını taşımak zor gelmişti. Gücü kuvveti yerindeydi, sık çalılar arasından kolay ve rahat hareketlerle ilerliyordu.

Heyecanlıydı. Açıklıktan korkuyordu. Hızını arttırdı ve tanımlanamaz bir açıklığın içinden koşmaya başladı. Çevresinde sivrisinekler vızıldıyordu, ama derisi kalın ve güneş yanığıydı. Kanına ulaşmaları için çok yol vardı. Tadı güzel değildi.

Gezginler için yapılmış, herkese açık kulübenin iyice açığından dolaştı. Pencerelerden ya da kapıdan görülemeyeceği bir açıdan geçerek içeri girdi. Kulübe boştu. Kasaya birkaç Fin Markı bıraktı, bulduğu hazır çorbayı pişirmek için ocakta su kaynattı. Çevrede dolanırken yüksek sesle burnunu çekiyordu. Başı dönüyordu. Burası Norveç'ti. Finlandiya değildi. Norveç'in makarnalı domates çorbasıydı pişirdiği. Masanın başına oturdu ve kaynayan çorbaya dalgın dalgın baktı. Demek yaşam böyle de olabiliyordu. Aslında yaşamının geri kalanını Tromsö'de bir kulübede masanın başına oturup bir tabağın içindeki makarnalı domates çorbasına bakarak geçirebilirdi.

Yarı dolu kaşığı ağzına götürdü. Gözlerini kapadı. Ağır ağır yutkundu. Bu anlatılamaz bir şeydi. Gerçekten anlatılamazdı. Kaşığı bıraktı ve mutlu gözlerini içinde makarnalar yüzen kırmızı çorbaya dikti. Ağır ağır yiyordu. Epey zaman alacaktı bu iş. Söz konusu olan yalnızca çorbanın tadı değildi, bu tadın neyi temsil ettiğiydi. Bu tat hiçbir anıyı temsil etmiyordu. Yalnızca şimdiyi, her şeyin üzerindeki şimdiyi temsil ediyordu. Ağzı kendi zamanıyla dolu olarak oturu-

yordu. Bütün ulusu ağzına doldurmuş oturuyor ve bu güzel tadın damağını çılgına çevirmesine izin veriyordu. Bu çorba göz kamaştırıcı şimdiydi. Her lokmanın ardından Norveç'te batmayı reddeden güneşe bakıyordu. Dünyanın geri kalanını ardında bırakmıştı.

Dışarı çıkıp merdivenlerde durduğunda kendini tamamlanmış hissediyordu. Gerçekten evindeydi. Ev yolunda değildi, evindeydi şimdi. Kendini evinde hissediyordu. Evine hoş gelmişti. Finlandiya'da biraz para getiren birkaç iş yapmıştı. Sonuncu işi Kilpisjarvi'ye giden bir nakliye aracındaydı. Oraya vardığında bir akşam kıyıda oturmuş ve unutmuş olduğu Norveç'i meraklı gözlerle seyretmişti. Evet, unuttuğu ve şimdi de özlediği Norveç'i. Çünkü Tom içgüdüsel olarak şimdide yaşıyordu, geçmişin darbelerini kesip atan ve onu bilinmez şimdiye hazırlayan çok ince bir düzenek geliştirmişti ruhunda.

Şimdi de bir Norveç gezginci kulübesinin merdiveninde duruyordu. Bu duygu her yanını kaplamıştı. Gerçekti burası. Hiçbir şeyi özlemiyordu. Özlem eksiklik demekti. Özlem demir yongasıydı. Güneş batmıyordu. Güneş durdu. Güneş yükseldi. Burası insanı kıskıvrak yakalıyordu. İçeri girdi ve torbasından yün battaniyeyi çıkardı. Aynada kendine baktı. Esmer yüzünün kemikleri dışarı fırlamıştı. Saçı uzun ve griydi. Uzun bir zamandır nasıl göründüğünü hiç düşünmemişti. Dış görünüşü önemsemek kendini beğenmişlikti. Dış görünüşle ilgilenmek maceralar yaşamanın önünde bir engeldi. Dış görünüş mekanik bir zırhtı. Uzun yolculuğuna başladığı zaman bunu bir yana bırakmıştı. Karşısına çıkan gelenek ve göreneklere uymayı öğrenmişti. Gülümsedi. Bir ön dişi eksikti. Yedi yıldır eksikti bir ön dişi. İlk kez şimdi aklına geliyordu bu. Acaba 1997 Norveç'inin gelenek ve görenekleri nelerdi? 1957 Norveç'inin ne geleneklerini ne göreneklerini hatırlayabiliyordu.

Öndeki çimenliğe çıktı, battaniyesine sarındı ve hemen uyuyakaldı. Ertesi gün okun gösterdiği patikada ilerlemeyi sürdürdü. Kendi ıslığını duyuyordu. En son ne zaman ıslık çalmıştı?

Norveç ulusal marşını ıslıkla çaldığını duydu. En azından ona benzer bir şeyi. Tom'un müzik kulağı yoktu. Sonra bağıra çağıra Norveç ulusal marşını söylediğini duydu. Öyle yüksek söylüyordu ki sesi yankılanıyordu. Çok doğal geliyordu bu ona. Belki de bilinçsiz

olarak Norveç gelenek ve göreneklerini yakalamaya başlamıştı. Belki de bütün Norveçliler dağlarda ve ormanlarda dolaşırken Norveç ulusal marşını söylerlerdi. Güldü. Canı ne isterse onu yapabilirdi. Şimdi Norveç'te yürüyor ve şarkı söylüyordu. Mavi gökyüzünde güneş parlıyordu.

Bir kaynağın önünde eğilip tek eliyle hızlı hızlı su içti. Afrika'da bir su birikintisinden su içen bir antilop gibi hızlı ve tetikteydi. Bunu yapması için hiçbir neden yoktu. Kaçmıyordu ki. Evine gelmişti. Bu yol onu evine götürüyordu. Söyleyebildiği tek mısrayı yeniden söyledi. Hiçbir art düşüncesi olmadan şarkı söylüyordu. Norveçli insanlara ne diyecekti? Bir gün insanların o sağır edici uzaklığından ayrılmak zorunda kalmıştı. Ondan ne bekleniyordu? Kendisini açıklayacak cümleler ezberlemeye çalıştı. İngilizce düşünüyor sonra özenle bunları Norveççeye çeviriyordu. Önce içinden, sonra fısıldayarak, ardından yüksek sesle ve tane tane. Sanki sahneye çıkmış da beklenti dolu halka Norveç dilini sunuyordu. Doğru tonu bulamadı. Sözcük ve cümleleri buluyor ama doğru tonu bulamıyordu. O pervasız, çıldırtıcı şarkıyı bulamıyordu. Konuşması düz ve hızlıydı.

Sola, İsveç yönüne döndü. Sınıra yalnızca birkaç kilometre vardı. İsveç'te o herhangi bir insan olabilirdi. Oradan Avrupa'nın aşağılarına yolculuk edebilir ve dolaşmasını günün sonuna kadar sürdürebilirdi.

Akşamı etmekten başka bir hedefi yoktu. Akşama kadar yürüdü, canı istediğinde uyudu ve ertesi günü düşününce mutlu oldu. Ertesi gün bir hazineydi.

Sınıra gitti. İsveç'in içlerine doğru baktı. Çok barışçı görünüyordu. Fark buradaydı. Norveç'te ıslık çalmış ve şarkı söylemişti. Tom 56 yaşındaydı. Arkasını dönüp geldiği yere yürüdü.

Onu Kilpisjarvi'ye getiren Finlandiyalı adam dağlara çıkmak için çok erken olduğunu söylemişti. İlkbahar geç gelmişti ve dağlar henüz çok karlıydı. Ama o doğanın ritmini tanıyordu. Onun pusulası kafasının içindeydi.

Yürüdüğü patika büyük bir kar yığınının içinde kaybolmuştu. Tom gene de doğru yolda olduğunu biliyordu. Uzun saatler boyunca ıssız, beyaz yüzeyin üzerinde yürüdü. Serin rüzgârın tadını çıkarı-

yordu. Kendini bir ayı gibi hissediyordu.

Hiç tanımadığı topraklarda haftalarca yürüyebilirdi. Aşağıya Rosta Vadisi'ne indi ve nehrin üzerinde karların oluşturduğu köprüyü en sağlam olduğu yerden geçti. Birkaç metre aşağısından ya da birkaç metre yukarısından geçse batardı, sulara gömülür, karların altına sürüklenir ve boğulurdu. Kendini riske attığını ona anımsatan ince bir neşeyle dikkatli, hafif adımlarla yürüyordu. Risk güvenli bir tahta korkuluktu. Bu riski aldığı sırada onu seyreden seyircileri yoktu. Hiç yorulmayan bir sinek gibi yaşıyordu o. Her gün onun için kişisel bir armağandı. Her gün çok yüksek kazançlar getiriyordu.

Kulübenin yakınlarında sise yakalandı. Nehirden esen sert rüzgâr sıcak bedenini soğuttu. Kulübeden içeri girmeden önce çevresinde iki kez dolandı. İçeride bir torba bezelye çorbası ve bir kutu köfte konservesi buldu. Kasaya biraz para bırakıp ocağı yaktı. Yerken köfteleri ağzında ileri geri yuvarlıyor, içlerinden birini dişinden boş kalan deliğe itiyor ve bunu zevkle emiyordu.

Rosta nehrinden gelen sesleri dinlerken canı bir olta istedi. Nehir kıyısına yürüdü, sandallarını çıkardı ve ayaklarını buz gibi soğuk suya daldırdı.

İçini çekti. Norveç'te, Rosta nehrinin kıyısında oturmuş, onu yıllardır ayakta tutmakla kalmayıp sürekli olarak hareket etmesini de sağlayan ayaklarını suyun içinde oynatıyordu. Tom kendisinin hiçbir düşmanı olmayan bir kaya olduğunu düşünüyordu. Zamanında düşmana güneş ve yağmur, savaş ve barış satmıştı. Açık bir yürek dışında hiçbir ahlak kuralı tanımıyordu. Düşman şarlatanlara tapardı ama Tom onları kendi masumluğuyla bıçaklamıştı. Onları dolu cepleriyle bırakmıştı. Tom bir kayaydı. Mutlu bir kayaydı o. Berrak suyun içindeki lekeli, meşin gibi ayaklarına baktı ve kendisinden verebileceği bir şeyin olup olmadığını düşündü. Su akıp gidiyordu. Su hiçbir zaman geri gelmiyordu.

Evet, biz bu ülkeyi seviyoruz!* diye bağırdı nehrin üzerindeki yoğun sisin içine.

Bir ses duymuştu. Öne eğildi, ayaklarını yavaşça sudan dışarı çıkardı, yana doğru bir adım atıp hızla döndü. Birkaç metre ötede kö-

* Norveç ulusal marşının ilk mısrası. (ç.n.)

pekli bir Sami* duruyordu. Acaba Tom'un Norveç ulusal marşının ilk satırını bağıra çağıra söylediğini duymuş muydu? Sami başını salladı.

Tom bir şeyler söylemeye çalıştı. Norveççe sözcükler bir türlü ağzından çıkmıyordu. Norveç dili boğazına takılmış ölümcül bir balık kılçığıydı. Sami başını sallayıp bir şey gösterdi. Vadi tarafını gösteriyordu. Köpek sahibinin yanından ayrılıp Tom'u kokladı. Köpeklerden nefret ederdi. Köpeğin başını okşadı. Köpek kuyruğunu sallayıp havladı. Sami yeniden konuştu. İsveççe konuşuyordu. Tom'a Paltsa'da hiç ren geyiği görüp görmediğini soruyordu. Tom evet anlamında başını salladı. Oysa başını sallamasının nedeni Sami'nin ne dediğini anlamış olmasıydı. Sami başını salladı, ıslıkla köpeğini çağırdı ve yukarı doğru yürüdü. Tom öksürüp sesini temizledi. Boğazına bir şey takılmıştı. Tam ademelmasının altına. Hayır, Paltsa'da hiç rengeyiği görmedim, dedi fısıltıyla. Hayır, Paltsa'da hiç rengeyiği görmedim, diye haykırdı Sami'nin arkasından. Sami onu duymamıştı. Tom vadiden yukarı koştu, Sami'yi omuzundan yakalayıp geri döndürdü. Hayır, Paltsa'da hiç rengeyiği görmedim, diye bağırdı. Sami gerileyip peki dercesine başını salladı. Köpek kesik kesik havladı. Ormanda gözden kayboldular.

Tom aşağıya, nehre indi. Heyecanlıydı. Birisiyle anadilinde konuşmuştu. Dili kaybolmamıştı. Nehre indi ve yüzüne bir avuç su çarptı. Hayır, Paltsa'da hiç rengeyiği görmedim, diye mırıldandı. Kulübenin arkasındaki sazları kesip kendine bir yer yaptı, battaniyesine sarındı ve uyudu.

Ertesi sabah hızla vadiden yukarı tırmandı. Sık ormanda epey ilerledi. Dünyada bir tek o kalmıştı. Dünya yüzündeki tek insanın kendisi olduğu düşüncesi her zaman ona kendini iyi hissettiren bir düşünceydi. Ormanda kimse ona ulaşamazdı. Ormandan karların arasına çıktı. Issız bir gökyüzünde dolaşıyordu. Yankıyı ölçmek için çığlık attı. Sesinin geri gelişini duyabiliyordu. Şimdi güneşe çıkmıştı, cam gibi parlak açıklıkta kendini zayıf hissediyordu. Açıklık da ürkütücü olabilirdi.

Daha vadinin sonuna varıp göz kamaştıran suyu, ıslak ve bitek

* Kuzey Norveç'te yaşayan ve Norveçli olmayan yerli halk. (ç.n.)

topraklarıyla Dartvaggi'ye bakmadan önce göğe yükselen ince duman çizgisini görmüştü. Dartvaggi çok güzeldi. Bir kayanın altına uzandı. Bir adam elinde balık oltasıyla kulübeden çıktı. Neredeyse görünmez bir adamdı. Üzerindeki giysiler açık haki renkli ve daha açık renkte lekeliydi. Tom yalnızca hareketi ve olta çubuğunu görüyordu. Kulübenin altındaki açıklıkta küçük bir uçak vardı. Balık yakalamak üzere Dartavaggi'de bir göle doğru giden o adamın yerinde olmak istedi canı.

Tom sık sık başka insanların yerine geçtiğini hayal ederdi. Hiçbir şeye pişman değildi, ama elinden kaçırdığı şeyin, yani başka bir insan olmanın hayalini kuruyordu yine. Bu insan, gözü balık tutmaktan başka bir şey görmeyen, yalnızca balığı çekmeyi amaçlayan şu adam da olabilirdi. Bu uyum, dinginlik ve yalnızlığı düşündürüyordu, hani şu güven duygusu uyandıran güzel yalnızlığı. İnsanın kendisinin seçtiği, dengesini güçlendiren yalnızlığı. Yalnızlık dayanılmaz duruma gelince Tom yerinde doğruldu. Harcket iyi geldi. Değişiklik iyi geldi. Güneşin gökyüzündeki hareketi yeterliydi. Akan su yeterliydi.

Şimdi kayanın altında yatıyor ve yabancı adamın beklentilerini anlamaya çalışıyordu. Bu adam barış ve dinginlik için giyinmiş olamazdı. Çöl savaşları için giyinmiş olmalıydı, çizmeleri bile kum rengiydi. Çizmeler, diye düşündü Tom. Başını salladı. Adamın balık avlamaya sağlam zeminden başlaması gerekirdi, bataklık kıyılardan şöyle beş altı metre içerilerden. Artık Tom, adamın başarılı bir somon avı konusundaki beklentilerini paylaşmıyordu. Bu adam bir amatördü. Üstelik sıradan bir amatör değil, aptal bir amatördü. Çizmelerin yeri değildi burası.

Şimdi adam dizlerine kadar suya girmiş, oltasını sallamış bekliyordu. Güneşle, dedi kendi kendine Tom. Adam balık avlarken güneşi arkasına almıştı. Oltayı güneşe karşı çekiyordu. Balıkların oltayı görüp görmediklerini anlayamazdı. Güneşe karşı, ya da ışığın yönüne çapraz durup avlanması gerektiğini bilmiyordu.

Tom büzüldü. Adam oltayı sağ omuzundan arkaya savurduğu zaman misinanın üzerindeki küçük su damlacıklarını görmüştü. Her nasılsa olta küçük gölcüğün içine düşmüştü ama hiç ustaca bir atış

değildi. Tepetakla, diye düşündü Tom. Kendisi de eskiden böyle balık tutardı. Atışın olabildiğince uzağa gitmesi için başının iyice yakınından atardı. Teniste servis atar gibi. Ve elbette güneşe karşı, ya güneşe karşı ya da güneş ışınlarının ve ters akıntının yönüne çapraz olarak. Ya da eğer varsa esintiye karşı.

Tom bir sigara sardı. Sık sık günlerce sigara içmeyi unuturdu. Şimdi titreyen parmaklarla bir sigara sarmış, yakmış ve obur soluklarla içine çekmeye başlamıştı. Bu adam balık tutamıyordu. Bu adam olta sallıyordu çünkü bunun ruhuna iyi geleceğini duymuştu. Kum rengi kamuflaj giysileri, sivrisinekten koruyucu kasketi, ağı, eldivenleri ve çizmeleri ile orada durmuş güzel zaman geçirdiğini hayal ediyordu.

Bu adam hiçbir zaman balık yakalamayacaktı. Bu adam hiçbir zaman o büyük huzura kavuşmayacaktı. Bunu seyretmek dayanılmaz bir şeydi. Tom çok becerikli biri değildi ama, ister gerçek yemle olsun ister yalancı yemle, balık avlayabilirdi. Güzel bir gündü. Güneş parlıyordu. Hafif esinti suyun üzerinde küçük çırpıntılar oluşturuyordu. O sabah, gerçek yemle balık avlamaya çok uygun bir hava vardı.

Gözlerini kapatıp başka bir şey düşünmeye çalıştı. Sonra yerinden doğrulup ağır ağır suya doğru yürüdü. Doğrusunun nasıl yapıldığını bildiği için işe karışmasının gerektiğini düşündüğü durumlarla çok ama çok seyrek karşılaşmıştı. Bu adam tetikte duracağı bir savaş için giyinmişti, ama çizmeleriyle bataklıkta tepinmesinin ne bir amacı ne de bir hedefi vardı.

Şimdi de konuşuyordu adam. Tom suyun içine girdi ve adamın birkaç metre arkasında durdu. Adam sol eliyle oltayı ve yemi açığa doğru çekti. Tom dinliyordu. Adam sağ elini kulağına dayamış konuşuyordu. Tom'un kafası karışmıştı. Adamın balık avlarken cep telefonuyla konuştuğunu anlaması için birkaç dakikanın geçmesi gerekti. Tom yalnızca bu adamı gerçek yemle doğru dürüst balık avlama konusunda uyarmak istiyordu. Genzini temizledi ama adamdan hiçbir tepki gelmedi. Tom dostça adamın koluna dokundu.

Adam yerinde zıpladı, döndü, geri çekildi ve sivrisinek ağını yüzünden çekti. Bu Tom'un uzun zamandır gördüğü ilk Norveçli yü-

züydü. Sıska ve genç bir yüzdü karşısındaki. Değişmişti. Kırk yılda çok değişmişti. Meraklı, açgözlü, hesapçı, cimri ve kıskanç çizgileri kaybolmuştu. Tom, adamın ağzının çevresindeki gevşek kasların beklenmedik bir şeyle karşılaştığında bu ağzı sonuna kadar açacağını ve çeneyi boyunla birleşinceye kadar aşağı sarkıtacağını beklemişti. Bütün açık ağızların temel özelliği olan çarpık dişler de görünmüyordu bu adamda. Öyle görünüyordu ki tıptaki yeni buluşlar Norveçlilere özgü bu özellikleri ortadan kaldıracak bir çözüm bulmuştu, ya da Tom uzaklardayken bu özellikler genetik olarak ortadan kalkmışlardı.

Tom anlayamadığı durumlarda her zaman sonuna kadar açılan efsanevi Norveçli ağzını özlediğini fark etti. O eski yüz gerçekti, gösterişten uzaktı. O yüzü gören birisi, eğer kendisi de Norveçli değilse karşısındakinin nasıl bir insan olduğunu hemen anlayabildiğini düşünürdü. Ama eğer kendisi de Norveçliyse bu bir karış açık ağızın aslında ustaca bir saptırma olduğunu, bu suratı takınan insanın böyle bir manevra yapmakla çevresindekileri kandırmayı, onları parmağında oynatırken bir yandan da kendi işini yürütebilmeyi amaçladığını bilirdi. Şimdi bu açık ağız ve sarkmış çene kaybolmuştu. Karşısındaki adam bunlara başvurmadan işini görebiliyordu. Tom tek bir iz bile göremiyordu. Hileli çocuksu anlatım gitmiş, bunun yerini görünmez dikenli tellerle çevrelenmiş uzak ve ağırbaşlı, saygın bir anlatım almıştı. Ama Tom dikenli tellerin içinde duruyordu. Hayranlıkla yeni Norveçli yüzüne bakıyordu. Kabul etmesi, iletişim kurması ya da en azından alışması gerekenin böyle bir yüz olduğunu düşündü. Adama başını salladı, gülümsedi. Görevini yerine getirmek istiyordu. Bu da yalnızca yabancıyı Kuzey Norveç'in ortasında, pırıl pırıl sabah güneşinde dikilip sırtına güneşi almış oltasını boşu boşuna sallayıp durmaktan kurtarmak ve ona gerçek yemle balık avlamanın en temel gereklerini anlatarak balık yakalayabilmesini sağlamaktı. Tom el kol işaretleri yapıyordu. Anlatacağı öyle çok şey vardı ki.

Dikkatli olmak gerektiğini, suya sessizce yaklaşmak, su kenarından birkaç metre geride durmak, çok tetikte durmak, biraz öne eğilerek oltayı balığın görüş açısına girmeyecek biçimde savurmak gerektiğini vurgulamak zorundaydı. Eğer çizmelerle suya girilirse ba-

lığın görüş açısı iki katı büyürdü, çünkü balık suyun ne kadar yukarısındaysa görüş alanı da o kadar dar olacaktı. Şimdi bütün balıklar büyük olasılıkla avlanılabilecekleri alandan kaçmışlardı. En iyisi yeniden başlamak, suyun çevresinde dolaşmak, güneşe yüzünü dönmek ve suya Tom'un anlattığı biçimde yaklaşmaktı.

Tom'un adama bunları anlatması gerekiyordu. Öksürdü. Genzini temizledi. Ağzı iyi niyetli cümlelerle doluydu ama böylesine ayrıntılı bir konuyu anlaşılabilir bir Norveççeyle anlatma konusunda hiç şansı yoktu. Sözü ağzında geveledi. Eli koluyla havada işaretler yaptı. Karşısındaki Norveçli yüzde hiçbir değişiklik olmuyordu. Tom'un burnuna hafif bir viski kokusu geldi, Jack Daniels. Geçmiş yıllarda karşılaştığı zenginlerde hep hafif bir Jack Daniels kokusu alırdı. Jack Daniels bütün dünyada zenginlerin soluklarının kokusunun bir parçasıydı. Jack Daniels görgülü kusmuk gibi kokardı. Tom yorulmuştu. Terliydi. Bir uzlaşma bulmak istiyordu.

Barış ister gibi kollarını ileri uzattı. Cep telefonu vızıldıyordu. Bu arada çok sayıda sivrisinek Norveçli yüze konma şansını elde etmişlerdi, hem de yüzden hiçbir tepki gelmeksizin. Tom uzlaşmacı bir yüzle gülümsedi ve sivrisinekleri kovalamak için bir elini uzattı. Eli karşısındakinin yanağına dokundu. İşte o zaman adam tepki gösterdi. Ulumaya başladı. Ağzı kapalı uluyordu, oltayı elinden atmıştı. Geriye doğru tökezleyen Tom sanki başka hiç dil kalmamış gibi Fransızca özür diliyordu ama mırıltıları karşısındaki adamın hareketlerini yatıştırmıyordu. Adam yan tarafa doğru zıpladı, bir yandan da ulumayı sürdürüyordu. Zıplarken dizi pahalı balık sepetinin kenarına takıldı, sepeti fırlatıp attı, sendeleyerek suyun kenarına ilerledi, gıcırtılı çizmeleriyle karaya çıktı ve yukarıya, kulübeye doğru yürüdü.

Tom oltayı yakaladı. Tam bir sanat eseriydi, çok iyi bir işçiliği vardı. Büyük balıkçılık maceraları için yapılmış bir sopa ve misinaydı elindeki. Yemi Doktor Silver markaydı. Tom homurdandı, Doktor Silver; hafif rüzgarlı ve güneşli bir sabah balık avında açık renk bir yem kullanılırsa, güneşe karşı olta savurmanın da bir yararı yoktu. Çünkü kendine ve içgüdülerine saygısı olan hiçbir somon balığı güneş pırıl pırıl parlarken gidip de bir Doktor Silver yemi yutmazdı. Bu

yem bulanık sular ve karanlık, puslu avlar içindi. Yem olarak 10 numara kancalı bir March Brown olsaydı uygun olurdu.

Elinde olta ve sepetle kulübeye yürüdü.

El yapımı, üç parçalı olta tanınmış ve iyi bir markaydı, Hardy. Bu, insanın bütün yaşamı boyunca kullanabileceği türden bir oltaydı. Kimse böyle bir oltayı bırakıp gitmezdi. Tom oltasını adamın eline kendisi teslim edecek ve sonra da yeniden ortadan kaybolacaktı. Kapı çarparak açıldı. Adam dışarı çıktı. Yüzü kararmış ve asıktı. Tom elindeki oltayı salladı. Adam koştu. Tom kendisinin adamın peşinden Fransızca seslendiğini duyuyordu. Uzun boylu, atletik Norveçli ayağındaki kurşun gibi ağır çizmelerle hoplaya zıplaya kulübenin önündeki çayırlıkta koşuyordu.

Tom adamın peşinden gitti. Adam arkasını döndü. Ayakları birbirine dolandı. Tökezledi. Doğayla karşılaştığında kendisini buna uydurması gereken kas sistemi doğa duyusunu yitirmişti belli ki. Tom yaklaşıyordu. Adam sırt çantasını koparır gibi çıkardı, bu da kum rengiydi. Çantayı bir yana fırlattı, şimdi elinde yalnızca siyah, düz bir çanta kalmıştı. Tom durdu. Adam telaşlı elleriyle uçağının iplerini çözmeye çalışırken sürekli olarak dönüp arkasına bakıyordu. İpleri fırlattı, yandaki merdivenden yukarı tırmandı, kapıyı açtı ve emekleyerek içeri girdi.

Tom açıklıkta hareketsiz duruyordu. Elindeki oltayı ileri uzatmıştı. Sıcak bir gündü. Sivrisinekler vızıldıyordu. Kar eriyordu. Uçak bir yarım daire çizerek hareket etti, doğruldu, hızlandı ve havalandı. Tom yerdeki sırt çantasını alıp kulübeye döndü.

Çantada kırmızı şarap, birinin yarısı içilmiş iki şişe Jack Daniels, biftek ve bir torba dondurulmuş kızarmış patates buldu. Bunları hepsini yerine geri koyup çantayı bir köşeye bıraktı. Bir başkasının eşyalarına dokunmayacaktı. Geçen uzun yıllar içinde zor durumda kaldığında yaşamını sürdürebilmek için, yolculuğunu sürdürebilmek için arada sırada ufak tefek yasa dışı şeyler yapmak zorunda kalmıştı elbette. Bunları yaparken de vicdanı onu hiç rahatsız etmemişti.

Oltanın parçalarını ayırdı, üç parçayı siyah kılıfın içine yerleştirdi ve dikkatle aşağıdan ve yukarıdan bantladı. Bunu yaparken el yapımı sopanın zarar görmemesi için çok fazla bastırmamaya özen

göstermişti. Kendine domates çorbası yaptı, bir tabağa koydu ve merdivenlere gidip oturdu. Güzel bir öğleden sonra kayaların, çalıların ve karların üzerine düşen solgun ışığın, tertemiz havanın tadını çıkarıyordu.

Zayıf bir uğultu işitti. Uzaktan uçak belirdi. Tom yerinde doğruldu. Adam tanımadığı şeylere karşı duyduğu korkuyu yenmiş ve eşyalarını almak için geri dönmüştü. Tom bir taş yığınının üzerine tırmanıp el salladı. Uçak iniş yapmaya hazırlanıyordu, ama suyun birkaç metre üzerinden geçip Tom'a doğru yöneldi.

Tom iki elini birden sallıyordu. Yanlış anlaşılmayı düzeltmek istiyordu. Yabancı adamı neşelendirmek için uzun yolculuğundan şöyle güzel bir de öykü anlatmaya hazırdı. Uçak daha da alçaldı. Alçaktan uçarak üzerine doğru geliyordu. Tom kendini taş yığınının arkasına attı. Uçak keskin bir dönüş yaptı. Tom adamın tek bir kası oynamayan asık yüzünü görebiliyordu. Yüz değil kararmış bir yumruydu bu.

Pilot penceresinde bir tüfek belirdi. Tom emekleyerek taş yığınının çevresine dolandı. Tüfeğin ağzından çıkan ateşi görmüştü. Kurşun oldukça yüksekten geçti. Tom'a daha önce de ateş edilmişti ama o zaman bunu bekliyordu. Şimdi şaşırtılmıştı. Taş yığınını kendisiyle uçak arasına almak zor olmadı. Yamacın bu kadar yakınındayken gösteri yapmanın çok riskli olduğunu düşünüyordu. Uçak yükseldi. Böylece Tom korunmasız kalmıştı. Kulübe güvenli değildi. Kulübede her şey raslantıya kalmıştı. Bu mermiler çatıdan ve duvarlardan kolayca içeri girebilirdi.

Bir sonraki atış kulaklarının dibinden geçip neredeyse yarım metre yakınındaki bir taşa çarptı. Tom koşmaya başladı. Canını kurtarmak için koşuyordu. Tromsö'de, Dartavaggi'de güzelim bir manzaranın ortasında canını kurtarmak için koşuyordu şimdi. Norveç'te sıcak bir ilkyaz akşamında, dağların kıyısındaki ve kayaların üzerindeki kar güneş ışıklarıyla kızarırken, sivrisinekler vızıldarken Tom canını kurtarmak için koşuyordu. Kırk yıldır buralardan uzak kalmıştı ve şimdi canını kurtarmak için zigzaglar yaparak koşuyordu. Güneşe karşı koştu. Güneşe karşı koşuyordu ki tüfeğin arkasındaki adamın gözüne güneş girsin.

Tom omuzunun üzerinden arkasına baktı. Adam usta bir pilottu. Pilotluğu balıkçılığından daha iyiydi. Tom'a yandan yaklaşmak ya da dosdoğru üzerine gelmek için 180 derecelik bir dönüş yapmıştı. Bunun üzerine yön değiştirdi ve kulübeye doğru koşmaya başladı. Tom, Tromsö'de sakin sakin balık avlarken bu adamı aşağılamıştı. Bunun hesabını vermesi gerekiyordu. Şimdi uçakla aralarına kulübe girmişti. Bir sonraki atış tahtaları delip geçti ve Tom'un kafa yüksekliğinde yanından geçti. Kulübe bir ölüm tuzağıydı.

Uçak onun yerini bulabilmek için yeniden yükseldiğinde, Tom emekleyerek kulübenin su deposu işlevini gören havuzuna gidip suyun içine daldı. Soğuk başka bütün duyularını uyuşturmuştu. Üç dakika soluğunu tutabilirdi.

Kafasını sudan çıkardığında her yer sessizdi. Kurşun gibi soğuk içine işliyordu. Uyuşmaya başladığını, uykusunun geldiğini hissediyordu. Üzerindeki kazağı ve pantolonu çıkardı. Uçak gitmişti. Çıplak olarak güneşin altına oturduğunda dişleri birbirine çarpıyordu.

Kulübenin içinde, bir mermi bir bardağı kırmış, masanın üzerinde kısa bir yarık açıp sonra da duvarın tahtasını delerek dışarı çıkmıştı. Dün Tom avazı çıktığı kadar Norveç ulusal marşını söylüyordu. Bugün bir balıkçı ona ateş etmişti.

Adamın sırt çantasını açtı, viskiyi, yiyecekleri ve şarabı çıkardı. Tatlı viskiden iki koca yudum aldı. Jack Daniels'in tadı tam hatırladığı gibiydi, soylu kusmuk. Ama yine de ısıtmış ve uyuşturmuştu.

Bifteği tavaya koyup iki tarafını da yüksek ateşte hızla kızarttı, eline alıp çabucak yedi bitirdi. Kırmızı şarap şişesinin mantarını içine itti, küçük bir yudum aldı, ardından da viskiyi yudumlayarak hepsini birden yuttu.

Omuzlarına yün battaniyeyi alıp oturdu. Bifteğin dinlenmesi gerekiyordu. Bu haliyle henüz kan ve hayvandı. Alkol etkisini göstermeye başlamıştı. En son içki içeli epey olmuştu. Finlandiya'da bir keresinde biraz votka içmişti arkadaşlarına uymak için. Şimdi sefil uçan balık avcısının mallarına el koymanın verdiği büyük zevkle çürük tatlı Amerikan viskisini içiyordu.

Olta sopasının parçalarını birleştirdi, misinayı halkalardan geçirdi ve yemleri bağlamak için kendi buluşu olan özel düğümü hatırla-

dığı için çok neşelendi. Bu düğümü uzak diyarlardakilere de öğretmişti. Belki şimdi bir Tazmanya yerlisi yemini misinaya böyle düğümlüyordu. Misinayı kancanın dibindeki o gerekli bir milimetreyi bırakarak dişleriyle kopardı. Açıklığa çıkıp sopanın sağlamlığını denedi.

Eklemler arasındaki denge kusursuzdu. Gerginlik ve direncin bu karışımı olta sopasına eşsiz bir esneklik veriyordu. Bu, ustaların kullanacağı türden bir oltaydı, tam Tom'a göreydi. Elinde yem olarak yalnızca tek bir Doktor Silver olduğu için üzgündü. Tüy ve çöpten yapılmış bir solucan taklidi yani.

Kırmızı şarap şişesini kırdı, şişenin içinden mantarı alıp çakmağının ateşine tuttu ve açık renkli yemi ve gümüş kancayı isle karartı. İsin yapıştığı yerden çıkmaması için yemi tükürüğüyle ıslattı. Viskiden bir yudum alıp şişeyi merdivenin üzerine koydu.

Balık avına çıktığında viskiyi yanına almayacaktı. Önceden ve sonradan içebilirdi ama av sırasında değil. Av, o anı yoğun biçimde yaşamayı gerektiriyordu. Bu olayın alkol ile gölgelendirilmemesi gerekirdi.

Suya doğru inerken bir şarkı mırıldanıyordu. Yine ulusal marşı mırıldandığı. Demek ki henüz vazgeçmemişti. Norveçli insanla ilk karşılaşması tatsız olmuştu ama Tom o adamın bir kuraldışı olduğunu varsayıyordu.

Suya yaklaştıkça adımlarını daha dikkatli atar oldu, ayağının ucuna basarak yürüyordu, bir süre sonra eğilerek ilerlemeye başladı ve sonunda suya birkaç metre kala çömelip oturdu. Bekliyordu. Suyun yüzeyi ayna gibiydi. Tom küçük bir esinti bekliyordu, en azından suyun yüzünü kırpıştıracak bir esinti. Hava kabarcıkları yükseldi. Tom beklenti dolu gözlerle suya baktı.

Suyun kenarında işe yarar bir çıkıntı buldu. Şimdi acele etmesi gerekiyordu. Oltanın sopasını hızla başının üzerinde ileri geri savururken misinayı salıyordu. Oltanın sopasını dosdoğru güneşe karşı bir açıdan küçük bir çalı üzerine kaldırdıktan sonra yemi çıkıntının en ucunda suyun dibine batması için bıraktı. Çünkü eğer burada balık varsa derinlerde, soğuk sularda olması gerekiyordu. Misinayı sert ve kısa hareketlerle çekip bırakarak yemi oynatıyordu.

Tom çok duygulanmıştı. Gerçekten duygulanmıştı. İnce, çift büklümlü, ipek misinanın parmak uçlarına dokunması hoşuna gidiyordu. Bir ipek böceğinin ağından örülmüş gerçek ipekten bir misinayla, bir İspanyol misinasıyla balık avlamanın tadını çıkarıyordu. İpekböceği kendini kozasının içinden çıkarmadan hemen önce alınıp sirkeli suda öldürülür, kurutulur ve kozası boylu boyunca kırılır. Ağ lifleri 25 ya da 30 cm uzunluğunda ipler olarak ayrılıp kurutulur. Sonra bunlar yıkanacak, beyazlatılacak, parlatılacak, çeşitli kalınlıklara ve özelliklere göre sınıflandırılacak ve Selecta, Superior, Estraida gibi güzel, tarihi adlar alacaklar. En iyileri, liflerin iki elmas arasından geçirilmesiyle elde edilir.

Evet, çok güzel, diye düşündü Tom. Bunu yapabilirdi. Bu yaşamı riske atmaya değerdi. Tom da böyle yapmıştı zaten. Bu yüzden vicdanı rahat bir şekilde tehlikeli pilotun balık takımlarını kullanabilirdi. İşte böyle, diye mırıldandı ve oltayı başının üzerinden çok ustaca bir hareketle savurup yeniden fırlattı, sopayı geri doğru sarstı, hareketsiz tutup misinayı salıvermeye başladı. Yem çok derine dalmadan önce durdu. Olta sopasının onun bileğinden aldığı gücü içinde depoladığını biliyordu, birden gevşetip biriken enerjiyi misinaya aktardı. Sopanın ucunu aşağıda tutarak oltayı arkasından düzenli bir hızla çekmeye başladı. Sopanın ucunun hızı bileğinin gücüyle orantılı bir biçimde artıyordu.

Birden durdu, sopayı yukarı kaldırdığında misina yemin çalılara takılmasını engelleyecek bir biçimde arkaya ve yukarı doğru gerilmişti. Balık avlayalı çok olmuştu ama Tom yine de bileğini sımsıkı tutabiliyordu. Bekledi. Saniyenin onda biri kadar bir zaman süren bir sonsuzluk boyunca bekledi ve hatırladı. Misinanın neredeyse tam kendi sırtı hizasına gelecek biçimde gerilmesi, sopanın hiç kımıldamaması ve oltayı savurma hareketinin kendisinin tam misina salıverilmeden önce başlaması gerektiğini hatırlıyordu.

Atışını çırpıntıların sınırında bir yere yöneltti, misina hedefe doğru çözülürken sopayı hiç kımıldatmadı ve tam doğru anda kolunu doğrultup sopayı ileri ve aşağı uzattı. Böylece omuzundan sopanın ucuna kadar uzanan doğru bir çizgi elde etmişti. Çünkü salınan misinanın halkaların arasından geçerken gereksiz sürtünmelere uğra-

maması gerekiyordu. Elinde yedi kangal misina biriktirmiş ve her savuruşta bir çift kangalı salıvermişti, üçüncü savuruşta yemin suya düşmesine izin verdi.

Oltayı üç kereden fazla savurmanın poz yapmak olduğunu düşünürdü Tom. Üç kere yeterliydi. Üç savuruşta da oltaya hakim olduğunu, ilk savuruşta iki, bir sonrakinde üç ve sonuncuda yine iki kangal misinayı salıvermekle doğru yaptığını bulmak hoşuna gitmişti. Önceleri üç kangal misinayı son savuruşa saklıyordu. Daha sonra şimdi yaptığı gibi yapmaya başlamıştı.

Burası Norveç'ti. En güzel yanıyla Norveç. Tom'a daha başka hiçbir şey gerekmiyordu. Bir olta, su ve yalnızlık. Bunlarla yaşayabilirdi. Canı cehenneme, başka hiçbir şey gerekmiyordu ona. Yavaş yavaş geçmişini de unutmaya başlamıştı, çünkü şimdi Norveç'te Tromsö'de bir su kıyısında durmuş, gerçek yemle balık avlıyordu. Yemi ağır ağır oynatarak misinayı topladı.

Yemi sudan çekip çıkardığı andan oltayı suya bırakıncaya kadar yaklaşık dört metre yürümesi gerektiğini hesaplıyordu. Bu dört metreyi ilk iki kör savuruş ve üçüncü kesin savuruş için kullanması gerekiyordu. Uçan balık onun en büyük ustalıklarından biriydi. Tekniğini unutmamış olduğuna çok seviniyordu. Kıyının epey içlerinde iki büklüm olmuş dururken, balığa kendini göstermeden ustaca ve sessizce balık avlayabildiği için mutluydu.

Bu rol hoşuna gidiyordu, kendisini kimseye göstermeksizin ustaca bir şey yapmaktan hoşlanıyordu. Gözünün ucuyla suda, sağ tarafında bir kıpırtı sezdi. Biraz uzağındaydı, bu yüzden buraya ulaşmak için güneş ışınlarının yönüne çapraz avlanması gerekiyordu. Böylece karışık bir olta savuruşunu hiç denemeden uygulamak zorunda kaldı. Sopayı sol omuzunun üzerinden geçirdi, elinin atış sırasında olta sapının geri tarafında kalması için tutuşunu değiştirdi, oltayı hızlı hızlı savurdu, kangalları salıverdi ve yem düşmesi gereken yere, balığın sıçradığı yerin bir metre yakınına düşünce içini çekti. Yemi suya gömülmeye bıraktı. Balık kıpırtının içinde gözden kaybolmuştu. Derinlerde olduğunu anladı.

Bu doğaldı. Balık yılın bu erken aylarında, buzların yeni eridiği soğuk dağ suyunda her zaman diplerde olurdu. Balık su yüzünde son

durduğu yerden hız alıp içeri dalmıştı. Tom su üzerindeki sıçrayışının bir oyun ya da gösteriş olmadığını, yalnızca su yüzeyindeki bir larvayı yakalamak için yanlış hesaplanmış bir girişim olduğunu biliyordu. Şimdi balık birkaç metre derine girmişti ve Tom'un yemi balığın görüş alanına yerleştirebilmesi için yaklaşık sekiz saniyesi vardı. Şimdi zamanı gelmişti. Oltayı dikkatle içeri doğru çekerken bir yandan da kıpırdatarak balığın vurmasını sağlamaya çalışıyordu. Sonra balık yeme vurdu. Tom oltayı çekti, ama çok geç kalmıştı. Balık oltaya yakalanmamıştı.

Tom hızla oltayı topladı. Balık şimdi suyun iki metre altındaki yerine geri dönecekti. Yemi tam olarak bir önceki yerine bıraktı ama bu kez biraz daha derine batmasını bekledi. Çünkü balığın yeme alttan vurduğunu ve Tom güneş ışınlarının yönüne çapraz avlanmak zorunda kaldığı için balığın gözlerinin kamaştığını fark etmişti. Eğer yemin yarım metre daha derine gömülmesine izin verirse balığın yeme yukardan bakacağını ve böylece daha kolay görüp daha iyi nişanlayabileceğini düşünüyordu.

Tom misinayı topladı, bıraktı, hızla bileğini büktü. Bu hareket sopa ve misinadan geçip yemi kıpırdatarak onu daha da iştah açıcı yapmıştı. Balık neredeyse aynı yerde ama biraz daha derinde oltaya vurdu. Tom oltayı çekti, şimdi yakalanmıştı. İşte, diye fısıldadı. İşte, yakaladım onu. Norveç'e geri döndüm ve oltamın ucunda bir balık var. Canı cehenneme, bana başka hiçbir şey gerekmiyor.

Balığın oltaya ne kadar iyi yakalandığını bilmiyordu. Eğer kanca diline takılmışsa balık felç olmuştu ve kolayca çekilebilirdi. Tom böyle olmamasını umuyordu. Eğer kanca sırtına ya da başına saplandıysa bunu oltanın gerilişinden anlayabilirdi.

Misina boşaldı. Dönen makaranın ucu düzenli olarak parmağına çarpıyordu.

Biraz kendine güvenen balıkçılar makaranın durdurucusunu kullanmazlardı. Biraz kendine güvenen balıkçılar makaranın düzenli vuruşlarla parmaklarının ucuna çarpmasına izin verirlerdi. Biraz kendine güvenen balıkçılar balık avladıkları ıssız sularda makaranın durdurucusunun çıkardığı gıcırtının yalnızca amatörlere yaraşır, yersiz bir ses olduğunu düşünürlerdi. Biraz kendine güvenen balıkçılar

oltanın ucuna bir balık takıldığında bile sessizce avlanırlardı. Tom gülümsedi. O bir balıkçıydı. Hiç kimse onun bir balıkçı olduğu olgusunu elinden alamazdı.

Çok iyi bildiği bir işi yapıyordu. Ağır adımlarla suyun kıyısından, bataklık boyunca yürürken oltayı çekiyordu. Sopayı dik açıyla tutmuştu ki misina gergin olsun. Ama aynı zamanda balığın büyük kaçışları için de yer bırakması gerekiyordu. Balığın çenesinin kopması riskini almak istemiyordu.

Sonra balık sudan çıktı. Tom hayran gözlerle gümüş parlaklığındaki gövdenin güçlü sıçrayışlarını izledi. Bu an dondurulup sonsuz mutluluk olarak tanımlanabilirdi. Balık yarım kilonun üzerindeydi. Gerekenden biraz daha uzun süre suyun içinde kalmasına izin vermişti.

Sonunda oltayı topladığında balık yorgunluktan tükenmişti, suyun içinde, karnı yukarıda kayıyordu. Tom'un kancayı çıkarmak için alete ihtiyacı yoktu. Eskiden sağ eline sardığı ince bir yün eldiveni kullanırdı. Şimdi böyle bir eldiveni yoktu, ama bunun yerine boynuna bağladığı eşarbı çıkardı, eline doladı ve elini balığın altına daldırıp çenesinden yakalayarak sımsıkı tuttu, kanca yere düştü. Kanca sert alt çeneyi gevşek biçimde yakalamıştı.

Balığı bir taşla vurarak öldürdü. Karnının üzerine yatırdı. Güzel bir balıktı. Bugün yenilecekti. Yarın tadı daha güzel olurdu, çünkü eti biraz gevşemiş olurdu. Ama eğer Tom onu mendiline sarıp güneşte bırakırsa bu da aynı işi görebilirdi. Böyle yapıldığında ölüm katılığı geçecek ve gevşeme süreci başlayacaktı. O zaman akşama kızartıldığında balığın tadı nefis olurdu.

Tom daha geniş bir alanda avlandı, uzun ve kısa savuruşlar denedi. Güneş ve bir gelip bir giden esintilerle işbirliği yapıyordu. Oltasına sık sık balık vuruyordu ve bu vuruşların çoğu aynı balıktandı. Tom bu balıkların derinlerde dolaşan, yavaş hareket eden türden olduklarını anlamıştı. Vuruşlar daha büyük balıkların habercisi değildi.

Sığ suların biraz açıklarında duran büyük bir kayanın arkasında oltasına sert bir vuruş geldi. Vuruştan sonra oltayı bir metre kadar daha salıverdi ve bütün olasılıkları denemek için yemi çeşitli yük-

sekliklere çıkardı. Balık vurdu ama Tom çok geç kalmıştı. Daha olta yerine yerleşmeden balık onu ağzından atmıştı. Tom içinden sövüp sayıyordu. Antrenmansız kalmışım, diye düşündü.

Bir sonraki atışını sola doğru yaptı, çünkü buranın balığın görüş açısına girdiğini düşünüyordu. Balığın görüş açısına giren alanı genişletmekte yarar vardı, özellikle ışık durumları nedeniyle. Vuruş korkunçtu. Öylesine sağlam yakalanmıştı ki tek yapılacak iş balığı çekmekti. Balık doğrudan yemi ısırmıştı.

Önemli olan balığın yemi nasıl ısırdığıydı. Eğer balık yemin ucunu birçok kez ısırdıysa o zaman daha fazla boş vuruşu engellemek için yemin ucunu kesmek gerekirdi. Şimdi yem çenenin içine iyice girmişti. Tom oltayı gevşek bıraktı ve balığın istediği yere gitmesine izin verdi. Balığın oltadan hiç kurtulamayacağını biliyordu çünkü ikili kanca çeneye iyice batmıştı.

Balık suyun aynasını bir bıçak gibi keserek ortaya çıktı, öylesine yakındaydı ki Tom üst dudağındaki yemi görebiliyordu. Balığı havada tuttuğunu, onu burada istediği kadar tutabileceğini ve inceleyebileceğini hissediyordu. Doruk noktası buydu işte. Kendisi ve bütün gücüyle savaşmayı sürdüren cesur balık arasındaki gergin, parlak ipek iplik. Tom balık için acıma değil ama derin bir hayranlık duyuyordu. Mutluluk ve açlıkla karışık, derin ve gizlenmemiş bir hayranlık. Evet, gerçekten de aynı zamanda açlık.

O yalnızca tutkulu bir balıkçı değildi, aynı zamanda tutkulu bir balık yiyiciydi. Tombul, silindir biçimli somon balığının yalnızca görünüşü bile karnını acıktırıyordu. Balık şimdi derinlere bir dalış yapmıştı, disiplini bozmamak önemliydi. Tom üstünlüğü elden bırakmıyor, oltayı salıverirken belli bir gerginlikte tutuyor ve balığın kendine gelmek için zaman bulamamasına dikkat ediyordu. Bu, balığa gereksiz bir işkence çektirmek olurdu zaten.

Balığı küçük bir kum yığınına çekti. Balığı çekerken kafasını suyun üzerinde tutmaya özen gösteriyordu. Vurup öldürdü ve mendilinin üzerinde güneşin altına bıraktı.

Hava birazcık serinlemeye başlamıştı. Sivrisinekler sıklaşmıştı ama Tom bütün dünyadaki sivrisineklerle, ısırılmaya değmediği konusunda bir anlaşma yapmıştı.

Afrika'da sıtmaya yakalanmıştı. Düzensiz aralıklarla sıtma nöbetleri geçiriyordu. Nöbet geldiğinde titreyerek, ter içinde kendinden geçerdi; o zamanlarda da bilinçaltından göz alıcı renklerde bir yığın tablo çıkıyordu karşısına. Su gibi terlemiş, zayıflamış olarak kendine geldiğinde iskeletini çok iyi hisseder oluyordu, onu kurtaranın iskeleti olduğunu çok iyi biliyordu. Kendine geldiğinde hep muz ve balık yerdi. Sivrisineklerin hiç hoşuna gitmeyen ekşi kanıyla yaşama dönerdi.

Sivrisineklerin gölgesi akşamı grileştirmişti. Tom üç balık daha yakaladı. Biri dilinden yakalanmış ve hiçbir direnç göstermeden gelmişti. Hep böyle olurdu. Ama ne kadar isle siyahlaştırılmış olursa olsun bir Doktor Silver'den ne beklenirdi ki? Aynı zamanda kanca da çok küçüktü. 6 numara kanca gölet balıklarına uygundu, yarım kiloyu geçen balıklara değil. 10 numara ancak yeterdi.

Hoşnuttu. Yiyeceği çıkmıştı. Balıkları temizledi, mendilini yıkadı, son tuttuğu üç balığı gazete kâğıdına sardı.

Bu yemek gaz ocağında hazırlanmamalıydı. Gaz ocağı çorba ve et içindi. Balıkların etli kısımlarını tuzla ovdu. Koruluktan iki dal kesti ve bunları Y biçimi alacak şekilde budadı, hemen hemen bir sapana benzemişlerdi. Balığın yan yüzgeçlerini budanmış dallara bağladı ve kuyruğu sapına doladı. Aynı şeyi öteki balığa da yaptı. Kulübedeki odunlar ve çalı çırpıyla bir ateş yaktı, elinde viski şişesiyle güneş alan duvarın önüne oturdu.

Şu andakinden daha iyi olamazdı. Gerçekten de şu andakinden daha iyi olamazdı. Geceyarısı güneşinde, elinde bir şişe viskiyle oturmuş, ateşin balıkları pişirecek kadar ısınmasını bekliyordu. Şimdi viskinin tadı daha güzel geliyordu.

Hiç bitmemesini istediği bir durumdaydı. Bu daha önce de başına gelmişti. Belki bir kadınla karşılaşmış ve onunla yaşamının sonuna kadar birlikte olmak istemişti. O kadından çocukları olacaktı. O kadınla birlikte yaşayacaktı. Kibar bir erkek olacaktı. İyi bir baba olacaktı. Ekmek parasını kazanacaktı. Kimseye yük olmayacaktı. Herkes ona iyi gözlerle bakacaktı. Ve tam da bu güzel isteklerinin en güçlü olduğu anda, tam da o güzel an her şeyi kapladığında, kavanoz bal ile dolduğunda, mutluluk büyüdüğünde, cehennemden bir el uza-

nır, Tom'u ensesinden yakalayıp oradan uzaklaştırırdı. Burada istek ya da sezgi değildi söz konusu olan. Mutluluğa benzer şeyi terketmeye onu zorlayan kendisinin dışındaki güçlerdi. Yoksa yalnızca bunların gerçekleşmesinden mi korkuyordu? Bu, yalnızca düşüşü hafifletmek için yapılan bir hareket miydi? Tom bilmiyordu. 56 yaşına gelmişti. Artık bir şeyleri bilmesinin zamanı gelmişti.

Her zaman bildiğinden de daha az şey biliyordu. Yokluk içini kemiriyordu. Yokluklarını paylaşacak birini bulması gerekiyordu. Sık sık iki ya da üç yıl aynı yerde yaşadığı, arkadaşlar ve belki de bir sevgili bulduğu, isteksizce, ıkına sıkına değil ama doğal bir süreç içerisinden küçük bir topluluğun bir parçası olduğu olmuştu. En azından öyleymiş gibi görünmüştü. O zamanlar bir doygunluk duygusuyla arkasına yaslanır ve bu duygunun içine yayılmasını isterdi. İç dinginliğe, o kendinden hoşnut ruh durumuna ulaştığını hissederdi. İç dinginlik, o güzel, acısız akış. Bu onun için sürekli bir düş değildi ama belli durumlar böyle bir çözüm için, sürekli ve uyumlu bir çözüm için kapıyı açıyorlardı. Böyle durumların ortaya çıkması için kendisi hiçbir şey yapmamış oluyordu.

Ama içinde yerleşmemiş bir yan kalıyordu yine de. Bir gevşeklik ki aşırı uyuşmuş bir organ gibi, geç kalmış kötü yürekli bir ikiz kardeş gibi, başını annesinin memesinden çekip bağırmaya başlayan bir çocuk başı gibi bağırıp çağırıyor, Tom'u bu cenneti terk etmek zorunda kalıncaya kadar zorluyordu.

Çok güçlü bir çığlıktı bu. Tom bu çığlığı kıskıvrak bağlamayı denemişti. Kötü yürekli ikizi başını uzatıyor ve tam iç dinginlik yerleşmek üzereyken bağırıp çağırmaya başlıyordu. Tom yeniden yola çıktığında kendini aptal hissediyordu. Savaşı yitirmişti. Savaş alanından kaçmıştı. Göğsünde bir şey çırpınıyordu. Bu çırpınan şey yüreği değildi, mutluluk kahkahaları atan o peltemsi kötülüktü.

Tom sıklıkla gündelik yaşamın gerisinde kalırdı. İnişe geçerdi. Tökezleyerek, ağrılı bir yürüyüşle inişe geçerdi. Hareketleri acılı ve alışılmadık olurdu. Eklemleri sızlar, derisi yanardı. Önemsiz şeylerin diktatörlüğü, diye bir ad taktığı o hastalığa yakalanırdı. Ağlar sızlar, ulurdu. Çok zavallı ve şanssız bir insandı. Her yükselişi ağrılarını daha da azdırırdı. İki büklüm olurdu. Yerin altına girmeye çalışırdı.

O anlarda karşılaştığı insanlar hoşgörülüydü. Tom'un karışık beden diline katlanıyorlardı. Onun zavallı duygusallığını anlıyorlardı. Tom tekdüze gidişi bozuyordu. İnsanlar onun sızlanan sesine, ağlamaklı gözlerine ve sürüklenen adımlarına katlanıyordu. Tom kendini cehennemden uzanan elin kayaların üzerine fırlattığı felçli bir uçan sincap gibi hissederdi.

Ama kendini toplar ve yeniden doğrulurdu. İnsanlığın sınırı yoktu. Soluk verir, bedeni yerine yerleşir, içindeki ses susardı. Kendisinin bir tepsi içinde sunulmasına ses çıkarmazdı. Tom yenilebilirdi. Tom sevilebilirdi. Tom öldürülebilirdi. Tom'un kanı emilebilirdi.

Açık bir yürek ve ikiye ayrılmış bir kafayla bütün dünyayı gezmişti. Yaşadığı andan en ince ayrıntıları çekip çıkarma becerisi geliştirmişti. Tom bir taştan gözyaşı çıkarabilirdi.

Ama yalnızca bakkala gitmek bile derinlerde yanan bir cehennem ateşine dönüşebilirdi. Tom çok iyi hatırladığı halde, anılarını bilinçaltına itiyordu. Anılar onu oluşturmuşlardı, artık işleri bitmişti. Bu kadarı yeterdi.

Şimdi güneşe bakan duvarın dibine oturmuş, mide bulandırıcı viski içiyordu. Ocağa odun atıp kendine bir sigara sardı. Rutinlere bayılıyordu. Yeni bir yerdeki rutin işler ona yaşamın nasıl yaşanması gerektiği konusunda bir görüş açısı sağlıyordu.

Yapacağı tek şey arazinin çizgilerine uyum sağlamaktı, böylece insan görünmez olabilirdi. Bunu yapmak yaşama hoş bir dinginlik getiriyordu. Her şey kendiliğinden olup bitiyordu. Çatal kullanması yeterliydi.

Sık sık başkaları gibi olmak isterdi. Aslında başkaları olmak isterdi. Milyonlarca yaşam vardı ve hepsi onu bekliyordu. Onlara benzedi. Onlarla bir olmak istedi. Taklit etti. Öylesine taklit etti ki kendisi ortadan yitti. Tom yitmişti. Bu onu çok sevindirdi. Ne zaman ve nerede olursa olsun, canı kimi isterse o olabileceğini göstermişti kendine. Değişkendi. Onun gücü buradaydı. İnanılmaz olanakları vardı. Acımasız bir çiçek olabilirdi, korkunç acımasız bir çiçek. Akan lavların arasında büyüyebilirdi, kökleri ölümcüldü.

Zengin, görünmez bir yaşam sürdürmek istiyordu. Ruhunun derinlerine dalmak, doğru tonu bulmak, omuriliğindeki kıymığı çekip

çıkarmak istiyordu. Sınırsız bir iyilikten kanatları olsun istiyordu. Sarsıcı bir güven istiyordu. Kendini sunduğuna inanıyordu.

Gerçeklik hayalden boşuna bir kaçıştı. Bir öykü güzelse gerçeklik kanlar içinde bir kayanın dibinde yatıyor demekti. Tom yalanın gülmeyle birlikte geldiğini düşünüyordu. İlk kahkaha açığa vurulan ilk yalanla ortaya çıkmıştı. İlk kahkahaların acımasızlık ve kötülükle birlikte atıldıklarına inanıyordu. Gülme kasları hiç de iyi bir şeyin araçları değildi. Gülümseme belki de kısık sesli bir yüz buruşturmaydı.

Tom bilmiyordu. Tek bildiği şey gerçeğin herkese açık olduğuydu. Yalan ustalık gerektiriyordu. Tom eğlendirmek için kendini kandırabilirdi. Sefil bir gerçeği müthiş bir yalan gibi sunabilirdi. Haftalarca anlatıp durabilirdi. Konuşmasıyla kadınların sevgisini kazanabilirdi. Olgulara inanmıyordu. Öykülere inanıyordu. Onun tek sermayesi buydu. Onun göz yaşartıcı açıklığı buydu işte. Kişiliğini bununla doldurabilirdi.

Ölüm ortaya çıktığında yalan geri çekilirdi. O zaman aldatmaca yerini şu bengi zaman denen şeyi yöneten gerçeğe bırakırdı.

Tom, anlatacağı öykünün alevleri kafasını kuşatmış olarak yaklaşırdı kadınlara kimi zaman. Onun pek farkına varmazlardı. Anlamlı bakışları, güçlü kasları, içinden taşan bir aydınlığı, dikkat çekici bir dış görünüşü yoktu; zaman zaman bir kadına yaklaştığında hiç dikkat çekmezdi, öylesine ilginçlikten uzaktı ki kadın onun zararsız olduğuna karar verirdi.

Tom'a umursamaz bir bakış fırlatırlardı. Sonra Tom öyküsünü anlatırdı, ustaca sözlerle değil, kopuk kopuk, akıcılıktan uzak bir anlatımı vardı. Bunu özellikle yapmazdı, yalnızca anlatımı böyleydi. Konuşmasıyla kendisine yalnızca kısa bir cinsel eylem için kapıyı açmakla kalmaz ama kadının ruhunun içine giren yolu bulurdu. Öykü süresi içinde o kadının ilgisini tümüyle kendi üzerinde toplamayı başarırdı. Yalnızca birkaç dakika da olabilirdi bu. Ağzını açtığı ana kadar çevresine ne yalnızlık ne de özlem dalgaları saçmayan zararsız bir gezgin gibi görünürdü. Öylesine geçip giden birisiydi. Ama öyküsünü anlatmaya başlayınca ilgi uyandırıyordu.

Sonra öyküsünü yavaş yavaş toparlar, hiç kimseye farkettirme-

den daha az atlaya sıçraya konuşmaya, daha somut şeylerden söz etmeye başlardı. Konuyu derinleştirirdi. Hiç kımıldamadan kadına yaklaşmış olurdu. Kendini arka planda tutar ve işi yapmayı öyküye bırakırdı. Bu öyküydü, Tom'un kendisi değil.

Tom eli açık bir yalancıydı ama bir yere geldiğinde sınırı çekerdi. Ucuz çapkınlıktan geçerdi bu sınır. Tom güzel bir öyküyü böylesi bir şey için harcamazdı. O zaman sevimliliğini kullanmak yeterliydi. Sevimlilik yüzeysel bir gülümsemeydi, gerçek yalanla hiçbir akrabalığı yoktu. Sevimlilik kozmetik bir buluştu ve aslında yalnızca bir kendini aldatmaydı.

Tom keskin kokuları ve keskin sesleri kabul ederdi. Başka insanların içinden taşan umutsuzluklarını kabul ediyordu elbette. Ama iş öyküye, zamanın şafağından bu yana dağlardan akıp duran pınara, kavramın sonsuzluğunda alev alev yanan ve insanlarda daha uzun yaşama isteği uyandıran molekülle gelince her şey ciddileşirdi. Sesin tonu, diye düşündü Tom. Ton önemliydi. İnsan tonu bozmamalıydı.

Tom öykülerini kendi yaşamlarını sürdürmeye bırakırdı. O yalnızca bir aracıydı. Öyküler Tom'un açık yüreğinin içerisinde yaratılıyor ve yarılmış kafatasının içinde uğulduyorlardı. Ama bunların yaşama geçirilmeleri gerekiyordu. Varoluş içerisinde uyuşturucular gibi kök salmaları gerekiyordu.

Tom bu sürecin bütün dünyada böyle olduğunu, bütün varoluşun özünün böyle yalanları aktarmak olduğunu, bunların yemek, uyku, sevişme ve çalışmadan daha önemli olduklarını, yaşam için gereken her şeyin bunların içinde olduğunu sanıyordu. Öyküler, ardında yatan olayların kendilerinden daha önemliydi. Olaylar, yaşananlar denilen şeylere bağlı olurlardı çoğu kez, ama olayın kıyısına gelen öykü savunmasız ve kırılgan yalanla dolup taşardı. Bu da onun artısıydı. Bu iş tam bir büyücülüktü.

Tom işte böyle konuşarak kadınlara ulaşırdı, aynı zamanda erkeklere de. Ama kadınlar üzerindeki etkisi daha güçlüydü. Kadınlar inanılmaz bir şeyle karşılaşınca kuyruğa giriyorlardı.

Kadınlar, gülünç şeyleri kavrama konusunda her zaman aynı yeteneği göstermiyor olsalar da doğuştan yalancıydılar. Dünyanın en doğal şeyi gibi yaparlardı hayal kurmayı. Tom kadınları yeğliyordu,

onların ruhunda keskin bir hava vardı. Erkekler bulanık genetiğin, şu erkeksi denilen dünyanın trajik sembollerinin kurbanlarıydı. Erkek tarihsel olarak ayağını yere basmaya yargılıydı. Erkek yalan söylediğinde kızarırdı. Usta erkek yalancılar yalan söylerken ne yaptıklarının farkında olmayanlardı.

Hayır, Tom kadınları severdi. Onlar ağır ve değerli bir yük taşıyorlardı. Yükleri bakışlarında yatıyordu. Yükleri seslerinde yatıyordu. Erkek işi şansa bırakmazdı. O işi güvenceye almak için önemli durumlarda her şeyi kendine saklardı. Dışarı hiçbir şey vermez ama aralarda eğlenirdi. Erkeğin görevi aralardaki sessizlikleri doldurmaktı. Sessizliğe dayanamazdı.

Tom yabancı bir ülkede bir kadının karşısında durmuş ve kendini ortadan silmişti. Öykünün en iyi olduğu yerde Tom görünmez olurdu. Kadın böyle avlanmıştı. Daha fazlasını duymak istiyordu. Erkek kibarca dinliyordu. Kibarca gülüyordu. Her zaman doğru yerlerde gülmeyi başaramıyordu. Erkek öykünün gerçek olup olmadığını merak ediyordu. Kadın gülmüyordu. Tom en gülünç yerlere geldiğinde kadın ciddi gözlerle ona bakıyordu. Böylesi bir şakanın gülünmeyecek kadar ciddi bir şey olduğunu anlamıştı kadın.

Büyük şaka açık ruhları tepeleme doldurmuştu ve ucuz bir kahkahayla uzaklaştırılmaması gerekiyordu. Erkekler içlerinde önemli şeylerin bildirildiği öyküler anlatıyordu. Uzun fıkralar gibi öyküler anlatıyorlardı. Dayanılmazdı anlattıkları.

Tom anlatırken kendisini ortadan siliyordu ama aralarda yenilenmiş bir biçimde ortaya çıkıyordu. Daha da çekicileşmiş oluyordu o anlarda. Öyküleri hesabına ne isterse yapabilirdi. Evet isterse öyküsünün kıyısında sevişecek kadar ileri gidebilirdi, ama o zaman bunu öykünün süreceğini, yabancı ruhun birazcık rahatsız olacağını bilerek yapardı, çünkü sevişme eylemi yeni bir tanışıklığın coşkulu bir biçimde ortaya sürülmesinden başka bir şey değildi.

Tom esnedi. Ateş düzgün olarak yanıyordu. Üzerlerine balık takılı Y biçimindeki iki dalı ateşin yanına, toprağa sapladı. Kokladı. Biftek yemişti. Ama biftek başkaydı, balık başka. Kurt gibi acıkmıştı. Duygulanmıştı. Aşağı inmiş güneş. Sivrisinek. Dartvaggi'deki ayna gibi su. Karların derin sessizliği.

Fundaların arasından elli metre kadar yürüdü ve arkasını döndü. Buna bir de uzaktan bakmalıydı mutlaka. Ölüm sessizliği vardı. Ateş, sopaya takılmış balık, kulübe, su, güneş, dağlar. Ölüm gibi sessizdi her yer. Daha ötesine bakmak için hiçbir neden yoktu. Burası Tom'un gerçeğe en çok yaklaştığı yerdi. Bu bir öykü değildi. Fundalar, çalılar, sivrisinekler, ateş, kulübe, kar, balık, dağ, su, gökyüzü, güneş. Daha öte anlatılması gerekmiyordu bunların. Doğa onun içindeydi. Tom'un dini doğaydı. Doğa yalandan önce de buradaydı, gerçekten önce de.

Eğer bir el kulübeyi, ateşi, balığı ve şişeyi uzaklaştırsaydı her şey eskisi gibi olacaktı. Bütün katkı buydu, kulübe, ateş, balık ve şişe. Tom insanların doğadan başka bir şeye nasıl inanabildiklerini anlamıyordu. Doğa mırıltılar içinde sürüp gidiyordu. Her şeyin üstündeydi.

Gururu kırılmıştı şimdi. O doğanın alçakgönüllü hizmetçisiydi. Uzun bir süre durup kulübeyi, ateşi, balığı ve şişeyi seyretti. Doğa gerçekti, yerinden oynatılamazdı. Başını öne eğip mırıldanarak özür diledi. Sen gerçeksin, diye mırıldandı. Sen gerçeksin diye bağırdı gökyüzünün her bir yönüne. Gidip şişeyi aldı. Doğa ona kibarca yanıt verdi. Tanrı'nın doğası diye mırıldandı Tom.

Elindeki kahrolası şey gerçek değildi. O bir günahtı. Şişeyi güneşe doğru kaldırdı. Ruhunun şerefine kaldırıyordu Amerikan viskisini. Durmuş, doğanın karaciğerini içiyordu. Tromsö, diye düşündü. Hayır, doğanın dalağını içiyordu. Kendini doğanın yapısı içerisinde dış etkilere açık bir organda bulmuştu. Rahat, dayanıklı ve pratik bir giysi vardı üzerinde. Oysa o kendi içini çöple dolduruyor ve doğanın ruhuna, doğanın kanına utanmazca küfürler tükürüyordu. Yeniden başını eğdi.

Tom bulaşıcı bir hastalık tehlikesini temsil ediyordu. O doğanın dalağında bir mikroptu, doğanın karaciğerini eriten bir asitti, doğanın kulağına kaçmış ve çevresini kemirerek kendine doğanın beynine giden yolu açmaya hazırlanan pörsümüş bir kırkayaktı. Akciğerde bir lekeydi.

Düşlere dalmışçasına doğanın beden kokusunu kokladı. Yanık balık kokuyordu. Ateşe koştu, dalları çevirdi. Balığın derisi kapkara

yanmıştı. Güldü. Kimse onu yakalayamazdı. O yakalanamazdı. Ben, bin yıllık krallığın bir parçasıyım, dedi ve kulübenin arkasındaki havuzdan bir bardak su getirdi.

Doğanın tadının keyfini çıkarıyordu. İnancını yiyordu. Gerçekten bir ısırık aldı. Kendini yiyordu. Bu anlatılamaz bir şeydi. Yalnızca gerçek olmayan şeyler anlatılabilirdi. Alçak sesle mırıldandı ve hızla yedi. Kendi inancını harcamaması için hiçbir neden yoktu. Doğayla olan ilişkisine protestan bir sınır koyması için hiçbir neden yoktu.

Mırıldandı, ağzına yemek doldurdu, kılçıkları tükürdü, yuttu, tükürdü, koca lokmalar aldı, deri parçalarını bile yedi, ağzını sildi ve karnı tok, ateşin yanına uzandı. Eğer şimdi ölecek olsaydı mutlu ölürdü. Ölüm konusunda aklına gelen tek düşünce bu oldu. Ölüm anında yanında hiç kimsenin olmasını istemezdi. Bu kafa karıştırıcı olurdu. Birdenbire, bir düşüncenin, bir eylemin ortasında ölmek isterdi.

56 yaşındaydı ve yaşamdan hoşnuttu. Yaşlılık sakin bir şey gibi görünüyordu. Ziyaret ettiği birçok toplulukta yaşlıların yüksek bir konumları vardı. Onlara değer veriliyordu. Tom yüksek bir konuma yerleştirilmek istemiyordu. O kendi kendinin kaynağıydı. O varolmak istiyordu. Kendi varoluşundan sorumlu olmama düşüncesine dayanamıyordu. Uykusu gelmişti. Bu gece gökyüzünün altında uyuyacaktı. Açık bir ruhla, korunmasız, kendisi ve toprak arasında yalnızca bir yün battaniyeyle yatmayı yeğliyordu. Şişeyi boşalttı. Lağım kokuyordu ama canı cehenneme. Şişeyi koluna sıkıştırdı ve o anda uykuya daldı.

Sabah erken uyandı. Üşümüştü. Ateş yanıp bitmişti. Kulübeye gidip yıkandı, kasaya kullandıklarının parasını ödedi, yerleri süpürdü, uçaklı balıkçının çantasında bulduğu yiyecekleri bir tepsiye yerleştirip kulübenin arkasında bir gölgeliğe bıraktı. Bir balık kızartıp eliyle yedi. Öteki ikisini gazete kâğıtlarına sarıp gemici torbasına koydu. Deftere adını yazmadı. Böyle bir adı sağa sola saçmak için hiç neden yoktu.

Güzel oltayı parçalarına ayırdı ve bunları özenle deri kılıfına yer-

leştirdi sonra uçaklı balıkçının çantasının içine koydu. Yüzünü buruşturdu. Olta oraya yakışmıyordu. Tehlikeli pilot ya da berbat balıkçı bu oltayı hak etmiyordu. Adamın kendi uçağı vardı, kendine yeni bir olta satın alabilirdi. Tom'u öldürmeye kalkmıştı. Tom'un da bir şeyleri geri alması gerekiyordu. Böylesine değerli şeyleri kamuflaj renklerinde gülünç bir naylon torbanın yanında bırakamazdı. Olta sopasını, misinayı ve yemi yanına aldı. Zaman içinde kendine 10 numara bir March Brown kanca alırdı. Yaptığı şey hırsızlık değildi, yalnızca adamın yaptığının bedeliydi.

Bulutsuz ve sıcak bir gündü. Finlandiya'da yağmur yağmıştı. Ceketini beline bağlayıp Dividalen'e giden yola çıktı. Yolda balık avlamayı düşündü ama torbasında iki somon balığı vardı. Tom yalnızca kendi yiyebileceği zaman balık avlardı. Balık avlamanın zevki ve açlık arasında bir bağlantı olması gerekiyordu.

Islık çalıyordu. Yeni bir kimlik kazanmıştı. Tromsö'de dolaşmaya çıkmış bir Norveçliydi. "Ben bir başağım" diye şarkı söylüyordu. Yalnızca bu kadarını biliyordu. Dağ ona yanıt vermedi. Tom gürleyerek "Ben bir başağım!" dedi. Şimdi uzaklarda bir homurtu duymuştu.

Skakter vadisini geçip yukarı tırmandı. Jer'ta ve Küçük Jer'ta'yı geçtiğinde havada yeni bir koku hissetti, bu ormanın kokusuydu. Hızını arttırdı. Artık şarkı söylemiyordu. Orman kokusunun şarkılarla bozulmaması gerekiyordu. Julusvaggi'den koşar adımlarla geçti, işaretli patikadan ayrıldı ve bataklığın ortasına daldı.

Yönü kafasındaydı ve doğa da ona yardım ediyordu. Yalnızca doğaya güveniyordu, hiçbir zaman aldatmamıştı onu; kan ve hücrelerden bir pusula vermişti.

Koşuyordu, cennet gibi Julusvaggi'yi neredeyse görmeden geçti. Koku yaklaşıyordu. Bu çam ormanı kokusuydu. Burnu çam kokusuyla dolmuştu. Çamların kokusunu yitirmemesi gerekiyordu. Zamanında yetişmek zorundaydı. Norveç'in çam ormanlarını göremeden öleceğinden korkuyordu. Tökezledi. Yuvarlanıyordu neredeyse.

Sonunda oraya ulaşmıştı. Karşısında Norveç ormanı uzanıyordu. Bir taşın üzerine oturup Norveç ormanını derin derin içine çekti. Norveç ormanı nostalji değildi. Norveç ormanı romantik değildi.

Norveç ormanı bir başyapıttı. Norveç ormanı doğanın bilinçaltıydı. Her şey burada olup bitmişti. İnsanın Norveç ormanında dolaşırken dikkatli olması gerekirdi.

Elbette bu da anlatılamaz bir şeydi. Norveçli yazar Knut Hamsun doğa üzerine yazıyormuş gibi yapmakla kendini gülünç düşürmüştü. Norveç çam ormanı, görünüşüyle ona Knut Hamsun'un gülünç, zavallı ve alaycı olduğunu anlatıyordu.

Aşağıya Dividal ve Anjavass vadilerine baktı. Burada, dağın eteklerinde orman küçük, sağlam çam öbekleri olarak başlıyor ve verimli bir kaynak gibi iki vadiyi de kaplıyordu.

Gözlerini kapatıp havayı kokladı. Derin bir soluk alıp gözlerini ağır ağır açtı. Bu anlatılamaz bir manzaraydı. Müthiş bir manzaraydı. Hem korkuyordu hem de mutluydu. Norveç ormanının içlerine dalmak için cesaret gerekirdi. Titredi.

Geri dönebilirdi. İsveç ormanlarına dalabilirdi. Finlandiya ormanlarına dalabilirdi. Ama Tom Norveçli olduğunu keşfetmişti. Kırk yıldır yabancı ülkelerde kalmış olmasına karşın Norveçli olduğunu keşfetmişti. Norveç ormanı İsveç ormanından başka bir şeydi. Aşağıda o kahrolası Norveç ormanı uzanıyordu. Eğer buraya girerse dışarı çıkabileceğinden emin değildi. Dağlar özgürdü. Dağ insanın derisiydi, orman bilinçaltıydı.

Tom bir sigara yaktı ve ağır bir duman bulutu savurdu havaya. Duman dağlardan Norveç ormanının üzerine doğru alçaldı. Bir kayanın arkasında kayboldu. Tom yerinden doğrulup dumanı izledi.

Burası çok yaşlı bir ormandı, yıpranmış çamlar ve boz, ölü ağaç kökleri vardı. Sandallarını çıkarıp saygıyla yaşlı ağaçların çevresini dolaştı. Bunlarda kalıcı bir gurur vardı. Çevrelerini yosunlar ve taşlar sarmıştı. Burada zaman yoktu, boz köklerin yaşı ölçülemezdi. İşlerini yapıp bitirmişlerdi ama şimdi de yerlerini bırakmıyorlardı. Orada hiç boyun eğmeden, boz ve ölü olarak duruyorlardı. Tom ağır ağır soluk aldı. Arazi alçaldı, genişledi. Görebildiği kadarıyla eğim azalmış, yeşillik artmıştı.

Yeniden yere oturdu. Niçin korktuğunu bilmiyordu. Doğruldu ve hızla Dividal vadisinde gördüğü kulübeye gitti. Bu sırada kendi kendine, karşısına çıkması olası soruların Norveççe yanıtları; kısa, kesin

selamlaşmalar ve nereden geldiği, nereye gideceği, havanın nasıl olduğu, balık tutup tutmadığı, nerede balık tuttuğu konusunda açıklamalar sıralayıp duruyordu. Sonra aynı yanıtların bir de sorularını sormaya başladı. Karşısındaki nereden gelmişti, nerede balık bulmuştu, buradan nereye gitmeyi düşünüyordu. Ormanda rasgele karşılaşan insanların birbirleri ile ilgili olarak daha fazla şey bilmesine gerek yoktu zaten. Tom macera ve yalan dolu yaşamından macera ve yalan dolu bir öyküyü kendi ana dilinde anlatmaya gücünün yetmeyeceğini hissediyordu. Bunu başka bir dilde yapabilirdi. Norveççede yapmaya kalksa sözleri geveleyip durmaktan öteye geçemeyeceğini hissediyordu.

Dinledi. Her biri kendi vadisinin derinlerinde akan iki ırmağın gürül gürül akışından başka hiçbir ses duymuyordu. Kulübeye girdi, balığını paketinden çıkardı, bir ateş yakmayı düşündü ama sonra duvarda yaz ortasında kırlarda ve ormanda ateş yakmanın yasak olduğunu anlatan bir yazı gördü.

Kurallara uymalıyım, diye düşündü. Ne olursa olsun kurallara uymalıyım. İkinci Jack Daniels şişesini açtı, sırtını kulübenin duvarına dayayarak oturdu ve Dividalen ve Anjavassdalen'i seyretmeye daldı. Hüzünlüydü. Sık sık hüzünlenmezdi. Doğanın güzelliği onu her zaman mutlu ederdi ama Norveç ormanının manzarası onu hüzünlendirmişti.

Bu masum bir tabloydu. Orman sık değildi, ağaçların arasındaki kayaların ve toprağın üzeri yosundan bir örtüyle kaplıydı. Ama bu manzara hem içine işliyor, hem gövdesine giriyor ve hem de içini kaplıyordu. Doğanın derisinden içeri girmişti. Bedeni titriyordu. Ayağında keten pantolonuyla oturuyordu, heyecanlı ve duygusaldı. Norveç yaşamı her yanını kaplamıştı.

Acaba yalnızca karşısında gördüğü birkaç ağaç, biraz yosun ve iki ırmaktan gelen ses miydi içinin Norveç yaşamıyla dolup taşmasının nedeni? Şimdi 56 yıl bitmez tükenmez, tatsız bir biçimde yeniden gözlerinin önünden mi geçecekti yoksa? İşler bu noktaya mı gelmişti?

Titredi. Gözlerini yumup hızla yutkundu. Kendi Norveç yaşamını gerisin geri yerine gönderdi. Onu zorla ait olduğu yere, unutul-

muşluğa geri itti. Zaman şimdiydi. Geçmiş geçmişte kalmıştı.

Norveçlilerin bir özelliğini anımsadı. Bir Norveçli elli yaşını geçtiğinde durumunu değerlendirme zamanı gelmiş demekti. Geriye bakar, yaşamını gözden geçirir, bahçeye çıkıp bir elma ağacının altına oturur ve somurturdu. Bu noktadan sonra Norveçlinin yaşamında şaşırtmacalar ve değişikliklere yer yoktu. Bu andan sonra artık eylem değil düşünme zamanı gelmişti.

Sivrisinek yığını çevresinde yoğun, kara bir bulut gibi dolaşıyordu. Frihetsli'ye ve oradan da araba yoluna çıkmasına birkaç saat vardı. İşte o zaman içeri girmiş olacaktı. Kendine dışarıdan baktı; ve gördüğü şey korkuydu. Aşağısı, Anjavass ırmağı ve Dividal ırmağı arasındaki delta, ormanın sıklaştığı ağaçların göğe yükseldiği yer acaba nasıl görünüyordu? Bunların arkasında ne vardı?

Henüz yakalanmamıştı. İsveç'e gidebilir, oradan 10 numara bir March Brown kanca satın alıp balık avlayabilirdi. Norveç'e yolculuk yapmayı hiçbir zaman düşünmemişti. Hava burada aşırı güzeldi. O şimdi sık, sıkı bir yağmur istiyordu. Bütün izleri gizleyen, her şeyi silip atan bir yağmur.

Büyük kentlerden her zaman kaçınmıştı. Her zaman kıyıda köşede kalmış, gözden uzak yerler aramıştı. İsteksizdi. Güneşe oturdu. Bütün dünyada güneşin altında oturabilirdi. Bütün dünyada sık ormanlara dalabilirdi. O doğayı oluşturan öğelere kaçıyordu. Üç mil yüzebilirdi. Fırtınaları severdi. Şimdi isteksizdi.

Oltanın sopasını birleştirdi, gemici torbasını omuzuna attı. İsveç'e gidiyorum, diye düşündü. İsveç'e gidip bu konuyu düşüneceğim. İsveç, dedi yüksek sesle. Norveç'te güzel zaman geçirmişti, ama ağaç sınırının altına geldiği zaman soluk almakta zorlanmaya başlamıştı. Niçin kendini geçmişle yüzleşmek zorunda bırakacaktı ki? Norveç'te onaltı yıl geçirmiş olması yeterli olmalıydı.

Yine de buralara gelmiş olmakta çok güzel bir yan vardı. Tromsö'de dağlarda dolaşmak, biraz balık avlamak, biraz düş kurmak, ocağın içine şöyle bir göz atıp sonra da omuz silkerek İsveç'e gitmek. Norveçli bir balıkçıyla iletişim kurmaya çabalamıştı. Ne yazık ki çok başarılı olmamıştı. Aslında mutlaka çok iyi bir adamdı. Yalnızca bilmediği şeylerden korkuyordu.

Tom onu biçimlendirmiş olan ülkedeydi. Yeniden biçimine geri dönmüştü. Kendini kör hissediyordu. Göz yanılmasının suçunu rüzgâra yükleyemezdi. Hayır, bunu yapamazdı. Ama hiçbir şey görmüyordu. Kendi huzursuzluğuna inanamıyordu. Kendini toplaması gerekiyordu.

56 yaşındaydı. Onun yaşındakiler somurtkan bir yaşama gömülmüşlerdi. Hepsi de yeniden yaşamak isterdi. Tom istemiyordu. Üstelik daha yaşanacak şeyler vardı. Arkasında bıraktıkları yalnızca gübreydi. Ama bilinçaltı onu birazcık korkutuyordu. Sık çam ormanı götürmüştü onu bilinçaltına.

Daha yapılmadık çok şey vardı. Bir aile kurabilirdi. Bir ara nerdeyse kuracaktı da, ama cehennemden uzanan tanımadığı bir el tam zamanında onu buradan çekip çıkarmıştı. Öykülerden başka hiçbir şey vermemişti çevresine. Sarı bir gündelik yaşamı sürdürmek için bu kadarı yetmezdi. İyi insanların sarı evlerin arasında elele dolaştıkları, sarı bahçelerde oturdukları, sarı sokaklarda gezdikleri, sarı köpeklerini gezdirdikleri ve sarı yemekler yedikleri bir yaşamı için yetmezdi.

Alaska'da her şey beyaz olduğunda, her şey beyazın içinde birbirine karıştığında 'beyaz körlük' derlerdi.

Peki, diye düşündü Tom, o da büyük beyaz körlüğün bir parçası olacak, onunla bütünleşecekti. Bir el hareketi yaptı. O da kendi katkısını yapacaktı, dev gibi gündelik yaşamı ayakta tutan sayısız küçük sütundan biri olacaktı. Norveç için bir vuruş yapacaktı.

Norveç için! diye bağırdı Dividal Vadisi'ne doğru. Özgürlük hapishanesinden çıkacaktı, o özgürlük artığıydı, şimdi kendi payını verecek, borcunu, vergisini ödeyecekti. Bütün hesaplaşmalar yapılacaktı.

Yığınların izinden gidecekti. Yığınların izinden gitmek için çok mu yaşlıydı? Bilinçaltı onu buraya getirmişti. Bilinçaltı Mandelstam'a yük taşıyan Finlandiyalı bir nakliyeciye götürmüştü onu. Tom da üç ay boyunca mobilya taşımıştı Kilpisjarvi'ye gelmeden önce. Buraya geldiğinde Norveç'i seyretmişti sahilden. Sevgi ve şefkat, diye düşündü. Anavatanını sevgi ve şefkatle fethedecekti. Karşılığında barış ve huzur geçecekti eline. Elini alnına vurdu. Artık düşünemez olmuştu.

Torbasını ve sopasını alıp hızlı adımlarla doğuya, İsveç'e doğru yürüdü. Eğer yeterince uzun yürürse yolunu şaşıracaktı. Birileriyle karşılaşacaktı. Öykü anlatacak birileriyle karşılaşacaktı. Yaşamını değiştirebilecek birileriyle karşılaşacaktı.

Orman kıyısındaki engebeli araziden yürüyüp beyaz benekli köklerin arasından, yosun bürülü beyaz taşların olduğu açıklığa çıktı. Bir esin gelmesini umuyordu. Pusulanın anlamlı bir varoluş için doğru yönü bulmasını sağlayacağını umuyordu. Julusvaggi'nin sallanan bataklıklarından geçti. Huzursuzluk yakasını bırakmıyordu.

Olta sopasını yeniden birleştirdi. Genişçe bir gölcükte biraz isteksizce balık avlamaya başladı. Sık bir çalılığın içine çömeldi, yemi dikkatle açığa fırlattı, zayıf akıntıyla sürüklenmeye bıraktı. İçindeki kötülüğü atmak için balık avlıyordu. Balık hemen vurdu. Yaklaşık yarım kilo gelen tombul bir balık yakalamıştı. Oltaya sürekli balık geliyordu. Yaşamın anlamı bu, diye düşündü yüksek sesle. Başka bir şey olamaz. Yaşamının geri kalanında burada durup balık yakalayacağım.Yaşamın içeriği yaşamın anlamını yerine getirmekte yatıyordu. Oltayı gölcüğe her atışında bir balık yakalıyordu. Duygu buydu. Zekâ buydu. İyiyim şimdi! diye haykırdı.

Çok fazla balık tutmuştu. Durması gerekiyordu. Balıkları temizledi. Kimbilir kaç kilo olmuştu. Hepsini gazete kâğıtlarına sardı ve gemici torbasının en üstüne yerleştirdi. Bir haftalık yemeği olmuştu. Dünya önünde apaçık uzanıyordu. Olta sopasını parçalara ayırdı ve yeniden Dividal kulübesine döndü.

Frihetsli'ye giden patikayı izledi. Frihetsli, diye fısıldadı. Bir elini saçlarından geçirdi. Ceketini giyip belindeki sığır kuyruğundan örgü kemeri sıktı.

Sesler duydu. Hiç duraklamadı. Frihetsli'nin aşağısında iki araba park etmişti. Güneşe bakan duvarın önünde beş kişi duruyordu. Tom el sallayıp gülümsedi. Dikkat çekmemişti.

Bir kadın boynunu kaşıdı. Bir başkası bir termosun kapağını açtı. Erkeklerin belden yukarısı çıplaktı. Yaklaşık 50 yaşlarında görünüyorlardı. Tom onların yanına gidip gevezelik etmeyi düşündü. Onunla gevezelik etmeye hiç de meraklı gibi görünmüyorlardı. Hepsinin de yüzünde çarpık bir gülümseme vardı. Tom'a gülümsemiyor-

lardı. O gelmeden önce gülümsemişlerdi.

Tom dikkatini topladı ve seslendi: Selam! Sesi Dividal Vadisi'nde yankılandı. Tonu yanlış hesaplamış, gürler gibi seslenmişti. Biraz daha yaklaştı. Norveç topraklarında bir Norveçliye soracağı ilk soru ne olacaktı? Onlara nereden geldiklerini mi sorması gerekirdi? Nereye gideceklerini mi sormalıydı? Havadan mı söz etmesi gerekiyordu? Havanın güzel olduğunu söyleyebilirdi. Kadınlar güzel, erkekler atletikti. Hepsinin teni güneşten kahverengi olmuştu. Erkekler kısa saçlıydı ve saçları yandan ayrılmıştı. Sanki 1957 yılındaymış gibi. Meraklı olmamaları Tom'u şaşırtmıştı.

Onlara otobüsü sorabilirdi. Buradan köye giden bir otobüs olup olmadığını sorabilirdi. Köy, diye düşündü. Belki de köy denmiyordu artık. Genç bir kadın çarpık bir gülümsemeyle ona baktı ama gözlerinden onu görmediği belliydi. Bakışı cam gibiydi. Kadın aslında kendi kendine bakıyordu. Beşinden hiçbirinde sarkık çenelerin başat olduğu genetik soyun tek bir izi bile yoktu.

O sıkılgan çoşku, zekâyı gizleyen çocuksuluk gitmişti. Ama mülkiyet düşkünlüğü yerinde duruyordu. En keskin açlık bastırılmıştı. Doymuşlardı. Hiçbir şey söylemiyorlardı. Garip keten pantolonuyla ormanın içinden çıkan ve Selam! diye gürleyen adamın onları rahatsız etmesine izin vermiyorlardı. Onlar böyle şeylerin üzerindeydiler. Tom onlara üzerindeki pamuklu judo giysilerinin Japon malı olduğunu, rahat ve dayanıklı olduğunu anlatabilirdi.

I am a wonderful parrot, dedi yüksek sesle. Çekingen bir biçimde gülümsedi. Hiçbir tepki görmedi. Yüzlerindeki az sayıdaki çizgi belli bir çekingenliğin izlerini taşıyordu. Bu beş kafada Tom için yer yoktu. Tom onlar için bir macera değildi, bir deneyim değildi. Program dışı ortaya çıkmıştı, ve dikkat çekecek hiçbir yanı yoktu.

I am a wonderful parrot, dedi ve yürüdü.

Sırtında hiçbir bakış hissetmiyordu. Arkasından konuşmalar gelmiyordu. Onun hakkında konuşmak istemiyorlardı, iki dakika sonra da bir saat sonra da kimse onun hakkında konuşmak istemeyecekti. Kendi kendine gülümsedi, gülümsemesi daha az çekingen, daha tehdit ediciydi.

Dudakları üşümüştü. Şimdi Norveç krallığının içlerine doğru ilerliyordu. İlk yerlilerle karşılaşmıştı. Öyle çok aşırı dostça davrandıkları söylenemezdi. Aslında daha çok düşmanca davranmışlardı. Güzel bir gündü. Finlandiya'dan ayrıldığından beri aynı güzel gün sürüyordu. Rusya'da yağmur yağmıştı.

Birçok evin önünden geçti. Dışarıda insanlar oturuyordu. Tom el sallayıp alçak sesle "merhaba" diye seslendi. Bir köpek havlayarak yanıt verdi.

Herhalde beni görmemişlerdir, diye düşündü.

Bir adam köpeği azarladı. Bu da bir şeydi. En azından adam çitlerin arasından başını uzatmıştı.

Bir araba sesi duydu. Yorulmuştu. Artık kendini saklaması için hiçbir neden kalmamıştı. Direksiyonda genç bir kadın oturuyordu, yine genç biri. Tom el salladı. Arabaya binmek istediğini işaret etti. Kadın kibarlık gereği çarpık bir biçimde gülümsedi. Tom kadının beyninde hiçbir uyarı yaratmamıştı.

Tom kabul edilmek istiyordu. Elinden geldiği kadar kısa zamanda kendini yeniden örgütleyecek, saçlarını kesecek, iş bulacak, yeni giysiler alacaktı. Kendi yaşında sıradan bir Norveçli olacaktı. 56 yaşında bir Norveçli. I am a wonderful parrot, diye fısıldadı. Yeni kişiliği için heveslenmeye başlamıştı. Kendi hakkı olan kişiliğe geri dönmek için sabırsızlanıyordu.

Bir araba korna çaldı. Tom yolun ortasında yürüyordu. Arabada 55 yaşlarında bir adam vardı. Tom el salladı. Adam gözlerini kıstı ve hızını yavaşlattı. Tom çekingen bir biçimde, ağzını açmadan gülümsedi. Kendi yaşında bir adamla konuşacağı düşüncesi içini ısıtmıştı. 50'li yılların zorluklarından söz edebilir, birbirlerine spor ve kitap dünyasından anılarını anlatabilirlerdi.

Araba durdu. Adamın yüzünde çarpık bir gülümseme yoktu. Ağzı gergin ve sertti. Kafasını camdan dışarı çıkarmıştı.

Merhaba! dedi Tom. Sesi yine çok yüksek çıkmıştı. O keyifli, şarkı söyler gibi selam tonunu bulamıyordu bir türlü. Sesi bir ölüm çığlığı gibi çıkıyordu.

Adamın yüzünden pembe bir bulut geçti. Korkunç ağzını açtı. Tom titredi. Karşısında o beklediği sonuna kadar açık klasik Norveç-

li ağzı duruyordu. Adam gaza bastı ve sarkık çenesiyle Tom'un yaşamından dışarı çıktı.

Güneş dönmüş yükseliyordu. Sabaha doğru anayola ulaştı.

Bir ağacın altına uzandı ve uzanır uzanmaz uykuya daldı.

Sarı bir köpeğin yüzünü yalamasıyla uyandı. Bıçağına uzandı ama köpek zıplayarak uzaklaşmış ve ormanda gözden kaybolmuştu.

Öğlene doğru bir araba durdu. Alman bir çift Tom'a nereye gideceğini sordu. Tromsö, diye yanıtladı Tom. Arabaya bindi. Norveç çok güzel bir ülke, dedi. Başlarını salladılar. Bals fiyordu boyunca ilerliyorlardı. Tom Norveç çok güzel bir ülke, diye yineledi. Kuzey kutbuna doğru gideceklerini söylediler.

Tom onlara Nodkjosbotn'un gördüğü en güzel yer olduğunu söyledi. Almanlar Tom'un işini görmesi için durdular. Tom kumsalda biraz dolaştı, beyaz kumları tekmeledi.

Almanları sevmişti. İçlerinde bir damlacık da olsa anlayış kalmıştı. Sormadan Tom'a yardımcı olmuşlardı. Tromsö'de onu indirdiler.

Bankaya gitti, paralarını değiştirdi, iki beyaz tişört ve bir şişe Brandy Special satın aldı.

Brandy Special? diye sormuştu tekel dükkânındaki adam. Eski günlerde yalnızca eliyle içerdeki odanın yönünü göstermesi satıcının tezgâhın altından bir Brandy Special çıkarması için yeterli olurdu. Şimdiyse gerçekten içerki odaya geçip getirmesi gerekiyordu. Bir Brandy Special getirmeleri kimbilir kaç dakika almıştı. Satıcı şişenin tozunu üfleyince Tom Brandy Special'in ölüm döşeğinde yattığını anladı. Her yer toz içinde kalmıştı.

Günümüzde pek gitmiyor bu, dedi satıcı.

Havaalanında Tom tuvalete gitti, iyice yıkandı, yeni tişörtünü giydi, sakalını düzeltti, saçlarının en dağınık yerlerini kesip toparladı.

Güzel bir uçak yolculuğu yaptı. Norveç güzeldi. Şimdi geliyorum işte, diye mırıldandı. Çok yakında tam olarak evimde olacağım. Hostese dostça göz kırptı. Kız gerçekten ona gülümsemişti.

Hiçbir şey olmamış gibi davranacağım, diye düşündü. Karşıma ne çıkarsa ona göre davranacağım. Kendimi geçmişe gömmeyi bıra-

kacağım. Hiç direnç göstermeden ülkenin içimden akıp geçmesine izin vereceğim. Kendi benliğimi yeniden kazanacağım.

Kendini genç ve biraz da umutsuz hissediyordu. Onun da vereceği bir şeyler vardı. O bir tohum atıcıydı. İleri, diye düşündü Oslo'nun Fornebu havaalanında yürürken. İleri, diye düşündü otobüsün en arkasına oturduğunda. Kenti ağır ağır keşfedecekti.

Bulunduğu yeri tanıyamadı. Belki de çok uzun süre uzakta kalmıştı. "Her gün bir Norveçliyi sevindir" yazıyordu bir ilanda.

Çevresini tanıyamamaktan kurtulmak için dosdoğru önüne bakmaya başlamıştı. Birden kendi sesini duydu. Sesi kulağına yüksek ve gergin geliyordu ama kendisinin ne dediğini duyamadı. Çok sayıda insan ona doğru döndü. Kendi sesi bir çığlık gibi kafasına dolmuştu. Kendi sesi gözlerinden yaş getirmişti.

Otobüs durdu. Şoför arkaya geldi. Birşeyler söyledi, Tom'u kolundan tutup kapıya götürdü. Tom anlamıyordu. Kahrolsun, hiçbir şey anlamıyordu. Karşılaştığı acımasızlık boğazını yakıyordu.

Bir futbol sahasına girdi. Bu işe yaradı, gerçekten işe yaradı. Nerede olduğunu anlayabilmişti. 45 yıl önce burada top oynardı. Sol kanatta oynardı, hızlıydı ama ne yapacağı önceden belli olurdu. Bir keresinde iki gol atmıştı. Buradan mı başlamalıydı acaba? İkinci golün ardından? Ötekilerin onun boynuna atladıkları ve ters bir açıdan attığı şanslı gol için kutladıkları yerden mi başlamalıydı? Buradan başlayabilirdi, kutlamalardan başlayacaktı, başarıyla başlayacaktı, o yenilmezlik duygusuyla başlayacaktı.

Hiçbir şey yokmuş gibi davranabilmek için çok yaşlıydı. Köprüyü geçti, bira, sosis ve tuz satın alıp geri döndü. Eski yol boyunca yürüyüp Bygdöy kırlarına çıktı.

Şimdi daha sakindi. Yapraklar güneş ışığını dağıtıyorlardı. Biralardan birinin kapağını açtı ve bir yudumda tepesine dikti. Bygdöy ormanında çakıl taşlı bir yolda durmuş, hiçbir şey olmamış gibi bira içiyordu. Hızla bir bira daha içti. Ağır ağır denize doğru yürüdü.

İnsanlar köpeklerini gezdiriyorlardı. Köpekler sinirliydi. Sahipleri sakindi. Eskiden tam tersi olurdu. Köpek sahipleri hafif, neredeyse spor giysiler giymişlerdi, sanki köpeklerini dolaştırmak için özel olarak giyinmiş gibiydiler. Selam vermeden birbirlerinin yanından

geçiyorlardı. Kendi dipsiz derinlikleri onlara yetiyordu. Oldukça atletik görünüyorlardı. Yürümüyor kayıyorlardı. Köpekleriyle Bygdöy çevresinde kayıyorlardı. Kadınlar o sert kayakçı yürüyüşünü bırakmış, düzgün, Avrupalı adımlarla kayarak yürüyorlardı.

Paradis koyunda Tom sandallarını çıkarıp sıcak kumsalda iyi beslenmiş çocukların ve güzel annelerin arasından ileri geri yürüdü.

Kumsalda sıcak bir güne hiç uymayan bir sessizlik vardı. İnsanlar mırıldanarak sohbet ediyorlardı. Gürültülü çığlıklar gitmişti. O güzel yaz öğleden sonrasında Paradis koyu üzerine çelişkisiz bir ruh durumu yayılmıştı.

Tom kumların üzerine oturup bira içti. Kısa bacaklı, sarı çizgili bir köpek yanına geldi, onu koklayıp hırladı. Tom elini bıçağına götürdü. Köpek Norveçlinin ruhunun dışa yansımasıydı ve şimdi bu ruh kısa bacaklı ve sarı çizgiliydi. Köpek ikinci kez üzerine gelip yarısı çürümüş, kahverengileşmiş dişlerle dolu ağzını açınca Tom yerinde doğruldu ve Huk sahiline gitti.

Sahildeki lokantanın içinden geçerken birini arıyormuş gibi yapıyordu. Orada oturan, kendi yaşındaki erkeklerden birçoğunun ne kadar gelişmiş kasları olduğu dikkatini çekmişti. Onlara takılabilir ve bütün yaşamı boyunca Hukodden lokantasında oturmuş olduğunu hayal edebilirdi. Tehdit eder gibi gülümsedi onlara. Kumsala inip en uçtaki kayaya gitti. Kısık bir müzik geliyordu kulağına, sakin ve boş bir müzik. Tom her türlü müziği severdi ama bu duyduğu müzik insanı sıkıntıdan öldürebilirdi.

Kıyıdan kente baktı. Meclis binası yerindeydi, çirkindi ama yerindeydi. İstemeye istemeye zamanın dişlerini geçirememiş olduğu şeyleri arıyordu.

Gözlerini kapattı ve tatlı deniz esintisini dudaklarında hissetti. Bu çok rahatlatıcı bir esintiydi, yalnızca onun iyiliğini ister gibiydi. Tom'un yapmış olmaktan gurur duymadığı pek çok şey vardı ama hiçbir şeyden pişman değildi.

Kendi belleğini bir yana itti. Bellek kemirici bir kurtçuktu. Kumsal bir tablo gibiydi. Sessizliği andırıyordu. Barışçı bir işgali andırıyordu. Yürüyüp kendisi de tablonun içine girdi, oturdu.

İnsanların çoğu kendi başlarına uzanmışlardı. Kendi battaniyele-

rine ya da havlularına uzanmış güneşleniyor ya da okuyorlardı. Roman okumuyorlardı. Bilimsel şeyler okuyorlardı. Bilimsel yazılar okumaktan hoşlanıyorlardı anlaşılan. Kafalarının dağıtılmasına izin vermiyorlardı. Bu, herhalde içinde yaşadıkları zamanla ilgili bir şey olmalıydı. Buna saygı duyuluyordu. Bütün zekâlarını, hayal güçlerini, özlemlerini ve isteklerini bilimsel şeyler okumaya yatıran genç insanlara saygı duyuluyordu. Görkemli bir tabloydu bu. Okurken gülümsüyorlardı.

Hem kızlar hem de oğlanlar bol bol spor yapmış ve güneşten yanmışlardı. Ama kendilerinden hoşnut değillerdi. Spor yapmış ve güneşte yanmış olmayı doğal bir durum olarak kabul ediyorlardı. Genç erkeklerin hiç dokunmadan genç kadınların yanlarına uzanmış olduklarını görüyordu. Ne bir dirsek ne bir diz öteki bedene değmiyordu. Karınlarının üzerine yatmış alçak sesle havaya doğru konuşuyorlardı, birbirleriyle değil, havaya. Tom yüksüz konular üzerine konuştuklarını, konuşmanın karşı tarafı kışkırtmaması konusunda aralarında sözsüz bir anlaşma olduğunu düşünüyordu. Huk'ta sıcak bir Haziran günü karşı cinsler arasındaki iletişimde riskli öğelere, hapsedilmiş cinlere, bekletilmiş acılara ya da ölümcül isteklere yer yoktu. Elbette Tom yalnızca tahmin edebiliyordu.

Ama telefonda konuşulduğu zaman sesler uzaklıkla doğru orantılı olarak başdöndürücü yüksekliklere çıkıyordu. Küçük cep telefonları kulaklara bastırıldığında insan bütün sahili kötü huylu bir diş iltihabı salgını kaplamış ve arkasında bağırıp duran genç erkekler ve genç kadınlar bırakmış sanabilirdi. Bağırıp çağıran ve kahkahalar atan genç erkekler ve kadınlar. Çünkü uzaktaki sevgililerle konuşurken gençler kendilerini iyice bırakıyor, gürlüyor, kahkaha atıyorlardı. Kahverengi ellerin içinde neredeyse görünmez olan küçücük aletlerin içine bağırıp duruyordu herkes.

Varoluşun bütün ayrıntıları bu konuşmalar sırasında ortaya çıkıyordu. Demek genç Norveçli erkek ve kadın birbirleriyle ancak uzaktan anlaşabiliyor, diye düşündü Tom. Uzaklık ve anonimlik bütün düşünce engellerini siliyordu. Kadın ya da erkek dünyanın neresinde olursa olsun tek yapacağı şey bir numarayı çevirmek, kendisini anlatmak, en gizli sırlarını ortaya dökmekti. Uzaklık güven verici

olduğu ve insanlar fiziksel olarak sorumlu olmadıkları sürece her konuya girilebilirdi. Çünkü böyle zamanlarda beden dili de bütün açıklığıyla ortaya koyuyordu kendini. Bir iş görüşmesinde bile hiç sıkılmadan neredeyse utanmazca hareketler yapılabiliyordu. İnsanlar eğilip bükülüyor, kadınlar ve erkekler bir seçenek üzerinde tartışırken kaslı bacaklarını, sert ve parlak karınlarını okşuyor, sert dudaklarını yalıyorlardı.

Tom birçoğunun aslında bürosunu yanında kumsala taşımış olduğunu anlıyordu. İnsanın bir yandan iş yapıp bir yandan da kendini kumların üzerine salıvermesinde belli bir doyum vardı. Çevrede çocuklar koşuşurken, denizden bir tekne geçerken, yandaki havlunun üzerinde yatan kadın gizemli ve çok yakın bir ilişkinin sözel bir gösterisi olabilecek çok ama çok özel bir konuşmayı sürdürürken "Satın alıyorum" demekte oldukça hoş bir yan vardı. Aynı zamanda bu insanın yalnız olmadığının, arkadaşları olduğunun, duyguları, özlemleri ve öfkeleri olduğunun bir anlatımıydı. O küçük cihaz bunların hepsini emiyor ve eterin içerisine yolluyordu. Tetikte olma isteği, her zaman ulaşılabilir olma isteği, diye düşündü Tom.

Cep telefonu, yalnızlığına düşkün Norveçli efsanesini bombalamak için en iyi silah olmuştu. Başka insanların karşısında dökülen kara gözyaşlarının, atılan kulak tırmalayıcı kahkahaların sonu gelmişti. Yalın sevgiler ve açgözlü dokunuşlar bitmişti. Her şey telefonda geçiyordu ve hafif bir parmak dokunuşuyla yok edilebilirdi. Bu, insanın kendi seçtiği yalnızlığa ve tembel unutkanlığa kesin bir darbeydi. Şimdi bütün ulus yanaklarında bir yumruyla oturuyor ve birbirlerini üzüntü ve sevinçleriyle zenginleştiriyorlardı.

Bir sigara sarıp yaktı. Sigarasını yarım dakika kadar içmişti ki kendi yaşındaki olgun atletlerden biri yanına gelip kibarca gülümsedi. Bu siyah ipek mayolu, yapılı, yaşlıca adamla bir ilişki kuracağı için mutlu olan Tom da ona gülümseyince adam kibarca Tom'a sigarasını söndürmesini ya da başka bir yerde sigara içmesini söyledi. Çünkü adam ve kendisi kadar atletik yapılı ama adamdan otuz yaş kadar genç kız arkadaşı Tom'un sekiz metre kadar arkasında, rüzgârın estiği yönde oturuyorlardı ve sigara dumanından rahatsız olmuşlardı.

Tom çekingen bir biçimde gülümsedi ve sigarasını kurumuş otların üzerine bastırdı. Adam şarkı söyler gibi bir konuşmayla teşekkür etti. Genç bir sesle, şarkı söyler gibi "iyi günler" dedi ve kız arkadaşının yanına gitti.

Tom bir bira açtı, şişeyi güneşe doğru kaldırdı. Kendini yalnız hissediyordu. Kendi başınayken kendini hiç yalnız hissetmemişti.

Sarı bir köpek yanaştı. Gözleri ıslak tüylerinin arkasından görünmüyordu. Adı Frederik'ti. Frederik! diye bağırdı kolu dövmeli, esmer bir genç kadın.

Gözleriyle iskeleye doğru ilerleyen bir vapuru izledi. Uzaklarda olduğu kırk yıl boyunca bu vapur buradan her gün kimbilir kaç kez geçmişti. Bu kırk yıl boyunca milyonlarca yolcu Huk yönüne ilgisiz bakışlar fırlatmışlardı. Eğer bu vapura binse, yarım saatlik yolculuk boyunca öteki yolcularla birlikte oturur, Nesodden'de vapurdan iner ve seçtiği bir yolcunun peşine takılırsa bir tür dayanışma içine girmiş olacağını düşündü. Bu olanağı düşünmek hoşuna gitmişti. Kalıcı bir şey bulmak istiyordu. Zamana dayanmış ve belki de güçlenmiş bir şey.

Birlikte olabileceği küçük, tarihsel bir çöküntü bulması gerekiyordu. Bir çöküntü. Minnacık bir çöküntü. Çevresine bakındı. Burada pırıl pırıl şimdi egemendi. Ne başı ne kuyruğu olmayan, bütünüyle tarihsiz, korkunç şimdi. Şimdinin içi alev alev değildi, ama kesindi ve önemli işleri vardı şimdinin.

Sahibinin yanında oturan sarı köpeğe sert ve düşmanca gözlerle baktı. Tom köpeklerin köpek gibi davranmalarından, boyun eğip kuyruk sallamalarından nefret ederdi. Karşısındaki köpek kendini sahibine bırakmıştı. Sahibinin kolundaki gül biçimli dövmeyle uyum içindeydi.

Kayanın üzerinde genç bir adam oturmuş kendini tatmin ediyordu. Kalçalarına bir havlu sarmış, sağ elini havludan içeri sokmuştu. Bir kitap okuyordu. Okuduğu erotik bir roman değildi. Tom uzağı iyi görürdü. Delikanlı bilgisayarlar üzerine bir ders kitabı okuyordu. Elinde ince bir plastik eldiven vardı. Kumsaldaki bir yığın güzel kadına bakmıyordu, bütün dikkatini ders kitabına vermişti. Cimri denecek kadar tutumlu biri olmalıydı herhalde, zamanını boşa harca-

mıyordu. İş ve eğlenceyi birleştirmeyi bilen bir genç adamdı bu. Bir taşla iki kuş vuruyordu.

Tom genç adamın ne yaptığını fark eden tek kişinin kendisi olduğu izlenimini edinmişti. Delikanlı kayanın üzerine oturmuş, kendisiyle uğraşırken bir yandan da bilgisayar kitabına gömülmüştü. Hızı giderek artıyor ama gözünü kitaptan ayırmıyordu. Tersine kitabı tuttuğu eliyle sayfayı da çevirmek gibi bir ustalık da göstermişti.

Tom delikanlının bedeninin başka yerlerinde uyarılmışlığı gösterecek hiçbir işaret görememişti. Ne soluğu hızlanmış, ne alnında ter damlacıkları belirmişti. Sonra bitti. Belli ki boşalmıştı. Delikanlı kitabı yana bıraktı, elini kayaya sildi. Elindeki plastik eldiveni çıkarmadan önce özenle her bir parmağını tek tek çekti, sonra eldiveni bir plastik torbaya koydu. Kitabını koyduğu yerden aldı ve okumasını sürdürdü. Tom çok etkilenmişti.

Başka kimse aldırmamıştı delikanlıya. Herkes kendi işiyle uğraşıyordu. Ya insanlar gözlerine inanamamışlardı ya da bu yapılan şey kumsal için doğal bir eylem olarak kabul ediliyordu. Delikanlı birden Tom'a baktı. Tom kızardı. Rahatsız etmek istememişti. Gözetlemek değildi amacı. Bu delikanlı da bir teşhirci değildi zaten. Yalnızca kendini tatmin etmek için güzel havadan yararlanmıştı o kadar.

Çarpık bir gülümsemeyle Tom'a gülümsedi. Neredeyse cesaretlendirici bir gülümsemeydi bu. Tom'a kendini böyle sessiz sedasız tatmin etmesine tanık olmasının onun için önemli olmadığını, Tom'un sessiz bir gözetleyici olmasına ses çıkarmadığını anlatmak ister gibiydi sanki. Tom kendini yaşlı hissediyordu şimdi. Önemsiz şeylerle yoruyordu kafasını. Önemsiz şeylerin kafasını uğraştırmasına izin veriyordu.

Bir sigara sardı. Amacı insanları kışkırtmak ya da sözsüz yasayı kırmak değildi, yalnız kaldığı zaman içmek için sarmıştı sigarasını. Sigarayı ağzına soktu. Sarı köpek hırladı. Yerinde doğruldu. Kuyruğu sertleşmişti. Frederik! diye bağırdı sahibi. Köpek Tom'a nefret dolu gözlerle baktı. Tom sigarasını ağzında tutuyordu. Gerginlik artmaya başlamıştı. Gerginlik Tom'dan köpeğe, oradan da kumsaldaki öteki insanlara yayılıyordu. Hepsi huzursuzlanmışlardı. Sağa sola dönüyorlardı. Çok sayıda pahalı güneş gözlüğü Tom'a yönelmişti.

Düşmanca değil ama biraz şaşkındı bakışlar. Belki de yaşamın gizli mağaralarında mırıltıyla sürdürülen bir monoloğun ya da cep telefonunda yürek parçalayıcı bir konuşmanın tam ortasındalardı.

Tom dudaklarının arasında yanmayan sigarayla karnının üzerine uzandı ve ceplerinde kibrit kutusunu aramaya başladı. Aslında bu gerekmiyordu, çünkü kesinlikle gözlem altındaydı. Neşeyle kendi kendine homurdandı. Köpeğe tehdit edici bir gülüş gönderdi. Köpeğin geniş ensesindeki seyrek tüyleri dikildi. Tom'un sigarasını yakması onun için bir işaret olacaktı.

Tom geniş bıçağını cebinden çıkarıp yanına koydu. Bir kibrit yakıp alevini incelemeye koyuldu. Eğer şimdiden bir uyarı almışken tehdidini yerine getirirse kumsalda uygun davranış konusundaki bütün kurallar yıkılmış olacaktı, o zaman her şey serbest demekti. I am a wonderful parrot, dedi gevrek bir sesle. Sigarasını ağzında eksik olan dişin boşluğuna yerleştirdi.

Bu iş eğlenceliydi. Kenarından ilerleyebileceği bir sınır bulmuştu. Sınır halka açık yerlerde sigara içmekten geçiyordu. 1997 Norveç'inde sınır buydu. Güç Tom'un elindeydi, dikkatleri üzerine çekmişti. Hoşgörülerinin sınırı gökyüzünden bile yüksekte duran bu güzel, genç insanlar sonunda Tom'u fark etmişlerdi. Sigara içmek bu insanların alanlarına bir saldırı olarak görülebiliyordu. Kendi alanlarını korumaları için sarı savaş köpekleri tutmuşlardı.

İnsanlar gözlerini dikip ona bakmıyorlardı, ustaca bir şaşılık geliştirmişlerdi. Bir tür çift görme ki bir gözleriyle okurken ya da kumsalda oynayan çocuklarına bakarken ötekiyle Tom'u göz altında tutabiliyorlardı.

Tom böbürlendi. Elli metre uzaktaki büfenin önündeki upuzun kuyrukta bile birçok insanın tek gözlerini ona dikmiş olduklarını hissediyordu.

Sigarasını bıraktı. Bütün kumsal boyunca bir rahatlama dalgası yayıldı. Kaslar gevşedi. Yükselen ses düzeyi yeniden hoşgörülü bir fısıltıya geriledi. Frederik adındaki geniş omuzlu teriyerin tüyleri indi ve sararmış dişleri salyalı deri yığınları arasında kayboldu. İnsanlar yeniden cep telefonlarındaki konuşmalarına, bilgisayar ve felsefe derslerine dönebilirlerdi. Felsefe, inceltilmiş bir endişenin anlatı-

mı, diye düşündü Tom. İnsanlar felsefe çalışarak endişelerine kozmik bir incelik kazandırıyorlar.

Arkasında bir martı, torbasının üzerine iniş yapmıştı. Tom martıyı kovalayıp balık paketini açtı. Balıklar gevşemeye başlamış, tam yenecek kıvama gelmişlerdi. Küçük bir ateş yaktı, balığını deniz kıyısındaki duşta yıkadı. Balığın eti kılçığından ayrılmak üzereydi. Torbasından çıkardığı bir iç çamaşırıyla balığı dikkatle kuruladı, tuzladı ve ızgaranın üzerine yerleştirdi.

Yeni bir bira açtı. Güzel bir gündü. Güneşin altında oturmuş, Dividal'de tuttuğu balığı kızartıyordu. Şimdi acıkmıştı. Olgun bir balık yiyecekti. Bağdaş kurup oturdu, keyifle beklemeye başladı. Köpekler ve martılar uzak duruyorlardı. Birisi hafifçe öksürdü. Kimse şikayet etmiyordu. Davranışı kabul edilmişti. Yoğun ve kokulu duman kumsala doğru savruluyordu. Tom kendi efendisiydi. Balığın derisinin gevrek olması için iki yanını da iyice kızarttı. Dosdoğru ızgaradan bıçağıyla parçalar kesip yiyordu. Çok lezzetliydi. Ağızda dağılıyordu. Yaşamın anlamını damağında hissediyordu. Issız kırların tadı damağına yayılıyordu.

Lokantanın yakınında yıpranmış giysili, sıska bir gölge belirdi. Giysileri üzerinden dökülüyordu. Kolunun altına iki plastik torba sıkıştırmıştı. Her adımında tökezliyordu. Deniz topları, havlular, ders kitapları arasından yürürken hangi ayağının üzerinde durduğuna karar vermesi gerekiyormuş gibi sık sık duraklıyordu. Kimse onu fark etmemiş gibiydi. Adamın önemli bir işi vardı. Güneş banyosu yapanların üzerine doğru ağır ağır eğilip görevini yerine getirdi. Pahalı güneş gözlükleri bir an için çömelen gölgeye çevrildiler. Sonra adam diz çökmüş fısıldamayı sürdürürken yeniden başka bir tarafa döndü gözlükler. Bu sırada adam çok önemli bir görevi yerine getirmeye çalıştığını anlatmak için avuçlarını aşağı indirmişti. İşler çok ileri gitmişti, yavaşlamanın, biraz aşağıdan almanın, çıtayı biraz indirmenin zamanı gelmişti. Kemikli yüzünde derin bir dikkat vardı.

Tom ağzındaki balık lokmasını ağır ağır çiğniyordu. Adam şimdi onun ızgarasından yükselen dumanın içine girmişti. Bir hayalet gibi görünüyordu. Bir savaş meydanının üzerinde yükselip cesetlere kımıldamadan yatmalarını söyleyen tarihi bir hayalet gibiydi. Bugün-

kü biçimiyle varoluşun bitmiş olduğunu açıklıyordu. Ölülerin yattıkları yerde kımıldamadan düşünmeleri gerekiyordu.

Adam herkese şans tanıyordu. Kimseyi gözardı etmemişti. Yüreğinde taşıdıklarını herkese anlatacaktı. Bu durumun görünmez efendisiydi o. İstese dramatik bir iklim değişikliği yaratabilirdi. Büyük olasılıkla yırtık pırtık kol ağızlarında yağmurlar ve fırtınalar taşıyordu. Ağaçların arasından çıkıp Tom'a yaklaştı. Tom cebinden bir yüzlük çıkarmıştı. Karşısındaki bütün dünyada benzerleri olan türden yaya bir askerdi. Birazcık bir şey karşılığında büyüleyici maceralarını satıyordu. Tom onu anlıyordu. Kendisi de yapmıştı aynı şeyi.

Adam Tom'a baktı. Burnunu çekti. Burnunun kanatlarını oynatıp uzun kafasını yana eğdi. Tom'un gösterdiği dostluğu ölçüp biçiyordu. Tom'un yumuşak gülümsemesine güvenmemişti. Benekli boynunu uzatınca açık yakasından kemikleri göründü. Tom kalan balığı işaret etti kafasıyla. Paylaşmak istiyordu, zengindi o, hem yemeği hem de parası vardı. Yırtık pırtık giysili adama ve onun solgun ruhuna açıktı. Eğer anlatacağı öyküler yeterince güzelse Tom onu cömertçe ödüllendirecekti. Adam elini güneşte parlayan saçsız başında dolaştırdı. Tom bütün dişlerini göstererek gülümsedi.

Adam durdu, Tom'un gülüşünden hoşlanmamıştı, belki de ağzının kenarındaki çukur ona bir şey anımsatmıştı. Omuzunda bir gül dövmesi olan esmer kadının yanına oturdu. Köpek bu yabancıyı görmezden geldi, o gözlerini Tom'a dikmişti.

Kadın ilgisiz gözlerle adama baktı. Koyu esmer, şeftali gibi teni güneş kremiyle yağlanmıştı. Adam konuşuyordu ama söyledikleri geniş, kalp biçimi yüzde hiçbir tepki uyandırmıyordu. Tom adamın öyküsü ve kadının dövmesi arasında bir ilişki olması gerektiğini düşündü. Belki de adamın anlattıkları gül biçimli dövmeye değiniyordu. Adamın soluğu Tom'a kadar geliyordu. Ciğerinden ve yüreğinden, bedenin iki yönetim merkezinden kaba, çürümüş ve uyuşturucu bir koku geliyordu. Ama bu soluk şeftali gibi tene değip geçiyor ve kadın elindeki ders kitabını okumayı sürdürüyordu.

Tom elinde tuttuğu yüzlükle bekliyordu. Adamın bir şey söylemesi gerekmiyordu. Yalnızca alışılmadık bir yüreklilik gösterdiği için ödüllendirecekti onu. Aynı zamanda bu bir destek ya da ön öde-

me olarak da görülebilirdi. Eğer öykü inandırıcıysa ve ilk çıkışını yürekten ve ciğerden alan sözel bir sıçrayışsa, ölüm döşeğinde uydurulmuş sıkı bir yalansa o zaman Tom onu cömertçe ödüllendirecekti.

Adam yerinde doğruldu. Tom göz kırpıp yeniden başıyla ızgaradaki balığı gösterdi. Orada bir insanın isteyebileceği her şey vardı. Adam burnunu buruşturup Tom'u daha yakından incelemek için öne eğildi. Tom adama istediği kadar zaman tanıyordu. Önünde bütün bir gelecek uzanıyordu onun nasıl olsa. I am a wonderful parrot, dedi yüksek sesle. Bu kendisine benzeyenler için açık bir işaret olmalıydı. Yalnızca seçilmişlerin anlamını anlayabileceği ince bir uyarı düdüğü sesi. Adam titreyip geri sıçradı.

Tom doğruldu; şimdi yalnızca kibarca değil aynı zamanda yatıştırıcı bir gülümseme vardı yüzünde. Parayı uzattı. Adam titreyen bacaklarıyla geriledi, dengesini yitirdi, yorgun kemikleriyle köpeğin üzerine devrildi. Köpek de bir gürlemeyle sahibinin koyu esmer sırtının üzerine yıkılınca kadın bir çığlık attı. Şimdi partal giysili, sıska gölge ağzından köpükler saçılan savaşçı köpeğin ve onun çığlıklar atan sahibinin üzerinde yatıyordu. Bir anda her şey birbirine karıştı. Köpek hırlayarak aralarından sıyrıldı. Hızla olduğu yerde dönüp zıplayarak kadının kalçasının üzerine iniş yaptığı sırada Tom köpeğin metal tasmasının üzerindeki keskin yansımaları gördü, kadın yeniden çığlık attı. Ama adamdan tek bir ses çıkmadı. O şimdi köpeğin dişlerini geçirdiği kemik dolu sahipsiz bir çuvaldı. Köpeğin kahverengi dişleri adamın kansız, gri bileğine ulaşmadan önce yalnızca hava ve partallarla karşılaşmıştı. Tom alçak bir burun çekme, vazgeçmiş bir soluk duydu. Bombalanmış bir siperdeki son yaşam belirtisi.

Şimdi bütün kumsal saldırıya uğramış gibiydi. Yüzmeye gelenler bir kez daha ince hesaplanmış hedeflerinden saptırılmışlardı. Dövmeli kadının yakınan çığlıkları kumsalda yankılanıyordu, kadının klanı kendini ateş altında hissetmeye başlamıştı. İçlerine işlemiş olan hoşgörülerinin sonuna gelmişlerdi artık. Bu iyi niyetli gençler ve yaşlılar, yeni zamanın sahipleri dışardan gelen bir tehlikeyle karşı karşıyaydı. Pürüzsüz tenleri saldırıya uğramıştı. Pürüzsüz tenleri bir yığın işe yaramaz et ve kemik tarafından zedelenmişti.

İsteksizce havlularının ve battaniyelerinin üzerinden kalkıp dövmeli kadının siklamen kırmızısı havlusunun çevresine toplandılar. Kadın şimdi üzerindekilerden kurtulup doğrulmuştu, bu sırada sadık köpek paçavralara bürülü gri bacağı ağzından bırakmıyordu. Artık adamın ağzından ses çıkmaz olmuştu, yalnızca gri köpükler geliyordu.

Kadın parmağını şaklattı, köpek hemen adamı bıraktı. Kadın köpeğin buruşuk başını okşadı. Paçavralı adam dört genç adam tarafından taşınarak kumsaldan uzaklaştırıldı. Arkasında toprağın üzerinde iki plastik torba kalmıştı. Kumsala yeniden huzur çöktü.

Tom ızgaradan artanları atmak için çöp tenekesinin yanına gitti. Paçavralı adama gösterdiği davetkar davranış yüzünden kendi yaşıtlarını kızdırmış olduğunu hissediyordu. Durumu yeniden düzeltmesi gerekiyordu.

Tom'a sigara içmemesini ya da bunu başka bir yerde yapmasını söyleyen adamda tanıdık bir şeyler vardı. İleride, tepenin yanında oturmuş ve geniş sırtını sıcak dağa vermişti. Adamın kokusunda bir şeyler vardı, kül kokusu gibi bir şeyler. Bu koku, süründüğü çürümüş leylağı andıran kimyasal kokuya karışıyordu. Tom bu kokuyu uzun süreli sağlıksız yaşamla, doğuştan ahlaksızlıkla, sözün kısası adamın bugün temsil ediyor göründüğü şeylerin tam tersi ile bağlıyordu. Tekdüze bir düşüşün sonsuz derinlikleri gibi bir şeydi bu.

Yan gözle sıska yüze, sivri çeneye, kahverengi saçlara ve kısık gözlere baktı. Elmacık kemiklerinin üzerinde eski bir gölge vardı. Tom sözlere dökülemeyecek çizgileri arıyordu. Sol gözün dibinde kuşkucu bir kıvrım, yaşamın pis bodrumlarında neşeli saatlerin tanığı olmuş bir kulak biçimi. Tom gözlerini adama dikmişti. Bu adam gençken yaşlanmış ve o zamandan beri de sürekli olarak gençleşmişti. Yani bu adam aslında tersten büyümüştü. Şimdi orada gençliğinin ilkbaharında bir yapı gibi oturuyordu.

Güneş tam tepedeydi. Tom çöp tenekesinin yanında durdu. Bütün çöplerini atmıştı. Gitmesi gerekiyordu. Geçmiş yasaktı, geçmiş parçalanmış bir elmastı. Yeniden adama baktı, adam hiç yanıt vermeyen gözlerle ona baktı, tamam işte, Tom adamın gözlerinin altında başarılı bir kozmetik ameliyatın sonuçları olamayacak donuk bir griliğin

izlerini görmüştü. Bunlar öldürücü kırlangıç kanatlarından artan beneklerdi. Çöp tenekesinin kapağını vurarak kapattı. Çok yakına gelmişti. Artık uzaklaşma zamanıydı. Biraz heyecanlanmıştı. Aklından kırık dökük bir şarkı geçiyordu.

Adam bakışlarını kaçırmıyordu. Düşmanca bir duruş takınmıştı. Dudakları kısıktı. Gözlüklerinin arkası soğuk ve ölüydü. Tom'un girişimini durdurmak ister gibiydi. Tom'un kendi geçmişinin Norveçlilerini karışık bir kafayla yeniden canlandırmaya çalışmasını engelleyecekti. Sol koltuk altından ince bir ter damlası aşağıya kaydı, fıçı biçimindeki göğüs kafesine doğru eğri bir yol çizdi. Tom onu bütün yüreğiyle destekliyordu. O da gitmek istiyordu. Birden 1957 yılına geri dönmüştü, Kral Haakon'un öldüğü ve Tom'un Yaşam ve Ölümle karşılaştığı yıl. Karşısında duran adam Yaşam gibi görünüyordu ama bu doğru değildi, o Ölümdü.

Tom hızlı hızlı soluk alıyordu. Ölümün ta kendisiydi karşısındaki. Solgun görünüşlü, adanmış topraktan nefret eden genç bir çocuk, serbest düşüş günlerinden gelme bir dost. O olmalıydı, kökten değişmiş ruhun girdiği bedende yaşayan anlamsız öyküler şahı. Konuşmasıyla bir kadının yatağına giden yolu açabilirdi kendine bu çocuk, ama aynı kadın asıl önemli anı beklemeye başladığında yetersiz kalırdı. O zaman kendini yinelemeye başlardı, o zaman sahneye yüzündeki siyah benekler, yağlı saçları ve sivilceleri çıkıp şimdiye kadar kadını büyülemiş olan sözcüklerin çekiciliğini siler atardı. Ölüm bir masalcıydı, bir çapkın değil. O yalnızca ince, ipek gibi tüylere dokunmak istiyordu. Cinsel güdüler onun için kafasındaki köprünün korkuluklarıydı, bunların ucuz bir orgazmla yıkılmaması gerekiyordu.

Tom onun huzursuz, kısık sesini, hiç beklenmedik cümlelerini, betondan yapılmışçasına ağır, yine de kanat takıp uçan sözlerini anımsıyordu. Bunlar değişikliği anlatırlardı, büyük değişikliği. Ölüm cesur bir ateşçiydi. O günlerde kızlar, anlattığı öykülerle pek de çekici olmayan görünüşünün etkisini yenebilen türden bir ustaya değer verirlerdi. Hedef de buydu, diye düşündü Tom. Çıplak yüreği ortaya serebilmek için süsleri uzaklaştırmak.

Ama o günlerde kızlar aynı zamanda da tanrısal öykünün bir par-

çası olmak, her şeye egemen olan noktaya ulaşmak isterlerdi ve işte o zaman geri çekilirdi. Çünkü o da Tom gibi hiçbir öykünün yeterince iyi olmadığını bilirdi. Ölüm tanrısal açıklığın eşiğinde dururdu. Ateşler içinde dizüstü çökerdi. Ama tam bu noktadan sonra arkasını döner, eskimiş kovboy çizmeleriyle oradan ayrılır ve yerini boş kafalı, sivri gagalılara bırakırdı.

Ölüm Karaayaklar döneminin iz sürücüsüydü.

Tom çöp tenekesine eliyle vuruyordu. Yanılmış olmayı umuyordu. Eğer yanılmadıysa demek ki o büyük değişiklik bu olmalıydı. 16 yaşında çökmüş genç bir delikanlı 56 yaşında siyah ipek mayolu, bronz tenli ve yapılı bir adama dönüşebilir miydi?

Adam güneş gözlüklerini çıkardı. Bu bir işe yaramadı. Bakışları bomboştu. Tom adama doğru birkaç adım attı. Adam burnunu çekti. Gitmesi gerekiyordu. Belleği bilinçaltı okyanusunu tarayıp duruyordu. Gübre ve şeker, diye düşündü. Yaşamın yeniden yaşanmaması gerekir. Yaşam sevilmeli ve tek bir saniyesi bile harcanmamalıydı. Yeniden gösterim için ölüm cezası vardı. İyi ama eski dostlarını görmezden gelebilir miydi? Ölüm'ü görmezden gelebilir miydi? Bu alçakça bir davranış olurdu. Tom ağır ağır adama doğru yürüdü. Ağır ağır yürüyordu çünkü karşısındaki adam da gerginleşmişti.

Tom adamın karşısına çömelip oturdu. Evet o ağır gübre ve şeker kokusunu hiçbir şey bastıramazdı, karşısındaki onun eski arkadaşıydı. Merhaba, dedi Tom. Sesi çok yüksek çıkmıştı. Kulağı tırmalıyordu. Ötekinden hiçbir hareket gelmedi.

Evet, bu sensin, dedi Tom elinden geldiğince alçak bir sesle. Adam ensesini ovuşturdu.

Sen Ölüm'sün, değil mi, dedi Tom.

Adamın yanındaki kadın başını çevirdi, gözlüklerini burnuna indirip ona baktı. Can sıkıcı ölçüde genç, güzel, yanık tenli, sarışın, gergin ve uzun bacaklıydı. Sesini çıkarmadan yüzünü buruşturdu ve esnedi.

Ölüm, diye mırıldandı kadın. Vay canına, diye ekledi.

Adam ensesini ovuşturdu. Tom adamın gözlerinde parçalanmış mine artıkları gördü. Şaşırmıştı. Ölüm'ün kahverengi gözleri yok muydu?

Sen Ölüm'sün, diye yineledi Tom.

Kız arkadaşı duyulacak şekilde içini çekti. Vay canına, dedi.

Ben Tom'um, dedi Tom. Ben Tommy'yim, Tommy.

Tommytommy, dedi kız arkadaş.

Tommy, dedi Tom son bir kez alçak sesle.

Zorla kendini kabul ettirmeye çalışmayacaktı. Belki de yanılmıştı. Artık aralarında ortak hiçbir şey kalmamıştı. Ölüm'ün o tanrısal öykülerini rafa kaldırmış olduğu kesindi. Şimdi bu dönemin ana direklerinden biri gibi görünüyordu. Geçmişin öldürücü maceralar aktarıcısı şimdi yamuk bir gülümsemenin ve onunla birlikte gelen şeylerin taşıyıcısı olmuştu.

Tom kendi kendine başını salladı. Adamı destekliyordu. Gerisin geri battaniyesine gitti. Uzun vadede kırk yıl uzun bir zaman sayılmazdı. Ama kırk yıl yeterliydi. Bellek sınıflandırma yapardı.

Huk'a yeniden huzur egemen olmuştu. Paçavra giysili adam uzaklaştırılmıştı. Dövmeli bayan uyuyordu. Köpek Tom'a bakıyordu. Tom tütününü yakaladı. Köpek gerginleşti, kulaklarını dikip alçak sesle hırladı. Öyle alçak sesle hırlanıştı ki yalnızca Tom duyabilmişti. Bilgisayar çalışan genç adam yeniden kendini tatmin ediyordu ve bu kez de plastik eldivenini giymişti. Tom şimdiden alışmıştı buna. Eğer bu kumsalda yeterince kalırsa sonunda genç adamı görmez olacaktı o da.

Ölüm Tom'u gözaltında tutuyordu. Tom isteksizce yeniden boyun eğdi. Acaba geçmişte bu adama kötü bir şey mi yapmıştı? Onlar birbirlerinin en yakın arkadaşı olmamışlar mıydı? Tom'la ilgili tatsız bir durum olmuş muydu geçmişte? Tom yolculuğa çıkmıştı, hepsi buydu. Belki de bu yeterliydi. Ölüm eninde sonunda yalnızca Ölüm'dü. Başka şeylerden yoksun olduğu için yıkımın reklamını yapan hoş bir pozcu. Ölüm yıkımı seçmişti, çünkü bu rol boştaydı.

Tom tişörtünü çıkardı, çimenlerin üzerinden geçip atlama tahtası olarak kullanılan beton platoya yürüdü. Genç insanlar sessizce denize giriyorlardı. Hiç kimse çığlıklar atmıyordu. Dünyanın en doğal şeyini yapar gibi kendilerini suya atıyorlardı, sıcak bedenlerin serin suya değmesi bir olay yaratmıyordu. Sonra hızla yaklaşık seksen metre kadar yüzüyor ve aynı hızla yüzerek geri dönüyorlardı. Zama-

nı en iyi biçimde değerlendiriyorlardı.

Tom ciddiyetlerine hayran kalmıştı, artık denize girerken şakalaşmaya yer yoktu. Küçük bir oğlana suyun nasıl olduğunu sordu. Çocuk onsekiz derece olduğunu söyledi. Güven verici bir gülümseme vardı yüzünde, güleryüzlü değildi ama güven veriyordu. Sanki Tom'a ondan gizlediği hiçbir şeyin olmadığını anlatmak ister gibiydi. Durgun ve akıllıydı bakışları. Durgun ve akıllı, diye düşündü Tom. Yaşlılığın bir ön belirtisi, diye düşündü.

Birçok insan Tom'a gülümsüyordu. Kimse ona dede ya da babalık dememişti. Kimse ona tepeden bakmıyordu. Genç bir kız denize niye girmediğini sordu. Sorusunda hiç alaycılık yoktu. Tom pantolonunu çıkardı. Külotu biraz dar ve küçüktü, bunu da judo giysileriyle birlikte Japonya'da satın almıştı. Kimse gülmedi. Finlandiya'da olgun bir kadın külotuna kahkahalarla gülmüştü oysa. Kahkahalarının sonu gelmemişti. Fince'den başka dil bilmiyordu ama Tom karşısında üzerinde küloduyla dururken yarım saat gülüp durmuştu. Burada kimse gülmüyordu. Belki de bu kötü bir işaretti.

Tom hız aldı, kendini suya atarken uçan bir sincap gibi gürlüyordu. Dengesini yeniden sağladı, parmak uçları su yüzeyine ulaştıklarında birazcık kıvrılmışlardı. Klasik bir atlayış yapmıştı. Suyun dibinden yukarı çıktığında yeniden gürleyip el salladı. Gençler ciddi gözlerle ona bakıyorlardı. Bir zenci ciddi bir yüzle, neredeyse onu kendinden uzak tutmak istercesine ellerini salladı.

Tom ona seslenip suyun çok güzel olduğunu söyledi. Yüzme yarışı yapmak istiyordu. Nesodden'e kadar yarışmak istiyordu. El salladı, bağırdı. Sırtüstü açığa doğru yüzdü. Çok güzel kokuyordu, su temizdi. Eskiden buraları pis kokardı. Şimdi deniz kokuyordu, lağım değil.

Bir adam kürek çekerek yanından geçti. Tom el salladı. Adam küreğiyle el salladı. Temmuz 1997'de Norveç'te insanlar biraz uzak dursalar da aslında iyi davranıyorlardı. Sanki yalnızca dış görünüşleri böyleymiş gibiydi ama aslında böyle değildi, bu onların gerçek yüzleriydi. Yüzler durgun ama içedönüktü. Sanki sürekli bir düşünce çabası gerektiren anlamlı konulara gömülmüş gibiydiler. Zamanı iyi kullanmakla, dikkatlerini bir konu üzerinde toplamakla, her şeyi

sınıflandırmakla uğraşıyorlardı. İnsanlar yaşamlarını bölümlere ayırmışlardı, doğru şeylerle ilgileniyorlardı öyle rasgele konularla değil. Zamanlarını boşa harcamıyorlardı böylece de bol bol zamanları oluyordu.

Tom'un kaburgası Norveçliydi, şimdi bu Norveçli kaburga iyi bir yaşam için kullanılacaktı. Yolculuk yapmak sık sık batan bir gemiyi terk etmek demekti. Tom o ünlü Norveçli kaburgaya sımsıkı yapışacaktı.

Kürekçi önünden geçerken Tom'a isterse kayığının arkasına asılabileceğini işaret etti. Tom kayığı yakalayıp onunla birlikte kaymaya başladı. Gözlerini kapatmış serin sularda sallanarak ilerliyordu. Su soğuk olduğu halde, neredeyse erotik denebilecek bir duyguya kapılmıştı. Kayığı bıraktı. Adam küreğini sallayıp Fornebu yönünde güneşin içinde gözden yitti.

Kıyıdan açığa doğru hafif bir rüzgâr esiyor, onu açığa sürüklüyordu. Tom iyi bir yüzücüydü ama kayığın arkasına takıldığında üşümüş ve biraz uyuşmuştu. Suya gömüldü. Çabalarken ağzına sular doldu. Sırtüstü yüzmeye çalıştı ama hiç ilerleyemiyordu. Üşümüştü, dişleri birbirine çarpıyordu.

Ölüm endişesi gençlere özgü bir şeydi. Gençken Tom ölümle oyunlar oynardı. 56 yaşında boğulmak gülünç bir şeydi. Ölüm gençlere aitti. O zaman insan cesurca ve umut dolu olarak ölürdü. Gülümsedi, ağzına daha çok su doldu. Olabildiğince az dirençle karşılaşmak için rüzgâra çapraz yüzmeye başladı. Ağır ağır karaya yaklaşıyor ama bu sırada gittikçe daha çok uyuşuyordu. Sırtüstü döndü ve yeniden açığa sürüklendi.

Kayık kayarak yanına yanaştı. Tom kayığı yakalayıp onunla birlikte kıyıya doğru sürüklendi. Sığ sulara geldiğinde kayık yüzen çocukların arasına demir attı. Tom kayıkçının ona şarkı söyler gibi "iyi günler!" dediğini duydu. Bir deniz ineği gibi suyun kıyısında yatıyordu. Hint Okyanusu'ndan gelmiş bir çalgıcıydı o, son notalarını çalmak için en uygun yer olarak Norveç'teki Huk'u bulmuş, orada yatmış mırıldanıyordu.

Tom ulusal marşı mırıldandı. Sürünerek battaniyesine ulaştı, yüzükoyun uzandı. Dişleri birbirine çarpıyordu. Bu sırada bilgisayar

öğrencisinin doymak bilmediğini fark etti. Bir yandan okuyor bir yandan da kendisiyle uğraşıyordu.

Güneşin altında bir saat yatınca ısınmıştı. Kumsaldakiler Huk'tan ayrılmaya başladılar. Öğrenci ve dövmeli kadın da eşyalarını toplayıp gitmişlerdi. Tom giyindi, Kore'den aldığı askeri battaniyeyi gemici torbasına tıkıştırdı, torbayı omuzuna asıp lokantaya gitti.

Güzel bir gün olmuştu. Üstelik de heyecanlı bir gün. Nasıl davranacağını bilemediği bir dizi olayla karşılaşmıştı. Bu kadar uzun süre ayrı kaldıktan sonra başına böyle şeyler geleceğini hesaba katması gerekirdi.

Fornebu üzerinden güneşin batışı çok güzeldi. Lokantada oturanlar Tom'la aynı yaşlardaydı. Burada yumuşak bir boşlukla dolu gözler vardı. Gözler onları bekleyen hiç kimsenin olmadığını anlatıyorlardı. Güneşin altında oturmuş bira içiyorlardı, hepsi bu. Saygın emeklilerin güzel bir tablosu gibiydi. Yaşam buydu, güneşte yaşam.

Tom güneşli sabah saatlerinde bu restorana gelen eski kabadayı futbol oyuncularını anımsadı. Bunlar kentin doğusundan gelir ve canı sıkkın taraftarlarını bitip tükenmeyen bira yarışlarıyla eğlendirirlerdi, özellikle de akşamları önemli bir maç yapacakları günlerde. Onlar Bislett stadyumunda adları okunduğunda kuşkucu homurtularla karşılanan ağırkanlı sanatçılardı. Çünkü insanlar bu devlerin, eğer gelirlerse, her zaman en son dakikada geleceklerini bilirlerdi. Güneşin altında geçmiş bir günden sonra kırmızı yüzleriyle sahaya girdiklerinde hep bir ağızdan atılan çığlıklarla karşılaşırlardı. Hafifçe belirmeye başlayan göbekler, yere sımsıkı basan duyarlı ayaklar, nerede olduğunu anlamaya çalışan bakışlarla orta sahaya yürürlerken tribünlerden onlara arkadaşlarının nerede olduğunu hatırlatmak için Kuzey Köşesi, Güney Köşesi çığlıkları yükselirdi.

Tom güldü. İşte kalıcı geçmiş buydu, gülünecek geçmiş. Gözlerini kapadı. Plan yapmak istiyordu. Kök salmak istiyordu. Kımıldamadan oturmak yaşlanmak demekti. Her gün bu sürecin belirtilerini görebiliyordu. Beyin vazgeçişin ağır bir perde gibi çöken griliğini emiyordu. Bu grilik, onu çökertecek, dizlerini bükecek, belini bükecek, eklemlerini arı bir endişeyle, sürekli her şeyden duyulan endişeyle dolduracak dipsiz bir kuyuya dönüşüyordu. Hiçbir şeyin değiş-

memesi için yürekten bir dua ve ağır ağır çözülüp yok olmak için aynı ölçüde yürekten başka bir dua. Yere bir hindistancevizi düşecek olsa köylerin boşaltılmasına yol açacak kadar durgun bu varoluşta önceden tahmin edilemeyen her hareket sert bir darbe gibi hissediliyordu.

Tom bilmiyordu. Gözkapakları ağrımıştı. Öyküler denize atılmıştı. Birbiri ardına bira içiyordu. Barın arkasındaki adam son zamanlarda nerede olduğunu sordu. Balık avında, dedi Tom.

Bardağını kaldırdı. Bardağı güneşe tuttu. Yorgundu. Hiç kimseye verilmiş bir sözü yoktu. Oysa bir yerde sabit bir yaşam, verilmiş sözler arasında gezinmekten oluşur. Tom dışarı çıktı.

Park yeri tıklım tıklım doluydu. Büyük motosikletler alçak, spor arabaların yanıbaşlarına park edilmişti. Bygdöy ormanının içinden geçti, zenginliğin artışıyla birlikte genişlemiş yat limanına ve tanınmayacak kadar büyümüş lokantaya yürüdü. İki intihar girişimcisiyle futbol oynadığı açıklığı bulmaya çalıştı. Kaybolmuştu.

Yüksek kayalık boyunca Bestum yoluna doğru yürüdü. Arasından geçip denize inilebilen küçük patikayı buldu. Sessiz bir sevinç çığlığı attı. Patikayı otlar bürümüştü, ama yine de bulabilmişti onu. Doğa ona cömert davranıyordu. Şimdi eski saklanma yerine getirmişti onu. Elleriyle tutunarak aşağıya, küçük girintiye doğru kaydı.

Buraya en son o gelmiş olmalıydı. Kendisinden kalan izleri aradı. Bir kez daha aynı şeyi düşündü: Burası benim yerim, dışarıdaki geniş dünyada ne olursa olsun ben burada güvendeyim.

Ellerini bırakıp son bir metreyi atladı, sık çalıların arasına düştü. Şimdi yapraklarla çepeçevre sarılı bir odanın içindeydi. İki çarpı üç metre genişliğinde, yarım metre yüksekliğinde bir oda. Tavandan azıcık bir ışık sızıyordu.

Evimdeyim, dedi. Taşları ve çalıları topladı, dalları kopardı ve böylece denize bir geçit açtı.

Şimdi artık onun da bir şeyi vardı. Küçük girintideki çöpleri topladı. Artık bir temeli vardı onun da. Başlangıç noktasını bulmuştu. Buradan ileri gidebilirdi.

Brendi şişesini açtı. Tadı tam istediği gibiydi, ham ve yalın, parfümsüz. Çıplak ayaklarını Bestum yoluna doğru uzatıp Holmenkol-

len yokuşuna baktı. Kökleri Norveç'te hiç tutunmamıştı, bu yüzden aklına tek bir düşünce gelmeden rahat bir yürekle ayrılabilmişti buradan.

Yaprakların üzerinde kendine dallardan bir yatak yaptı, battaniyesine sarındı ama hemen uyumadı. Önce Drammen yolundan gelen zayıf uğultuyu, inip kalkan uçakları dinledi. Bunlar uyumlu seslerdi, sağlam ve güvenilir sesler.

Ertesi gün tırmanıp dışarı çıktı, patikayı bulup Sköyen'e doğru yürüdü, bir köprünün üzerinden, şimdi dükkân ve işyerlerine dönüştürülmüş eski bir fabrika bölgesinin yanından geçti. Fabrikanın güzel inşaat işçiliğinin yok edilmiş olduğunu hissetti ama Ridehuset'yi bulabildi. Buradaki eski kafe şimdi banyo malzemesi dükkânı olmuştu. Tom'un değişmez nirengi noktalarına ihtiyacı vardı.

Drammen yoluna doğru yürüdüğünde ayaklarının ona direndiğini fark etti. Bedeninin geri kalanına da ağır bir isteksizlik çökmüştü, şimdiye kadar hiç üzerinde durmadığı bir kas ağrısı. Bu yüzden Bygdöy bulvarına çıktı. Norveç'teki son evi olan büyük apartman dairesinin önünden geçmek istemiyordu.

Gimlo sineması değişmemişti. Tom tutkulu bir estetikçi değildi. Kenti dolaşıp kırk yıl boyunca kentin uğradığı büyük değişiklikleri ağzı açık seyretmeye niyeti yoktu. Yeni çirkinlikle, korkunç orantısız biçimsizlikle uğraşmanın bir yararı yoktu. O kentle bütünleşecekti. Yeni kazançlardan, zenginlikten ve doyumlu insanlardan mutlu olacaktı. En çok hoşuna giden manzara Nationaltheatre oldu. Eskiden Bolonya gibi bir kentin ana tren istasyonu duygusunu uyandırırdı onda, ama şimdi sonsuz bir düşüncenin ağır ve derin kişisel anlatımı olarak duruyordu orada.

Tutuk bacaklarıyla tiyatronun önünden geçip Theaterkafe'den içeri baktı. Beyaz masa örtülü kafe. Eski ve üzgün görünüyordu. Direnç ve çöküş. İçeride çok az değişiklik vardı. Ama kafe varlığını sürdürecek gibiydi. Tom onu koruyacaktı, beyaz masa örtülerini koruyacaktı.

Karl Johan Bulvarına doğru döndü. Gevşemeye, yürüyüşünü yumuşatmaya çalışıyordu. Sıcak betonun üzerinde ağırlıksız adımlarla kaymaya çalışıyordu. Yalnızca şöyle bir dolaşmaya çıkmıştı,

Bydöy'de yaşıyordu ve şimdi de biraz dolaşıyordu.

Aşırı yavaş bir yürüyüşle, neredeyse adımlarını sayarak Karl Johan'a doğru yürüdü. Bir vitrin camında kendine baktı. Öylesine yalnız ve terkedilmiş görünüyordu ki. Bir ağaca benziyordu. Son sözün söylenmiş olduğunu bilmeyen, gezip dolaşanların arasına kaynamaya çalışan bir insandı ama zaman boğazına düğümlenmişti. Genç, güzel, yaşlı, güneşte yanmış, iyi giyimli, şişman değil ama iyi beslenmiş insanların hepsi çarpık bir gülümsemeyle gülümsüyordu. Herkes güzel bir şeyler emiyordu. Herkes varoluşun dev şekerlerini emiyor, diye düşündü Tom.

İnsanlardan çok azı birbiriyle konuşuyordu ama yine de bir uğultu vardı. Cep telefonlarının uğultusu. Yalnızca şişen diş apseleri değil ama aynı zamanda şizofrenler için kapalı bölüm. Burada hastalar gülümseyerek dolaşıyor ve kendileriyle konuşuyorlardı. Herkes halinden memnundu. Öylesine memnunlardı ki başkalarının da memnun olmasını istiyorlardı.

Tom gözlerini dikti. Yan gözle baktı. Herhalde ağzı yarı açık olmalıydı ama onlar Tom'u görmezden geliyorlardı. Yarı açık ağzını, yetersiz çene kaslarını gösterme girişimini görmezden geliyorlardı. Onların kendi ayinleri, içlerinde dolaştıkları kendi aydınlık noktaları vardı.

Tom'un boynuna asılı su geçirmez deri cüzdanında 30 000 kronu vardı. İstediği her şeyi yapabilirdi. Gözlerini dikip baktı, öğrenmek istiyordu. Bugünün prensleri kendilerini tavuskuşları gibi sergilemiyorlardı. Keskin atıcılıkları ve fetihleriyle yetiniyorlardı. Açgözlü değillerdi. Günün tarzı, işgalin kendisinden mutlu olmaktı. Güzel bir yaşam biçimiydi. Herkese yer vardı. Zayıflamış beden dilinde, küçük adımlarda, yüzlerdeki dostça anlatımlarda, düzgün el hareketlerinde kuşkuculuğa yer yoktu. Ya da parfümlü cinsel organlarda, diye düşündü Tom bir an soluğu tutularak. Parfümlü cinsel organlar suçsuz kanla ve pişmanlık yokluğuyla doluydu. Batıya dönük parfümlü cinsel organlar kendilerini güneşe döndürmüş, çevrelerine güven ışıkları saçıyorlardı.

Kaldırım kenarındaki küçük lokanta masalarının üzerine bir can sıkıntısı ağı serilmişti. Alçak, düşünceli seslerin mırıltısı Tom'u si-

nirlendiriyordu. Acımasız ciğerlerin ve düşmanlık dolu yüreklerin kavgacı homurtularını özlemeye başlamıştı. İnsanlar kendilerini baskı altında tutuyorlardı, üzerlerinde baskı yoktu ama kendilerini baskılıyorlardı. Kahküllerini üflüyorlardı ama bunu hava atmak için değil, saçları gözlerine girdiği için yapıyorlardı.

Karl Johan'dan Hükümet Binasına yürüdü. Görmüş geçirmiş binanın kendine güvenli havasında öldürücü bir yan vardı. Endişeli cinsel organların aşırı güç karşısında endişeyle geri çekilmeleri nereye gitmişti? Burada barış ve hoşgörü egemendi. Bilinmeyen fethedilmiş ve sindirilmişti.

Eskiden, kayan ışıklı harflerle haberlerin geçtiği tabelanın yanıbaşındaki zanaatçılar çarşısına döndü. İçlerinde genç, güzel kadınların çalıştığı dükkânlardan içeri göz attı. Eskinin sarışınlarının yerinde esmer, egzotik kadınlar vardı şimdi. Bu kadınlar klasik Norveçli sarışınların yerini almakla kalmamış onları geride bırakmışlardı. Oğlanların yüreklerinde yatan uzun boylu Valkyrie'ler ortadan yok olmadılarsa bile sayıları azalmış, ufalmışlardı.

Tom onları özlemiyordu. İri yapılı, dolgun, yumuşak kadınları; yeniyetmelik çağını yüzlerinde öldürücü bir aşağılama ve düşüncesiz bir gülümsemeyle geçiren, farkında bile olmadan acımasız ve öldürücü olmayı başarabilen, güneşin önünü bulutlarla kapatabilen o kadınları özlemiyordu. Onlar da tıpkı sessiz denizlerin derinindeki binlerce erkek kardeşleri gibi aşırı vergi ödemişti.

Yaşlanmışlardı, ama daha düşünceli olmuşlardı. Kendilerini rüzgâra bırakmıyorlardı artık. Sayıları çok fazlaydı. Binleri buluyorlardı. Küçük yaşta olgunlaşmış yüzleriyle ülkenin her yanını sarmışlardı. Tom yeni zamanın kıyılarında dolaşan düşünceli sarışınlardan oluşan yığınları düşündü. Tom kana susamış ve masumdu, evet kana susamış ve masumdu o zamanlar.

Yeni zamanların insanı hiçbir zaman olmadığı kadar sarışın, uzun boylu, bronzlaşmış ve yakışıklıydı. Mevsimlerden etkilenmiyordu, belki de hızla olgunlaşmak için söze dökmediği bir istek taşıyordu. Bir an önce olgunlaşıp yaşamdaki konumunu kazanmak istiyordu. Kendine dönük bakışlar ve çarpık gülümseme böyle olduğunu gösteren işaretlerdi. Genç erkeklerin kırışıksız dış görünüşlerine, pahalı

giysilerine, değerli çantalarına karşın, ağızları şimdiden yaşlılığın tozuyla doluydu. Genç erkekler, caddelerde iki kazançlı işyeri arasında atletik ellilikler gibi aceleyle gidip gelirken yüzleri sakin ve dış etkilere kapalıydı. Bu mimiksiz, aydınlık yüzlerin yapay olmayan, doğal ve sıradan şeylerin üzerine yükselmiş olduğu belliydi.

Tom sivilcelerin nereye gitmiş olabileceğini merak ediyordu. Herhalde onlar da gevşek çene kasları ile birlikte silinip gitmişlerdi. Grand Hotel'in önündeki kafede oturdu ve bir bira istedi. Şimdi artık içerideydi. Şehir merkezindeydi. Şimdi Oslo'da bir restoranda oturup bira içtiğini söyleyebilirdi. Bir kartpostal satın alabilir ve diyebilirdi ki: Şimdi Norveç'te bir kaldırım restoranında oturmuş, keyifle bira içiyorum. Burası çok neşeli ve eğlenceli. Selamlar, Tom. Bu kartpostalı Sydney'e gönderebilirdi.

Güneşin altında oturup yurttaşlarına baktı. Hızlı yürüdükleri halde adımlarını sakin sakin atarak önünden kayar gibi geçen yurttaşlarına. Bu yürüyüşü kıtadan almış olamazlardı, bu Oslo'nun sokaklarında geliştirilmiş bir yürüyüştü, bir Norveç ürünüydü, dışarı satılabilecek bir Norveç yürüyüş sanatı. Bir şeylere sahip olanlar böyle yürürlerdi, bu yürüyüş kazançlı iki nokta arasında en uygun ulaşım aracıydı. Kırıtmıyorlardı, geri dönmüyorlardı.

Bu yürüyüşteki rahatlık Tom'u çok etkilemişti. Tam olması gerektiği gibiydi. Dünya Norveç'in ayaklarının altındaydı. Çünkü yürüyenlerin Norveçli ayakları görünüşte bir çift Norveç ayakkabısının içine sokulmuştu, görünüşte içlerine serin bir Norveç gömleği giymiş, görünüşte güçlü boyunlarına ağır ipekten bir Norveç boyunbağı bağlamış ve görünüşte üzerlerine şık bir Norveç giysisi giymişlerdi. Ama bunlar gerçek savaş ganimetleriydi, işgalde ele geçirilmişlerdi.

Üzerlerindeki Milano ve Paris giysileriyle bunların doğal sahipleriymiş gibi görünüyorlardı. Giysileri antrenmanlı bedenlerine uygun yapılmıştı. Alçak spor arabalar, ağır motosikletler yağmada ele geçirilmişti. 50'li yıllarda insanlar Amerikan sakızlarını saygıyla çiğnerdi. Çiğnerken birbirlerine bakar ve koro halinde şunu söylerlerdi: Şimdi biz Amerikan sakızı çiğniyoruz. İnsanlar Amerikan krallığının kıyılarındaki alçakgönüllü tüketimcilerdi.

Şimdi pervasızca asfaltın üzerinde kayıyor ve arkalarında utandırıcı bir soru bırakmıyorlardı, burada ve şimdide yaşıyorlardı artık. Onlar kendi efendileriydi, en içlerinden en dışlarına kadar askerdiler. Aynı zamanda kazanç getiren hoşgörüyü de fethetmişlerdi. Yoksulları, düşkünleri, mutsuzları, hoşgörüsüzleri de hoşgörüyor, kabul ediyorlardı. Çünkü kendi kanını emen, kendini yiyip bitiren, ışık ve karanlıkla dolup taşan bir toplumda herkesin kendi üzerine düşen bir görevi vardı.

Ama kimse, judocu pantolonu, araba tekerleğinden bozma sandallarıyla orada oturmuş; yerini ağzı salyalı, kısa tüylü, kaslı, sarı teriyere kaptırmış geyik köpeğini özleyen Tom'u fark etmiyordu. Denildiği gibi köpek her zaman Norveçlinin ruhunun dışarı yansıması olmuştu.. Denebilir ki Norveçli her zaman kendi tasması ve zinciriyle dolaştı. Ama şimdi, o saygın geyik köpeği, insanın en iyi dostu olarak sahip olduğu yeri katil ruhlu, homurtulu, biçimsiz bombalara bırakmıştı.

Karl Johan'da yukarı ya da aşağı doğru giden çok sayıda spor arabaya da aynı türden köpekler yerleşmişti. Artık arabalar yukarı, aşağı gidip gelmiyorlardı, ya yukarı ya da aşağı doğru geçiyorlardı, çünkü insanlar piyasa yapmayı aşmışlardı artık, buna zamanları yoktu. İnsanlar zenginliklerini aşmışlardı, arabalar gözalıcı değil pastel renklerdeydi. Amerikan değil Avrupa arabalarıydı bunlar. Arabalar da Norveçli zevkine kendilerini uydurmuşlardı. Direksiyonun arkasında Norveçli bir kadın ya da erkek oturmadıkça arabalar tamamlanmış olmuyordu. Direksiyonda oturanların yanlarında, ön koltukta ağızlarından salyalar akan deliler gibi oturan sarı köpekleri vardı.

Tom dünyanın en kısa bulvarında oturdu ve bir zamanlar parfümlü Avrupa haritasında beyaz bir benek olan ülkenin kıta ürünü kozmetiklerini kokladı. Bu ülke bir zamanlar güçlü insan kokularını ve ham yapıları sevenler için bir vahaydı. Belki de İsveçliler krallıklarının bu tenha bölümünü Orta Avrupa'nın merkezine biraz yaklaştırmayı istedikleri için, kenti Loelva'nın açıldığı yere, orta büyüklükte bir nehri andıran küçük, gösterişsiz bir fiyordun en dibine kurmuşlardı; Tom işte burada oturuyordu şimdi. Tom'un zayıf belleğinde kaldığına göre Oslo İsveç el işçiliğinin sağlam bir eseriydi. Stock-

holm'le karşılaştırıldığında tam anlamıyla ikinci sınıf, ama sağlam bir şehir. Tarihi süslemelerden yoksun ama ufak ve rahat yaşanabilir bir yer. Tom İsveç özentisi kentte, İsveç özentisi ana caddede oturuyor ve terk edilmiş Oslo'yu düşünüyordu. Sanki şehir terk edilmiş, orada yaşayanlar düşmanın işgalini bekledikleri için geri çekilmişlerdi.

Eskiden uzaklardan gelen insanlar bu kentin adının ALİ olduğunu sanırlardı, çünkü Filipstad'ın üzerinde dev bir Ali kahvesi reklamı vardı. Artık hiç kimse Oslo'nun adını Ali sanmıyordu. Şehir şimdi kendini sergiye çıkarmıştı. Dökünüler toplanmış, koltukaltlarının ekşi kokusu bastırılmıştı. Doygun bakışlarda dışarı gitme özlemi okunmuyordu. Tom güldü. Norveç güçlenmişti.

Tom tuvalete girdi. İçeri girdiğinde her zaman yaptığı şeyi yaptı, çevresini dinledi. Bütün dünyada tuvaletlerde oturmuş ve dinleyerek çok şey öğrenmişti. Yeni bir yerin nabzının en iyi yakalanacağı yerlerden biri tuvaletlerdi. İnsanlar buralarda işlerini görürlerken en hassas ve içten ruh durumuna girerlerdi. İnsanların dışkılarından ve böylece en yakın geçmişlerinden kurtulduğu bu birkaç dakika aynı zamanda bir soluk alabildikleri, kendi kendilerine mırıldanabildikleri, kendilerini kısıtlamadan özgürce içlerini çektikleri, şarkı söyledikleri anlardı. Tuvaletler insanların kendilerini dışarı vurabildikleri özgür yerlerin sonuncusuydu.

Tom fışkıran ishaller duymuştu. Bunlar anlattıkları şeyden başkası değillerdi. Yani yaşamın ekşidiğinin, bedeni terk eden yakıcı sıvının hiçbir şeyi değiştirmediğinin güçlü bir anlatımı. Bu anlatım hiçbir şeyi değiştirmiyor yalnızca dünyada ağır ve sağlam hiçbir şeyin kalmadığının altını çiziyordu.

Şimdi de Tom tuvalette oturmuş, 1997'de Norveç'te gerçekte neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Alnını tuvaletler arasındaki ince duvara dayayıp dinledi. Yandaki adamın ceketini astığını, pantolonunu indirdiğini ve tuvalete rahatça oturduğunu duydu. Sıcak kulağını yapıştırmış, soluğunu tutmuş dinliyordu. İçindekileri açığa vuran bir iç çekiş, vazgeçmiş bir soluk, savunmasız bir mırıldanma, alçak sesle söylenen bir dua bekliyordu.

Tom'un beklediği çok fazla bir şey değildi. Bir iç çekiş, bir öpü-

cük, belki de basıncın yoğunluğu altında kasılan bir ademelmasının hırıltısı. O zaman Tom yandakini kucaklayacaktı, kendi tuvaletinden çıkacak, yan tuvaletin kapısını açacak, büyük bir sevinçle komşu tuvalete dalacak ve hiç beklemeden oradakini tebrik edecekti, belki de sarılıp öpecek, adamın kafasını ellerinin arasına alıp gösterdiği cömertlik yüzünden onun dudaklarına bir öpücük konduracaktı.

Tom dinliyordu. Bir adamın cep telefonundan iş görüşmesi yaptığını duyuyordu. Adamın tartışmalarının ortasında belli belirsiz bir şapırtı duyuldu. Tom ağzı açık dinliyordu. Demek ki adam bir yandan da büyük abdestini yapıyordu, sesten böyle anlaşılıyordu. Demek ki adam Doğu Avrupa'da İsveç ilaç hisse senetlerinin yatırım ufuklarını tartışırken bir yandan da sıçıyordu. Bu adam en içeriye kadar girmiş, sıkı kaslı kalçalarını sıcak tuvaletin üzerine yerleştirmişti. İstediği her şeyi yapabilirdi, çünkü en içeride her şeye izin vardı, ve o cep telefonunda bir numara çevirip Doğu Avrupa'da İsveç ilaç şirketlerinin hisse senetlerinin yatırım ufuklarını tartışmayı seçmişti. Tom o ağrılı, yakıcı ishalleri özlüyordu.

Sıçmak bir insanın dürüstçe kendisiyle hesaplaşması demekti. Bu işin acılı yanları da olmuştu. Bir zamanlar insanlar sıra sıra buz gibi tuvaletlere oturur, ıkınır dururlardı. Ama en azından birlikte bir şey yapıyorlardı ve burada iletişimin yoğun ve içten olduğu kesindi. Tom, yan taraftaki adamın ne yaptığının farkında olduğunu sanmıyordu.

Yan tuvaletlere iki yeni adam daha girdi. Tom hiçbir şey işitmedi. Sanki onu dinliyormuş gibiydiler. Tom kendini yakalanmış ve kuşatılmış hissediyordu. Tuvalette oturup suçsuz insanlarla kendini eğlendiren gizli bir dinleyici yakalamışlardı. Bir süreliğine uzaklarda yaşayan ve böylece yeni gelenlerin sırlarına ortak olabileceğini sanan sapık bir süprüntüyü yakalamışlardı. Tom gerilim alanının tam ortasında oturuyordu.

Kısa bir şapırtı duydu. Neredeyse parmak şıklatma gibi bir ses. Sanki bir sincaptan gelmiş gibiydi. Öteki tuvaletten de buna benzer bir ses geldi. Herhalde kapalı bir ağız çıkarmıştı bu sesi. Neredeyse metalik bir ses gibiydi, demir ve taşın birbirine vurması gibi. Bu sesin ardından ağır ağır sönüp giden bir iç çekiş gelmedi. Tom bu kes-

kin seslerin ardından duyulması beklenen sonuçları beklemeye başladı. Ama gelmediler. Ikındıklarını duyabiliyordu ama bu vurgulamaya değecek bir şey değildi belli ki. Rahatlamanın ya da rahatlama yoksunluğunun üzerine yükselmişti bu insanlar. Tuvaletlerden dışarı çıktılar. Birbirlerine tek bir söz söylemeden ellerini yıkadılar. Anlaşılan zaman kabız barsakların zamanı, diye düşündü Tom.

Tuvaletten çıktı, aynada kendine baktı, tehdit eder gibi gülümsedi ama bir işe yaramadı. Olmayan dişinin yerine bir diş taktırmayı düşündü. Norveç gerçekliğini yakalamak için tek bir ön diş yetmeyecekti. Ağzındaki kara delik düşmanca görünüyordu. Kendine bir cep telefonu satın alacaktı. Kime telefon edeceğini bilmiyordu.

Egertorget boyunca yürüdü. Şimdiye kadar Norveç ona temiz yüzünü göstermişti. Şimdi, kafayı bulup uçan, alev alev yanan gökyüzü gezginleriyle karşılaşacaktı. Kimse ondan para istemedi. Buna canı sıkılmıştı. Verecek şeyleri vardı ama onu görmezden geliyorlardı. Bunun yerine yaşlı hanımlara takılıp onlardan para istiyorlardı. Pazar yerini baharatlı ve alkollü bir ter kokusu kaplamıştı. Bedenleri düşen bıçakların yaralarından akan kanla kaplı umutsuz adamlar dolaşıyordu ortalıkta.

Tom biliyordu. Onlar her yerde vardı. Sıcak bölgelerde, soğuk bölgelerde, her yerde olduğu gibi burada da gökyüzü gezginleri sallanarak, o uluslararası yürüyüşleriyle dolaşıyorlardı. Bütün dünyanın eroinmanları başları dumanlıyken aynı biçimde yürürlerdi. Tek sorun dayanmak, yutulmamaktı onlar için. Yeryüzü toprağının üzerindeyken bile yaşamın aydınlık yanını görebilmekti. O yakıcı sıcak, bedeni kapladığında; o yakıcı sıcak içlerini ateşe verip karanlıkta bile yüzlerini parlattığında, insanı ölüm gibi gündelik şeylerin üzerine yükseltiğinde, samanyolundan aşağı inip çevrelerine aydınlık ve iyilik saçmak için buraya, Oslo'nun Egertorget'sine geliyorlardı. Derileri soyulmuş, demirden iskeletleri akkor olmuş bir biçimde varoluşun gerçek anlamını ele geçirmeye çabalıyorlardı. Tom bunu biliyordu.

İçlerini bu yakıcı sıcak kapladığı zaman neler olduğunu biliyordu Tom. İnsan bedeninin çöküş ve parçalanma için yaratıldığı unutulur, bir sonraki köşede onları aptallığın beklediğini bilmeksizin ya-

şamın içerisinde gururlu adımlarla ilerlenirdi. Hiçbir şey anlamadan yanlarından geçen zavallı yoksullar da isterlerdi bunu, böyle bir sıcağı hissetmeyi. Çünkü bu sıcaklık başka her şeyden üstündü. Tek tek her bir hücre doyuma ulaşmış, beden kendini toprağın çıplak derinliklerinden koparmış, onu toprağa bağlayan bağları bir bir kesip atmıştı. Sallanarak yürüyüş yalnızca bedenin toprağın yüzeyine bir dokunuşuydu. Topukla ve parmak uçlarıyla şöyle bir dokunuş, kozmik bir ayarlamaydı; sıçrayışın çok aşırı olmaması için bir ayarlama. Egertorget'nin buharlar tüten asfaltıyla bağlantıyı kesmemek için, kabına sığmayan coşkuyu sıcak bir kahkahayla taşırmak için, yalnızca taşmak için, yalnızca gülmek için, kendinden parçaları yoksullarla paylaşmak için, hiçbir şeyden haberi olmayanlarla yaşamın anlamını paylaşmak için; sıkkın bakışlı, sıkkın bedenli insanlara bu yakıcı sıcaktan meşaleler dağıtmak ve onların beden diye taşıdıkları o sımsıkı yumruyu tutuşturmalarına yardımcı olmak için.

Hiçlik, diye düşündü Tom. Hiçlik. Alevlerin ardından yıkılış gelirdi. Canı sıkkın insanların yanından hızla geçilir, lağımlardan taşan su birikintilerinin içinden yürünür, kokular, manzaralar ve tatların önünden, kendi tırnaklarının, evet, kendi tırnaklarının önünden geçilip gidilirdi. Testislerin, yaralı karaciğerlerin arasından yürünürdü. Çelik tozlarından oluşan bir hiçlik. Tom üşüyordu.

Bu eski bir resimdi. Ağzı açık seyrediyordu bu resmi. Ötekilerle birlikte durmuş, ayakların o muhteşem hareketlerini, hiç durmadan sallanan kolları seyrediyordu. Özgürlüğü yiyorlardı. Özgürlüğün uyuşturulup çiğ yenmesi gerekirdi. Tom kendini o yakıcı sıcaktan kurtarmıştı, sıcağı içinde tutmak için yürümeye başladı.

Şimdi Östban tren istasyonuna gelmişti. İstasyon bir alışveriş merkezine dönüştürülmüştü. Eski giriş holünde amaçsızca ileri geri yürüyordu Tom. Kendine bir sigara sardı, iki polisle göz göze geldi, ileri geri yürüyüşünü kesti.

Bu bölgeyi terk etti. Arkasından biri onu izliyordu. Göz ucuyla birinin onu izlediğini görmüştü. Hızını arttırdı. Hızını azalttı. Sıcak bir gündü. Ülkeye geleli çok olmamıştı. Dengesini ayarlayacaktı, hayır, o dengesini yakalamaya çalışıyordu. Birleşmek için, sağlam adımlarla yürümek için, vuruşlara dayanabilmek için temel koşul

olan dengeyi yakalamaya çalışıyordu.

Yoldan karşıya geçti. Terliyordu. Mırıldanıyordu. Bir dükkân vitrininde kendini gördü. Judo pantolonlu, sandallı, omuzunda bir gemici torbası ve elinde bir olta olan bir adam. Garip görünüyordu. Bu garipliğinden kurtulması gerekiyordu. 56 yaşındaydı ama garip görünüyordu. Evine gelmişti ve kendini garip hissediyordu. Bir yankısı olsun istiyordu. Ben garibim, diye mırıldandı. Kendimi değiştirmem gerek. Ne derlerse onu yapmam gerek.

Ama hiç kimse bir şey söylemedi. İnsanlar daha önce de onun peşinden gelmişlerdi, ama o zamanlar bunu belli bir merakla yapıyorlardı, ki bu da Tom için yeni bir olanak, bir öykü, bir el sıkışma, başka bir dünya, heyecanlı bir şeyler anlamına geliyordu. O zamanlar Tom parlak düşüncelerin taşıyıcısıydı, dinlemeye değer bir insandı, uzak ülkelerde yaslanılabilecek bir şey. Gemici torbasında belki de yaşamın anlamını taşıyordu. Büyük kentlerde de kadınlar ve erkekler Tom'un peşinden gelirlerdi. Buralarda onu yaşamın gizemlerinin bir taşıyıcısı olarak görmezlerdi, onların gözünde sızıntı yapan çatlak bir kâseydi. Tom buna izin verirdi, elinde ne varsa dağıtırdı. Kahrolası, diye düşündü.

Elindeki oltayı bir çoban sopası gibi tutarak Storgata'da yürüyordu. Peşinden gelenin kim olduğunu bilmek istemiyordu. Niye peşinden geldiğini bilmek istemiyordu. Kendi gözümde, kendi kahrolası gözümde ben şimdi kentin en büyük bulvarına doğru yürüyorum, saygınlığımı hiç yitirmeden yürüyorum.

Sonra fırladı, kendini ileri attı, koşmaya başladı. Bu hiç güzel değildi. Eski zamanlardan kalma insanlara tosladı. Yaşlı bir hanım söylendi, ona bağırdı, ama yüzüne bakmadı. Bu inanılmazdı. Kadını neredeyse yere devirecekti, kadın söylenmiş ama yüzüne bile bakmamıştı. Çantasını ve plastik torbasını yerden alıp yoluna devam etmişti.

Araba tekerleğinden yapılmış sandallarıyla gündelik yaşamın içinden fırtına gibi geçiyordu, ama arkasından gelenin canı ne zaman istese onu yakalayabileceğini hissediyordu.

Kahrolası güneşin altında, endişeyle sırılsıklam terlemiş olarak Anker köprüsünün üzerinden koştu. Başıboş kalmıştı, görünmez ol-

muştu. Ölümüne dövüşebilirdi ama kimse aldırmazdı. O yalnızca kızgın güneşin altında bir kıpırtıydı.

Vazgeçti. Koşmak bir işe yaramamıştı. Beckers'e gidip bir bira ısmarladı. Gözünü kapıya dikmişti. Şimdi biraz daha sakindi. Kendine güvenemiyordu. Gözaltında bulunma duygusuna güvenemiyordu.

Yasak bir bölgeye girmiş ve bölgenin yöneticisi tarafından dışarı atılmıştı. Bu korkunç düşünce boynunu yakalayan bir pençe gibiydi. Bir bira daha içti.

Çevresindeki yüzler tuğla ve köklerden yapılmıştı. Bunlara güvenilebilirdi. Peşinden gelenin istediği olmuştu. Onu dışarı kovalamayı başarmıştı. Şimdi Tom şehrin göbeğinde bir bar masasının yanında durmuş bira içiyordu. Burada güven içinde zaman geçirebilirdi. Önünden kırık bir ön diş geçti. Burada kendi yaşında adamlar vardı. Ona başlarını salladılar. Tom bardağını havaya kaldırdı. Boğumlu yumruklar da aynı şeyi yaptılar.

Beckers'deki yaşıtları ne mutlu ne de mutsuz görünüyorlardı, yalnızca zaman geçiriyorlardı. Birbirleriyle konuşmuyorlardı. Tom kendi yaşıtlarının arasında oturmayı, hiçbir şey söylemeksizin, hiçbir şey anlatmaksızın öylesine orada olmayı, başını sallayıp orada kalmayı düşünebilirdi. Tuğla ve köklerden yapılmış yüzler konusunda romantik düşüncelere kapılmıyordu, yalnızca bir gün Beckers'de bir masaya çöküp canı istediği kadar orada kalabileceğini biliyordu. Canı istediği kadar kendisi olabilirdi. Bu yüzlerde sağlamlık ve kalıcılık vardı.

Ama Tom eninde sonunda bir şeyler söyleneceğinden korkuyordu. Bir konuşma başladığında bu eski günlerle ilgili olacaktı. Tuğla yüzlerin şimdiden binbir zorluktan geçmiş damarlarındaki kanı daha hızlı akıtacak eski öyküler anlatılacaktı. Sağlamlık geçmişte yatıyordu. Geçmiş bir kayaydı. Tom kaynayan şimdiyi, saniyeleri, dakikaları, saatleri, bugünün ta kendisini fethedecekti. Tam şu anın bir parçası olacaktı. Bu yüzden olduğu yerden kımıldamadı.

Bir kadın yanına yaklaşıp ateş istedi. Bu yalın bir soruydu. Yerine getirilmesi çok kolay bir istek olması gerekirdi, ama Tom için zordu. Hayır, anlamında başını salladı. Sigara içiyordu ama başını sal-

ladı. Bacaklarını oynattı, kollarını salladı, ağzını açtı, birasını devirdi. Çok fazla şeyi birden yapması gerekiyordu, beden ve ruhu eşgüdüme getirmek zordu. Başını salladı. Kibrit kutusu masanın üzerinde duruyordu ama Tom onu alabilecek durumda değildi.

Niye hayır? Diye sordu kadın. Gülümsedi, Tom'u anlıyordu. Niye hayır? Diye düşündü Tom. Dilini dişlerinin arasına sokup gülümsedi. Ön dişinin olması gereken yere dilini sıkıştırıp gülümsedi. Sorun o değildi. Sorun o andı.

Karşısında ağzının kenarında sigarasıyla yaklaşık kırk yaşlarında, ona güvenen bir kadın duruyordu. Evet, der gibi başını salladı Tom. Bu da bir ilerleme sayılırdı. En azından başını iki yana sallamak yerine aşağı yukarı sallamayı başarmıştı. Deliler gibi başını sallıyordu. Kadına ateş vermeye hiçbir itirazı olmadığını anlatıyordu. Elini uzattı, kibrit kutusunu yakaladı, avucuna aldı, kendine çekti, elini yavaşça açtı, başparmağının yardımıyla kutuyu açmayı başardı. Tek kollu olduğu çok açıktı.

Kadın güldü, güldü. Hiçbir art düşüncesi olmaksızın sıcak ve yüksek bir sesle gülüyordu. Anlaşıyorlardı. Kadın doğru yerde gülmüştü. Tom'un sakarlığına gülüyordu. Bu tam gülünecek yerdi ve gülüşü sıcaktı. Tom da güldü, öylesine güldü ki sarsılmaya başladı, kibritler yere düştü. Şimdi kahkahalar atıyordu. Kadın eğilip kutuyu yerden aldı.

Teşekkürler, dedi Tom. Çok teşekkürler, dedi çınlayan bir Norveççeyle. Kadın sigarasını yaktı. Binlerce teşekkür, dedi Tom.

Kahverengi gözlerde meraklı bakışlar vardı. Yeniden kahverengi gözler görmek güzeldi, riske atılmaya istekli gözler. Kadın hiç hazırlıksızca onunla konuşmuştu. Nasıl bir davranışta bulunduğunun farkında bile değildi. Hangi risklere atıldığının farkında değildi.

Bir bira ister misin? Diye sordu Tom. Bu tam bir cümleydi. Çok doğal gelmişti kulağına. Göklere çıkarabilirdi onu. Şimdi Grünerlökka'daydı. Bir yerlerden başlaması gerekiyordu. Kadın evet, diye başını salladı. Üç delikanlı ve bir genç kızın oturduğu bir köşe masaya doğru sallamıştı başını. Öyleyse gel de otur bari, dedi.

Tom çok etkilenmişti. İki bira satın aldı, masaya gidip oturdu. Masadakiler dostça ona baktılar. Hoşgeldin diyorlardı. Onu görmez-

den gelmemişlerdi. Tom bardağını kaldırdı.

Tom, dedi. Onlar da adlarını söylediler. Onu daha önce görmemişlerdi. Dışarlarda olduğunu ve dolaştığını söyledi.

Masadakiler öğrenciydi. Fizik, dedi biri. Basın yayın, dedi öteki. Onunla konuşan kadının adı Ellen'di, edebiyat okuyordu. Kendi aralarında konuşuyor ve Tom izleyemediği tartışmaya arada sırada birkaç sözcükle katıldığında ona dostça başlarını sallıyorlardı. Parçacık kuramı ve veri toplama konusunda hiçbir şey bilmiyordu. Biraz edebiyat bilirdi ama masada dolaşıp duran yeni adların hiçbirini tanımıyordu.

Tom kendi tanıdığı eski adlardan birkaçını söyledi. Başlarını salladılar. Bunları duymuşlardı. Eski adlar havada asılı kaldılar. Tom onları asılı bıraktı, tehdit eder gibi gülümsedi ama bunun hiçbir etkisi olmadı. Bütün masaya bir yığın bira ısmarladı. Tarihi bir gündü, bir masada oturmuş kendi yurttaşlarıyla bira içiyordu. Şimdi dinlemeye başlayabilirdi artık. Sanki kendisine bilgi satın alıyormuş gibi görünebilirdi. Ama satın alınmaya izin vermediler, Tom'un ödemesine izin verdiler ama anlamlı bir şeyler öğrenememişti. Parçacık kuramı konusunda bir şeyler öğrendi ama anlamlı bir şeyler öğrenemedi.

Masanın üzerine eğilip anlatmaya başladı. Öylesine yüksek sesle konuşuyordu ki onu dinlemek zorundaydılar. Kendi parçacık kuramlarını yutmak zorunda kaldılar. Tom bu genç yüzlerdeki korkunç çekimin dibinde bilgisizliğin yattığını düşündü. Onların bilgisizliğine seslenmeye çalıştı. Birkaç korkunç öykü anlattı. Yıllarca anlatabilirdi. Onun sermayesi buydu. Onlara sunacağı şey buydu. Kibarca Tom'a bakıyorlardı. Oysa o kibarlık istemiyordu, incilerini ortaya saçarken o kahrolası kibarlık değildi beklediği.

Birden onların gözlerinde 'moruk' yazısını okudu. 'Moruk' daha önce hiç görmediği bir şeydi. Şimdi onu kibarca dinleyen gençlerle konuşabilmek için onlara bira satın alan amaçsız 'moruk' olmuştu. Tek niteliği masada biranın eksilmemesini sağlamaktı. Terlemeye başladı, soluk soluğa kalmıştı ama duramıyordu. 'Moruk' yazısının silinmesi gerekiyordu. Daha fazla bira ısmarladı. Eğer yeteri kadar çok bira satın alırsa gözlerindeki 'moruk' silinecekti. 'Moruk' yazı-

sını görmeye dayanamıyordu.

Bira için ona teşekkür ettiler, oldukça iyi dinleyicilerdi. Ama yüzleri solgun ve boştu, bu kıraç topraklarda tek bir sözcük bile kendine yer bulamamıştı. Tom kendi sesinin sürüklenişini, kekeleyen Norveççesini duyuyordu. Öykülerin dorukları burun bükmelerin arasında yitiyor, akıcı geçişler tökezleyen konuşmaya takılıyordu. Tom çok yüksek sesle, neredeyse bağıra çağıra konuşuyordu, öyle ki kendi yaşındaki emekliler başlarını çevirmiş, gözlerini ona dikmişlerdi. Sözlerinin arasına Fransızca, İngilizce sözcükler katıyor, anlattıklarının içine kendilerine özgü heyecanlı ritimleriyle dolgun Fransızca cümleler sıkıştırıyordu. Bu cümlelerin içlerindeki dinamitle içe işlemeleri, karşısındakileri büyülemeleri gerekirdi. Saf elmastan yapılmış bir çekiç ve keski kullanıyordu, taş gibi sert ti çekici, oyucu olması gerekirdi.

İşte şimdi burada oturuyordu, şimdi evindeydi, şimdi macera dolu yaşamını kendi yurttaşlarına anlatmaya hazırdı. Arkasında kırk yıllık macera dolu bir yaşam vardı. İlginç değil miydi bu? Çok ilgi çekici bir şey değil miydi? Bütün ulus artık onun öykülerine yaşam hakkı vermeyecek kadar kuşkucu mu olmuştu?

Ellen, olgun kadın, Tom'un bacağına vurdu. Bir işe yaramadı. Yüreklendirmek ister gibi 'moruğun' pörsümüş bacağına vurmuştu yalnızca. Elinden geldiğince çabalayan 'moruğa' acımıştı yalnızca.

Tom konuşurken ötekiler parçacık kuramını, medyayı, modernizmi düşünüyorlardı. Genç, sıkkın yüzlerin buruşuklarında kotaları, medyayı ve modernizmi gördü. O öğrenilmiş boşluk onlara da armağan edilmişti.

Tom soğuk soğuk terliyordu, genç ruhlarda göz kamaştırıcı öykülerin kaya bir zemine düştüklerini görüyordu. Bu korkunç bilgisizliği, bu korkunç hayal yoksunluğunu oyup içine işlemek istiyordu. Belki de karşısındakiler çok iyi öğrencilerdi ama onlara dokunmaya gücü yetmemişti. Yanlış bir grubun içine düşmüş olduğunu umuyordu. Burada o, kendine özgü zavallı biriydi. Kendine özgü bir zavallı olmak için mi geri gelmişti Norveç'e? Yırtıcı ve kekeleyen bir sesle konuşuyordu. Bıçaklardan, aşkın renklerinden, nefretin kokularından söz etti. Nefretin boğucu, kışkırtıcı kokularını, karşılık görme-

yen aşkın aptallaştırıcı griliğini, ölümün sadık dostluğunu, varoluşun kanlı çekirdeğini, cinayette yatan ahlakı ve hırsızların saygınlığını anlattı. Elinde ne varsa hepsini ortaya serdiğini düşünüyordu. Dili sözcüklere yetişemediğinde masaya vuruyordu, gözleri nemlenmişti. Bıçağını çekmiş, anlamaları için onları tehdit ediyordu, ama bir işe yaramadı. Gözler yine eskisi kadar kibar ve uzak bir ilgiyle bakıyordu ona.

Sandalyesine çöktü. Kendi sesinin ölüp gittiğini duydu. Sesi kısık bir hırıltının içinde yitmişti. Gençler birer birer yerlerinde doğruldular, geçirdikleri güzel akşam için teşekkür edip gittiler.

Ellen oturuyordu. Norveç'in kuzeyindendi ve edebiyat öğrencisiydi. Tom onun konuşmasına izin verdi. Kuzey Norveç'i özlediğini anlatıyordu. Tom kendini ufalmış hissetti. Ellen ona nerede kaldığını sorunca kendine bir otel bulacağını söyledi. İsterse Ellen'in evine gelebilirdi. Tom önünde uzun bir akşamın uzandığını görüyordu. Güzel gözleri, basık bir burnu ve gamzeli çenesi vardı kadının.

Yoldan karşıya geçtiler, iki yan sokağı geçtikten sonra bir merdiveni tırmandılar, büyük bir dairenin içinden geçip bir kapının önüne geldiler. Kapıda 'Ellen burada yaşıyor' yazıyordu. Tom yatağın üzerine oturdu. Kadının çok sayıda kitabı ve bir bilgisayarı vardı. İyi bir insandı.

Kadın bir şişe şarap açtı. Tom aralarında bir ortak nokta olduğundan emin değildi. Yorgundu. Bütün gücünü gençleri anlamaya, onların doğal acımasızlıklarında bir çentik açmaya uğraşarak harcamıştı. Ellen yanına oturup kadehini kaldırdı. Tom hiç kırmızı şarap içemezdi.

Biraz iğneleyici, acıklı bir öykü anlattı. Aklına başka hiçbir şey gelmemişti. Kadın güldü. Öykü bir insanı böyle kahkahalarla güldürecek bir öykü değildi. Durgunlaştırması gerekirdi. Belki de konuşa konuşa kadını yatağa atabileceğini düşünmüştü. Riskli derin düşüncelerle, derin kuşkularla ilgili bir öyküydü. Düşen bir yıldırım gibiydi. Bu ateşli bir sevişme için bir giriş sayılmazdı. Tam tersine. Ama eğer kadın onun dediklerini anlamış olsaydı, önünde hiçbir engel kalmayacaktı. O zaman bu umutsuz bir sevişme, umutsuzca koyulan bir nokta olacaktı. Sevişme Tom'un öyküyü anlatışındaki büyük us-

talığın ya da içindeki dondurucu özlemin karşılığında verilmiş işe yaramaz bir armağan olacaktı. Dondurucu özlem? Her ne olursa olsun, özlemi yaratan öyküydü, ne gözlerin gücü, ne bedenin şeytanca çekiciliği, ne de yoksulluğun göz kamaştırıcılığı. Amacı ne baştan çıkarmak, ne de baştan çıkarılmak olmayan öykünün kapkara çekirdeğiydi bunu yaratan. Ama yine de baştan çıkarabilirdi. Tom konuşurken, öykünün hiçbir zaman bitmemesi için duyulan istek, o altın anı sonsuza kadar uzatma isteği, kalıcılık, sağlamlık ve belki de risksiz bir sonsuzluk yaratma isteği doğabilirdi.

Ama bunun için kadının anlamış olması gerekirdi. O zaman bir şeylerden vazgeçmesi, kendini bırakması gerekirdi. Tom'u kandırmak kolaydı ama kadın bunu denememişti; bunu yapacağına yanlış yerlerde gülmüştü. Güzel kahverengi gözleriyle Tom'a yaslanmış ve kahkahalarla gülmüştü. Kadına bir bardak Brandy Special isteyip istemediğini sordu. Bunu zaman kazanmak için söylemişti. Gemici torbasını karıştırdı. Kadın ortaya saçtığı çamaşırlara ve kitaplara ilgili gözlerle bakıyordu. Tom şişeyi buldu, tıpasını çıkardı. Ellen daha önce hiç Brandy Special içmemişti. Bir yudum aldı.

Tom hüzünlenmişti. Kadın o istediği için şişeden içki içiyordu. Belki de Tom'un kalbine giden yolun bir şişe Brandy Special'den geçtiğini düşünüyordu. Yüzü kızardı, kızarıklık yayıldı ve koyulaştı.

Sert mi? Diye sordu Tom. Ellen başını salladı.

Eskiden herkes bunu içerdi, dedi. Biraz daha zaman kazanması gerekiyordu ama bunun niçin gerektiğini bilmiyordu. Tom anlattı, Ellen başını salladı, anlamaya çalışıyordu. Tom ona doğru eğildi, elinden gelenin en iyisini yapıyordu. Öyküler onun örümcek ağıydı, kadının buna yakalanması gerekiyordu, buraya yakalanınca parçalanmaktan başka bir şey istemeyecekti. Kadını buna değer kılmaya çalışıyordu, onu anlayışlı bir dinleyici düzeyine yükseltmek istiyordu.

Ama Ellen ona değer olmayacaktı. Tom'a değer biri durumuna gelmek geniş bir bağlamda bakıldığında tam bir düşüş olabilirdi. Bunun anlamı ahlaksal yoksulluk ve varoluş yoksunluğu olabilirdi. Ellen biraz daha içti, başı iki yana sallanıyor, yüzünde zavallı bir gülümseme bir belirip bir kayboluyordu. Öylesine istiyordu ki. Çok şey okumuştu.

Birisi kapıyı çaldı. Genç bir kız kafasını içeri uzattı. Tom'a küçümsercesine bir bakış fırlattı. Pek değerli birine benzetememişti. Tom onun gözlerinde "moruk" yazdığını okudu. Oslo garip bir kentti.

Ellen omuzuna yaslandı. Boynuna doğru kısık sesle gülüyordu. Tom onun ağzından yükselen nemli sıcaklıktan hoşlanmıştı. Ama uyutmaması gerekiyordu. Omuzlarını yukarı kaldırdı, bütün bedeniyle öne arkaya sallandı, gözlerinden kıvılcımlar saçtı, sesinin her bir tonunu, her yükseklikte kullandı, öyküsünü zaman zaman şarkı söyler gibi, zaman zaman fısıldayarak, zaman zaman hırıltılı bir sesle anlattı, ama gülmedi.

Çok garipsin, diye fısıldadı Ellen. Hafifçe dizini okşuyordu. Şimdi Tom da gülmeye başladı ve rahatladı. Evet, dedi.

Ellen Kuzey Norveç'i özlüyordu. Bir zamanlar evlenmişti. Yalnızlık bir uçurumdu. Tom'dan hoşlanıyordu, onu barda görür görmez hoşlanmıştı.

Tom büyük büyük yudumlarla içmeyi sürdürdü. Son bir kez Ellen'in onu anlaması için uğraşıyordu. Şimdi ona her şeyin nasıl olduğunu anlatacaktı. Varoluşun en dibini gösterecekti. Burası o tanrısal öyküden geçiyordu ve kafasında böyle bir öyküyle hiç kimse yalnız olamazdı.

Tom elinde şişesiyle doğruldu. Şimdi Ellen'in eline yalnızlık uçurumundan kurtulmak için altın bir fırsat geçmişti. Tom tehlikeli değildi. Yumuşak bir yüzle gülümsedi, Ellen üzgün üzgün güldü. Evet, düşüş üst dudağına yerleşmişti, geri kalan her şey kendini toz ve küle dönüşmeye hazırlıyordu. Tom onun gözlerinin önünde yalnızlığı idam etti, ona o büyük sözü verdi. El arabasına binip cehennemin alevleri içinde dolaştılar. Susamış çılgın kadınla zavallı itfaiyeci birlikte yalnızlığın yürek parçalayan ateşini söndürdüler.

Tom içini çekti. Elinde bir şişe Brandy Special ile ayakta durmuş kendi savını üç dilden birden anlatıyordu. Ellen'i tedavi edecekti, onu yalnızlığa karşı bir aşının bulunduğuna inandıracaktı. Belki de bir palyaçoydu ama yaşıyordu o. Şimdi sevginin ışığını anlatıyordu. Sevgi Norveç'e uğramış mıydı?

Kadın üzüntü içinde gülümsedi. Tom'un bacağını okşadı. O bir

yalnızlık yumağıydı, buna tutsaktı. Tedavi edilmek istemiyordu. Onun hazinesi de buydu. Bu duygunun bozulmaması gerekiyordu. Tom bir türlü onun kafasına girmeyi başaramadı.

Ben bir bıçağım, diye fısıldadı. Görüyorum, dedi kadın. Ben eski bir bıçağım, dedi o zaman. Yok canım, dedi kadın.

Tom kanepeye oturup arkasına yaslandı. Ellen onun sol kolunu yakalayıp omuzunun üzerinden geçirdi. Tom kolu Ellen'e dolanmış olarak gözleri kapalı oturuyordu. Bu güzel bir an olabilirdi. Boynu ıslanmıştı. Kadın sessizce ağlıyordu. Öyle yalnızım ki, diye fısıldadı. Öyle korkunç yalnızım ki.

Tom bir terslik olup olmadığını sordu. Eğer isterse gidebilirdi. Ellen birisiyle çıplak olarak birlikte yatmayalı çok olduğunu söyledi. Tom onu öldürmeyi deneyen bir Çinliyi düşünüyordu. O Çinli tarafından öldürülmek için elinden geleni yapmıştı. Çinliye bıçağı ona saplaması için yalvarmıştı. Sonunda Çinli çıldırmış ve koşarak uzaklaşmıştı.

Soyundular. Ellen sıcak ve yumuşaktı. Hemen uyuyakaldı. Tom onun saçlarını okşadı, giyindi, torbasını ve oltasını alıp dışarı çıktı.

Grünerlökka'da sıcak bir gündü. Nehir boyunca yürüdü. Oslo sabahları güzel olurdu hep. Belki de en güzel olduğu zaman insanların olmadığı zamandı. Nehir boyunca yukarı doğru yürüyordu. Bu güzelliği hiçbir şey bozamazdı, kendine özgü bir saygınlığı vardı nehrin. Kendine bir sigara sardı, suyun yumuşacık yüzeyinin üzerine doğru ağır bir duman halkası üfledi. Önünden ölü bir ördek geçti.

Yaşamın geçiciliğini düşünerek yoldan karşıya geçti, Telthus yokuşuna tırmanmaya başladı, kilise avlusunun önünden geçti. Bislett stadyumunun hâlâ orada olmasından memnun olmuştu. Hızlı adımlarla Josefine Caddesi'ne çıktı, Bogstad Yolu'na doğru koştu, koştu, koştu. Güneş sırtında koşa koşa Drammen Caddesi'ne ulaştı.

Uyuşmuş bacaklarıyla ağır ağır yürümeye başladı. Soluk alış verişi bir anlamda yalnızca içini temizlemek içindi. Kanın şarkısını dinlemek söz konusu bile değildi.

Eski, saygıdeğer apartman karşısına çıkınca hemen bir ağacın ar-

kasına doğru kaydı. Yorgun hareketlerle bir sigara yakarken burada ne aradığını düşünüyordu. Rahatsız edici bir güdünün eline bırakmıştı kendini. Her zaman içinin sesini dinlerdi, rahatsız edici olsa bile.

Kırmızı tuğla bina hiç değişmemişti. Burası dokunulmamış bir mücevherdi. Yeni zamanlara karşı bir gözdağı gibi kımıldamadan duruyordu. Demir parmaklıkların önünde ileri geri yürüdü. Küçük bahçedeki kuş banyosunun içinde su vardı. Çimenler yeni kesilmişti. Eski günlerde çimenler hiçbir zaman yeni kesilmiş olmazdı. Bu da bir şey sayılırdı.

Tom şu gençliği denilen şeyi ziyaret ediyordu. Bu yaptığı bir ukalalık sayılabilirdi, ama kırk yılın belli bir uzaklık sağlayacağını ummuştu. Artık o eski Tom değildi. Artık eskisi gibi olmasının olanaksız olduğu konusunda hiçbir kuşku duymuyordu. O zamanlar ağzına bir tabanca namlusu sokmuş, tetiği ölü noktasına kadar çekmişti. Tabancanın dolu olup olmadığını bilmiyordu. Can sıkıntısı içinde tabancayı bırakmış ve yolculuğa çıkmıştı. Ağzındaki metal tadını bir daha hiç unutmamıştı.

Birinci katın kör pencerelerine dikti gözünü. Düşünceleri boğmaya çalışıyordu. Leylaklar eskisi gibi keskin kokular saçıyorlardı. Bu bir döngüydü. Eski bir döngüydü bu. Gülmeye çalıştı. Gülüşü kulaklarını tırmaladı. Rahatsız edici bir açlık duyuyordu.

Apartmanların baktığı avluya girdi, garip çocuk odasının önündeki küçük balkonun önüne gitti. Gemici torbasını parmaklıktan içeri atıp, içeri sıçradı. Kapının önüne gidip camdan kırk yıl önce terk ettiği odaya baktı. Oda hiç dokunulmamış gibi duruyordu. Buna şaşırmamıştı. Niçin böyle olmasını beklediğini bilmiyordu. Duvarlarda hâlâ duran, dergilerden kesilmiş resimlere baktı. Kitaplara baktı. Pikaba baktı. Komodine baktı. Demir başlıklı yatağa baktı. Yatak yapılmamıştı. Tıpkı bıraktığı gibiydi. Yatak örtüleri aynıydı. Bu ürkütücü bir şeydi ama şaşırmamıştı.

Balkon kapısını açmayı denedi. Kapı açıldı. Belki de şimdi çekip gitmesi gerekirdi buradan. Kesinlikle gitmesi gerekiyordu şimdi. Gülmeye çalıştı. Birilerinin onu tuzağa düşürmek istediğini düşündü. Bir gün onun odaya dönüp kapıyı arkasından sonsuza dek kapa-

ması için odanın kırk yıl boyunca olduğu gibi kaldığını düşündü. Birileri çok uzun bir süre beklemişti.

Kapıyı açtı. İçeriyi kokladı. Kendi gençliğini kokluyordu. Toz kokuyordu. Soğuk toz kokuyordu. Bütün dünyada böyle boş çocuk odalarının yaşlı adamları beklediğini düşündü. Tek yapılacak şey içeri girip yatmaktı. Eğer bir insanın isteği gerçekleşecek olsa böyle bir şey olması gerektiğini düşündü.

Kendi bilinçaltına bir soru soruyordu. Ona sunabildiği tek şey bu muydu? Bir çocuk odası. Açlık doyurulmuştu. İçeri girmedi. Merak etmiyordu. İşte bu kadardı, dedi.

Arkasında bir ses duydu, bir tıkırtı. Odanın içinde kapı tokmağının aşağı doğru indiğini gördü. Kapının dışında bir çocuk olduğunu düşündü. Hızla bahçeye atlayıp dışarı çıktı. İşte bu kadardı, dedi.

Hafiflemişti. Bütün enerjisini yarına ayırması gerekiyordu. Yerleşik yaşayanların acımasız stratejisiydi bu. Özgürlük tutkunlarını bu tutsaklıktan kurtarmak için çok fazla zaman ayırıyorlardı. İçinin sesini dinlemiş ama zamanında durmuştu. Onun yaşantısında çocuk odalarına yer yoktu.

Frogner Parkı'na çıktı, kimseciklerin olmadığı restorana girdi. Bir masaya oturup brandy şişesini çıkardı. Havada hoş bir sıkıntı vardı. Temizlik ve düzen, ilikli düğmeler ve koridor kokuyordu. Frogner havuzunun atlama kulesine doğru kaldırdı şişesini. Ayağını sağlam basmak için ona biraz zaman gerekiyordu. Bir iş ve arkadaşlar edinecekti. Bir kadın bulacaktı kendine, onun iyi yanlarına değer veren bir kadın. Çok az şey istiyordu. Biraz genişlik ve anlayıştı tek istediği.

Şişesini havuzda yüzen iki kuğuya doğru kaldırdı ve bir yudum aldı. Yalnızca biraz genişlik istiyorum, dedi. Kafasının içinde çok güçlü kaynaklar vardı. Bu kaynakları özgür bırakması gerekiyordu.

Avustralya'da asfalt döşemişti. Bütün dünyada gelip geçici işlerde çalışmıştı. Bir zamanlar pezevenklik ve jigololuk yapmıştı. Çok yükseklere erişememişti. O yalnızca işini yapıyordu. Kesinlikle gerekenden bir damla bile fazlasını vermiyordu işine. Yeni zamanlarda onun çapında bir jigolo için yer olduğunu sanmıyordu. Hiçbir önyargısı yoktu ama karnını jigololukla doyuramazdı.

Rüzgâr içine işliyordu. Sezgileri, zincirinden kurtulmuş bir fil gibiydi. Frogner Park'ta çevresine bakınırken bir işe yaramayı umut ediyordu. Taşmayı bekleyen kaynaklara sahip olduğunu hissediyordu.

Elini gemici torbasının dibine daldırdı. Torbayı karıştırdı. İçini boşalttı. Karalama defterleri orada yoktu. Telaşla yerinden doğruldu. Bu defterler onu 1961 yılından beri izlemişlerdi. On üç karalama defteri gemici torbasının içinde değildi.

Ürperdi, bir yudum içti. Belki de bu, yazgının acımasız bir oyunuydu. Acaba defterleri Grünerlökka'da mı unutmuştu? 36 yıl boyunca bir başka adamın yaşamının eseriyle dolaşmasının sonucu bu eserin Grünerlökka'da yalnız bir kadının eline düşmesi mi olacaktı? Belki de aslında bu eser oraya aitti zaten.

Güneş birden ısıtmaya başlamıştı. Geçmişin idam edilmesi gerekmiyor muydu? Karalama defterleri 1961'de Paris'te karşısına çıkan eski Norveççe öğretmeni Flagvitet'nindi. Kendini öldürmeye kalkmıştı Flagvitet. Tom onu kurtarmıştı. Bilinmeyen bir nedenle kurtarmıştı onu. Bugün bile Tom o zaman Flagvitet'yi Seine nehrinin sularından çekip çıkarmasının nedeninin insanca bir yardımseverlik duygusu mu yoksa kötülük yapma isteği mi olduğunu bilmiyordu.

Flagvitet kendi dünyasında yaşıyordu. Bu dünyada yaşamının eserini yazmıştı. Flagvitet'nin tımarhaneye kapatılması gerekirdi. Tom onun yaşamının eserini almış ve Paris'ten kaçmıştı. Bu hiç düşünmeden yapılmış bir davranıştı. Karalama defterlerinde gizli bir hazine yattığını sanmıyordu. Defterleri hiç açmamıştı. Yalnızca yanında sürükleyip durmuştu. Sık sık kaybolduklarını sanırdı. Her seferinde yeniden ortaya çıkardı defterler. Arkasından birileri koşa koşa gelip defterleri verirdi. Defterler onun peşine takılmışlardı. Büyük gemici torbasının içine bir yığın şey girer çıkardı ama karalama defterleri her zaman oradaydı. Bir süre sonra bunlar bir demirbaş durumuna geldiler. Tom onların inatlarına boyun eğdi. Artık kalıcılık ve sağlamlığı temsil etmeye başlamışlardı. Onlardan kurtulması olanaksız olduğuna göre onlarda bir şeyler olması gerektiğine karar vermişti.

Şimdi kaybolmuşlardı ve bu onu çok üzmüyordu. Tersine dünya yüzünde onu bu karalama defterlerinden ayırabilecek bir gücün olmadığına emindi. O kahrolası karalama defterleri, o yıpranmış, bir yığın yer kaplayan karalama defterleri onu bırakmazdı. İçkisini içerken gülüyordu. Gözünün önünde sarı bir dövüş köpeği belirdi, ağzında bir karalama defterleri yığını taşıyordu. Eninde sonunda gelecekti elbette.

Kendini hafiflemiş hissediyordu. Şimdi en sevdiği konumda duruyordu. Bu harika anda her yöne gidebilirdi, tam bu anda her şey gözüne denenmemiş, yepyeni görünüyordu. Böyle anlarda sık sık masanın başına, bir su kenarına, bir taşın üzerine ya da bir ağacın altına oturur ve düşünürdü: Düşünsene, daha yapacak ne çok şeyim var.

Karalama defterlerini özlemiyordu. Bir düşün parçasıydı bunlar yalnızca. Torbasında bir elmasla dünyayı dolaştığını düşlüyordu, ama aslında bunların yalnızca kaya parçaları olduğunu da biliyordu içinden. Eninde sonunda bir gün onları okuyacağım, diye düşünürdü. Sırtını duvara dayamış oturduğu en son tabloda okuyacaktı onları.

Şimdi taşlar yoktu ve kendini hafiflemiş hissediyordu. Yazgı kendi kararını kendisi vermişti. Bundan sonra Norveç'te hiç kimse ona ateş etmeyecekti. Mermi on iki karalama defterini delip geçmeyecek ve on üçüncüsünde takılıp kalmayacaktı. En içte, kuyruk sokumu kemiği ve testisler hizasında duranında. Artık hesabından daha fazla yaşam çekemezdi. Normal bir Norveçli olmak için sırtında bir kâğıt yığınıyla dolaşması gerekmiyordu.

Tom doğanın kendi yolunu izlediğine inanırdı. Bir düş bir düştü. Özgürleştirilmiş düşleri ne yapacaktı ki? Şimdi çalışkan ve becerikli elleriyle kendine bir konum oluşturması gerekiyordu. Şimdi gündelik yaşama yerleşilecek ve gündelik yaşam döşenecekti. Parka girdi, doğanın gidişinin tam ortasındaydı. Kuğular ölüm onları ayırana dek birbirlerine sadık kalırlardı, küçük ama saygın bir yaşam sürerlerdi.

İlk koşucular parkı doldurmaya başlamışlardı. Ağaçların arasından renkli giysiler belirip kayboluyordu. Tom her zaman bir yerden

bir başka yere koşmuştu. Dönerek koşmanın ne işe yaradığını anlamıyordu. Sanki kendi sınırlarını ya da gezme dürtüsü yoksunluklarını çiziyor gibi görünüyorlardı. Koşmak için koşmuyorlardı, duvarları daha da yükseltmek için koşuyorlardı. Kendilerini güven içinde hissetmek için. Gözleri kapalı bile koşabilirlerdi, her bir çiçeği tek tek tanıyor olmalıydılar.

Tom hiçbir kızılderilinin bir çemberin çevresinde koştuğunu görmemişti. Frogner parkındaki sabah koşucuları kendilerinden kendilerine koşuyorlardı. Bunlar onun yaşında erkeklerdi. Renkli şortlar giymiş, alınlarına bant takmış, pahalı ayakkabılı atletik erkekler. Kaslı kollar, gergin, kahverengi ve korkak bacaklar. Bu erkekler sabah ilk iş olarak saç ve sakal tıraşı olan erkekler değillerdi. Onlar kulaklarındaki ve burunlarındaki tüyleri, yaşlılığa bağlı bu yeni kılları, belki de bir tırnak makası kullanarak keserlerdi en önce. Bu kıllar ölümün bir habercisiydi, onları kesmeleri ölümden kaçmak için yürekli bir girişimdi. Bedenlerini, çekiç gibi çarpan kanları doldururken, çember çizerek koşuyorlardı. Kendilerini otuz yıl öncekinden daha iyi hissediyorlardı, yaşlılıkta yeniden bulunmuş bir gençlikle dolup taşıyorlardı. Bu koşu işi yeni zamanların gençlik mucizesi, diye düşündü Tom.

Bir gün, büyük olasılıkla sabah saat yedi olmadan önce, uyku ve uyanıklık arasındaki o boşlukta o görkemli göğüslerin, gergin kasların, bronzlaşmış tenin, o zamana meydan okuyan dış görünümün içindeki yürekler duracaklardı. Yürek duracak, araştıran bakışlara bomboş bir anlatım gelip oturacaktı. Kaslı bacaklarını hissetmeyecek, soluk alan bir kumaştan dokunmuş çamaşırlarını kavrayacaklardı. Cennet gibi parkta, günün en önemli ayini olan koşuları sırasında, ölüme karşı verdikleri savaşta onlar için soluk alan o pahalı çamaşırlarını. Sonra büyük bir öfkeyle kendilerini mutfağa sürüyüp orada yere düşeceklerdi. Büyük bir öfkeyle, çünkü her şey boşuna olmuştu.

Belki de otuz yıldır her gün birer mil koşmuşlardı. Toplam on bin sekiz yüz mil, yani dünyayı enine boyuna sayılmayacak kadar çok kez geçmiş olmaları gerekirdi. Bütün meridyenleri ve paralelleri geçtikleri anlaşılmaz bir gezi. Tanrılara yakışır bir macera. Ama on-

lar isteklerini Frogner parkında bir çemberin çevresinde döne döne gerçekleştirmeyi seçmişlerdi.

Tom içkisini içip yerine iyice yerleşti. Alkol kalbe iyiydi. Kendi yaşıtlarını büyük bir merakla inceliyordu. Onları yargılamayacaktı, onlardan öğrenecekti. Aynı erkekler şimdi de çocuk parkının arkasından çıkmış, çimenleri geçiyorlardı. Hepsinin de köprü ile fıskiyeler arasındaki açıklıkta koşarken hızlarını birazcık arttırdıklarını, göğüslerini birazcık şişirdiklerini gördü. Oysa parkta kimsecikler yoktu. Köpek gezdiriciler, turistler ve bahçıvanlar için bu saat çok erkendi. Köprü ile fıskiye arasındaki açıklığı geçerken hızlarını arttırıp göğüslerini şişirmenin içlerine işlemiş olduğu kesindi. çünkü yukarıya doğru koşarlarken hızlarını yeniden düşürmüşlerdi.

Bunlar benim kuşağımın insanları, diye düşündü Tom üzüntüyle. Üzüntülüydü, çünkü kendisinin de böyle biri olması gerektiğini düşünüyordu. Görünmez izleyicileri için hızını arttırıp göğsünü şişiren 56 yaşında bir koşucu. Çok zaman alacaktı, aslında bu olanaksız bir işti. Ağır adımlarla köprüye doğru yürüdü.

Bir banka oturdu. Yüzleri inceliyordu. Koşanların yüzlerinde bir iç huzurunun anlatımı vardı. Denetim altında tutulan bir şeyin ağır ağır salınması, yalnızca kendilerine sakladıkları sürekli bir sarhoşluk ki dışarı vurulmaması, kimseyle paylaşılmaması ya da özgür bir haykırışla dışarı salınmaması gerekiyordu. Bu sarhoşluğun ilerilere, içlerinde ortaya çıkan orgazmın çok ötelerine yönelik dikkatli bakışların arkasına saklanması gerekiyordu. Sanki başka bir şeyler, geçmişte olmuş bir şeyler düşünüyormuş gibi hafif bulanık bakan bakışlarla örtülmesi gerekiyordu. Belki de zamana karşı bağışıklık duvarının tuğlalarından biri olan keyifli bir sabah sevişmesi.

Ama gözler bu güzel yaz sabahında dışarı çıkmış koşan genç kadınlara çevrili değildi, sağlam, sağlıklı bedenleri görmeden bakıyorlardı. Yalnızca Tom'un kuşağındakiler ne zaman yanlarından genç bir kadın geçse hızlarını arttırıp göğüslerini şişiriyorlardı. Erkek cazibelerini sergilemek için değil ama yalnızca düzenli sabah ayinleri sırasında yine rahatsız edici bir öğeyle karşılaştıklarını göstermek için. Genç kadınlar onların rakipleriydi. Güzel, gergin, bilgisizlikleri yüzünden acımasız bu kadınlar, Tom'un kuşağından olanlar için

giderek büyüyen bir engeli temsil ediyorlardı. Ürkütücü bir akraba zincirinin, içinde yaşadıkları anda ölümsüz olan ve sonsuza dek yaşayacağına yürekten inanan bir halkasıydı bu kadınlar.

Uzun bacaklı, genç kadınlar, koşan erkeklerin soluk soluğa kalmalarına, oksijen alımını arttırmalarına, adrenalin pompalamalarına ve sonra da inanılmaz güzel kadınların yanından onlara bakmaya bile tenezzül etmeden geçmelerine neden olan hızlı gölgelerdi. Bu kadınlar, bu erkeklerin değerli hormonlarında hiçbir değişikliğe yol açmadan, sakar gençlikleri gümüş saçlı başlarında tek bir iz bırakmadan yanlarından geçiyorlardı. Genç kadınlar kronik gün batımı yolu üzerindeki bir dizi engeldi yalnızca.

Tom onlardan ayrılıyordu, o kızlara bakardı. Şimdilik kızlara bakabilirdi. Kızlar da parkta aynı çemberin üzerinden koşuyorlardı. Başları yana eğik, bakışları utangaç bir biçimde çimenlere çevrilmişti. Hepsinin koşması aynı güzellikte değildi. Kimileri öylesine öne eğik koşuyordu ki sanki sırtlarında bir şey taşıyor gibiydiler.

Tom bunların kilo vermek için koştuklarından korkuyordu, belki de taşıdıkları şey buydu, bu ağır düşünce. Belki de bir şey hissetmek için koşuyorlardı: dişlerini sıkmış, gergin kahverengi omuzları, kalın ve sağa sola sallanan atkuyruklarıyla gözlerini çimenlere dikmiş, yanlarından beden diliyle onları dışladığını anlatarak geçen yaşlı erkekleri görmeksizin koşuyorlardı. Genç kadınlar yaslı bir havada spor yapıyorlardı. Onların kapalı dünyalarında tavuskuşlarına yer yoktu.

Erkekler birbirlerine poz yapmakla uğraşıyordu. Elbette yalnız başına koşuyorlardı, bu sırada utangaç gözleri karşılaştığında sanki birbirlerinin en gizli düşüncelerini okuyormuşçasına bakışıyor, kendi kendilerine bilgiç bir biçimde kıkırdıyorlardı. En şanslıları başkalarının yaptıkları ve yükleriyle en az ilgilenenlerdi. En şanslıları ötekileri işeyen birer köpek ya da solmuş bir ağaç gibi görüyorlardı. Ama yine de hepsi açıkça ya da gizli gizli birbirlerini ölçüp biçiyorlardı. Ölçtükleri şey pahalı şortlar, kılları yeni kesilmiş kulaklar, koşu tarzı, kondisyon ya da yaş değildi. Baktıkları şey o tanımlanamaz çekimdi, hiç umursamaz çekim. Bu çekim karşılarındakinin kendine yettiğini anlatıyordu onlara. Öyle bir özellik ki en az şanslı olanların

üzerlerinde ödünç alınmış bir numara gibi asılıp sallanıyordu.

Kimse Tom'u görmüyordu. Eğer öldürülecek olsa hiç kimse onun nasıl bir olduğunu anlatamazdı, daha doğrusu bankta oturmuş brandy içen bir adam olduğunu bile hatırlamazdı. Tom keyifliydi. Güneş sıcacıktı. Ayaklarını uzatmış keyif yaparken yaşıtları hızlı bir koşuyla ve şişirilmiş göğüsleriyle poz yaparak önünden geçiyorlardı.

Tom 56 yaşındaki nikotinsiz göğüslerin uğultusunu dinlerken bir süre için koşu pistinin üzerine yayılan iki tombul duman halkası üfledi. Halkalar bir süre sonra bir çift bıçak keskinliğinde kalça kemiği tarafından yok edildiler. Artık onu unutmayacaklardı. Hatırlanacaktı, çünkü onların alanlarını iki duman halkası ile pisletmiş ve onlara ölümü anımsatmıştı.

Gırtlak görünmez olmuştu. Boğazlar kıllı, kaslı ve güçlüydü ama anlamlı bütün maceraların ateşleyicisi, kanın ve özgürlüğün simgesi yok olmuştu.

Tom yavaşça boğazına dokundu. Evet, oradaydı, eskisi kadar sert ve ödünsüz bir biçimde duruyordu yerinde. Gırtlağına dokunmak bedeninde hafif bir ürperti yaratmıştı. Gırtlağı yerindeydi. Temel gereçlere sahipti Tom. Bir şeyleri olabilirdi. Biraz iyot, biraz hormon, insana daha başka ne gerekirdi ki?

Bir köpek, zincirinin ucundan ona sinirli bakışlarla bakıyordu. Şimdi parkı köpek gezdiriciler devralmıştı. Bunlar da bulanık bakışlı, genç ve güzel insanlardı. Gençlikleri dikkatini çekti. Eskiden bu kadar genç insanların köpeği olmazdı. Genç köpek sahipleri kısa, sakin adımlarıyla parkta dolaşıyorlardı. Alçak bir sesle havadan sudan konuşurken köpeklerin nemli burunlarıyla birbirlerinin kıçını koklamasına izin veriyorlardı.

Tom yerinden doğruldu, şişesini torbaya koydu, Frogner deresi boyunca yürüdü, Drammen Yolu'nu geçti, bira, ekmek, tereyağ, keçi peyniri ve bir kutu balık köftesi satın aldı. Küçük köprünün üzerinden birkaç saniye durup aşağıdan geçen araba kuyruklarına baktı. Şık arabaların içinde genç, bronz tenli, bembeyaz gömlekli, kibar boyunbağlı erkekler oturmuş cep telefonlarıyla konuşuyorlardı.

Lille Herbern'e giden eski yola saptı, aralardan denizi görünce içi

huzur ve barış doldu. Bu anı uzatmak için bol yapraklı ağaçların altındaki taşlık yoldan yavaş adımlarla yürürken yüreğinin en derinlerinden bağışladı Norveç'i.

Çayırda yanında yavrusuyla dişi bir geyik otluyordu. İkisi de başlarını hızla kaldırıp ona baktı. Tom çayırda otlayan geyikleri görünce mutluluktan terlemeye başladı. Yolun kenarındaki kır çiçeklerinin arasına uzandı, torbasını başının altına koydu; denizi, çayırlığı ve çiçekleri seyretmeye başladı. Gözlerini kapadığında dudaklarında bir gülümseme ile uyuyacağına emindi. Bir yutkunmayla uyandı. Dişi geyikten gelmişti ses. Yavrusunu yarı yarıya karnının altına saklamış, başı eğik, ağır adımlarla olduğu yerde dönerken ön ayaklarını toprağa vuruyordu. Tom doğruldu. Şimdi köpeği görmüştü, bembeyaz, kısa bacaklı ve kısa tüylü.

Yavru annesinin karnının altına sığınmıştı; incecik, titrek bacaklarıyla annesinin hareketlerini izlemekte zorlanıyordu. Ayakları birbirine dolandı, yere düşüp annesinin karnının altından dışarı çıktığı anda köpek saldırdı. Geyik bir saldırıya kalkıştı, yutkundu, tek duyulan ses buydu, geyiğin boynundan gelen kısık bir yutkunma sesi. Köpek saldırısını sürdürdü. Saldırmak üzere geyiğin ve yavrusunun çevrelerinde dönüp duran bembeyaz, sessiz bir kas yığını.

Tom çevrede hiç köpek sahibi görmemişti. Çayırın öteki yanında birileri koşu yapıyordu. Çok öfkelenmişti. Böyle olması doğanın gidişine uymuyordu. Kedi fare oyunu değildi bu. Bir taş kapıp bütün hızıyla diz boyu çayırlarda koşmaya başladı.

Yavru artık annesini izleyemez olmuştu. Geyiğin köpeğe doğru her saldırıya kalkışında biraz daha geride kalıyordu. Geyik yavruyu kendi alanında tutmayı başaramıyordu. Bacakları ve karnıyla onu korumaya çalışıyordu ama her saldırıya kalkışında aralarındaki mesafe biraz daha artıyordu. Bu sırada köpek çevrelerinde giderek daralan çemberler çizerek her saldırışında geyiği yavrusundan biraz daha uzaklaştırmış oluyordu. Yavru yön duygusunu yitirmişti, titrek bacaklarıyla yanlış yöne doğru koşarak annesinden iyice uzaklaşmaya başlayınca Tom bağırdı. Bağırıyor ve koşuyordu. Doğanın gidişine uymuyordu bu olanlar.

Hayır, kahrolası doğanın düzeni değildi bu. Çok geçti. Geç kal-

mıştı. Köpek yavruyu yakalayıp annesinden öteye savurdu. Geyik duraksadı. Geyik köpeğe saldırmadı. Tom durdu. Geyik güneşe bakıyordu.

Yavrunun sıcaklığı yok olmuştu. Karnının altı boştu şimdi. Köpek yavruyu yakalar yakalamaz geyiğin de annelik duygusu yok olmuş gibi görünüyordu. Köpek dişlerini geçirdiği zaman yavrunun boynundan çıkan çatırtıyı duydu Tom. Geyik Tom'a baktı. Ondan korkuyordu. Kafası karışmış kararsız adımlarla en kısa yoldan ormana doğru koşmaya başladı, durdu, döndü, otlamaya başladı. Köpek ilgisiz gözlerle Tom'a bakıyordu. Boynu kırılmış yavru arka ayaklarının üzerinde doğrulmaya çalışıyordu. Ağzından kan fışkırıyordu. Köpek kocaman kafasını yana eğip kuyruğunu salladı. Oyun oynamak istiyordu. Tom'u bir dost gibi görmüştü. Ön ayaklarını uzatıp dostça sesler çıkardı.

Tom taşı havaya kaldırdı. İyi bir atıcıydı. İki metre uzaktan taşı burnunun köküne yerleştirmeyi başardı. Köpeğin bedeni titredi, zayıflayan bacaklarının üzerine çökerken burnundan yere kan boşanıyordu.

Köpek kendini topladı, yeniden dengesini buldu, dudaklarını kıvırdı, şimdi hırlayan Tom'du. Elleri boş, sırtı güneşe karşı durmuş derin ve kesik kesik bir sesle hırlıyordu. Tam köpek üzerine sıçradığı sırada çayırın öte yanından keskin bir ıslık duyuldu. Bu sesle köpek ensesinden vurulmuş gibi durdu, sıçrayışı yarım kalmıştı. Tom'un yarım metre önünde yere düştüğünde kuyruğu bacaklarının arasındaydı. Sonra denize doğru koştu. Güçlü bacaklarıyla koşarak çayırı geçip denize doğru koştu ve bir kayalığın arkasında gözden yitti.

Yavru ölmüştü. Geyik geri gelmiş, yavrunun kırılmış boynunu yalıyordu çekinerek. İnsanın en iyi dostu doğayı ziyaret edip bir saldırıda bulunmuştu. Tom torbasını alıp denize doğru yürüdü. Kendini berbat hissediyordu. Ne dediğini duymadan kendi kendine konuşuyordu. Doğa çaresizdi.

Yeni gün çok sıcak olacaktı. Eski plajın yıkıntılarının arasından geçip Bestum deresi boyunca yürüdü. Aşağıya, yaprak yığınlarının içine indi, soyundu, suya girdi, ağır ağır açığa ilerledi, daldı, uzun

süre suyun altında yüzdü, buharlar çıkan deniz yüzeyinin yarım metre altından gidiyor ve o tehlikeli sessizliğin tadını çıkarıyordu, istemeye istemeye yeniden suyun yüzüne çıktı, ciğerlerini doldurup yeniden daldı, gündelik yaşamın keşmekeşinden nefis bir kaçıştı bu. Yaklaşık iki dakika boyunca sessizliğin içinde kalabilir, bu iki dakika içerisinde yüzdüğü yüz metre boyunca bedenini dinginlik ve huzurla doldurabilirdi.

Kıyıya yüzdü, balık köftesi kutusunu aldı, kutuyu İsviçre çakısıyla açtı, iskelenin üzerine oturup ayaklarını aşağı sallandırdı. Konservenin suyunu içtikten sonra köfteleri eliyle yedi. Daha fazlasını isteyemezdi. Yaprakların arasına girdi, battaniyesine sarınıp uyudu.

Öğleden sonra uyandığında kımıldamadan yatıp tekne motorlarının patırtısını ve inip kalkan uçakların uğultusunu dinledi. Bir bira açıp tepesine dikti. Sağ bacağındaki uzun yara izini okşadı. Amazonlarda Tefe'de bir köpek ısırmıştı onu. Yara hiçbir zaman tam iyileşmemişti. Sık sık birkaç yılı bulan düzensiz aralıklarla yara akmaya başlardı. Sonraları "Tefe'deki Köpek" diye bir roman görmüştü. Biraz Portekizce bilirdi ama o romanı satın almamıştı. Hiçbir zaman tam iyileşmeyen bir yarayı daha da derinleştirmek için bir neden yoktu.

Gördükleri ringa balıklarının peşine takılmış bir kırlangıç sürüsü nehrin içerilerine doğru uçuyordu. Tom oltasını birleştirdi. Oltayı arkalarından atabilmek için suyun içinde biraz yürüdü. Köpeğin ve yavru geyiğin düşüncesini balık avlayarak silmeye çalışıyordu. Burası ıssız bir yer değildi ki. Oslo'nun yanıbaşında olmuştu her şey. Balık tutmak her türlü uyuşturucudan daha iyiydi. Balık avlayarak neredeyse her şeyi kafasından silebilirdi. Yüzerek de neredeyse her şeyi kafasından atabilirdi.

Ağır hareketlerle oltasını hazırladı, kıyı boyunca oltayı ileri doğru fırlatırken, başının üzerinde ışıklar saçarak uçan misinanın görünüşü bütün bedenine tatlı bir huzur yayılmasına neden oldu. Oltanın hafif gerginliğinden hoşlanıyordu. Sandalla geçen bir adam küreğini havaya kaldırıp ona baktı. Tom el salladı. Adam yüzünde hiçbir değişiklik olmadan ona bakıyordu.

Tom kendini daha huzurlu hissediyordu, üzerindeki o sinirli ger-

ginlik misinanın ucuna takılıp suya gömülmüş ve kaybolmuştu. Bu bir gözden kaybolma numarasıydı. Şimdi o kaybolmuştu. Tuşları dans ettiren bir piyanist gibi derin derin içini çekti. Yüksek sesle içini çekerek yemi yukarıya, alçalan güneşe doğru fırlattı. Doktor Silver yemlerinin Bestum nehrinde yeni ve kökten bir değişikliği temsil ettiğini umuyordu. Belki de küçük balıklar Tromsö içlerindeki tembel somon balıklarından daha az seçici davranırlardı. Evet, oltasını dosdoğru kırmızı güneşe doğru fırlattı, yüksek sesle içini çekti. Şimdi güneşi aldatacaktı, şimdi kendisi güneş olmuştu. Hiçbir şey görmüyordu, kör gözlerle oltayı çekti, olta ve misina onun gergin sinirlerinin bir parçası olmuşlardı. Böylece kusursuz bir arka atıştan sonra yem suyun yüzeyinden yalnızca birkaç santimetre aşağıda ve kıyıdan yalnızca yarım metre uzaktayken oltayı çekmeye başladı. Çekerken misinada boşluk bırakıyor, kıyıdan esen rüzgârdan yararlanıyordu. Üçüncü ve en önemli atışını yaptığında oltayı ışıl ışıl yanan suyun tam ortasına gönderdi. Şimdi yakaladım seni! diye bağırdı. Suyun kenarından ağır ağır yürürken güneş gözlerini kamaştırıyordu. Tam o kahrolası güneşin ortasında duruyordu. Misina içeri doğru çekilince sanki en büyük isteği yerine gelmek üzereymiş gibi büyük bir mutluluk içinde kahkaha attı.

Balık içeri doğru çekilirken uslu uslu sağa sola sıçrayarak onu izliyordu. Sonunda balığı kayalık yere getirince karaya çıkardı.

Rahatlamış bir biçimde soluk aldı. İyi bir balıktı. Ona gereken de böyle orta büyüklükte bir ringa balığıydı zaten. Balığı ayıklayıp yıkadı. Tavasını küçük ocağının üzerine yerleştirdi; yakaladıktan on dakika sonra eliyle yiyordu balığı. Böylece bir iş tamamlanmış, ortaya çıkan huzursuzluk kovalanmış, midesini yakan huzursuzluksa yerini balığın huzurla sindirilmesine bırakmıştı. Önce huzursuzluğu kovalama evresi, ardından av. Endişenin amacına ulaştığının simgesi. Mideden gelen uyarı sinyallerini almış, yarım kiloluk bir ringa balığını bir Doktor Silver yemini ısırmaya zorlamıştı. Ringa balığı hemen parçalanmıştı. Böylece bir dizi işlem yerine getirilmişti. Belki de burada söz konusu olan şey yalnızca bu yolla çözülebilecek kafasal bir tıkanmaydı.

Tom tahta bardağına brandy doldurdu. O anı daha da güçlendir-

mek ve bir damlacık olsun kalıcılık vermek için içiyordu. Değişmez bir şeyler olsun istiyordu. Oltayı çözdü, battaniyesini katladı, torbasını topladı, açıklıktan yukarı tırmandı, aşağı iniş yolunu gösteren tahta oku kenara çekti. Yaprak ormanından geçip Sjölyst yoluna saptı ve Frogner nehri boyunca şehre doğru yürüdü.

Skarpsno'ya geldiğinde yeni bir köprünün üzerinden geçti, kullanılmayan bir demiryolu istasyonunun yanındaki demiryolu köprüsünün altında durdu. Bu istasyondan kalkan treni düşünmek için bir an durdu. Tren sorunlu çocukların gönderildiği bir okula gider gelirdi. Anılar çok güçlü değildi. Ölü anılardı bunlar. Hiç ses olmayışı anıları siliyordu. Artık buradan tren kalkmıyordu. Belki de sorunlu çocuklardan biri okulu yakmıştı. Köprünün altında durup girintili çıkıntılı, kahverengi taş duvarı inceledi. Kendi izlerini arıyordu. Hepsi silinmişti. Bu izler geliş ve gidişleri anlatıyordu. Silinmiş olduklarına sevindi.

Dik merdivenden tırmanıp Thomas Heftyes Sokağı'na çıktı, Bygdöy Bulvarı'nı geçti, Kirkeveien'i izleyip Majorstua'ya çıktı ve Valkyrien Restoranı'na girdi.

Bu kafe-restoranın bira mayası ve idrar kokan dost havasını içine çekip bir pencere kenarına oturdu. Burada için için yanan küflü tarih vardı. Burası sürülmüşlerin barınağıydı. Havaya umutsuzluk yayılmış, arkasında kendi damgasını bırakıp gitmişti. Yeni zamanlar burada durmadan geçip gitmişti. Burası hiç kimsenin farkına varmadığı verimli bir ırmaktı.

Tom konuşmalardan kulağına çalınan kopuk kopuk, anlaşılmaz sözleri dinliyordu. Sanki kafede yalnızca içeridekilerin anlayabildiği bir dil ortaya çıkmıştı. Burası ayak izlerinin kendi yaşamlarını sürdürdükleri bir sulama kuyusuydu. İş yapan insanlar çekip gitmişti. Geriye kalanların saygın yüzlerinde ağırbaşlı çizgiler vardı. Bunlar sessiz bira bardaklarını sessiz dudaklarına kaldıran sessiz adamlardı. Tom biralarını içerken gırtlaklarından yükselen derin şarkıyı büyülenmiş gibi dinliyordu. Elleriyle soğuk bardağı kavrarken, yaptıkları işin önemini vurgulamak için duraklarken, köpüklü bardağı ıslak dudaklarına doğru ağır ağır kaldırırken ve gırtlaklarından yükselen güzel bir yutkunma sesiyle birayı içerken bütün hareketleri

şefkat dolu ve saygındı.

Tom hiç ses çıkarmadan üç bira içti. Kendini onlar gibi saygın hissetmiyordu. Kendi ayak izlerini sonlandırmamıştı o henüz. Umutsuzluğun içine işlemesine izin verecek kadar uzun süre hareketsiz oturmamıştı henüz. O umutsuzluğu dışarı akıtacaktı, içeri değil. Eğer ayağını yere koyup bastıracak olsa bir krater yaratırdı.

Garsona en yakın barınak-pansiyonun yolunu sordu. Burada ona bedava kalabilmesi için yoksullara verilen izin kâğıdının olup olmadığını sordular. Tom'un parası vardı. İki ayağı da sapasağlam mülk sahiplerinin gübre yığınına basıyordu onun.

Rahatlamıştı. Kendisiydi şimdi. Dengesini bulmuştu. Kendine bir konum edinecek kadar olgunlaşması için Norveç krallığında yalnızca birkaç hafta geçirmesi yetmişti. O anda kendini evinde hissediyordu.

Oğlu yaşında bir adamla paylaşıyordu odayı. Adam ışık hızıyla belirip kaybolan uyanışlarla dolu yüzüyle tam bir gökyüzü gezginiydi. Gökyüzüne tırmanan merdivenin özlemini çeken bir ruh. Tom'a Çinlilerden rahatsız olup olmadığını sordu.

Hayır, dedi Tom yatağın kenarına otururken.

Tron, dedi öteki. Bana Tron de.

Tron ve Tom, dedi Tom, dostça davranmak istiyordu.

Burası tam bir barınaktı. Burada gökyüzü gezginleri, ruhsal sorunları olanlar, yeni salıverilmiş tutuklular, evsizler ve yabancılar kalıyordu. Her türden yabancı vardı. Daha şanslı olanlar belediyenin kendilerine vereceği evleri bekliyordu. Oturma izinlerini bekleyen endişeliler ve ülkeden kapı dışarı edilmeyi bekleyen umutsuzlar da burada kalıyordu.

Tron hem bir gökyüzü gezgini hem de bir ruh hastasıydı. Biri ötekinin sonucuydu zaten. Ruh hastalığı eroin yoksunluğuyla elele ilerliyordu. Tron Tom'a kaldıkları yerin bir Norveç bahçe tuvaleti ya da bir Norveç köpek kulübesi olduğunu söyledi. Hangisi olduğuna karar vermek Tom'a kalıyordu. Bir müze görevlisi gibi ellerini iki yana açıp burada her türlü deliyle karşılaşılabileceğini söyledi. Bunun nedeni bütçede bu tür insanlar için olan kurumlara ayırılan paranın kısılması ve bir o kadar da hastaların temiz havaya ve başka insan-

larla birlikte olmaya ihtiyaçları olduğunu düşünen insancıl kafa yapısıydı. Akıl hastanelerinin kapatılması bir altın madeni gibi para getirmişti devlete. Bir tımarhanenin kapalı bölümünde bir yer edinebilmek için gerçekten ciddi bir suç işlemek gerekiyordu, işi garantiye almak için en iyisi cinayet işlemekti. Şimdi bütün delilerin sağlam olduğu bildirilmiş ve sapık düşünceleriyle başbaşa bırakılmışlardı. Ya da 'kafalarındaki sesler'le. Bu sesler de sık sık onları duyanlara birilerini öldürmeyi önerirlerdi, öyle rasgele birini değil de adı sanı belli birini.

Bir akıl hastası yakındaki alışveriş merkezindeki kasiyeri öldürmek istiyordu. Kadının, satın aldığı yiyecekleri zehirlediğine emindi. Bir başkası dostça bir söz ya da buna benzer bir yolla onunla ilişki kurmak isteyen rasgele insanların onu tehdit ettiğini hissediyordu. Bu insanlar dış dünyadan davetsiz girişler olarak görülebilir ve kafadaki yönetim merkezinin cinayet tehditleri ve ölüm yargıları yayınlamasına katkıda bulunabilirdi.

Tom daha önceden de şizofrenler ve deliler görmüştü, kısık bir sesle güldü. Gülümsemedi. Konuşmadı. Hiç kımıldamadı. Anımsanmak istemiyordu. Ortamla bütünleşmesi gerekiyordu.

Tron sürekli anlam değiştiren yüzünü yerinde tutmak ister gibi okşadı. Tom'un niye orada olduğunu sordu. Niçin gelmişti buraya? Belediyenin ev vermesini mi bekliyordu? Ruh hastası mıydı? Kendisi üç Çinli öldürmüştü. Kafasındaki sesler böyle yapmasını emretmişti ona.

Dişlerin hoşuma gitti, dedi. Duvarda bir delik var. Yaşamı duvarda bir delikle karşılıyorsun. Sana güveniyorum.

Tom yattığı sırada duvarın arkasından onun ağladığını duydu. Gürültüde uyuyabilirdi. Uyandığında Tron yatağın kenarında oturmuş sigara içiyordu. Yüzü sakinleşmişti. Gözlerinde duru bir bakış vardı. Belli ki uyuşturucu iğnesi yapmıştı.

Norveç köpek kulübesine hoş geldin, dedi. Hoş geldin.

Norveç köpek kulübesinin anahtarı Norveçevi bekçisinin, başbakanın elindeydi. Tron başbakanın bir gün herkesin Norveçevinde kendi yatağının olacağına söz verdiğini anlattı. Tron Norveç köpek kulübesinde yaşayan herkesin ana binaya taşınmasının yalnızca bir

zaman meselesi olduğu izlenimini edinmişti. Norveçevi bodrumdan çatıya kadar doldurulacaktı, herkese yer vardı. Ellerinde bıçakları, kafalarında yönetim merkezleriyle deliler, boş ispirto şişeleriyle ayyaşlar, jimnastik dersinden kaçmış Somalili çocuk askerler, kaburgaları kırık suçlular, hepsi ama hepsi bu saraya yerleştirilecekti. İnsanın yalnızca buna hak kazanması yeterliydi. Burası yeni zamanların canavarlar evi olacaktı. İçerisi zenginlik ve anlayışla dolup taşacaktı. Tom dinliyordu. Tom dişlerinin arasındaki o sakinleştirici boşlukla gülümsedi.

Gece Norveç köpek kulübesinin her yanından yükselen ulumaları dinledi. Tron'un gökyüzü düşlerini bir Çinli işgal etmişti. Sonsuz afyon tarlaları arasından kendine yol açmış, kılıcından çiçek kokuları damlayarak onun karşısına geçmiş sırıtıyordu. Tron bir çığlık attı, çığlığı Balkanlar'dan gelen müzmin uykusuz mültecilerin içine işledi, odadan odaya yayılırken yükseldi, derinleşti, şizofrenlerin hıçkırıklarına, gökyüzü gezginlerinin kurşun gecenin mezarlarından yükselen çığlıklarına karıştı, en sonunda Norveçevinde ağırlanmaları gündeme gelsin diye sokaklarda yatmanın saygınlığını bir yana bırakmış ayyaşların derin uykularının arasına sızdı.

Tron'un metadon tedavisine değer görülmesi için bir yıla ve birkaç kez aşırı dozda uyuşturucuya ihtiyacı vardı. Tom'a ilaçlarını almak için haftada bir gün o bölgenin psikiyatri polikliniğinde randevusu olduğunu söyledi. Aldığı ilaçlar onu normal, mutsuz bir insana dönüştüren çok sert sinir ilaçlarıydı. Böylece gri, sessiz, karlarda yürümüşçesine uyuşmuş bir kafayla dolaşan, arkadaşsız, yalnız bir yumruya dönüşüyordu. Yazın ortasında karların arasında dolaşırken özlem dolu gözlerle tramvayın keskin tekerleklerine bakıyordu. Cinlerini özlüyordu, nefreti özlüyordu, ölmek istiyordu.

Tron artık randevusuna gitmez olmuştu. Cinlerinin zorlu dostluğunu; onların hiç kuşkuya yer bırakmayan sözlerle ona yeryüzünde ne kadar acıklı bir rolü olduğunu anlatan metalik seslerini yeğliyordu. Yine de eğer onların sözünü dinlerse gelecekte ona güzel bir yaşam sözü veriyordu bu cinler. Yönetim merkezi çok coştuğu zaman kendine bir eroin şırınga ediyor, gökyüzünün merdivenlerinden yukarı tırmanıp o büyük sıcağın içine giriyordu.

Tron bir akıl hastanesinin kapalı bölümünde sıcak bir yatakta afyonunun tadını çıkarmanın ve günlük metadon dozunu almanın düşlerini kuruyordu. Tom'a bir çift Çinli öldürmenin ona bu hakkı verip vermeyeceğini sordu.

Ama yarışma zorluydu. Bütün ülke çapında deliler ve şizofrenler temiz hava alsınlar ve normal insanlarla karşılaşsınlar diye kendi belediyelerine geri gönderilmişlerdi. Tron endişeyle gazetelerde eski hastalar tarafından işlenen cinayet haberlerini izliyordu. Bir yer daha gitti işte, diyordu. Benim de bir şeyler yapmam gerek, diyordu.

Tom pansiyonda kalmaktan hoşlanıyordu. Norveç köpek kulübesinde kalmak hoşuna gitmişti ama burası çok sıkışıktı. Biraz uzaklaşmak için tekele gitti. Bir brandy special aldı ve açık büfeye dönüştürülmüş olan Valkyrie istasyonuna girip oturdu. Hiçbir zaman evlenmemiş dulların oturduğu bir parktı burası. Kendi yaşıtlarıyla birlikteydi. İçkisini içerken düşünüyordu. Düşünmekten nefret ediyordu ama geleceği düşünmesi gerekiyordu. Cebinde biraz parası vardı ama kent pahalıydı. Bira içen yaşıtlarıyla havanın güzelliği konusunda birkaç söz etti.

Artık Norveççesi epey düzelmişti, daha akıcıydı, ama dilin şarkısı konusunda sorunları vardı hâlâ. Çok fazla bir şey söylememişti; gene de çevre, sokak ve dükkân adları, Norveç havası, Norveç gökyüzü ve Norveç uğultusu etkisini göstermişti. Dil içine sızmış, gözeneklerine işlemiş, buradan içinde bütün dilleri barındıran dil bezine ulaşmıştı.

Yabancı ülkelerde hiçbir şey söylemeden uzun süreler kaldığı sık sık olmuştu Tom'un. Haftalar ya da aylar sonra tökezleyerek o ülkenin dilini konuşmaya başlardı. Sanki durduramadığı yavaş bir zehirlenmenin etkileri gibi çıkardı dil ortaya. İşte o zaman büyük dil bezi salgısını salgılamaya başlamış olurdu.

Şimdi de dulların parkında güneşin altında oturmuş içiyordu. Kimse ona kuşkulu gözlerle bakmıyordu. Ortama uyum sağlamıştı. Gerçek görünüyordu. Majorstua'da küçük bir parkta oturmuş, lezzetli bir içkiyi doğrudan şişeden içiyor olması doğal görünüyordu. Norveçevine nasıl girebileceğini düşündü. Burası yeni zamanların çiftlik eviydi. Tom ne deli, ne uyuşturucu bağımlısı, ne suçlu ne de

mülteciydi. Yoksa o da bir mülteci miydi?

Yolculuk yapmak her zaman bir şeyden kaçmak anlamına gelmezdi ki. Yalnızca uzun bir yolculuk yapmıştı, hepsi buydu. Tom yeni zamanların bütün binalarından daha gözalıcı olan bu ışıltılı sarayın eşiklerinde bekleyen insan yığınlarını inceledi. Hüznü arıyordu.

Çöp kutusundan bir gazete çekti. 'Oslo'nun daha fazla kana ihtiyacı var. ŞİMDİ!' yazıyordu bir ilanda. Aslında kötü bir niyeti yoktu ilanın ama İsviçre'yi düşündürüyordu. İsviçreliler kendilerini dünyanın en son insanları olarak görürlerdi. Yalnızca kendilerine hayırları vardı. Sınırların ötesinde yangın fırtınaları esiyordu.

Tom önünden geçen endüstriyel yüzlere bakıyordu. Bunlar taş devrinden kalma anıtların yüzlerini kum püskürterek temizlenmiş, çürük havuçlarla kandırıp gururlarını ve saygınlıklarını ellerinden almışlardı. Şimdi de porselen kemikli bir sıcak dalgası içinden tutuk adımlarla ilerliyorlardı. Arkalarındaki tarihi bölgeler, yeni zamanlarla, Norveçevini tıklım tıklım dolduracak bir dolgu maddesiyle doldurulurken, insanların içi boş çöplükler gibi ıssız kalıyor, çürük havuç kemiriyorlardı. Yenilenmenin etkili iç yapısı aşınmanın dış yüzünü işgal etmiş ve yakın geçmişin anıları bile çöpe atılmıştı.

Tom hiçbir zaman bir romantik olmamış, kırk yıl öncenin canlı fabrika bölgelerinde düşlere kapılarak dolaşmamıştı. Aşınmanın dinamiği konusunda hemen hiçbir şey bilmiyordu; tek bildiği şey, ellerin, makineler ve malzemeler arasındaki oyunda en önemli parça olduğuydu.

Bilmiyordu. Tek bildiği şey artık bunun böyle olmadığıydı. Yitik yanılsama yeniden ortaya çıkmıştı. Bu kez yenilenmiş, parlatılmış, güzelleştirilmiş, zamanın altın dişleri tarafından parçalanmış olarak çıkmıştı ortaya. Ama bir zamanlar buralarda yorgun başların, aşınmış zincirlerin bulunduğunu gösteren hiçbir belirti kalmamıştı.

Gökyüzüne bakarak içkisini içti. Düşünceleri karışıyordu. Norveçevinde kızılderililere de yer olup olmadığını merak ediyordu. Kesinlikle vardı, her ırka ve her renge yer vardı. Tenin hiç önemi yoktu. Tek yapılacak şey tenin içinde yatanı değiştirmekti. Düşünceler, tehlikeye gebe kan dolaşımı, bütün küf pas bir yana atılmalıydı. Böylece zamanın yumuşak meltemi ensesindeki saçları okşayarak,

sarı bir av köpeği uzatacaktı insana. Dinamitle sarılması unutulmayan bu köpek tarihin döl suyuyla beslenecek, karnını tarihin yüreğiyle, tarihin böbrekleriyle ve tarihin beyniyle doyuracaktı, bunlar sahiplerinin özel kumsallarına dökülmüştü zaten. Çünkü dinamitin fitili çok kısaydı, diye düşündü Tom. Berbat kısa, diye söylendi.

Ussal düşünmüyordu. Duygusaldı. Bu da bir şeydi en azından. Hiç yoktan iyiydi. Kısacık bir an için bile olsa kendini duygusallığa kaptırmakta bir zarar görmüyordu.

Tom Norveçlilerin yeni bir kimyasal buluşun; keyifsizliği uzaklaştıran, dünyanın bütün gün boyunca gülümsemesine katkıda bulunan bir tabletin en büyük kullanıcıları olduğunu okumuştu. Belki de buradaki insanların hepsinde gördüğü o neşesiz gülümsemelerin arkasında bunun yattığını düşündü; hüzün yokluğu, hüznün tam yokluğu, küle dönüşme duygusunun yokluğu, derin kökleri olmayan yüz çizgileri ve sanki hiçbir şeyin fazla önemi yokmuş gibi rahat bir yürüyüş. Acaba insanların üzerlerinde en pahalı giysilerle dünyanın en doğal şeyini yaparmış gibi Majorstua'da bir sokağı dönerken Bhutan'da bir iş bağlantısı üzerine konuşmasının ve içlerinden taşan bir neşeyle ışıldamasının kökünde yatan şey bu muydu?

Tom, yeni zamanın sırlarını vermediğini anlıyordu. Burada olgular ve gizli kötülükler değildi söz konusu olan. Yeni zaman gerçekti. Kabuğu koparılacak bir yara yoktu. Tom mırıldandı. Artık kendini bir yaşam biçimi hastalığı olarak görme aşamasına gelmişti. Görünüşü, çamurdaki pırıltı, yalnızca delilerin ne anlama geldiğini anlayabildiği eksik ön diş, araba tekerleğinden sandallar, geçmişten kalmış yüz çizgileri, hareketlerin kendiliğindenliği, lekeli judo pantolonu ve güvenilmez koltukaltları. Bunlar Norveçevinde bir kira sözleşmesi için yeter de artardı. Alçak bir sesle hırladı. Çevresinde hiçbir hesaplaşma işareti göremiyordu.

Tom sık sık kendisiyle hesaplaşırdı ama ortaya çıkan değişiklikler kalıcı olmazdı. Şimdi de bir hesaplaşmaya girmenin sırasıydı. Ama hiç kimse yanına gelip ona niçin kızgın güneşin altında oturmuş şişeden içki içtiğini sormuyordu. Kimse ona aldırmıyordu ya da belki kırışıksız göz kenarlarında küçücük bir hareket geliştirmişlerdi. Gübreyi incelemeleri gerekirse kullandıkları incecik bir kırışık.

Böyle olduğuna inanmıyordu Tom. Ondan ne nefret ediyorlardı, ne de seviyorlardı. Onların gözünde yalnızca bir gübre yığınıydı. Oturduğu bank o olmadan da başının çaresine bakabilirdi. Kireç kaymağıyla temizlenmesi gereken bir yığındı o. Eğer şanslıysa belki de bir araba tarafından ezilirdi. Yeni zamanların retinası tarafından algılanacak şeyler sınıfına girmiyordu.

Huzursuz olduğu günlerde Tom başkalarının gözlerinde bir iz bırakmak isterdi, isteseler bile silemeyecekleri bir damga vurmak. Sövüp sayarak toplu belleğe girecek bir yol açmak isterdi kendine. Güldü. Üzgün değildi. Kendine gülüyordu.

Modası geçmiş bir finonun arkasından tükürdü. Köpek dişsiz ağzıyla ona hırladı, sesi neredeyse miyavlar gibi duyuluyordu. Sonra eskiden olduğu gibi düşünmeye başladı. Bu fotoğraf tasmanın kayışı boyunca ele, kola, kolun sahibinin güneş dolu ruhuna aktarılmış ve bu ruhta belediye temizlikçilerinin ilgilenmesi gereken, yersiz bir şeyin can sıkıcı negatifini bırakmıştı.

Elbette, diye düşündü Tom. Elbette, dedi yüksek sesle ve şişesini kendi yaşıtlarına doğru kaldırdı. Onlar da sinirli sinirli el sallayıp kendi ılık biralarını havaya kaldırdılar. Ben hatırlanamam, diye bağırdı. Ben algılanamam. Ben unutulamam. Ben eski içeriğin bir parçasıyım. O eski, karanlık içeriğin bir parçasıyım ben.

Soluğu ağırlaşmıştı, terliyordu ama sıcaktan değil, soğuktan. Yaşamını sürdürecekti. Kendisinin yok edilmesine izin vermeyecekti. Onun hayal gücü vardı. Yaşamıştı, temeli sağlamdı. Orada oturmuş, keskin bir hüzne kaptırmıştı kendini. Hüznün yokluğu onu keskin bir hüzne sürüklemişti. Özlemin ne demek olduğunu biliyordu, yalnızca ölüm özlemini değil, yaşam özlemini de. Ölüm özleminin önkoşulu yaşam özlemiydi. Norveçli yüzlerde hiçbir özlem göremiyordu. Belki de kendini ölümsüz olanlardan başka şeylere adamanın cezası vardı burada. Hiçbir çukur ya da tümsek görünmüyordu. Sanki bütün ülke bir çim kesme makinasıyla biçilmiş gibiydi.

Norveçli ağızları okudu. Baskılanmış depresyonla karışık bir dayanıksızlık gördü. Depresyonun kıpırtılarını görüyordu. Belki de bu depresyon kan, meni ve gözyaşlarıyla birlikte gümüş bir kâsede üzüntü salamurasına yatırılacaktı. Adımlar hızlı ve kısaydı. Tom

Norveçli ağızları okuyordu. İki kenardan sürekli dışarı çıkmaya çalışan tükürük gibi bir acımasızlık gölgesi dışında hiçbir anlatım yoktu bu ağızlarda. İşte, köpek kendini gösteriyor, diye düşündü. Köpek Norveçlilerin ağız kenarlarına yerleşmişti. Köpek bir takıydı.

Sonra çarpık bir gülümsemeyle birlikte köpek gözden kayboluyordu. Birbirlerine şarkı söyler gibi "iyi günler" diyor ve gerçekten de böyle demek istiyorlardı. Hiçbir art düşünce olmaksızın tertemiz ve güçlü bir şekilde, şarkı söyler gibi söylüyorlardı bunu.

Bir macar salamı satın alıp pansiyona geri döndü. İki saat uyuduktan sonra oturma odasına gidip televizyonun karşısına oturdu. Gökyüzü gezginleri, salınmış tutuklular, deliler, ayyaşlar, kucaklarındaki çocuklarıyla mültecilerle birlikte oturup kendi zamanının önünde uçup gidişine baktı. Krizler gördü, çözülen krizler, yaklaşan krizler, tam şimdi ortaya çıkan krizler. Ama bu krizlerin tam ortasında duran insanların yüzlerinde hiçbir kaygı izi yoktu. Omuzlarını silkiyor, çarpık bir biçimde gülümsüyor, el sıkışıyorlardı. Tom krizlerin çözülmek için varolduklarını anladı.

Sekiz milyon kron araklamış bir müdür gördü. Gülümsüyordu. Gazeteciler de gülümsüyorlardı. Müdür kötü bir dönem geçirdiğini söyledi ve gülümsedi. Gazeteciler anlayışlı bakışlarla müdüre bakıp gülümsediler. Tom bunun iyi bir haber olduğunu anladı. İyi haber müdürün kötü dönemi atlatmış olmasıydı.

Gökyüzü gezginlerinden biri İsveç kanalını açtı. Çok acıklıydı. Dayanılmazdı. Çözülemez krizlerden söz ediyordu. Omuzlarda kepek vardı. Saçlar yağlıydı. Gökyüzü gezgini yeniden Norveç kanalına geri döndü.

Tom, varoluşun beyaz tekboynuzlu atıyla oturmuş, zamanın akıp gidişini izlediği duygusuna kapıldı. 40 milyon araklamış bir sanayici gördü. Bu adam çok kötü bir dönemin tam ortasındaydı. Yüzünde üzgün çizgiler vardı, güneş yanığı yüzünü kırıştırıp buruşturmaya çalışıyor, sağlıklı bedenine pişman olduğunu gösteren bir anlatım vermek için başını eğiyor, başparmağı ile burnunu oğuşturuyor ve boğuk bir sesle yanlış bir hesap yapmış olduğunu itiraf ediyordu. Ama Tom derinin altından parlayan yalancı ışığı görmüştü. Ekranın önünden çekilir çekilmez bu adamın pırıl pırıl parlamaya başlayaca-

ğını biliyordu. Pişmanlığın tavus tüyleri adamın Norveç halkını ziyaret ederken taktığı bir takıydı yalnızca.

Ünlü bir Norveçli sporcu uyuşturucu bağımlılarının koruyucu meleği olarak ortaya çıktı. İyi bir insandı. Bağımlıları kurtarmaktan başka bir şey istemiyordu. Sevimli sporcu bunları doğru yola sokabilmek için elinden gelen her şeyi yapacağını söyledi. Ellerini sallayarak konuşuyordu. Kocaman ellerini havaya kaldırdı, yumruk yaptı, masaya vuracak gibiydi ama parlak masa yüzeyine birkaç santimetre kala durdu, ellerini açıp ekrana doğru, herkesi kucaklar gibi uzattı. Gökyüzü gezginlerine sarılıyordu. Kendi antrenmanlı, sağlam yüreğine çağırıyordu hepsini. Kocaman kucağı bütün sefillere açıktı.

Konuşurken duygulanmıştı. Rol yapmıyordu. İçtendi. Kocaman bedenini tek bir söz söylemeyen gökyüzü gezginlerinin emrine vermişti. Gökyüzü gezginleri oturma odasında oturmuş, Tom'la birlikte televizyona bakıyor ve kendi buzsuz düşüncelerini düşünüyorlardı. Parmaklarının arasında ucu parlayan ucuz sigaraları ile otururlarken orta yaşlı bir kadın olan Norveç Sosyal Yardım Bakanı ünlü Norveçli sporcu ile birlikte onların gelecek beklentileri üzerine konuşuyordu.

İşte o zaman Tom ellerini çırpıp güldü. Gülmesinin nedeni televizyon ekranında konuşulan konu değildi. Norveçli sporcu ona Tron'u anımsatmıştı. Bir insan olarak yaşadığı en büyük anda, kayak üzerinde 191 metreyi yedi saniyede atlamıştı Tron.

Tron'un öyküsü de buydu. Kısa ve inanılmaz. Onun yaşamı bu olmuştu. Onun yaşamı buydu ve bu kalacaktı. Hiçbir delilik ya da yüksek dozda uyuşturucu bir zamanlar kayakla 191 metre atlamış olduğunu unutturmayacaktı ona. Kolları boş iğne yastıklarına dönmüşken bile bir kuş gibi uçuşunun özleminden söz edebilirdi. Ardından bütün beklentileri boşa çıkarmış, yaz geldiğinde bembeyaz karları gördüğünü sanarak kuş gibi uçup yeşil plastiğin üzerine atlamıştı. Beklentiler de onu Norveç kayakla atlama takımına sokmaktan öteye geçmiyordu zaten. Ama o, gündelik yaşamı öldürmeyi seçmiş, her şeyi bir yana bırakmıştı.

O yedi saniye dilsiz bir yaşamdı. Zamanın içinde uçmuş, zamana

egemen olmuştu. O yedi saniye içinde her şeyi anlamıştı. Ona hiç kimse dokunamazdı. Madalya, ün, sıralama gibi küçük şeyler bütün önemini yitirmişti. Yeryüzü yaşamı gülünçleşmiş, kaçış egemen olmuştu.

Sonra her şey bitti. Kariyeri acımasız bir biçimde son buldu. Yamaçta durmuş ve bir taş gibi batmıştı. Yeni zamanda kayak üzerinde havada 191 metre uçuşun yerine geçecek hiçbir şey yoktu. 191 metre ile karşılaştırılınca cinsel yaşam uyduruk kalıyordu, neredeyse kayaklı atıcılık yapmak gibi bir şey. Tron böyle görüyordu. Kayaklı atıcılık gibi.

Tron ortalama bir cankiydi, bunu değiştirmeyi de düşünmüyordu. 191 metreye en çok yaklaşan şey buydu. En azından sıcaktı. Eroini böyle tanımlıyordu; en azından sıcak. "Büyük", "dev" gibi sözcükler yalnızca kayakla uzun atlayışlar için kullanılabilirdi. Tron başkalarının öyküleriyle ilgilenmiyordu. Onun kendi öyküsü vardı ve hiç kimseninki onunkinin yanına yaklaşamazdı.

Ama o akşam Sosyal Yardım Bakanı, zirveye ulaştığı sırada sporu bırakan buz pateni yarışçısıyla birlikte ekrana çıktığı zaman öne eğilmiş ve el çırpmıştı. Evet, zirvedeyken bırakmıştı buz patenci, Tom'un kendi bulanık geçmişinden hatırladığı Hjallis'den sonra en büyük sporcu o olmuştu.

1952 Olimpiyatlarında 10.000 metre sırasında Tom da Bislett'teydi. Artık sporla ilgilenmiyordu. Sporla ilgilenmenin yerleşik insanlara yakıştığını düşünüyordu. Gezginlerin sporla ilgilenecek zamanları olmazdı. Kamboçya'yı ya da Orta Afrika Cumhuriyeti'ni dolaşan biri Roald Aas'ı düşünemezdi. Afganistan'da Hindukuş dağlarında karşılaşan iki Norveçlinin birbirlerine Greakerlerin futbol sahasındaki son başarıları anlatmaları konusunda dokunaklı öyküler yoktu. Spor yerleşik insanlar içindi.

Greakerler nasıl gidiyor? Diye sordu Tom havaya. Kimse yanıt vermedi. Bosnalı aile babası gülümseyip başını salladı. Greaker gökyüzü gezginlerinin ilgi alanı dışında yatıyordu. Ama neredeyse ekrandan fırlayıp oturma odasına dalacakmış gibi görünen ünlü sporcuyu görünce sırtlarını dikleştirdiler.

Bu adam muhteşem göğsüne geçirdiği ilginç tişörtü ile dosdoğru

kameranın içine bakarken Norveç halkı için isteklerini ve tutumunu ustaca ve kibar bir biçimde dile getiriyordu. Tom söylediklerinden bir şey anlamıyordu. Adamın geniş, ciddi ağzı Tron'a ve öteki gökyüzü gezginlerine seslenirken tehdit edici değil dostça ve insancaydı. Onlarla sanki sıradan insanlarmış gibi konuşuyordu. Bu onlara yapılabilecek en kötü şeydi.

Gerçekten kötü bir andı, içlerinden biri sesi kapattı. Pansiyonda kalan çeşitli gruplar arasında televizyonun en iyi sesi kapalıyken izlendiği konusunda sessiz bir anlaşma vardı. Böylece herkes kendi düşünü kurabilirdi. Bütün mültecilere oturma izni, gökyüzü gezginlerine metadon ve bütün akıl hastalarına hastanelerde yatak.

Tom yakışıklı, gösterişli buz patenciyi inceliyordu. Sporu bırakmak için çok genç olduğunu fark etmek onu şaşırttı. Tom'un eski günlerden hatırladığı sporculardan çok daha sağlıklı bir yüzü vardı. Eskiden sporcular yorucu antrenmanlardan sonra ormanda yakalanmış devler gibi görünürdü; sanki ormanın derinlerinden getirilip eğitilmiş, giydirilip kar, buz ya da toprağın üzerine koyulmuş ve göğüslerinde ulusal bayrakla koşmaya zorlanmış buruşuk devler. Yeni zamanlar demek ki buz pistine de ulaşmış, diye düşündü.

Yeni zamanların sözcüsünün niyeti iyiydi, umut ve mutluluk istiyordu. Ama uyumlu, erkeksi yüzün görüntüsü oturma odasında huzursuzluk yaratmıştı. Gökyüzü gezginleri yerlerinde kıpırdanıyor, daha zamanı gelmeden yeni bir şıringaya ihtiyaç hissediyorlardı. Deliler, ellerini kemerlerinin altına sokmuş bıçaklarının yerinde olup olmadığını yokluyorlardı. İki gökyüzü gezgini ağır ağır doğruldu, halksever patencinin onları görmesini istemez gibiydiler. Televizyondan çıkıp yanlarına geleceğini hissediyorlardı. Her an oturma odasına dalıp onları birer birer yakalayabilirdi.

İki büklüm bir şekilde odadan çıktılar. Yakıcı sıcağı arıyorlardı. İyi yürekli çelik adama, terk edilmişlerin yüksek koruyucusuna sırtlarını döndüler. Sporcu, altın ve pırıltıları arkasında bırakmış, Norveç köpek kulübesinin merdivenlerinden aşağı inmişti. Bu adam Tron'un Harrachow'da yere çakılmasını istiyordu. Tanrı'nın sevgili kulu, kayak uçucusu Tron'un Harrachow'da 63 metrecik bir uçuştan sonra iniş yapmasını istiyordu.

Tron yumruklarını sıktı. Bu adam onun çevik adımlarını elinden alacaktı. Bu adam yerçekimini kaldırmayacaktı, onu daha da ağırlaştıracaktı yalnızca. Bütün gökyüzü gezginlerinin ayaklarına kurşun bağlayacaktı.

Tom da dibe çökmüştü. Macerayı terk etmiş ve Norveç halkının içine gömülmüştü. Norveç halkının içine iyice gömülmek istiyordu.

Kamera, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanına dönünce hava biraz hafifledi. Kadının dinlendirici bir yüzü vardı. Sigaralar yakıldı, kahveler içildi, ekonomi tartışıldı. Ekonomiyi belirleyen şeyler tartışıldı.

Ama kadın kameranın dışına doğru konuşuyordu. Yan döndü. Kırlaşmış başını uzattı. Ekranda buz patenciyle birlikte görünmeye çalıştı.

Şimdi yine buz patenci çıkmıştı. Ciddi ve güleryüzlü, heyecanlı ve enerjik. Oturma odasındaki tek kişi bile bu adamla bir şey paylaşmak istemiyordu. Çeşitli ağaçlarda ademelmaları büyüdü. Ama ayyaşlar, eski sokak serserileri kendilerini buz patenci tarafından aldatılmış hissediyorlardı.

Onlar yaşlı adamlardı, birkaç yıl önce buz patenci altın madalyalar aldığında sevinmişlerdi. Bağırmış, ağlamış, onun şerefine içmişlerdi. Kimileri, bu adam ödül töreninde en üst basamağa tırmanırken ayık olmak için korkunç bir boşluğa katlanmış ve içki içmemişti. Basamağa çıktığı zaman oturdukları kanepelerden, koltuklardan kalkmış, tuzlu gözyaşları sokaklarda geçen uzun geceler yüzünden ağaç kabuğuna dönmüş yanaklarından akarken ulusal marşı söylemişlerdi. Sokak serserileri, en yalın ve en rahat çözümü aramakla kendi saygınlık ve gururlarından da çok büyük ödün vermişlerdi. Norveçevinde kendi odaları olsun diye sokakları bırakmış, bütün zamanlarını içeride geçirir olmuşlardı. Böyle olmak ağırlarına gidiyordu.

Şimdi kendilerini aldatılmış hissediyorlardı. Kahramanları onlara bakmamıştı, onlarla konuşmamıştı. Kahramanın bakışını yakalamaya çalıştılar, oysa onun planlarında onlara yer yoktu. Sadık hayranlarına yardım etme konusunda hiçbir plan yapmamıştı. Boşuna kutlamışlardı o kazandığı zaman. Boşuna ayık kalmışlardı. Onun sporcu yetenekleri ayyaşların dağınık belleklerinde haksız yere

önemli bir yer kaplamıştı.

Kahraman, insanlar tüy gibi hafif adımlarını birazcık hızlandırınca bile mideleri bulanan gökyüzü gezginleriyle uğraşıyordu. Ayyaşlara bir damlacık saygınlık kazandırmak için tek bir parmağını bile oynatmaya niyeti yoktu. Üç buçuk yıl önce tarihi 10.000 metrelik buz pateni koşusunda sırtında kavuşturduğu o ünlü parmaklarından birini bile. Ayyaşların karşılaştığı tek şey unutulmak olmuştu.

Tom artık hevesli bir sessiz televizyon izleyicisi olmuştu. Norveçli politikacıların beden dillerini izliyordu. Bedenler doğruyu söyler, dedi Tron.

Norveç Adalet Bakanı derin bir izlenim bırakmıştı. Tom karşısında gerçekten sinirli bir kadın görüyordu. Bedeninde karşıt duygular egemendi. Yüzünde bıçaklar ve anlayışlı kıvrımlar birbiriyle savaşıyordu. Bakan, Norveç halkına onların iyiliğini istediğini anlatmaya çalışıyordu. Karşısındakilerle uğraşıyordu. Yüzünde anlayışlı bir kırışık, derin, güven uyandıran bir kıvrım yaratmaya çalıştı. Bunlar aslında en içinden herkesin iyiliğini istediğini anlatacaktı.

Aslında sunacağı daha fazla şey olsa gerekti. Söyledikleri yalnızca zaman kazanmak için söylenmiş şeylerdi, günün boşluğunun doldurulması gerekliydi, sözlerin yerine getirilmesi için yalnızca biraz zamana ve biraz anlayışa ihtiyacı vardı. Tom Norveçli politikacıların iyi niyetli olduğunu ve bütün bunların ne kadar boşuna olduğu konusunda hiçbir şey anlamadıklarını kabul ediyordu.

Bir Bosnalı sesi açtı. Adalet bakanı mülteci olmak isteyenler ve yabancılar için geçici oturma izinlerinden söz ediyordu. Tom odada alçak bir hırıltı işitti. Geçici oturma izni olan mülteciler çok sıcak olmayan bir ocağın üzerine dökülmüş tuz gibi hafif bir hırıltı çıkardılar. Hâlâ umut ediyorlardı, alçak sesle ve kibarca hırladılar, neredeyse kendi kendilerine.

Ama Adalet bakanının yüzü kendisiyle savaşıyordu. Gelecekte sıkışık günler beklendiğini anlatıyordu yüzü; oysa bakanın kendisinin bile bundan pek haberi yoktu. Aslında o başka şeyler söylüyordu ama bilinçaltı artık kemerleri sıkma zamanının geldiğini biliyordu. Bilinçaltı kendini yanaklardaki iki kırmızı benekle açığa vurmuştu. Tom bunu gördü. Yabancılar da gördüler. Alçak sesle hırladılar.

Adalet bakanının yüzü geleceğin yüzüydü. Ağzının büzülmesi bir öpücük için değildi. İçi görünmez toplu iğnelerle dolu, soğuk bir gül gibiydi ağzı. Bu yüz bütün ekranı kapladığı zaman hırıltılar kesildi.

Bu yüzde hiç kurtuluşu olmayan bir tehdit yatıyordu. Baskılanmaya izin vermeyen bir bilinçaltından kaynaklanıyor olsa bile en azından dürüstçeydi. Elbette bilinçaltına konuşma yasağı uygulanması yalnızca biraz zamana bakıyordu.

Güvenlik alarmı var bu kadının, dedi Tron. Güvenlik alarmı mı? Diye sordu Tom. Kendini tehlikede hissettiğinde bir düğmeye basar, hemen polis gelir, dedi Tron.

Tom kadının yüzünde yazgının izlerini görüyordu. Bu izler tenının altında yatıyor ve kıvranıp duruyorlar, diye düşündü. Bunlar oturma odasındakilerden hiçbirinin işine yaramayacak.

Bir başka akşam Bislett Stadyumu'nda serbest yarışlar vardı. Genç bir Norveçli yabancı yıldızları geçip 800 metreyi kazandı. Yenilenler Afrikalılar ve renkli Amerikalılardı. Ellerinden geleni yapmışlardı ama üçgen vücutlu Norveçliyi yenemediler. Bu sayede Tom da Norveç Kültür Bakanını ilk kez görmüş oldu. Büyük ağızlı, ufak tefek bir kadındı bu. Hızla ilerlemeye kesin karar vermiş gibi hafifçe kambur duruyordu.

Bakan, o gün yuvarlak gözlü, üçgen vücutlu Norveçlinin arkasından koşuyordu. Elinde çiçeklerle adamın arkasına takılmıştı, onun arkasından da adımları koşucu politikacınınkinden oldukça daha ağır olan bir fotoğrafçılar yığını geliyordu. Norveç yıldızı ise kollarını yukarı kaldırmış, çığlıklar arasında stadyumu koşarak dönerken elinde çiçek buketini sallayarak hemen arkasından koşan çevik Kültür Bakanının farkında bile değildi. Kamera genç Kültür Bakanının hevesli yüzünde odaklandı. Gülümseyen bir yüz, açık bir yüz. Keskin bakışları ve elindeki dev çiçek buketiyle Norveçli 800 metre koşucusunu hükümet adına ve kültürle ilgilenen bütün Norveçliler adına kutlamak istiyordu.

Norveç köpek kulübesinde bir ölüm sessizliği vardı. Kimse tıslamadı. Kimse gülmedi. Kimse içini çekmedi. Bütün gözler Norveç Kültür Bakanının dünyanın her tarafından gelmiş renkli koşucuları

yenmiş Tröndelaglı koşucunun peşinden koşuşunu izliyordu. Sporcu Şeref Tribününün önünden koşarak geçti. Hiçbir şey duymuyordu. Tribünden çiçekler atıldığında sempatik Norveçli eğildi, yerden küçük bir buket aldı, kokladı, başının üzerine kaldırdı ve koşusunu sürdürdü. Ama Kültür Bakanının kucağındaki renk cümbüşünün yanında bu çiçekler hiç kalırdı. Şimdi sporcunun beş metre arkasına gelmişti, basın grubunun en güçlü kondisyonlu fotoğrafçıları da onun peşinden geliyorlardı. Bunlar, kültürle ilgilenen Norveçliler adına dev buketin verilişinin resmini çekebilmek için yüreklerinin son gücünü kullanıyorlardı.

Tom, inatçı bakanın elindeki kocaman buketiyle neredeyse tam bir turu tamamlamasını izliyordu. Alçak topuklu kırmızı ayakkabılarıyla şimdi Güney Kanadına yaklaşmıştı. Kutlama çığlıklarının birazı da ona yönelmişti. Belki bu çığlıklarda küçük bir alay da vardır, diye düşündü Tom. Çığlıkların içine şu eski Norveçli iğneleyiciliğinden bir şeyler de karışmıştır belki, diye düşündü. Yine de bakanın kondisyonu ve ustaca koşması onu etkilemişti, bu kadın tuttuğunu bırakmayan birisi olmalı, diye düşündü.

Güney kanadının tam ortasına geldiğinde bakan çimenlere çıkıp kestirme yoldan koşarak önündeki hedefine biraz daha yaklaştı. Orta tribünlerin önüne gelmişlerdi. Bakan koşucunun görüş açısına girmeye çalışıyordu. Onunla, daha varlıklı insanların oturduğu orta tribünün tam karşısında, kupkuru alkışlar arasında karşılaşmak istiyordu.

Ama tam orada sporcu döndü. Birdenbire durup arkasını dönerek yüzü tribüne dönük olarak koşmaya başladı. Tom orta tribünden kızgın bir mırıltı duyduğunu düşündü. En azından 50'li yıllarda böyle olurdu. Eğer sahada gördükleri şey beklentilerine uygun değilse insanlar öfkelerini saklamazlardı. Şimdi de İşçi Partisi'nin bir temsilcisi aşağıda amaçsız bir biçimde dönüp duruyordu, üzerine aldığı işi yerine getiremez duruma düşmüştü.

Ama belki de artık eskisi gibi değildi. Tom politik ayrım çizgilerinin ortadan kaldırılmış olduğu izlenimi edinmişti ve İşçi Partisi de artık eski İşçi Partisi değildi. Öyleyse aşağıdaki bakanın sarışın başının üzerine doğru akan mırıltı yalnızca bir acıma mırıltısıydı belli ki.

Koşucu alçak çitin üzerinden atladı ve halkın arasında gözden kayboldu. Kültür bakanı teslim olmuştu. Çiçek buketini koşu pistinin yanındaki alçak yola fırlattı. Bedeni uğradığı düş kırıklığının izlerini açığa vuruyordu. Kafası daha da öne eğilmişti. Fotoğrafçılar kameralarını indirdiler. Hiç kimse düş kırıklığına uğramış bir Kültür Bakanının resmini çekmek istemiyordu. Düş kırıklığına uğramış bir Kültür Bakanı resmi yığınlar için çekici değildi.

Tom çevresine bakındı. Oturma odasındakilerden hiçbirinin yüzünde en ufak bir acıma belirtisi yoktu. Tron bir sigara yaktı, hepsi bu. Bu, olayı bir sigarayla kutluyormuş gibi de görünebilirdi.

Norveç başbakanı, Norveçevinin mimarı, birkaç gün sonra bir eltopu karşılaşması sırasında ekranda boy gösterince Tom politika ve spor arasında bir ortak yaşam gelişmiş olduğunu anladı. Sanki günün Norveçli politikacıları Meclisi terk etmiş ve iletilerini vermek için halkın bulunduğu yerlere inmiş gibiydi.

Başbakanın belli belirsiz beden diline bakılırsa hiçbir zaman karnını tıka basa doyurmamış ve çok iştahsız birine benziyordu. Eski politikacılar gibi oturaklı biri değildi. Doruk günlerinde 2.19 metre atlamayı başarmış eski bir sporcuya ya da o günlerin sıkı kalecilerinden birine benziyordu daha çok.

Başbakanın doğum yeri olan Buskerud'den gelen takım o akşam önemli bir zafer kazanmıştı, başbakan oyuncularla birlikte gazetecilere poz veriyordu. İsveçli kaleci de yanlarındaydı. Tom bir ara başbakanın iri kıyım kaleciyi havaya kaldırmaya çalıştığını gördü, sonra ikisi de bunun olanaksız olduğunu anlayıp güldüler.

Bugün Norveç köpek kulübesinin oturma odasında televizyonun sesi açıktı. Başbakana maç konusundaki düşünceleri soruldu. Başbakan bu maçla yakından ilgilendiğini söyledi, sonra durakladı, çarpık bir gülümsemeyle gülümsedi ve her tür sporla yakından ilgilendiğini ekledi. Kendi takımı kazandığında mutlu oluyordu, ama önemli olan bu değildi. Asıl önemli nokta bu maçların Norveç halkına aşıladığı spor sevgisiydi.

Tom başbakanın kendi doğum yerinden gelen takımla özel olarak ilgilendiğini söylemek üzereyken kendine hakim olduğunu düşündü. Yani neredeyse gerçek düşüncelerini açıklamak üzereydi. Bu sırada

delilerden biri sesi kapattı.

Başbakan güvenilir bir adam izlenimi bırakıyordu, belki çok akılda kalıcı bir insan gibi görünmüyordu ama eskiden "sokaktaki adam" denilen tipi düşündürüyordu. Tom'un anımsadığı tek politikacı olan Einar Gerhardsen'e hiç benzemiyordu. Gene de ses kapalıyken adamı daha yakından incelediğinde biraz idealist bir havası olduğunu gördü. Karşısında düşlerini, hayallerini paylaşmak isteyen, idealler ve mitler peşinde koşmaya hevesli bir adam vardı. Norveçevi için taş ve düşünce istiyordu.

Başbakanın yüzünde şefkatli bir ifade vardı, bulanık bir üzüntüyle karışmış bir şefkat. Belki de yükü ağırdı. Belki bir su taşıyıcıydı, kuyuya gidip Norveç halkına su taşıyordu. Bunu başarabilecek gibi görünüyordu. Sessiz bir gücü vardı. Ama bakışlarında bir arayış okunuyordu. Kendisininkini üzerine yığabileceği idealler arıyordu. En küçük bir düşünce kırıntısı bile hesaba katılacak, en ufak bir ses bile dinlenecekti. Belki de bu adamın içinin derinliklerinde bir şairlik damarı olabilirdi.

Şimdi o çok sıradan bakışlarıyla Norveç halkını etkilemeye çalışıyordu. Belki de başbakan öylesine sıradan bir insandı ki halk gözlerine inanamıyordu. Bu görünüşün arkasında bir şeyler yatması gerektiğini düşünüyorlardı. Başbakanın, gözlerini sonuna kadar kısarak onlara yönelttiği iyi niyetli bakışlarda, köpüren bir kanyonun izlerini saklamaya çalıştığını sanıyorlardı. Adamın yüz hareketlerinde politikacı kurnazlığını, koluna gizlediği o geceyi gündüze çeviren işaretli oyun kâğıdını aramak boşunaydı. Tom başbakanın kendi söylediği sözlere bütün içtenliğiyle inandığını anlamıştı.

Evet. Tom eve tam zamanında dönmüştü. Norveçevinin kutlamalarında hazır bulunmaya yetişmişti. Güvenlik bu evin temel taşlarından biriydi. Burada yasa ve düzen, güvenlik alarmı olan bir Adalet Bakanının sorumluluğundaydı. Kendi güvenlik alarmları olmayan insanlar Adalet Bakanının gerektiğinde o alarmın düğmesine basacağına güveniyordu. Bu sırada mülteciler ve göçmenler kendi görünmez güvenlik alarmlarına basmış, gözlerini kapatmış beyaz atlı süvarinin onları uçurumun kenarında, aslanın ağzına düşmek üzereyken yakalayıp kurtarmasını bekliyorlardı. Ya da kaçtıkları cehenne-

me geri gönderilecekleri Fornebu havaalanının kapısında.

Norveç'te ölüm endişesi kol geziyordu. Adalet Bakanının güvenlik alarmına karşın Norveç'te insanların yaşamı öylesine güvenlikteydi ki ölümü düşünmek için bol bol zamanları vardı. Eskiden yalnızca ölürlerdi. Şimdi ölümü düşünecek kadar zamanları ve paraları vardı. Belki de ölüm düşüncesi onları canlandırıyordu. Her türlü tehlikeye karşı önlemler alıyorlardı. Sokaklarda başlarında koruyucu kasklarla dolaşıyorlardı. Gazeteler tehlikeli yiyecekler konusundaki uyarılarla doluydu. Tom bu uyarılardan dağ çileği reçeliyle ilgili olanını okumuştu geçenlerde; çocukluğunun tatlı anılarından biriydi bu reçel. Birkaç gün sonra da böğürtlende kanser yapıcı maddeler olduğunu okudu. Eğer aynı gazeteyi iki hafta sonra okumuş olsaydı dağ çileği ve mor böğürtleni büyük bir güvenle yiyebileceğini ama alıç ve çilekten yapılan ölçümlerin tehlikeli sonuçlar gösterdiğini öğrenecekti.

Norveç savaşı buydu işte. Norveç halkı örneğin Yugoslavya'daki savaş gibi bir savaştan etkilenmiyordu. Onlar sokaktaki tehlikelerden etkileniyorlardı. Norveç halkı barış körfezinde yaşamanın getirdiği tehlikelerden etkileniyordu.

Tom, insanlar sıcak akşam saatlerinde sokağa dökülmeye başlamadan önce neredeyse ıssızmış gibi görünen şehirde dolaşıyordu. Akşam olunca, kalabalık olduklarını ve hiçbir şeyden etkilenmediklerini göstermek için sokağa dökülüyor, kapalı ve açık kafelere gidiyor, bir kafeden ötekine dolaşıyorlardı. Dudaklarındaki çarpık bir gülümsemenin yanında, belki de bir damlacık olsun, vicdan sızısı vardı. Dünyanın en zengin ülkelerinden birinde yaşıyor ve çalışıyor olmanın, evet, belki de yeni zamanın sünnet derisi olmanın verdiği vicdan rahatsızlığı.

Artık hiç kimse Norveç'le alay etmiyordu. O neşeli çiftçi öfkesi ülkeyi terk etmişti. Düşük pantolonluların dönemi geçmişti artık. Norveç halkının içinde yatan sevimli anarşizm, parasını koruyucu kasklara, dizliklere, zillere, inek çıngıraklarına yatıran mülk sahipleri karşısında yenik düşmüştü. Norveç halkı artık boynunda çanlarla dolaşıyordu ki her an herkesin nerede olduğu iyice bilinsin. Şimdi boyunlarındaki çanları yitirmekten korkuyorlardı. Mavna çekici ol-

muşlardı. Artık hiç kırmızı ışıkta geçmiyorlardı. Eskiden sıradan Norveçli karşıya geçmek için kırmızı ışığın yanmasını beklerdi.

Eğer insan kimseye sezdirmeden yeni zamanın içine kaymak istiyorsa dikkat etmesi gereken çok fazla şey vardı. Tom yapmaya kalkıştığı her şey için birtakım yasaklar olduğu duygusuna kapılıp huzursuz oluyordu. Araba tekerleğinden yapılmış sandalları hiç dikkat çekmemişti, ama sigara içme cesareti göstermek gibi davranışları büyük bir dikkatle izleniyordu. Sigara içmenin yasak olmaması gereken sokaklarda düşmanca bakışlarla ve aksi sözlerle karşılaşıyordu. İnsanlar ona karşı yazılı olmayan bir yasaya göre davranıyorlardı. Egemenlik ıvır zıvır konuların tiranlığına geçmişti.

Güvenlik ve tehlike, gözdağı ve yatıştırma, gözdağı ve yardım, bunlardan öğrenilecek çok şey vardı. Tom 56 yaşında bir av köpeğiydi. Yeni kuralları öğrenemeyecek kadar yaşlı ve aptal mıydı acaba? O günkü gazetede "Kondom kullanmıştım," yazıyordu. AIDS'e yakalanmış bir adam söylüyordu bunu.

AIDS, uyruğundakileri endişe içinde tutmak isteyen yöneticilere verilmiş güzel bir hediyeydi. Cinsellik en son kaleydi. Şimdi o da kuşatılmıştı. Bedenin doğurgan, özgür hücreleri zincirlenmişti. Kaçan tutukluların en son çığlıkları gece ve sisler arasında yitmişti. Acaba Norveçevinde insanlar hiç çiftleşiyorlar mıydı?

Ne yazık ki, diye okudu Tom gazetede. Ne yazık ki eşi aldatmanın yasal bir cezası yoktu. Ama çiftleşmek de böğürtlen reçeli yemek kadar tehlikeliydi. Tom biraz düşününce böğürtlen yiyerek AIDS'e yakalanabileceği duygusuna kapılmaya başladı.

Durmuş dinliyordu. Gerilen zincirlerin son özlem şarkılarını duydu. Acaba Tom, ideal durumda 4 milyon insanı içine alacak olan bu seçkin toplumun tam bir üyesi olabilecek kadar dayanıklı, saygın ve endişeli miydi?

Kendi öykülerini düşündü. Bu öykülerde kondomlar, koruyucu kasklar yoktu. Güvenceler ve sigara yasakları yoktu onun öykülerinde. Onun evi öykületiydi.

Norveç köpek kulübesi hoşuna gidiyordu ama burası yalnızca bir barınaktı, sürekli kalınacak bir yer değildi. Zamanlarını, umut etmekle geçiren insanlarla birlikteydi orada. Dışlananlar, cin çarpmış-

lar, sokaktan gelmiş ayyaşlar, mülteciler, gökyüzü gezginleri öleceklerini güne dek umut etmeyi sürdüreceklerdi.

Belki de Tron'un o güzel vestland lehçesiyle söylediği gibi sigarayı kesip atması gerekiyordu. Sigarayı kesip atsa mıydı?

Arkasında bir yığın cinayet girişimi yatan bir deli, ona oturma odasında sigara içerek başkalarına zarar verdiğini anlatmış, o da dinlemişti. Her nasılsa oturma odasında sigara içmeye izin vardı. Bu konuşma sırasında şıringacı yerinden doğrulmuş ve sigara içmenin zararları konusunda çok derli toplu bir konuşma yapmıştı.

Yeni evde iyi bir yaşam için gereken ön koşullar her türlü oyuğun ve girintinin içine sızmak üzereydi. Gözdağları hedeflerine ulaşmıştı; ardından da verilen kurtuluş sözleri gelmeye başlamıştı.

Tron yalnızca konserve yiyordu. Kafasındaki seslere göre geri kalan her şey zehirliydi. Tron'un kafasındaki sesler Norveç yöneticilerinin çizgisini izliyordu. Başka bir deyişle deliliğinin yönetim merkezi, sözü onlara bırakmıştı.

Belki denebilirdi ki Tron'a belli sayıda Çinliyi öldürmesi gerektiğini söyleyen ses de uzun vadeli düşünüyordu. Evet, belki de sistem içerisinde ilerde bir gün 'sarı tehlike'nin gündeme geleceğini düşünen öğeler tarafından yerleştirilmişti bu ses.

Böylece belki de denebilirdi ki deliler bile sistemin hizmetinde çalışıyorlardı. İçlerindeki sese boyun eğdiklerinde bunu Norveçevindeki gelişmeyi çevreleyen düşünceye uygun olarak yapıyor, aynı zamanda da Norveçevinin ılık bodrum katında kendilerine ömür boyu sıcak bir yatak güvencesi elde ediyorlardı. Her iki yan da bu çözümden hoşnuttu.

Tom eski kayakla atlayıcı Tron'a kulak veriyordu. Daha önce onun adını hiç duymamıştı ama seçkin sporcular arasında yer almış olduğunu anlıyordu. Tron geçmişiyle övünüp aldığı ödüllerden söz etmiyordu. Yalnızca birkaç yıl önce Harrachow'da yaptığı 191 metrelik uçuşu anlatıyordu.

191 metre bir ayaklanmaydı. Büyük bir ayaklanma. Yedi saniye boyunca kendi sıcağında yaşamıştı. Tom görmek ister miydi? Tron dışarı çıktı, bir şırınga yaptı, içeri girdi, ortaya doğru yürüdü, soluğunu içine çekti, kollarını yana yapıştırıp öne doğru eğildi, kendi

kendine alçak sesle saydı, ON diye bağırdı, öne sıçradı; ve bir an için, inanılmaz bir an için, Norveç köpek kulübesinin oturma odasında yedi saniye için yerçekimini yenmişti.

Tom'un ağzı açık kalmıştı. Deliler omuz silktiler. Yabancılar kendi ülkelerinde böyle şeylere alışkındılar. Tron o gerilmiş duruşuyla, kafası yerden yaklaşık 30 santim yüksekte kalakalmıştı. Yalnızca sistemin yerçekimi yasası değildi yenilen. Tron'un sigara dumanı dolu havada uçtuğu yedi saniyede fiziksel yerçekimi yasası da aşılmıştı. O yedi saniye boyunca sigara dumanlı havada uçmuştu. Ağzı yarı açık, yüzü şefkat ve sınırsız bir mutluluk dolu, kafasındaki seslerden uzak yatıyordu eski halının üzerinde.

Şimdi gökyüzündeydi, şimdi gerçek bir gökyüzü gezgini olmuştu, saygın, ulaşılmaz ve bunu yaşamasına izin veren güçler karşısında saygılıydı. Daha önce hiç kayak atlayışı görmemiş olan ama inanç ve iradeyle yerçekiminin yenilebileceğini bilen mülteciler başlarını salladılar ve onaylarcasına gülümsediler. Tron elleriyle dengesini hafifçe düzeltti, yaşamın en gerçek anlamını, yaşamın en son anlamını yeniden yaşayıp varoluşun gizemini çözdükten sonra eski halının üzerine, dosdoğru burnunun üstüne düşmeye başladı. Yan dönüp baktığında ne yazık ki Telemark kayak pistini göremedi, çünkü bugünkü koşullar buna izin vermiyordu. Bir düşüş bir düşüştü yalnızca. Ama bunun bir önemi yoktu, asıl önemli olan kaçışın kendisiydi. Mutlu bir yüzle gülümsedi. Herkes alkışlıyordu, deliler bile. Deliler önce kendi denetim merkezlerine sormuş, ardından kararsızca alkışlamaya başlamışlardı.

Tron kendinin efendisiydi. O yedi saniyelik dünya efendiliğinin anılarıyla ayakta duruyordu. Ama Norveçevinin yöneticileri onu devireceklerdi. Daha şimdiden dökümtüler sandığına koyulmuştu. Çok fazla gürültü çıkarmadan dibe çökmesi en iyisiydi. Artan deliliğiyle toplum yalnızca onun deli düşüncelerinden yararlanabilirdi. Belki de Tron'un kafasındaki sesler bir gün ona kendi canını almasını emrederdi. Yani en yakın tren yoluna gitmesini, ya da kendine bir jilet satın almasını. Bir jilet pahalı bir şey değildi, böylece toplum nasıl olsa kapatılacak olan ve örneğin bir bilgisayar merkezine dönüştürülecek olan bir akıl hastanesinde ona bir yatak vererek harcayacağı mil-

yonlarca kronu tasarruf etmiş olacaktı.

Tom'un buradaki konumu listenin en altındaydı, mültecilerin altında. Köpek kulübesinde yaşayanlar şehrin yarasından akan irindi. İşleri bitmişti. Yaşamdan taburcu edilmişti onlar, ama bunu unutmuşlardı. Kendilerini aşağılamışlardı. Dileniyorlardı. Bir gökyüzü gezgininin düşlerle dolu yaşamı kuruşlar değil binlikler üzerine kuruluydu. O deli başın içinde uğuldayan hiçbir ses sahibinin dilenci durumuna düşmesine izin vermezdi. Oysa ayyaşlar şişe topluyorlardı. Pek hırsızlık yapmazdı onlar, ancak zaman zaman bulaşık deterjanı ya da peksimet araklarken yakalanırlardı. O zaman da dayak yerlerdi. Bir ayyaşı herkes pataklayabilirdi. Sık sık da apartman girişlerinde dertlerini anlatamayacak durumda yığılır kalırlardı. Bellek lerindeki küçük kıvılcımlar onlara bir yüzün ya da bir elin anısını getirirdi yalnızca. O zaman ağlarlardı. Tom ağlamıyordu ama eski bir ayyaş gibi görünüyordu.

Tom onlara brandy ısmarladı. Öykülerini ilgiyle dinleyenler vardı. Bunlar görmüş geçirmiş yüzlerdi. Başlarını sallıyor ve gülüyorlardı. Aralarda sorular soruyor ve Tom'un brandysini içiyorlardı.

İçkiye duydukları susuzluk onları iyi birer dinleyici yapmıştı. Tom'un bunu anlaması biraz zaman almıştı. Pansiyon gerçek bir öykü anlatıcıya uygun bir yer değildi. Yalnızca aralarda söz alıyordu. Oradakilerin çoğunun derdi kendi başından aşkındı. Tom yalnızca bir boşluk doldurucuydu. Tek yaptığı şey onların kafalarını karıştırmaktı. Söze atlıyor, kafalardaki seslerin sözünü kesiyordu. Gökyüzü gezginlerini ilgilendiren tek şey dikey yolculuklardı, ya gökyüzüne ya da aşağıya, cehenneme.

Tom iş bulmak için şehire indi. İş Bulma Kurumuna gidip kendini ve hizmetlerini sundu. Ona gülmediler ama şaka yaptığını sanmışlardı. Ciddi olduğunu anlayınca gülümsemelerini yuttular. Geçici bir iş aradığını söyledi, eğer işini iyi yapabilirse sürekli de olabilecek bir iş bulursa sevinirdi.

Ama Tom'un yaşı önünde bir engeldi. Uzun yıllarını yurt dışında geçirmiş olması bir engeldi. Tom dört yılını denizlerde geçirdiğini

ama yeniden denize açılmak istemediğini söyledi. Danışman lise sonrası eğitimini sordu. Tom sustu. Lise 3'teyken okulu bırakıp denize açılmıştı. Başka bir deyişle yalnızca ilköğretim diploması vardı. Danışman uzun uzun Tom'a baktı. Sanki çok uzun zamandır ilk kez yalnızca ilköğretim diploması olan birini görmüşe benziyordu.

Peki rıhtım işçiliği de mi yok? Diye sordu Tom.

Danışman artık o günlerin geçtiğini söyledi.

Peki süpürülecek bir yer, tamir edilecek bir çit de yok muydu?

Danışman gülümseyip işsizlik sigortasından söz etti.

Tom işsizlik parasıyla yaşamak için dönmemişti evine. Mobilya taşıyıcılığı yapmıştı. Eskimo çocuklarına öğretmenlik yapmıştı. Onlara Norveç'i öğretmişti. Camları silmiş, Montana'da postacılık yapmıştı. Ne iş olsa yapabilirdi. Kılıç yutabilir, yangın söndürebilirdi. Hokkabazlık yapabilirdi. Bardaklara bira doldurabilirdi. Çok karışık olmayan bir fabrika işi yapabilirdi. Koyun güdebilir, kadınları sevebilirdi. Ellerini iki yana açıp sözlerini yineledi. Kadınları sevebilirdi. Danışman ciddi gözlerle ona bakıp başını yana eğdi.

Fare ve sıçan yakalayabilir, buz kırabilir, yelken kullanabilirdi. Kiliseleri tamir edebilirdi. Gökyüzü ve yer arasında, iki nokta arasında her şeyi taşımıştı o.

İçini çekti. Norveç'e geri dönmüştü, çünkü yeniden saygın bir Norveçli olarak var olmak istiyordu. Ölmek için geri gelmemişti o, yaşamak için gelmişti.

Danışman derin derin düşündü. Tom'a çevik olup olmadığını sordu. Bütün dünyayı dolaştığını söyledi Tom.

Kadın bir adres ve bir telefon numarası yazdı. Tom keyiflenmişti. Gazete dağıtıcılığı, evet, hareketli bir iş. Bir yerlerden başlaması gerekiyordu. Elbette gazete dağıtıcısı olarak başlayabilirdi.

Büyük bir gazetenin dağıtım bölümüne telefon etti. Her şey tamamdı. Pansiyondan çok uzak olmayan iki güzergâhta gazete dağıtacaktı.

Sıcak bir gündü. Sanatçılar Evi'nin önünden geçiyordu. Terasta insanlar oturmuş bira ve şarap içiyorlardı. Keyifleri yerinde görünüyorlardı. Tom da keyifli bir şeyler yapmak istedi. Onun da kutlayacak bir şeyleri vardı. Vatanına yerleşmiş ve kendine iş bulmuştu.

Buradan ayrıldığında 16 yaşındaydı. Şimdi 56 olmuştu. Yeniden ele geçirmesi gereken kırk yıl vardı. Hiçbir şeye pişman değildi. Artık görünmez olduğu dönemin bitmesine çok kalmamıştı. Bunu istiyor muydu? Hayır, o kendini göstermeden insanların arasında erimek istiyordu. Eğer insanların arasında erirse mucizeler yaratabilirdi. Çok çalışıp yalnızca kendisi için görünür olacaktı. Böylece mucizeler yaratacaktı.

Sanatçılar Evi'nin önünde durmuş bir bira içip içmeyeceğine karar vermeye çalışıyordu. Restoranın içinden birinin onun adını seslendiğini duyduğunu sandı. Yürümeye başladı, koşmak üzereydi. Ses arkasından bağırıyordu. Şimdi elinden geldiğince hızlı koşması gerekirdi.

Grünerlökka'dan tanıdığı Ellen bir mermi gibi terasın açık kapısından dışarı fırladı. Yüzünde, gördüklerine inanamıyormuş gibi bir gülümseme vardı. İçten bir gülümsemeydi bu, Tom'u huzursuz ediyordu. Sanki karşısında ölmüş de dirilip öte yandan geri dönmüş birini görmüş gibi gülümsüyordu.

Taş merdivenlerden uçar gibi inerken sesinin bütün gücüyle Tom! diye sesleniyordu. Öyle yüksek sesle bağırıyordu ki teras sessizleşmişti. Şimdi Tom bütün dünya için görünür duruma gelmişti. Ellen soluk soluğa önüne geldi, yutkundu.

Tom bilmediği bir şeyler olmuş olduğunu hissediyordu. Ellen kolunu sıkı sıkıya yakalamış dikkatle yüzüne bakıyordu. Yüzü açık ve ıslaktı. Yüzünden sağnak bir yağmur geçmiş, bütün karşı çıkışları ve önemsiz kaygıları silip atmıştı.

Tom bundan hoşlanmamıştı. Büyük olayların hazırlığının yapılması gerekirdi. Öyle birdenbire ortaya çıkmamalıydılar. Sürprizleri sevmezdi, en azından kendi başına gelen sürprizleri. Kendiliğindenliğin kalıcı bir yararı olduğunu görmemişti hiç.

Ellen hâlâ gördüğüne inanamazcasına gülümsüyordu. Şaşkınlığından patlayacakmış gibiydi. Kopuk kopuk konuşuyordu. Tom yarım saattir Norveç'te bulduğu ilk işe sevinmekle meşguldu, şimdi bu sevinci Grünerlökkalı bir kadının gevelediği sözlerle yarıda kesilmişti.

Ellen kekeleyerek not defterlerini anlatıyordu. Tom'un onda

unuttuğu not defterlerinden söz ediyordu. Flagvitet'nin defterlerinden. O defterleri okumuştu, hem de yalnızca bir kere değil, tam beş kere. Onları yalnızca okumakla kalmamış bir de temize çekmişti. Şimdi her sözcük bilgisayara çekilip ölümsüzleştirilmişti.

Tom güneşin altında ürperdi. Gülerek bunu geçiştirmeye çalıştı. Ellen'in defterlerle ne isterse yapabileceği yolunda bir şeyler söyledi. O da yapmıştı zaten. Ellen kızardı. Yazıları bir aralar çalıştığı bir yayınevine götürmüştü ona sormadan.

Tom gözlerini kapadı. Kendi yoluna gidebilirdi istese. Bu durumu terk edebilirdi. Bunu her zaman yapmıştı. Durum dayanılmaz olmaya başlayınca çekip gitmiş ve arkasında çabucak silinen bir anı bırakmıştı hep. Daha tutkalın kurumasına zaman bırakmadan çekip giderdi. Şimdi yine aynı duruma düşmüştü. Sanatçılar Evi'nin önünde, kırk yaşında bir edebiyat öğrencisi ateşli bir biçimde başka bir insanın yaşamının eseri üzerine konuşuyordu. Bu eser yarım insan yaşı boyunca Tom'un gözetiminde kalmıştı.

Kadının nemli, aydınlık yüzüne; güzel, kahverengi gözlerine; yüzünü hiç terk etmeyen hayret dolu gülümsemeye baktı. Maskesini takınmalıydı. Hiçbir şey olmamış gibi davranması gerekiyordu. Bir gazete dağıtıcısı kimliğine bürünmesine kılpayı kalmışken yine o paçavraya dönmüş not defterleri çıkmıştı karşısına. Tom onları okumamıştı. Defterleri okumanın gerçekten kaçınılmaz olacağı o en son anı beklemişti. Onlar yedek güçlerdi. En son olanağı temsil ediyorlardı, bundan daha öte bir şey söyleyemiyordu.

Kahrolsun, diye düşündü ve Sarayın Bahçesinin güzel yeşilliğine dikti gözlerini. O, yaşamın gözcüsü olmak istiyordu; bir ispiyon değil, gözcü. Kendini eğlendirebilirdi. Kafası maceralarla dolup taşıyordu.

Kendini uydurması gerekiyordu. Oyunun kurallarını izlemek zorundaydı. Kendini belli etmemeliydi. Ellen'e gülümserken düşündüğü şeyler bunlardı. Ellen'e yalancı bir gülümsemeyle bakıyordu. Berbat bir duruma düşmüştü. Bunun arkasında yatanları anlatması olanaksızdı.

İyi, dedi Tom. Sen bir dâhisin, dedi Ellen. Sesini alçaltmıştı. Tane tane konuşuyordu. Bir kere daha Sen bir dâhisin, dedi. Tom'un

sırtı ürperiyordu. Ağzında bir şeyler geveledi. Üşüyordu.

Senin sıradan yalnız bir adam olduğunu sanmıştım, dedi Ellen. Senden hoşlandım. Ama öylesine bir adam olduğunu düşünmüştüm yalnızca. Şimdi senin bir dâhi olduğunu biliyorum.

Ellen kazanılmıştı. Ellen baştan çıkarılmıştı. Büyük bir macera yaşamıştı. Bundan sonra Tom'un anlattıklarını dinleyecekti, ama konu bu değildi. İstemeye istemeye Ellen ile birlikte terasa çıktı. Grünerlökkalı dört arkadaşı da orada oturuyorlardı. Hepsi Tom'a yeni gözlerle bakıyordu. Belki de ona yeni zamanların ışık saçan gözleriyle bakıyorlardı şimdi.

Burada elinde bir birayla huzur içinde oturup kendine iş bulduğu düşüncesinin tadını çıkarabileceğini sanmıştı, oysa şimdi hayran gözlerle ona bakılıyordu. Karşısındakilerin yüzü kızarıyor, kekeliyorlardı. Işıltılı gözlerini, onun şimdi kapalı duran dudaklarından ayırmıyorlardı. Ne isterse söyleyebilirdi, soluklarını tutup dinlerlerdi şimdi. Eline bir bira aldı. Birbirleriyle fısıldaşıp biralarını içtiler. Şimdi bira ısmarlama sırası onlardaydı. Yoksul öğrenciler ona bira ısmarlamak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Bir kız okulda neler olduğunu sordu. Tom omuz silkti. Ekleyeceği bir şey yoktu. Söyleyeceğini söylemişti. Eklenecek bir şey yok, dedi. Hepsi bu kadardı.

Ellen ışıldıyordu. Yükselmişti. Grünerlökka'da bir biracıda altın bulmuştu. Onu Tom'a götüren şey yalnızca sezgileriydi. Tom Ellen'e acıyordu. Yeni zamanların kandırılması gerekiyordu. Kandırmanın adı sezgi olmuştu.

Tom onu anlayan insanlara öyküler anlatmayı severdi. Öykülerini yazmayı hiç düşünmemişti. O zaman öykülerdeki kişisellik, iyi bir öykü aktarıcıdan yayılan o sıcak soluk, kısılmış gözler, kıvrılmış üst dudaktaki ter damlacıkları, ekşi vücut kokusu yok oluyordu. Kitaba girdiklerinde öyküler yazılı biçimleriyle piçleştirilmiş ve bağlanmış oluyorlardı. Artık geri alınamazlardı. Sonsuza dek saklanıyorlardı o zaman. Bir öykünün uçucu bir şey olması gerekirdi. Her gün biraz daha zenginleştirilmesi, çarpıtılması, öldürülüp yeniden diriltilmesi gerekirdi. Öykü günün rüzgârıydı. Öykünün içinin doldurulup bir yere asılmaması gerekirdi. Edebiyat çimentoydu. Sözcükler ezilip toz edilir ve çimento olarak kullanılırdı. Kitaplar yaşamlarının sonu-

na kadar dünü anlatmak zorundaydılar. Bu gerçekten de kötü bir şeydi.

Tom büyük yolculuğuna çıkmadan önce çok fazla okumuştu. Şimdi ise daha önce öykülerine ilgi göstermemiş olan öğrenciler 1961'de bir çılgın tarafından yazılmış birkaç yırtık pırtık not defteriyle tavlanmışlardı. Birbirleriyle fısıldaşıyor, çaktırmadan ona bakıyor, yüzünün her hareketini dikkatle izliyorlardı. Dayanılmaz bir şeydi bu.

Tom sessizdi. Çevresindekiler artık sessizliğine çok değer veriyorlardı. Sessizlik yeni kişiliğinin en önemli dişlisiydi. Boş gözler bedeninin üzerinde dolaşıyor, onu gözaltında tutuyordu. Tom hiç ses çıkarmadan, kımıldamadan oturuyordu. Gözden kaybolmayı deniyordu. Fısıldayarak, alçakgönüllü bir tavırla sorulan soruları dinliyor, omuz silkiyor, kısa havlamalarla yanıt veriyordu.

Bir bardak daha bira içti ve Ellen'e defterleri çöpe atması gerektiğini söyledi. Masada bir sessizlik oldu. Ellen'in dudaklarına yine o inanmaz gülümseme yerleşmişti. Çöpe atmak? At gitsin, dedi Tom. Çöpe at. Yak. Unut gitsin.

Yarı açık ağızlarla birbirlerine baktılar. Tom vazgeçmişti. Bu işin tadı kaçmıştı. Bıkmıştı artık bu şamatadan. Onlara adalet bakanının güvenlik alarmı olduğunu bilip bilmediklerini sordu. Başbakanın bulutlarda dolaşan bir prens olduğundan haberleri var mıydı? Kültür bakanı konusunda ne bildiklerini sordu.

Sözleri yerine ulaşmamıştı. Ellen'in gözünde bir damla yaş gördü. 523 sayfa yazı yazmıştı. Haftalarca oturmuş ve not defterlerini bilgisayara temize çekmişti. Şimdi ağlıyordu. İnanmayan gülümsemenin yerine gerçek üzüntü geçmişti. Tom, aklından canı cehenneme diye geçirirken Sarayın Bahçesine bakıyordu. İnsanlar her zaman yaptıkları gibi ileri geri yürüyorlardı, onun uzaklarda olduğu günlerde de hep böyle yapmışlardı.

Öğrenciler ruhlarında macerayı baskılamış, onu sarıp sarmalamış ve şiir topakları olarak dışkılamış olmalıydılar. Üzgün gözlerle ona bakıyorlardı. Gazete dağıtıcılığına başlamayı düşündüm, dedi Tom. Dediğine kimse kulak asmadı. Söylediği sözün derinliklerini anlaya-

madıkları çift anlamlı bir deyiş ya da müthiş bir alay olduğunu sanmışlardı.

Gazete dağıtmaya başlayacağım, dedi yeniden. Peki der gibi başlarını salladılar. Ama hiçbir şey anlamıyorlardı. Duvara başlarını salladılar. Karanlığa başlarını salladılar.

Tom Ellen'in başını okşadı. Ne güzel saçların var, dedi. Dokunmak çok güzel. Eski havayı yeniden yakalamaya çalışıyordu. Ellen onun elini yakalayıp ıslak yanağına bastırdı.

Çok da kuralcı olmaya gerek yoktu. Tom kimsenin büyük macerasını elinden almak istemiyordu. Ellen'e baktı. Karşısında kırk yaşında, çözülmüş bir kadın duruyordu. Yeni zamanlar için yaşı geçmiş kahverengi gözlü bir sarışın. Beckers'de Tom'u gördüğünde onun en az dirençli yolu izleyen irili ufaklı insanlardan ayrı olduğunu hissetmişti. Tom isterse içinden onun aydınlanmış yüzüyle, inanmaz gülümsemesiyle ve delici saflığıyla alay edebilirdi elbette. Ama bunu yapmadı. Ellen gerçekti. Bir macera peşindeydi ve bunu o not defterlerinde bulmuştu.

Ellen'e kandırılmış olduğunu bile söyleyemezdi. Onu düş kırıklığına uğratmak istemiyordu. Macera ne yazık ki kaba bir yalan üzerine kurulmuştu. Tom istediği şeyi elde etmişti işte.

Yan gözle parka baktı. O gittiğinde de bu ağaçlar burada olacaklardı. Ölümle arası iyiydi de, ondan önceki süreç, yaşlılık düşüncesi hoşuna gitmiyordu. Yeryüzündeki zamanını yapılmadık bir şeyler kalmış olduğu duygusuyla sonlandırmak isterdi. Atlayışın ortasında gözden kaybolmak önemliydi. Yapılmadık şeyin parasını devletin ödediği mezarının üzerinde açan bir çiçek olduğunu düşünüyordu. Sonsuza kadar mezarının üzerinde seyrek bulunan çiçekler açacaktı. Tom en azından bir yaşama daha yetecek kadar gereç topladığı bilgisiyle ölmek isterdi. Ölüm bir dosttu. Ona güvenilirdi.

Ellen'in kafasını okşadı. On üç hatıra defterinin yalnızca zaman geçirmek için yazılmış olduğunu söyledi. Hiçbir zaman basılmaları amaçlanmamıştı. Çok fazla ve çok uzun yolculuklar yapan bir insanın içine düştüğü bir yığın boşluğu doldururken çıkmışlardı ortaya. Karalamalar işte, dedi.

Ellen başını sertçe iki yana sallayıp yere baktı. Sen dâhisin, dedi.

Hayır, dedi Tom. Bunlar değersiz karalamalar. Bu saçmalıkları başka hiç kimseyle paylaşmak zorunda hissetmiyordu kendini.

Saçmalıklar?! Diye haykırdı Ellen.

Saçmalıklar, dedi. Üstelik hiç kimse bu saçmalıkları basmaya meraklı değildir.

Bu bir sanat eseri, dedi Ellen. Zamanın ötesinin sisteme oturtuluşu, dedi. Bunları okurken aklıma Ulysses geldi, dedi. Defterleri masanın üzerinde bulmuştum. Karıştırmaya başladım. İlk satır yakaladı beni. İlk satırda yakalanmıştım. Dile yakalandım. Dil bana egemen oldu. Okumayı bırakamıyordum, bırakmayı denedim ama yapamadım. Uyuyamadım. Güneyin karanlığının ağına yakalanmıştım. Acılı ve inanılmazdı. Deliler gibi gülüyordum. Okuduktan sonra değişmiştim. Okuduktan sonra çok daha fazla şey bilir oldum, bunların ne olduğunu bilmiyorum. Ruhun düşüşüyle ilgili bir şeyler vardı, çok etkilendim, beni sürükleyip götürdü.

Tom gözleri kapalı oturuyordu. Bu dayanılmaz bir konuşmaydı. Bu not defterlerinin taşıyıcısı olmuştu o, onların ev sahibiydi. Şimdi gitmek istiyordu.

Çok mu aptalım? Diye sordu Ellen.

Aptal mıydı? Gece gündüz yazıları temize çekmişti. Tek bir insanla konuşmamıştı. Gerekmemişti. Kimseye ihtiyacı yoktu. Yazılı sözcükler yetmişti ona. Eskiden yalnızdı. Şimdi içi doldurulmuştu, hem de sonsuza dek.

Büyüklük, dedi, o tanımlanamaz büyüklük. Tom onun ne kadar zayıflamış olduğunu göremiyor muydu? Ellen gülümsedi. Yeterli sözcüklerin ne olduğunu bilmiyordu. Dengesini yitirmemek için bira içmişti. Tom'un kalkıp gitmesinden korkuyordu. Onu çok aramış, bütün şehri dolaşmıştı. Bir yığın pansiyona girip çıkmış, onu sormuştu.

Beni nasıl anlatıyordun, diye sordu Tom. Uzun boylu, çok esmer, sakallı, orta yaşlı, kır saçlı, üst ön dişlerinden biri eksik. Giderken üzerinde judo pantolonu vardı, dedi Ellen yeniden gülerek.

Hjalmar Gullberg Karin Boye için "giderken üzerinde yolculuk elbiseleri vardı" demişti, dedi Tom.

Ellen Tom'un nasıl yürüdüğünü de anlatmıştı. Bana da anlat, de-

di Tom. Cesur bir hayvan gibi, dedi Ellen. Cesur bir hayvan mı? Cesur bir geyik, dedi Ellen. Ön dişi olmayan bir geyik mi? Diye sordu. Kadın ciddi bir yüzle başını salladı. Belki de bir kunduz, dedi Tom. Yaşlı bir kunduz. Hayır, daha gururlu bir hayvan, derken ciddiydi Ellen.

Günler geceler boyunca okuyup yazmıştı. Metin ekranda tertemiz ve düzenli bir biçimde belirdiğinde sevinci daha da büyük olmuştu. Kendini yaratıcı bir insan gibi hissetmişti o zaman. Bir hazine sandığı bulmuş, tozunu üfleyip açtığında gördüğü şey gözünü kamaştırmıştı. Yazarken kendi kendine gülümseyip duruyordu gördüklerine inanmıyormuş gibi.

Demek ki o inanamayan gülümsemesinin farkında, diye düşündü Tom. Kendi ağzıyla söylemişti.

Şaşırtıcı ölçüde yalın, inanılmaz olan o metnin içerisinde kaybolmuştu. Çünkü yazar, yani Tom, yaşamın anlamının tam, neredeyse dayanılmaz anlatımını bulmuştu. Saf ve tehlikeli, hayır tehlikeli değil, ölümcül. Sanki her sözcük geri dönüşü olmayan bir yol gibiydi. Olanaksızı tanımlamıştı. Acı doluydu. Ağlamıştı okurken. Ve gülmüştü.

Ben Beckett'e gülmüştüm, dedi Tom. Kahkahadan kırılıyordum Beckett'i okurken.

Beckett, evet, dedi Ellen. İnsan Beckett'e gülebilir.

İnsan Beckett'e gülebilir, diye düşündü Tom. Kadınlar genellikle şakaları anlamaya çok geç başlarlar, o da eğer başlarlarsa. Tom her gün doğru yerlerde gülen yaşlı hanımlarla karşılaşırdı.

Metin birçok yerde çok sertleşiyordu, diyordu Ellen. Bilgisayarı kapatıp sokaklarda hiç bıkmadan yazarını arıyordu.

Ben sık sık Valkyrie meydanındaki yalnızlar parkında oturup brandy içiyordum, dedi Tom. Nasıl oldu da düşünemedim bunu, dedi kadın.

Tom'un bunu söylememesi gerekirdi. Şimdi onu nerede bulacağını biliyordu.

Tom'un güdüsünü anlar gibi olmuştu. Sürekli bir arayış içindeydi. Neyin peşinde? Diye sordu Tom. Hiçbir şey, dedi Ellen. Yazdıklarına bakılırsa amaç yolun kendisi, dedi.

Tom'un ağzı açık kalmıştı. İç çekişini bastırdı. İçindeki güdüyü yakalamıştı kadın. Belki de bu defterleri Tom'un kendisi yazmıştı. Öyle olmadığını umuyordu. Ama kadın çalışmaya geri dönmüştü. Bu bir çalışma değildi, Ellen'in kendi içine düşüşüydü, kadınlara özgü o ince sezgi.

Kadınlara özgü mü? Dedi Tom. Böyle mi düşünüyorsun?

Sandemos'un gücü kendi içindeki kadına karşı verdiği savaştı, dedi Ellen.

Bu bir 49'a 51'lik yüzde değil mi, dedi Tom. Yani eşcinsel olmayanlar için demek istiyorum. İki hedefli zafer de denebilir. Kahkahalar beklemiyordu, gelmedi de zaten.

Erkeğin gücü kendi içindeki kadının baskılanmasından gelir, dedi Ellen. Haklısın, dedi Tom.

Bu kitap Ellen'i sıradan insanların üzerine yükseltmişti. Kitap bana kendi cinsimi tanıttı, dedi. Kadınlara özgü güç kadının içinde yatan erkeğin ortaya çıkarılmasında yatar.

Gerçekten mi? Diye sordu Tom. Elbette, dedi Ellen coşkuyla. Çok az sayıda erkek kendi kadın kromozomlarında ne kadar büyük bir hazine yattığının farkındadır. Elini masaya vurdu. Ama sen biliyorsun! Diye haykırdı. Sen kendi kadınlığını kullanmışsın.

Tom başını sallayıp onun konuşmasına izin verdi.

Bütün şehri dolaşıp kahverengi kafelerde ve parklarda onu aramıştı. Eve gitmiş, açmadan önce bilgisayarının çevresinde dönüp durmuştu. Sık sık elinin altında bir şişe kırmızı şarap bulunduruyordu. Ruhun güneş gözlükleri diyordu buna. Bu, Ellen'in kendi anlatımı değildi, yalnızca güvenlik alarmının yarı tamamlanmış bir tanımıydı. Üzüntüye de sevince de iyi geliyordu. Çünkü uçurumlar çok derin, ışık çok aydınlıktı. Defterleri ensesinde bir tabanca namlusuyla okuyup bilgisayara geçirmişti. Bu, onun yaşamının yolculuğu olmuştu.

Tom gülmüyordu. İçinden de gülmüyordu. Bu ölümüne ciddi bir şeydi.

Ellen silik ama okunaklı elyazısından bilgisayara geçişin derin, kişisel anlatımlardaki yakıcı büyüyü bozmasından korkmuştu. Ama düşündüğünün tam tersi olmuş, bu geçiş metni daha da çıplak ve sar-

sıcı yapmıştı. Sıradan bir bilgisayar ekranında belirdiğinde etkisi iki katına çıkmıştı.

Metin onu yutmuş, kendi içine katmıştı. Güçlü yanlarını keşfetmişti okurken. O düşünen, hayal kuran bir insandı. Metin, onun içine sızmış, sinirlerinin ve bilinçaltının bütün deliklerine işlemişti. Bu roman onu içeriden ışıklandırmış, içinde üzüntü, sevinç ve sevgi yeteneği olduğunu fark ettirmişti. Evet, öyle, sevgi için büyük bir yeteneği olduğunu fark etmişti.

Tom başını sallayarak dinliyordu. Ellen iyi bir anlatıcıydı. Büyük sözcükler kullanıyordu ama bunlar ağzından kendiliğinden döküldükleri için gerçekti. Anlattığı şey iyi bir öyküydü, ama onun için yaşamının en ciddi şeyiydi. Şimdi yeniden soluk alıp biraz bira içtikten sonra yeni bir öykü anlatmaya başlamayacaktı. Sahip olduğu tek öykü buydu.

Ele geçirilmesi çok kolaydı. Tom tek bir sözcükle onu paramparça edebilirdi. Ellen'in maskesi yoktu. Issız boşluklarda yapayalnızdı.

Kadına yumuşak gözlerle bakmaya çalışıyordu. Bir ışıkla konuşmuştu. O ışığı yakalamaya çalışıyordu. Açıktı. Gerçekti. Tom böyle insanlar karşısında kendini çaresiz hissederdi. İnanmaz gözlerle gülümsüyordu ama Tom'a inanıyordu. Flagvitet'nin 35 yıl önce pişirdiklerine de inanmıştı. Bunlar onu değiştirmişti. Yeni zamanların sunacak pek bir şeyleri yok gibi görünüyordu. Yeni zamanlar anlaşılan çok zayıftı. Tom'un elinden bir şey gelmezdi. Gerçeği anlatabilirdi ama bu hiçbir iz bırakmazdı. Üstelik de inanan çıkmazdı.

Şimdi Ellen yazıların bir parçası olmuştu. Çok kötü yakalanmıştı. Tom ona bira satın aldı. Ellen Tom'un bir parçası olduğunu sanıyordu. Kadının bedeninden yükselen sıcaklığı hissediyordu. O güzel kahverengi gözler artık onundu.

Tom kendini berbat hissediyordu. Öyküleriyle Ellen'i fethetmeyi denemişti. Şimdi o başka bir adamın öyküleriyle fethedilmişti. Her saniye gerçek gözden uzaklaşıyordu. Ellen'in elini tuttu. El kahverengi ve yumuşaktı. Kadına, hâlâ yumuşak bakışlarla kadına bakıyordu.

Ellen onun yalnız olup olmadığını sordu. Tom hayır anlamında

başını salladı. Okuduğu en yalnız roman olduğunu söyledi Ellen. Şimdi Tom konusunda başka herkesten daha çok şey biliyordu. Böyle bir eser yarattıktan sonra yaşamını sürdürmenin nasıl olanaklı olduğunu anlamıyordu. Niçin daha çok yazmadığını anlıyordu. Niçin kırk yıl boyunca dünyayı dolaşmış olduğunu anlıyordu. Böyle bir eserin yaratıcısını ya mezara ya da sonsuz bir kaçışa göndereceğini anlıyordu.

Tom'un başı dönüyordu. Üzerinde hiçbir denetimin kuramadığı bir şeyin içine düşmek üzereydi. Bir ışık olmayı kabul etmişti, önü ve arkası boştu, hiçbir referans noktası yoktu. Ellen'i düş kırıklığına uğratmak istemiyordu.

İsterse devam edebileceğini söyledi Ellen'e. Ama Tom okunmayacaktı. Bu onun için çok fazla gelirdi. Anlıyor muydu?

Ellen canlandı. Ellerini uzattı. Başlığın ne olacağını sordu.

Başlık? Tom öylesine gülüyordu ki soluğu kesilmişti. Ellen'in yüzü son derece ciddiydi. Sen karar ver, dedi Tom. Uygun bir başlık bulabilirsin.

Ellen kızardı. Başını eğdi. Bu başyapıta uygun bir başlık bulma onuru Ellen'e mi bırakılmıştı?

Evet, dedi Tom, elbette. O kendi üzerine düşeni yapmıştı. Yorgundu. Ellen adresini sordu. Tom hızla düşündü, belki aşırı hızla. Annesinin Drammensveien'deki adresini ve telefon numarasını verdi. Annesinin orada yaşayıp yaşamadığını bilmiyordu. Aklına bir tek orası gelmişti. Oslo'da gösterebileceği tek yer orasıydı. Tozlu bir gönderme. Ellen hevesle başını salladı. Artık yüzünde o inanmayan gülümseme yoktu, şimdi kendinden geçmiş gibi gülümsüyordu. Tom ona sarıldı, ötekilere başıyla selam verdi. Onlar da alçakgönüllü bir biçimde selam verdiler.

Saray Bahçesinin içinden ağır adımlarla geçti. Hava birazcık serindi. Sarı bir köpek onu görmezden geldi. Sahibesi çarpık bir biçimde gülümsedi. Tom o not defterlerini peşinden sürüklemesine neden olan duygusallığına sövüp sayıyordu. Yazgının hizmetinde olduğunu sanmıştı. Ne yazgıya ne de Flagvitet'ye bir borcu vardı oysa. Yalnızca boş inanç işte. Koruma bir karabasana dönüşmüştü şimdi. Artık korunmaya ihtiyacı yoktu ki. Şimdi evindeydi o.

Ellen düş kırıklığına uğrayacaktı. Hiç kimse bu saçmalıklarla ilgilenmeyecekti. Ellen'in hayranlığı biçim kazanmamış bir romantizmin ve espri yoksunluğunun sonucuydu. Ellen kırk yaşındaydı. Bu yaşta belli söz dizilimleri baştan çıkarıcı etki yapabilirdi. Bu yaşta böbrek taşlarını elmas sanabilirdi insan.

Tom endişeliydi. Yaz gözüne düşmanca görünüyordu. Havada acılı bir esinti vardı. Geçmişi gömmüş ama eski telefon numarasını hatırlamıştı. Bilinçaltı ona bir oyun mu oynamıştı acaba? Sevgililer körfezine geri döndüm işte, diye düşünürken bu düşüncenin nefretle düşünülmesi gerektiğini biliyordu. Aslında sola, Finlandiya yönüne dönüp İsveç'e gitmesi gerekirdi. Şimdiden acıklı bir kozanın içine sürüklemişti ayakları onu. Şimdiden ellerine yapışkan bulaşmıştı.

Herşeyden önce hareket. Buraya yerleşecekti ama hareket edecekti. Hareketli yerleşim? Pansiyona girmedi. Niçin Ellen'e annesinin telefon numarasını vermişti ki? Kahrolsun, niye yapmıştı bunu? Kendini tanıtması gerektiğinde aklına gelen tek şey bu mu olmuştu? Eski bir Norveççe öğretmeninin yırtık pırtık not defterleri miydi gösterebileceği tek şey? Acaba hiç buradan ayrılmamış mıydı? Acaba insanların yüzmeyi öğrendikleri suda boğuldukları doğru muydu?

Bu umutsuz kentte amaçsızca dolaşıyordu. Acımasız, yakıcı kent. İnsanların çarpık gülümsemeleriyle dolu kent. Onurlarını çarpık gülümsemede bulan bir halka aitti Tom. Korunmaya ihtiyacı vardı. Bir nefret gerekiyordu ona. Silah gerekiyordu.

Drammen yolu boyunca koşmaya başladı. Büyük dairenin arkasındaki bahçeye girdi. En alt kapının üzerinde annesinin adı yazıyordu. Kapıyı çalmayacaktı. Alçak balkona tırmandı. Kapı açıktı. Kırk yıl boyunca açık kalmıştı.

Delikanlının odasına daldı. Oda çevresinde dönüyordu. Yorganın altına girip yaşamını düşünebilirdi. Kokularla savaşıyordu. Her şey eskisi gibiydi. Kişisellik izi taşımayan tek tük eşya. Burada yaşayan genç kendini göstermek istemeyen biriydi. Burada yaşayan yalnızca geçerken uğramıştı buraya. Bu odayı terk etmek için insanın kendisiyle bir savaşa girmesine gerek yoktu.

Komodinin en alt gözünü açtı. İçinde büyük bir paket dolusu kondom vardı. Şimdi anlayışlı bir gülümseme belirmişti yüzünde

ama farkında değildi. Paketin altında tabanca duruyordu. Tabancayı aldı. Parmağını dikkatle tetiğe yerleştirdi.

Bu tabancayla uzun bir yolculuk yapmıştı. Namluyu ağzına sokmuş, tetiği sonuna gelmeden hemen önceki boşluğa kadar çekmişti. Kanı uğuldamıştı. Bedenindeki sıcak kan bir şelale gibi akıyordu. Yüreği çekiç gibi vuruyordu. Zaman durmuştu sanki. Böyle sonsuza dek kalabilirdi. Tabancanın dolu olup olmadığını bilmiyordu. Gerçek bir yolculuk yapmıştı. Gülüşü gerçek bir gülüş olmuştu.

Balkona çıkıp güneşe nişan aldı. Tetiği çekmedi. Kendini saçma bir dava gibi hissediyordu ama sakindi, evet sakindi.

İçeri girip tabancayı yerine koydu. Uzaklardan bir müzik duyduğunu sandı. Annesi şimdi 85 ya da 86 yaşında olmalıydı. Kesin olarak bilmemek rahatlatıcıydı. Yola çıkmadan önce son duyduğu şey flamenko müziğiydi.

Balkondan atlayıp dışarı çıktı ve gazete dağıtım bayiine gitti. İçerideki adam Tom'a nereden geldiğini sordu. Tom işe alındığını anlamıştı, Montana'da gazete dağıtıcılığı yapmış olduğunu söyledi. İki sabah güzergâhı verildi. Hızlı yürüyebilir, merdivenlerden koşarak inip çıkabilir, ağır taşıyabilirdi. Tom'un kafası hızlı çalışırdı.

Adam Oslo'nun en yaşlı gazete dağıtıcısı olacağını söyledi ve güldü. Tom da güldü. Deliklerini tıkayacak bir şeylere ihtiyacı vardı. Onun yaşındakilerin deliği olmazdı. Yaşlılık eski bir hamur gibi tıkardı delikleri.

Tron bütün gece boyunca Çinliler üzerine konuşarak onu uyanık tuttu. Yaklaşıyorlardı. Tron hazırdı. İlk üçünü yakalayacaktı. Arkadan gelen dalgayla Tom ve ötekiler ilgilenecekti. Tron yanında konserve kutularıyla yatağına yatmış çakısıyla oynuyordu. Aydınlık ve sıcak bir geceydi.

Tom saat üçte kalkıp dağıtım yerine koştu. Dağıtıcıların çoğu, 1957 yılında buradan ayrıldığında olduğu yaştaki okul çocuklarıydı. Tom'a garip garip bakmadılar, onu görünce ağızları açık kalmadı. Genç ve amaçları olan çocuklardı onlar. Çarpık gülümsemeleriyle gülüp el arabalarına gazeteleri doldurdular ve her biri kendi yönüne doğru koşarak uzaklaştı. Aralarında yaptıkları tek tük konuşma işle ilgiliydi. Hızlı ve iyi para getiren güzergâhlar, asansörlü ve asansör-

süz evler. Kimse geçen geceki serserilikleriyle ilgili soluk kesici öyküler anlatmıyordu. Kimse Tom'a garip gözlerle bakmadı.

Tom'un bir yabancı, bir göçmen, bir mülteci olduğunu sanmışlardı. Savaş içersindeki bir ülkeden gelmiş, fazladan birkaç kuruş kazanmaya bakan bir aile babası. Onunla kibarca İngilizce konuşuyor, gideceği yerlerde asansör olup olmadığını soruyorlardı. Tom omuzlarını silkti. Merdivenlere bir itirazı yoktu.

Güzel bir sabahtı. El arabasını alıp ona yol gösteren Afrikalıyla birlikte hızla dışarı çıktı. Afrikalının elinde bir anahtar destesi vardı. Yalnızca gerektiği kadar konuşarak Tom'a işini gösterdi. Hangi anahtarlar nereye uyuyordu, gazeteleri paspasların üzerine nasıl koyacaktı. Gazeteleri sınıflandırmadan her katın merdivenlerine asla bırakmamalıydı, hele giriş kapısının önüne fırlatmayı hiç mi hiç yapmamalıydı.

Tom çevik ayaklı delikanlıyı izlemekte hiç zorluk çekmiyordu. Afrikalı Tom'dan daha güzel Norveççe konuşuyordu, konuşması çok akıcıydı. Tom'a nereden geldiğini sordu. Norveçliyim, dedi. Delikanlı kaşlarını kaldırdı. Tom seyrek bulunan bir tür olduğunu anlıyordu.

İki güzergâhı da tamamlaması üç saatten az sürmüştü. Anahtar destesi ona teslim edildi. Bu önemli bir andı. Ona güveniliyordu. Anavatanındaki ilk işini almıştı. Bir yerlerden başlaması gerekiyordu. Şimdi yola çıkmıştı işte.

Tom tutkulu ve görevine bağlı bir gazete dağıtıcısı olmuştu. İşini yanlışsız yapmayı bir onur sorunu olarak görüyordu. Sessiz sokaklardaki güzel sabahların, tertemiz gündoğumunun tadını çıkarıyordu. Kendi başlarına evlerine dönen son gececilere dostça selam veriyordu. Gececiler neredeyse her zaman kendi başlarına dönüyorlardı, sanki gece içerisinde kendi başlarına bırakılmış, terk edilmiş ya da reddedilmişlerdi. Eski günlerdeki gibi mırıldanarak değil sessizce, bakışları yerde, bomboş yüzlerle evlerine dönüyorlardı parlak sabah güneşinin altında. Tom'un neşeli selamına yanıt vermiyorlardı. Üzüntülerini ya da neşelerini gürleyerek açığa vurmuyorlardı. Sarhoşluklarında askerce bir yan vardı. Tutuk, kısa adımlarıyla savaşta teğmenlerini izler gibiydiler.

Taze sabah havasının tadını çıkarıyordu Tom. Çok keyifliydi. Niye olmasın ki. Çalışıyordu o. Bakın, gazete dağıtıyordu. Norveç krallığında bir işi vardı. İşte, Tom geçiyordu, hızlı adımlarıyla. Şimdiden el alışkanlığı kazanmıştı, el arabasını arkasından çekebildiğinde çocuk gibi sevinmişti. Sokağı geçiyor, el arabasını kaldırımın kenarına yatırıyor, çok az bir güç kullanarak el arabasını gösterişli bir biçimde iki girişin arasına sürüyor, gerekli sayıda gazeteyi alıp anahtarla içeri giriyordu. Asansöre binmiyordu, hiçbir zaman asansöre binmiyordu. Asansör yaşlılar ve tembel gençler içindi.

Merdivenleri koşarak çıkıyordu. Asansöre binebilirdi ama bunu yapmıyordu. Gazeteleri yukarı çıkarken bırakabilirdi ama bunun yerine değişiklik yapıyor bir kez aşağıdan yukarı çıkarken bir kez yukarıdan aşağı inerken bırakıyordu gazeteleri. İşin yapılışında şıklık ve yaratıcılık olmalıydı. Tepeye çıkınca soluğunu bırakmak, yumuşacık adımlarla aşağı kayar gibi inmek, gazeteleri abonelere çekici görünecek bir biçimde katlayıp, özenle paspasların üzerine yerleştirmek gibi.

İşini sevmişti. Katlardan koşarak yukarı çıkmak hoşuna gidiyordu. Ama asıl değer verdiği şey işi yapmanın kendisiydi. Bu bir gazete dağıtıcısını ötekinden ayıran şeydi. Katlanmış gazetelerin bırakılışı, bunların yerleştirildiği yer. Sağ yarı sol yarının altına gelecek biçimde katlıyordu ki abone kapıyı açıp aşağıya baktığında günün en büyük haberini veren keskin ilk sözcükleri okuyabilsin. Bu zevkin en temelinde dolgun bir sabah gazetesi okumanın keyfi yatıyordu.

İlk günler her bir gazeteyi dikkatle paspasların üzerine yerleştiriyordu. Dikkatle, ağır ağır abone defterini inceliyor, bol bol zaman harcıyordu, ama birkaç gün geçtiğinde artık ayakta dururken gazeteyi paspasın üzerine bırakabilir olmuştu. İlk günler bunun için durması gerekiyordu ama bir süre sonra yürürken de yapabilir olmuştu. Biraz daha zaman geçtiğinde hiç gürültü çıkarmadan bu işi büyük bir hızla yapmaya başladı.

Bir havacılık tekniği geliştirdi. Gazeteyi belli bir noktadan, paspasın yaklaşık bir metre yukarısından düz bir biçimde bıraktığında gazete düşmek yerine uçarak paspasın üzerine konuyor ve bu sırada hafif bir hışırtıdan başka ses çıkmıyordu. Böylece günün gazetesi ne-

redeyse hiç ses çıkarmadan yerine konmuş oluyordu, aynı zamanda Tom da kauçuk sandallarıyla neredeyse hiç duyulmadan hareket ediyordu.

Taş merdivenlerden kayar gibi iniyor, gazetenin paspasın üzerine konarken çıkardığı küçücük hışırtıyı dinliyordu. Bir kedinin kadife gibi yumuşak adımlarıyla inip çıkıyordu merdivenlerden. Sonra çıkış kapısını arkasından yavaşça kapatıyor ve bir sonraki girişe yola çıkıyordu. Kendinin neredeyse görünmez, sessiz bir gazete dağıtıcısı olduğunu düşünüyordu. Asansörlü güzergâhları olan hırslı 17'lik çocuklar kadar hızlı hareket ettiğini fark etmişti.

Bu yüzden şaşkın bakışlarla karşılaşıyordu. Gençliğin ona bir tür onay verdiğini düşünüyor ve bundan hoşlanıyordu. Aynı zamanda işi yapmanın kendisini, yani gazete dağıtmayı genç meslektaşlarından çok daha fazla ciddiye aldığına emindi. Üstelik asansör de kullanmıyordu.

Tom bütün işlerin incelikleri olduğunu düşünüyordu. Her işin kendine özgü zorlukları vardı, en uyuşuk iş bile bir sanatçı gibi yerine getirilebilirdi. Her zaman işi geliştirmek, zaman tasarrufu için ince ayarlar yapmak olanaklıydı. Tıpkı Tom'un gazeteyi havadan bırakma tekniğini bulması gibi. Düz ve kararlı bir el hareketiyle, teniste topu yakalamak için raketi uzatır gibi gazeteyi havada bir an için savuruyor, sonra saniyenin onda biri kadar bir süre havada asılı bırakıyordu. O zaman gazete uçan bir sincap gibi havada süzülürken katlanıyor ve paspasın üzerine düşmesi gerektiği gibi düşüyordu. Yani sol yarı sağ yarının altına katlanmış ve günün başlığının ilk sözcükleri en uykulu gözlerin bile görebileceği bir biçimde.

Bu işin ona sayısız olanaklar sağlaması hoşuna gidiyordu, üstelik kendinin efendisiydi. Aynı zamanda gazetenin de efendisiydi. Abonelerin o gün neler olup bittiğini öğrenip öğrenmemeleri ona bağlıydı. Bir eliyle trabzana tutunmuş, gazeteleri bırakarak merdivenden yukarı çıkarken sık sık üzerlerinde sabahlıklarıyla belli bir saatte, örneğin 4.33'te kapının eşiğine çıkan ilk abonelerin memnun mırıltılarını duyuyordu. Tom onlara merhaba ya da günaydın dediğinde sabahın köründe ona şarkı söyler gibi yanıt verenler oluyordu zaman zaman. Gerçekten de şarkı söyler gibi "iyi günler" ya da esmer, kas-

lı yüzüne bakıp *have a nice day* diyorlardı.

Ama daha bir hafta geçmeden bir darbe aldı. Tom merdivenlerden inerken genç bir adam üçüncü katta onu bekliyordu. Parmağıyla paspasın üzerindeki gazeteyi gösterirken Tom'un yolunu keser gibi dikilmişti. Bu üzerinde beyaz bir eşofmanı olan genç bir adamdı. 4.43 gibi erken bir saatte ayağa dikilmesinin nedeni yeni gazete dağıtıcısını azarlamaktı. Gazeteyi göstererek Tom'un anlamadığı bir şeyler söyledi. Sonra kusursuz bir İngilizce konuşmaya başladı. Gazetesini böyle bırakmaktan men ediyordu onu. Boşuna zahmet edip gazetesini enine ve boyuna katlamamasını istiyordu Tom'dan. Buna Amerikan tarzı diyordu. O gazetesinin yalnızca bir kere katlanmasını istiyordu, daha fazla değil. Tom başını salladı. Elbette müşterilerin isteklerini yerine getirecekti. Adam gazeteyi gösterdi parmağıyla. Tom gazeteyi yerden aldı, katlanmış yeri açıp yeniden yerine bıraktı. Adam eğilip aldı, içeri girdi, kapıyı arkasından çarptı.

Ama bu adam bir istisnaydı. Norveç halkının sabah suratsızlığı da yıllar içerisinde yok olmuşa benziyordu. Bunun yerini minnet dolu, aydınlık bir ruh almıştı. Evet, yeni zamanlarda güneşli bir günün parçası olacakları için insanlar neredeyse mutlu oluyorlardı. Tom birçoğunun kapının arkasında durup kalın sabah gazetesinin o zorlukla duyulan hışırtısını beklediği izlenimine kapılıyordu. Her bir abonenin gazetesini her sabah hemen hemen aynı saatte almasını kendisi için bir onur meselesi yapmıştı.

İşi bittikten sonra bir pastaneye gidiyor, dışarıda oturup sandviç yerken işe giden insanları seyrediyordu. Oysa onun işi bitmişti bile. Üç saatlik sıkı çalışmadan sonra Bogstadveien'de dinlenerek geçirdiği sabahlar çok güzeldi.

Eve dönüp yatmak yerine şehirde dolaşıyor, yeni yerler buluyordu. Tanıdığı yerlerden bazıları öylesine değişmişti ki buraları artık tanıyamaz olmuştu. Değişiklikleri oldukça sakin karşılıyordu. Yeni zamanlara alışması gerekiyordu onun. Her şey aydınlık bir gelecek sözü veriyordu. Bunu insanların şık giysilerinde, pahalı arabalarında, büyük motosikletlerinde görebiliyordu. Refah ve soyluluk her yere yayılmıştı. Ellen'le başına gelenleri bir yana bırakmıştı. İlk hayranlığı geçtikten sonra not defterlerinin yalnız bir ruhu zayıf bir

anında etkileyebilecek değersiz, bulanık sözlerden başka bir şey olmadığını anlayacağını umuyordu kadının.

Evet, ülke zengindi. Bunu genç meslektaşlarının kendi aralarındaki konuşmalardan da anlıyordu. Hisse senetlerini tartışıyorlardı. Genç insanların sabahın üçünde dağıtım merkezinde oturup borsada bir gün önceki iniş çıkışları konuştuklarını görüyordu. Gazete dağıtarak kazandıkları paraları hisse senetlerine yatırım yapmak için kullandıkları izlenimini edinmişti. Havada fon, indeks gibi yabancı sözcükler uçuşuyordu. Gençler okul ve eğitim giderlerini karşılamak için değil borsada spekülasyon yapmak için gazete dağıtıyorlardı. Böylece borsada kazandıklarını okul giderleri için kullanabilirlerdi. Tom kendini spekülatörlerin ortasında bulmuştu. Soğukkanlı bir cesaretten büyük hayranlıkla söz ediliyordu.

İdealleri henüz yirmilerinde spekülasyonla milyonlar kazanan insanlardan olmaktı. Kahramanlarının hepsi soğukkanlıydı. Eskinin saygın sezgi sözcüğünün bu ortamda başka bir anlam kazandığını görüyordu Tom. Burada önemli olan, hiç kimsenin ciddiye almadığı bir hisse senediydi. Ötekiler yükselirken düşen, akıntıya karşı giden ve sonra da onu satın alana milyonlar kazandıran bir hisse senedi.

Tom'un maceralarının anahtarı sezgi olmuştu. Şimdi bu duygu düzleştirilmiş, ekonomik bir duyguya dönüştürülmüştü. Öte yandan Tom'un fırtınalı aşklarda gördüğü sevinç, zafer, kızarmış yüzler, bir adamın sevgilisiyle geçirdiği bir geceden sonra yüzünden hiç ayrılmayan gülümseme de yer değiştirmişti. Şimdi sabahın üçünde onsekiz yaşında genç bir adamın yüzünde bunların olmasının nedeni erotik bir çılgınlık değil ama bir hafta önce satın aldığı hisse senetlerinin total indekse aykırı bir biçimde yükselerek ona kazandırdığı paraydı.

Bu genç adam o en önemli anda soğukkanlı davranmış, hisse senetlerini satarken sezgisini kullanmıştı. Sanki bütün hücreler, bütün duygular, her şey, kan, meni, gözyaşı, bedenin her türlü sıvısı bu yarış için yatırılmıştı. Sabahın üçünde kocaman açılmış gözleriyle korkunç gerçekleri açıklar ve macerasını anlatırken bütün genç gazete dağıtıcıları ağızları açık, gözlerinde kıskanç bakışlarla bu genç adamın çevresine toplanmış, önemli noktaları, sezginin ona satmasını,

parayı almasını söylediği anı bir kez daha anlatması için yalvarıyorlardı. Tıpkı ulaşılmaz bir kadınla yaşanan bir dizi orgazm gibi geliyordu kulağa.

Ama genç adamlar yalnızca kısa vadeli kazançları düşünmüyordu. Onlar geleceği de düşünüyorlardı. Ekonomik nedenlerle politikayla da ilgileniyorlardı. Bu yüzden büyük bir coşkuyla Rusya'nın cumhurbaşkanı Boris Yeltsin'in sağlık durumunu ve Hong Kong'un yeni konumunun doğudaki ekonomi üzerinde ne gibi sonuçlar yaratacağını tartışıyorlardı.

Tom dış politika bilgilerine, ciddi bir uğraşıyı gösteren yoğun ilgilerine hayran kalmıştı. Evet, belki inanılmaz ama İsveç'in durumundan bile kaygı duyuyorlardı. İsveç'te kriz sürdüğü için değil ama İsveç yeniden ayaklarının üzerinde doğrulmaya başladığı ve Avrupa ekonomisinde yeniden önemli bir rol oynayacağı için. Zaire'deki ve Kongo'daki gergin durumu da en az bu kadar yoğun bir ilgiyle izliyorlardı.

Tom, muhalefet lideri Laurent Desiree Kabila'nın 1971 Şubat'ında Kalemie'de barmenlik yaptığını ve Tom'a altı soğuk bira sattığını söyleyebilirdi. Söylemedi. Kenarda Afrika ve Pakistan'dan gelen gençlerle birlikte duruyordu o.

Bu tartışmalar yalnızca beyaz genç Norveçliler arasındaydı. Hiçbir zaman kızlardan ya da eğlenceden konuşulmuyordu. Tek konuşma konusu hisse senetleriydi. Açık saçık öyküler anlatılmıyordu. Hiç kimse yalan söylemiyordu. Genç çocuk nasıl 'kaymağı topladığını,' her şey 'çöpe gitmeden' yani borsa düşüşe geçmeden birkaç saat önce elindekileri nasıl sattığını büyük bir coşkuyla anlatırken gözlerinde gerçek bir mutluluk okunuyordu.

Sevinci gerçekti, inanılmaz bir aşk buluşması gerçekleşmişti, bedeninin her hücresi bundan payını almıştı. Evet her şey hisse senetlerindeydi, devlet tahvillerinde iş yok, diyordu genç gazete dağıtıcıları.

Tom konu dışı kalmıştı. Onunla güzel bir İngilizce konuşuyorlardı. Tom'un ötekilerden daha kötü Norveççe konuştuğunu söylüyorlardı. Ötekiler dedikleri Afrikalılar ve Pakistanlılardı. Gülüyorlardı, gülüşleri alaycı değil anlayışlıydı. Dostça gülüyor ve başlarını sallı-

yorlardı. Tom'un besili bir hisse senedi için bir binlik koyup koymayacağını sordular. Ona 'dede' diyorlardı. Acaba dede besili bir İsveç senedine katılır mıydı? Yarın ya da altı hafta sonra satacaklardı.

Tom'a görevine düşkün bir kaçık gözüyle bakıyorlardı. Abonelerin isteklerini yerine getirmeyi bir onur meselesi yapmış bir ihtiyar. Bakın dede geliyor, diyorlardı işini bitirip geri döndüğünde. Bir gün önce neler yaptığını, gazetelerin doğru dağıtılıp dağıtılmadığını sorarken birbirlerine göz kırpıp gülümsüyorlardı. Tom gülmelerine izin veriyordu. Gençti onlar, otuz iki bembeyaz dişlerini göstererek gülmek onların hakkıydı. Hiçbir şey bilmiyorlardı. Tom'un kendi iş sırlarını onlara anlatmasıyla eğlendiler. Bu onları eğlendiriyordu, çünkü anlamıyorlardı.

Tom işini anlamlı kılmak için yaptığı değişiklikleri, buluşları, nasıl çeşitli biçimlerde yürüdüğünü, bir seferinde sol, bir seferinde sağ kaldırımı kullandığını, gazeteyi bir kez inerken, bir kez de çıkarken bıraktığını, işin anlamsız bir yinelemeye dönüşmemesi için yaptığı küçük buluşları onlara uzun uzun anlattı.

Gülmekten yerlere yatıyorlardı. Hisse senetlerini unuttular. Dizlerine vura vura kahkahalar atıyorlardı. Şimdiye kadar duydukları en tuhaf şeydi bu. Tom buna sevindi. Hiçbir şey anlamamışlardı. Hiçbir şey öğrenmemişlerdi.

Onlara Kamboçya'dan bir öykü anlattı. Yüzler yeniden asıldı. Hiç kimse Kamboçya'daki müthiş bir macerayla ilgilenmiyordu. Kamboçya'nın Tokyo borsası üzerinde hiç etkisi yoktu.

Hiçbir şey bilmiyorlardı. Her sabah ne yaptıklarını bilmeden gazete dağıtıyorlardı. Her sabah yaşamlarından ayırdıkları üç saat bir şey öğrenmelerine yetmemişti. Hiçbir ayrıntıyı anımsamıyorlardı. Hiçbir rengi, hiçbir sesi ya da insanı anımsamıyorlardı. Hiçbir macera yaşamıyorlardı. Çimenlerin üzerindeki gölgeleri görmüyor, kuşların cıvıltılarını işitmiyorlardı. Zaire ve Kongo'nun durumu onları kaygılandırıyordu. Joseph Desiree Mobutu yönetimi Oslo 3. bölgesindeki gazete dağıtıcılarını da etkilemişti. Alçak sesle Kremlin'den yayınlanan son doktor raporlarını tartışıyorlardı.

Tom bir güzergâh daha istedi. Ona az merdivenli, kolay bir güzergâh verdiler. Adres defterine baktığında annesinin adının da bura-

da olduğunu gördü. O adrese zararsız bir sabah gazetesi bırakacaktı. Bir Pakistanlı rotasını onunla değiştirmek istedi. Hayır, dedi Tom. Hayır.

Güzergâhın doğal yolunu değiştirmeye karar vermişti. Güzergâhının tam ortasında annesinin adresi vardı, oradan başlayacaktı. Ertesi sabah saat üçte dört büyük daireli güzel, taş binanın kilidini açıp içeri girdi. Parmaklarını anahtarın tırtıkları üzerinde dolaştırdı.

Hoş olmayan bir duyguydu bu. Tırtıkların motifini hatırlıyordu. Motif yaşlı bir kurtçuk gibi kolundan yukarı kaydı. Anahtara dokunmak ağzındaki tabanca namlusundan başka anıları da uyandırmıştı. Anahtara dokunmak onu bir parça duygulandırmıştı.

Tom duygulanmanın, özellikle de olgun bir yaşa gelmişken duygulanmanın kötüye işaret olduğunu biliyordu. Yaşlılık işaretiydi bu. Ağzında kül tadı vardı. Bu tozun çekim gücüydü. Bu duyguyu tanımayacaktı. Silinmesi gerekiyordu bunun.

Hızla geniş, alçak merdiveni tırmandı, kapıda annesinin adını okudu, gazeteyi dikkatle, neredeyse saygıyla yerine koydu. Ayrıntılar ve inceliklerle ilgilenmiyordu. Dinledi. Kapıda adının durmasına karşın annesi daireyi başka birine kiraya vermiş olabilirdi. Sokak kapısının üzerindeki minik pencereye pas kırmızısı bir perde asılıydı. Sanki bir paket sigara almak için dışarı çıkmış da yeniden eve geliyormuş gibiydi. Odasına girecek, küçük verandaya çıkıp bir sigara yakacak, odasına doğru ağır duman halkaları üfleyecekti. Bu sigarayı satın alması kırk yılını almıştı.

Dikkatini toparladı. Düşünce akışını durdurdu. Geçmişe karşı direniyordu. Anıları kafasından uzaklaştırdı. Bu örümcek ağına yakalanmak istemiyordu. Böyle bir şey için zamanı yoktu. Tutuk adımlarla bir üst kata çıktı. Gazeteyi Amerikan tarzı katlayıp koyarken böyle yapmayı aslında Montana'da değil de annesinden öğrenmiş olduğunu hatırladı. Annesi bir keresinde gazetenin böyle katlanmasını istediğini söylemişti, yani Amerikan tarzı.

Yalnızca zengin insanların kaldığı bu binanın geniş mermer merdivenlerinden sessizce yukarı çıktı. Çıkarken bir yandan da birinci kattan gelen sesleri dinliyordu. Bir kapının açılma sesi, sabahlığıyla kapıyı açan yaşlı birinin çıkardığı sesler, sarı, biraz sert bir sabahlık,

yaşlı biri eğilip gazeteyi yerden alırken sabahlığın hışırtısı, sonunda gazetesini Amerikan tarzı katlanmış bulmaktan hoşnut birinin çıkardığı sesler. Annesinin doğum gününü hatırlamadığı için memnundu. Dirençsiz bellek intihar demekti. Annesi sağlam yapılıydı, bir zamanlar yüzerdi. Tom ayrıldığı sırada flamenko yapıyordu.

Sokağa çıktığında hafiflemişti. El arabasını alıp yürümeye başladığında mırıldanıyordu: Beni kokumdan tanıyacak. Beni kokumdan tanıyacak.

Annesi Tom'un kokusuyla uyanacaktı. Bu koku mektup deliğinden içeri sızacak, büyük salonu ve üç yatak odasının açıldığı koridoru geçip annesinin odasına süzülecekti. Onu uyuşturmak için değil, uyandırmak için. Burnunu kırıştırıp dikkatle koklayacaktı annesi bu zayıf anıyı. Tehlikeli, denetlenemez duygular uyandırabilecek bir anıyı. Yine de tanıdık, tanıdık ve acı ya da tatlı bir koku. Ne olursa olsun korkunç tanıdık bir koku. Bilinçaltında sarı bir leke bırakan bir bıçak gibi. Ağır ağır yatağında doğrulacak, üzerine sarı, hışırtılı sabahlığını giyecek, beline kadife bir kuşak dolayacaktı.

Tom'un başı dönüyordu. Çok fazla şey hatırlamaya başlamıştı. Kadife bir kuşak hatırlıyordu. Annesi koridora çıkacak, üç odayı ve dış kapının önündeki holü geçecek ve kapıyı açacaktı. O zaman her şey açığa çıkacaktı. Paspasın üzerindeki Amerikan tarzı katlanmış gazeteyi gördüğü zaman geçmişten kıvılcımlar çakacak, alevler canlanacaktı.

Oksijen, diye düşündü Tom. Oksijen. Baskılama mekanizmaları yanıp kül oluyordu. Derin derin soluk aldı. Soluk soluğa kalmıştı, taş bir duvara yaslandı. Bu boş bir hayaldi. Belleğin şafak sökerken idam edilmesi gerekiyordu. Bunların tümü ölü anılardı. Belgeleri imzalanıp gönderilmişti çoktan. Bilinçaltı bunların gömülmüş olduğunun güvencesini veriyordu. Tom'un eski izleri sürmeyi istediği filan yoktu. Telefon rehberine bakıp eski tanıdıklarının nerede yaşadıklarını araştırmak aklına bile gelmemişti. Bir kafede masaya oturup eski günlerden konuşurken düşünemiyordu kendini.

O yeni zamanları yakalayacaktı. Norveçevinde kendine bir yer edinecekti. Huk'da eski dostu Ölüm'le karşılaşmıştı. Ölüm onu geri çevirmişti. Ölüm konunun ne olduğunu anlıyordu. Olan olmuştu.

Duyularının bugün ona oynadıkları oyuna katlanması gerekiyordu. Ona annesine bir gazete bırakması emri verilmişti. Burada durmak gerekiyordu. Ne olursa olsun burada durmak gerekiyordu.

Korkuyordu. Güzel sokak gözüne çok çirkin görünüyordu. Bu sabah Oslo bir bıçağın altındaydı. Çevresinden uğultular geliyordu. Gri asfalt uğulduyordu. Evlerin duvarları uğulduyordu. Cehennemin kürkünden uğultular duyuluyordu. Gökyüzü köpürüyordu.

Oslo hareketsizliğin merkeziydi. Salamın içindeki fıstık değildi Oslo. Bunun çarpık gülümsemelerle bir bağlantısı vardı. Boş sırlarla bir bağlantısı vardı bunun. Norveçli yüzlerde bir belirip bir kaybolan o keskin ve ince çizgilerle bir ilgisi vardı. Hepsi bıçağın altındaydı. Yağmurun her yere yağmasını umuyorlardı. Bıçağın sınırlı bir yere düşmesini umuyorlardı. Hareketsiz, iyi besili, patlamaya hazır toplum umutsuz bir kesinlik gizliyordu. Keskin koku hassas burunları incitiyordu. Nereden geliyordu bu koku? Köpeklerden mi geliyordu? Köpeklere inen bıçaktan hastalık mı bulaşmıştı? Bıçak düşerken kimin üstüne düşeceği konusunda seçici olacağından emin miydiler? Köpekler Tom'un bildiğini anlıyorlardı. Onun için Tom'u gördüklerinden nefret saçıyorlardı. Tom köpeklerin tanıdığı kente gelmişti.

Derin derin içini çekti. İki elini taş duvara dayayıp kendine destek aldı. Kafasından uçar gibi geçen düşünceleri baskılaması gerekiyordu. Bu düşünceler öldürücüydü. Umutsuz olamayacak kadar yaşlıydı o. Haykıramayacak kadar yaşlıydı.

Tom gazetelerle ve gazeteler olmadan dolaştı durdu. Bir gün kırk yıl önce çalıştığı bir spor mağazasının önünden geçti yolu. Dükkânın adı şimdi Gulliksen Sport olmuştu. Eski arkadaşı Gulliksen yolunu bulmuştu. Eskinin kundakçı, araba hırsızı, posta kutusu kurcalayıcısı ağını bu şehrin üzerine atmış ve kenti kendinin yapmıştı. Tom kendi kendine gülümsedi. Gulliksen'in içi kötülük doluydu. Şimdi kötülüğü avucuna almış ve kentin yeni efendilerinden biri olmuştu. Pencereden içeri baktı. Bir kurt arıyordu. Onun yerine yalnızca kaykaylar ve patenler gördü. O klasik profili görmeyi umuyordu ama tek gördüğü şey patenler oldu.

Gulliksen tam bir soyguncuydu, duyarlı bir kanunsuzdu. İnsan

Gulliksen'e güvenebilirdi, kendi türünden olanları kandırmazdı. Başkalarını kandırırdı o. Tom onun karanlık ve aydınlık arasındaki çizgiyi aşmasına yardımcı olmuştu. O günden bu yana yaptığına pişmandı. Gulliksen hiç gözünü kırpmadan yan değiştirmişti. Örtücü karanlığı terk edip güneşin yanına geçmiş ve salyaları akan bir ışık olmuştu. Tekniğini gerçek kötülük bölgesinden edinmiş, yeteneklerini cilalamış, cilalamış sonra da pırıl pırıl bir biçimde ortaya çıkmıştı. Güneş ve yaz için yaratılmış biri olmuştu o zaman.

Tom bunu daha gitmeden önce görmüştü. Bütün bunların nasıl ortaya çıktığını ancak sezebiliyordu. Gulliksen cepleri akrepler ve zehirli örümceklerle dolu olarak toprağın içinden kendine yol açıp güneşe çıkmıştı. Şimdi toplumun temel direklerinden biri olduğu kesindi.

Tom buzun içine işlemek ister gibi yüksek sesle güldü. O efsanevi profili iyi ezberlemişti. Kundakçının, araba hırsızının, posta kutusu kurcalayıcının ekşi, toplum dışı profili göz açıp kapayana kadar yönünü değiştirmiş ve biraz cilalandıktan sonra bu yetenekleri aynı hızla bu kez de yasal bölgelerde kullanılır olmuştu. Üstelik getirdikleri kazanç da daha büyük olmuştu. Çünkü bu özelliklere öteki yanda yaratıcılık, uyanıklık, buluşçuluk, soğukkanlılık adları veriliyordu.

Gulliksen yırtık pırtık pelerinini tersine çevirmiş ve belli ki önemli bir işadamı olmuştu. Sağlıklı ve güvenilir işadamlığı ile, temiz çizgileri ve cesurca yatırımları ile tanınıyordu. Sistem, topluma duyduğu derin küçümsemeyi bir yana bırakıp, nefreti ve bıçağı ince bir gülümseme ve olgun bir kahkahayla değiştirmeye hazır bir güç arıyordu, bireysel yasasızlık da bu sistemin bir parçasıydı. Gulliksen'in defalarca altın yumurta yumurtlamış olduğu kesindi.

Gulliksen Sport bir mağazalar zincirinin bir halkasıydı yalnızca. Bütün şehirde, bütün ülkede Gulliksen Sport mağazaları vardı. Gulliksen'in dinamiği bütün rüzgârlarla çevreye yayılmış ve gri taşların üzerinde yeşermişti. Böyle de olmalıydı belki, diye düşündü Tom. Doğuştan yasadışı bir suçlu cebinde akrepleriyle güncşe çıkmış ve boyun eğdirilmişti.

Belki de Gulliksen'den ona yaptıklarının karşılığını alabilirdi.

Eninde sonunda kırk yıl önce Gulliksen'in bu spor mağazasında iş bulmasını sağlayan kendisiydi. Kendini Gulliksen'in dev ofisinde görür gibi oldu. İçinden Gulliksen'e işinde kolaylıklar diledi. Buna ihtiyacı vardı.

Tom'un hayal gücü vardı. Onun hazinesi buydu. Hayal gücü bütün fırtınalar sırasında ona yardımcı olmuştu. Böyle bir hayal gücüyle kimseye ihtiyacı yoktu. Ama renkli hayal gücünün bile Oslo'da yetersiz kaldığını fark ediyordu. Bu kentte kapıların ve pencerelerin arkasında olan bitenlerle ilgili inanılmaz öyküler uydurmayı beceremiyordu. Kapalı bir kapı, kapalı bir kapıydı hepsi bu. Arkasında hiçbir şey olduğunu düşünemiyordu. Bir kıvılcım gerekiyordu. Hayal gücü işlemez olmuştu. Tek sezdiği şey terk edilmişlikti.

Terk edilmişlik üzerine inanılmaz öyküler uyduramıyordu. Hareketsizlik, arkadaşsızlık, sevgisizlik yani terk edilmişlik sinyalleri veren kapalı bir kapı üzerine öykü uyduramıyordu. İşin en rahatsız edici yanı da bu terk edilmişliğin insanların kendilerinin seçimi olmasıydı. İnsanlar bir şeyler olabilir endişesiyle boşluğu seçiyorlardı.

Pek çoğu yalnız yaşıyordu. Posta kutularındaki adlar, kapılardaki adlar terk edilmişliği, korunmuş bir boşluğu anlatıyorlardı. Ama gülümseyen, ne olursa olsun gün boyu gülümseyen bir boşluk. İnsanlar kapılarından dışarıya her çıkışta gülümsüyor ve şarkı söyler gibi gördükleri her şeye 'iyi günler' diliyordu. O gün aslında hiçbir olayın olmamasını istedikleri halde bu onların duası olmuştu. Norveç halkının üzerine dost bir ağ atılmıştı.

Tom kapıların arkasında gürlemelerin yattığını sanmıyordu. İnsanlar bekliyorlardı. Örneğin gazeteyi bekliyorlardı. Belki de sabah gazetelerini kapılarına bırakmakla, pek çoğu için günün en önemli olayını temsil ediyordu o. Abonelerinin kafasında sessiz yürüyen bir çalarsaate dönüşmüştü. Gazeteyi paspasın üzerine bıraktığında uyanıyorlardı. Ona güvenebilirlerdi. Değişmez bir dayanaktı. Et ve kandan bir insandı o. Bir kokuydu, zamanında gelen bir koku. Araba tekerleğinden sandallarıyla abonelerin sarı düşlerinin içine sızıyordu.

Tatlı düşler görebilmeleri için dostça bir referans gerekiyordu insanlara. Tom düşlerinin mutlu sonla bitmesini sağlıyordu. Güzel düşler bedenlere yerleşiyordu. Tom oradan geçmişti. Paspasın üzeri-

ne bir gazete bırakmıştı. Bu gazete buradan alınıyor, bir fincan kahve ve bir dilim ekmek eşliğinde okunuyordu. Güne güzel bir başlangıç demekti Tom. Bir insanın, yani Tom'un yaklaşık üç saniye önce gazeteyi paspasın üzerine bırakırken onları düşünmüş olduğunun bilinciyle uyanıyorlardı. Tom onları düş kırıklığına uğratmıyordu. Onlarda minik de olsa bir beklenti yaratmış oluyordu.

Ama Tom konuşacak birine ihtiyacı olduğunu düşünüyordu. Genç, boş zamanı olan biri. Ona, kendi durduğu yerden başka bir yerden bakıldığında bütün bunların nasıl göründüğünü, aslında her şeyin nasıl olduğunu anlatıp onu bilgilendirecek birine ihtiyacı vardı. Böylece Benny ile karşılaştı. Kızın asıl adı Benedicte idi ama bu addan nefret ediyordu, gece gibi karaydı; bir orta mesafe koşucusu, veterinerlik öğrencisi. Hisse senetleriyle ilgilenmiyordu. Gazete dağıtırken koşuyordu. Gazete dağıtma işini antrenmanlarının bir parçası olarak görüyordu. Bir gün 400 ve 800 metrede Norveç'i temsil etme düşleri kuruyordu. Yeni zamanların öne fırlamış bir parçasıydı. Tom'a yaşlanmış garibin tekiymiş gibi davranmıyordu.

Birlikte sigara içiyorlardı. Her sabah dağıtım yerinde iki sigara içiyorlardı. Kız büyük bir hevesle içiyordu sigaralarını. Yalnızca o iki sigarayı içiyordu. Tom bir isyanın parçasıydı. Sonra Benny uzun adımlarla köşeyi dönüp uzaklaşıyordu. Afrikalıydı, ama Norveç'te büyümüştü. Somali'nin tozlu yaylalarının düşlerini kurmuyordu. Elinden geldiği kadar çabuk öne çıkacaktı. Zaman onun düşmanıydı. Yeterince zaman bulamıyordu. Kızın kendisi zamandı.

Tom Benny'ye Afrika'yı anlatmadı. Birşeylerden kurtulmaya ya da birşeyleri değiştirmeye çalıştığını anlıyordu kızın. Benny Tom'un iyi bir gazete dağıtıcısı olmayı bir onur sorunu olarak gördüğünü anlıyordu. Sık sık acıyan değil ama meraklı, soru soran bakışlarla bakıyordu. Tom ellerini kımıldatmadan ağzını çalıştırıyordu. Gündelik bir konuşmayı sürdürmek istiyordu onunla.

Öyküler anlatmadı. Öyküleri artık parlamıyorlardı, solmuşlardı. Önemleri kalmamıştı artık. Ağzından dışarı çıkmadan duruyorlardı. Artık Samoa'daki maceralarını anlatamaz olmuştu. Öykü anlatabilmesi için gereken kıvılcım yoktu. Üstelik hiç kimse Samoa'daki marifetlerini dinlemeye meraklı değildi. Hiç kimse dinlemeyince kıvıl-

cım da olmuyordu. Kıvılcımı söndürmüştü, öykülerini söndürmüştü. Öyküleri ne kafaları ne de yürekleri açamıyordu. Yerliler soluk bir grilik içindeydiler. Tom da öykülerini söndürüp yutmuştu. Norveç'in gündelik yaşamını onun o sefil öyküleri olmaksızın fethedecekti.

Üstelik öyküler dünü temsil ediyorlardı. Yalan, uçucu bir sıcaklıktı. Tom iyi bir Norveçli olacaktı. Öyküleri ve maceraları olmayan bir adam olacaktı o. Kendi kanını içecek ve bununla yaşayacaktı. Hiçbir şey yeterli değildi, bu ülkede hiçbir şey yeterli değildi. Eskiden mavi gözleri ve yarı açık ağızlarıyla kendilerini açığa vururdu Norveçliler, şimdi çarpık bir gülümsemeyle kandırıyorlardı dünyayı. Artık resmi insanlar olmuşlardı. Bir aldatmaca değillerdi. En iyi onlardı. Şimdi kendi yaşamlarıyla ağızları şapırdıyor ve dayanılmaz bir havayla omuz silkiyorlardı.

Tom katolik kilisesinin arkasında durup Benny ile sigara içiyordu. Önümüzdeki yıl Avrupa Yarışmalarında 800 metrede Norveç'i temsil etmeyi düşlüyordu kız. Kocaman nefesler çekiyordu. Antrenörü temel eğitiminin zayıf olduğunu söylemişti. Aç gözlü bir tüketiciydi. Saniyeleri tüketiyordu. Dakikaları yutuyordu. Sabahları mutluydu. Sesi yükseliyor, içini çekiyordu. Sağ elini bacağına vurup ne kadar hızlı koşacağını anlatıyordu.

Tom ona gazetenin Amerikan tarzı katlanışını anlattığı zaman dikkatle dinledi. Tom el kol hareketleri yapmaksızın konuşuyordu. Ama etkilemişti onu. Kız içini çekti. Tom ölü zaman olmuştu şimdi. O önemsiz şeylerin şövalyesiydi. Gazetenin nasıl katlanacağını bularak yaşamın anlamını yakalayabileceğini sanan bir minimalist vardı karşısında. Tom'un bu konudaki düşüncelerinin sonu yoktu. Ama zaman Benny'nin içine işlemişti. Açgözlüydü, beyni düşünceleri öğütüyor, sınıflandırıyordu. Düşündüklerini açıkça söyledi. Bunların önemsiz olduklarını söyledi Tom'a. Bu anlattıkların umurumda bile değil dedi. Sonra fırlayıp gitti.

Tom onun gücüne, tepeleme dolu el arabasıyla sokakta koşarkinki akıcı ve keskin hareketlerine hayrandı. Kızın bedeninde bir özlem yattığını hissediyordu. Bu hızlı tempoyu sürdürmesinin nedeni bir şeyleri örtmek içindi. İçinde yatan bir şeyleri örtmek için. Soluğunu içine çektiğinde, bir boşluğa düştüğünde içinde doğan özleme karşı

kendini korumak için.

Özlem bir kırbaçtı. Kızın kaslı bacaklarında, yuvarlak omuzlarında yatıyordu özlem. Bütün o atletik bedende tanımlanamaz bir özlem yatıyordu. Tom bu açlığın hiçbir zaman giderilemeyeceğini, giderek daha da güçleneceğini düşündü. Belki de dinginliği özlüyordu. Bedeninin ve kafasının dinginliğe kavuşmasını. Durursa katılaşacağından korkuyor, diye düşündü. Hareket etmesi gerekiyor. Konuşması gerekiyor. Dinginlik tehlike yaratıyor.

Güzergâh üzerinde karşılaştıklarında Benny meraklı gözlerle Tom'a bakıyordu. Geniş bir gülümsemesi vardı. Tom ona güzel bir şeyler anımsattığını umuyordu. Benny elleriyle işaretler yapıyor, kaslarını geriyor. hiçbir neden olmadan, engelsiz ve güçlü kahkahalar atıyordu. Yüzü aydınlanıyordu o zaman. Hava güçlü kahkahalarla doluyordu. Bir kere daha gülünüyor ve ardından konuşma, koşma ya da okuma zamanı geliyordu.

Tom onunla gündelik şeylerden konuşmayı denedi. Köpekler ve balıklar konusunda ne düşündüğünü anlattı. Benny dinledi, başını salladı. Tom'un köpeklerden nasıl irkildiğini, uçan balıkları ne kadar sevdiğini can kulağıyla dinledi. Ama öyküler çok uzayınca dudakları büzülüyordu. Doğayı seviyordu, yamaçları seviyordu. İnsanlar ilgisini çekmiyordu.

Tom ona bir dağdan gölgede yatan bir yamacın nasıl göründüğünü anlattı. Gölgede yatan bir yamacın dağdan nasıl göründüğü konusunda bir yığın öyküsü vardı. Güzel, dedi Benny. Güzel. Ellerini çırptı. Güneşin altında oturup gölgede yatan bir yamacı seyretmek güzel olmalı, dedi.

Tom Benny ile birlikte olduğunda kendini sakar hissediyordu. Kendini genç hissediyordu ama delikanlı gibi değil, sanki hareketlerini denetleyemiyormuş gibi bir duyguya kapılıyordu. Hiçbir zaman onunla uygun adım gidemiyordu. Kolları her zamankinden daha uzundu. Tökezleyen adımlarla onun peşinden koşuyordu, sakar, bir genç, bir ihtiyar. Benny'nin sert adımları uyumlu ve akıcıydı. Tom tökezliyor, soluk soluğa kalıyordu. Benny'nin düne karşı duyduğu isteksizliği bütünüyle destekliyordu ama Tom sabahları uyandığında mutluluk çığlıkları atmıyordu. Uyandığına memnun oluyordu olma-

sına ama mutluluktan kendinden geçmiyordu.

Benny, her günü başarılı olmaya zorluyordu. Her gün bir zaferdi ve boşaltılması gerekiyordu. Geceler katlanılmaz çöküşlerdi. Geceler huzursuz edici aralardı, yaşam aşağı doğru inişe geçiyordu ve buna karşı Benny'nin elinden hiçbir şey gelmiyordu. Yakınmıyordu. İnsan geceyi ölüm gibi görebilirdi ama yakınmazdı. Yaşam inanılmaz kısaydı.

Tom dinliyordu. Benny onsekiz yaşındaydı ve yaşam inanılmaz kısaydı. Yaşamın yıllardan daha çabuk geçtiğini söyledi Benny'ye. Evet, ama o 56 yaşındaydı. Üzerine düşeni yapmıştı. Tom hayır, dedi. Yeni bir evrenin başında duruyordu. Benny kibarca başını salladı. Söylediklerine inanmıyordu. Tom gibilerin geçmişte yaşadıklarını sanıyordu.

Birlikte gezmelerini istedi Tom. Seyredebilecekleri, gölgede yatan bir yamaç bulabilirdi. Benny ciddi gözlerle ona baktı. Zamanı olup olmadığını bilmiyordu.

Tom ıslıkla karga sesi çıkardı. Benny hayvan sesleriyle ilgileniyordu. Tom ellerini çırparak tekrar tekrar Meksika'daki bir yılanın sesini çıkardı. Bir sincap gibi ağzını şapırdattı, ama bu yetmemişti, ağzını şapırdattı, ellerini çırptı, çıngıraklı yılan gibi şarkı söylemeye çalıştı. Afganistan'da Hindukuş dağlarında gölgede yatan bir yamacı anlattı defalarca.

Neler düşündüğünü, düşlerinde neler gördüğünü anlattı kıza. Benny onun bu gördüklerinin büyük düşü, düşlerin en büyüğünü çağrıştırdığını söyledi. Gözleri daldı. Tom'un anlattıkları gözünün önüne geliyordu, çok hareketli düşler görüyordu. Benny'nin gözleri dik yamacın ötelerindeki vadiye daldığında Tom da onunla birlikte düşünüyordu. Orada bir ırmak var, dedi. Ama ırmak boyunca uzanan karanlıkta ne var, oradaki ne? Diye sordu Benny.

Ormanda dolaşmak ne kadar zaman alır? Diye sordu Tom'a. Buna zamanım yok, ama sen bana anlatabilirsin, dedi. Sabahları burada oturup sigara içerken anlatabilirsin bana.

Benny bir dölleyiciydi. Çiftlik işi mi? Diye sordu Tom. Bir tür, dedi Benny ciddi ciddi. Ben ileticiyim. Yaşamı iletiyorum. Boğanın döl hücrelerini ineğe iletiyorum.

Tom artık inek ve boğa arasında cinsel ilişki kalmadı mı? Diye sordu. Benny gülmedi. Benny ancak sessizliği doldurmak için gülerdi.

Buna zaman yok, dedi. Şimdi genç bir boğa alıyorlar, damızlık boğayı genç bir öküzü becermek üzere kışkırtıyorlar.

Öküz mü? Diye sordu Tom. İneklerden söz etmiyor muyduk?

Hayır, dedi Benny. Buna zaman yok. Nasıl olsa öküz değil mi bunlar? Damızlık boğa aralarındaki ayrımı anlamıyor. Karşısındaki öküzü becermesi gerektiğini anlatan sinyaller alıyor yalnızca. O da bunu yapıyor. Ama tam cinsel organına girecekken...

Nereye? Diye sordu Tom. Benny önemsemezce başını salladı. Öküzün rektumuna, dedi. Elbette, dedi Tom. Yeni zamanlar gelmişti. Doğanın günleri sayılıydı.

Tam o anda, dedi Benny, organı yakalanıyor, ucunda bir delik olan bir kaba daldırılıp oraya boşalması sağlanıyor. Bu döller de sonra dölleyici tarafından ineğin içine koyuluyor. Kauçuk bir torbayla ineğin döl yatağından yumurtalıklarına kadar sokup oraya bırakılıyorlar.

Benny güçlü kolunu gösterdi. Döl hücrelerini boşaltmak için kolunu dirseğine kadar içeri sokuyordu. Bunun da döl hücreleri ve yumurta hücrelerinin birleşebilecekleri, yani döllenebilecekleri günde olması gerekiyordu. Bu dölleyici ve dölleyici yardımcısının işiydi.

Benny bir kez daha işin nasıl yapıldığını gösterdi. Kolunu ağır ağır ileri uzattı, elini açıp kapadı. Tom kararsız bir yüzle gülümsedi. Benny usta bir dölleyiciydi. Hızlıydı ve ineğin dölyatağında nereye kadar ilerlemesi gerektiğini çok iyi biliyordu. Elleriyle yumurtalıkların yerini buluyordu. Dölleri tam olarak nereye bırakacağını çok iyi biliyordu.

Tom ciddi gözlerle ona baktı. Bu önemli bir iş, dedi.

Bir gün Tom'a güzergâhlarından birini onunla değiştirmek isteyip istemediğini sordu. Olur, dedi Tom. Niye olduğunu sormadı. Annesinin olduğu rotayı verebilirdi ama o çok kolaydı. Benny başka bir güzergâh aldı. Sağol, dedi, sigarasını söndürüp gözden kayboldu.

Tom insanların birbirlerine bakmaktan korktuklarını düşünüyordu. İnsanların çoğu ona kör gözlerle bakıyordu. Dalgın bakışlarla çevriliydi. Onlar yaratmıştı bu olaysız toplumu.

Belki de Tom bir olaydı. İnsanların ona bakması cesaret gerektiriyordu. Bütün cesaretleri boşalmıştı. Tom da böyle mi olacaktı? Sokmak için değil yalnızca kaçınmak için başını arkaya döndüren bir yılan mı olacaktı o da?

Tom beklenmedik olaylara duyulan endişeden nefret ediyordu. Bu yüzden ayrılmıştı buradan. Şimdi bu endişe, kendinden hoşnutlukla güzelce paketlenmiş ve bir sır gibi gizlenmişti.

Gözlerini dikip bakıyor, bakışlarına bütün ruhunu koyuyordu. İnsanların gözlerinin ta içine bakıyordu. Çünkü eğer bir gerçeklik varsa, eğer bir gerçekliğin varolduğunu düşünüyorsa, savunmasız gözlerde, öne eğilen bakışlarda bunun bir kıvılcımını görebilirdi.

Norveç'te bu konu artık kapanmıştı ama dünyanın başka yerlerinde, cangıllarda, çöllerde gerçekliğin kokusunu alırdı. Çölde günlerce hiç kimseyle karşılaşmadan yürüdükten sonra bir gezginc rastlar ve yabancının bakışlarında bir gerçeklik kıvılcımı yakalardı. Birden yeni bir şey öğrenmiş olurdu. Aldığının karşılığını bol bol öderdi, kendiyle barışıktı, içindekileri paylaşırdı.

Bakışların karşılaşması bir konuşmaya giriş olabilirdi, belki de bir tanışıklığa. Tom'un bakışlarında bir ışıltı, davetkar bir köşecik vardı. Öyküleri, bakışlarında açığa vurulurdu. Tom onu yutsunlar diye yalvarıyordu. Bakışı bir itiraf, bir maceraya davetti. O kendini sunuyordu, bu hazır bir paket değildi, bir maceraydı. Hedef, güçtü. Sessiz aktarımlarla güç elde ediliyordu.

Bakış çıplak, beceriksiz, sık sık yakarır gibi olabilirdi. Tom Pretoria'da yanındaki adama bıçağını saplayan bir katilin tam bunu yapmadan önce gözlerinde yakarır gibi bir bakış belirdiğini görmüştü. İnsanların birçoğunun güneşli ve gölgeli yamaçlarda, tundralarda, ormanlarda dolaşıp durduklarını ve bu göz göze gelme uğruna varolduklarını düşünürdü. Bakışmalar ileri atılımı güçlendiriyordu, daha ileri gitmek için bir dürtüydü, yalnız başına, ama bir gözdeki ışıltıyla zenginleşmiş olarak ilerlemek için. Tom bu bakışları ruhunda biriktiriyor, ruhunu onlarla kuruyordu. Ama bakışın niteliği sıklıkla

zenginlik ve toplumsal konumla ya da zenginlik ve toplumsal konum yoksunluğu ile yakından bağlıydı. Zenginlerin yitirecek şeyleri vardı. Bakışlarını oraya buraya harcamıyordu onlar.

Ödünsüz, dimdik bakışlar Norveç kent yaşamından silinmişti. Tıpkı ağzı yarı açık, çenesi sarkık yüzler gibi. Şimdi her yerde dalgın bakışlar vardı, güzel biçimli Norveç yüzlerinin bir köşeciğine asılı çarpık gülümsemelere bunlar eşlik ediyordu.

Tom dik dik baktığında yanıt olarak bomboş bakışlarla karşılaşıyordu. Böylesi bir merak yoksunluğundan şaşkına dönmüştü. Kendilerine yetiyordu insanlar, hepsi buydu, kendilerine yetiyorlardı işte. Tom'un delici bakışları olmadan yaşayabiliyorlardı. Oysa Tom yalnızca birazcık besin istiyordu kendine.

Oslo'yu boylu boyunca geçti, her yere girdi çıktı ve yeni yurttaşlarının da –bu anlatımı da bir gazetede görmüştü– yani kökleri üçüncü dünyada olan göçmenlerin de aynı bakışı edinmiş olduklarını gördü. Açık gözleriyle Norveç'e gelmiş ve burada o ıssız bakışı edinmişlerdi. Kendilerine yettiklerini gösteren renksiz bakışlar edinmişlerdi. Bunun yalnızca geçici, dışa yönelik bir şey olduğunu düşünüyordu Tom, tıpkı özel durumlarda takılan bir gözlük gibi.

Umutsuzluk Tom'u pervasızlaştırmıştı. Bakışları iğneleyici, dürtükleyici olmaya başlamıştı. Bir yanıt vermeye zorlamak için bakışlarını iyice sertleştirdi. Tehdit edici ve batıcı gözlerle bakıyordu. Yurttaşlarını aşağılıyor, onlara yüzünü buruşturuyordu. Esmer yüzünün tamamını kullanıyordu. Yasak bölgeye girmişti şimdi. Çarpık gülümseme bir bıçağa dönüştü.

Tom didikliyor, yağmalıyor, emiyordu. Buz gibi bir ukalalıktan, birkaç saniyelik umutsuz bir şaşkınlığın arkasından kapkara bir öfkeye dönüşen bir tepki yaratmak için zorluyordu karşısındakileri. Yanına alıp götürebilmek için onların vereceği tepkileri yağma etmesi gerekiyordu.

Hem kadınlar hem de erkekler kışkırtılmaya hazırdı. Yanına geliyorlar, giderek yollarından geri dönüp ona yaklaşıyor, kolunu yakalayıp ne istediğini soruyorlardı. Evet, gerçekten ne istediğini soruyorlardı. Tom onlara yardımcı olamazdı. Ne istediğini açıklayamazdı. Onun istediği şey söylenemezdi. İstediği şey bir anlamda havada

dolaşıyordu. Kahrolası, titreşimleri de aktaramazdı ya.

Öfkeden köpürüyorlardı. Yağmalanmışlardı. Tom onların şans torbalarını yağmalamıştı. Ona eğer bu ülkede yaşamak istiyorsa doğru dürüst davranması gerektiğini söylüyorlardı. Bu ülkeye gelince öyle insanların yüzlerine dik dik bakılmazdı. Her şey bu kadar kolay değildi. Onun gibilerden çok vardı. Tom gibilerden bıkmışlardı artık.

Barajlar çok seyrek olmalı, diye düşündü Tom. Ya da teknelerin yüzeceği kadar çok fazla su kalmamıştı, bilmiyordu. Ne olduğunu bilemiyordu ama çok susamıştı. Suyun taşması için gereken bedava, suçsuz bakışları bulamıyordu.

İnsanların yükleri ağırdı. İnsanların yüzlerinde çarpık bir gülümseme vardı, taşacak kadar doluydular. Dikizleyiciler ve ağzı açık insanlar yok olmuştu. Tom ikisini de özlüyordu. Düşük çeneler sonsuza kadar yok edilmişti. Çok önemli işler vardı. Denetimsiz oyunlara ve kafalarda yeniliklere yer yoktu.

Büyük yolculuğu sırasında Tom sessizce bakışmalara alışmıştı. Bunlar onun gerçekten bir insan olduğunun kanıtlarıydı. Algılanması gerekiyordu. Bu küçücük gerçeklik kırıntılarını gönderip alması gerekiyordu onun. Bu gerçeklik kırıntıları sık sık dev, inanılmaz bir maceranın ilk tohumları demekti. Gerçekliğin bu ilk kıpırtılarını yok etmek için ortaya çıkan inanılmaz bir maceranın. Kabarmaya başlayan yalan tek bir bakışla söndürülüverirdi. Gerçekliğin bir insana neler yapabileceği inanılmaz bir şey, diye düşündü Tom. Böyle bir bakış yalanın büyüyen kartopunun içindeki taş demekti. Ama Oslo'da Tom'un girişimi yalnızca korku ve öfke uyandırıyordu.

Yurttaşlarında daha yumuşak bir huy geliştirme konusunda bir endişe seziyordu. İstemeye istemeye bunun bir yaşlılık olgusu olduğunu düşündü, hormonlarla ilgili bir şey olmalıydı. Örneğin erkekler elli yaşını geçtiklerinde belli bir kadınsılık geliştiriyorlardı. Kendilerinde yepyeni bir yan keşfediyor, büyük olasılıkla birçok kadının çok değer verdiği çekici bir yumuşaklık kazanıyorlardı.

Tom'un yaşamında cinsellik her zaman kendinin efendisi olmuştu. Gençlik günlerinde kalan enerjisini başka amaçlara yatırabilmesi için hormonlarının durulacağı günleri iple çekerdi. Ama böyle olmamıştı. Cinsellik kendinden başka efendi tanımıyordu. Kendini sürek-

li yeniliyordu, yaşam veriyor, enerji yaratıyordu. Cinsellik Tom'un kendisini bile bir yana atıyordu. Tom yok oluyordu. Öteki insanla öylesine bir oluyordu ki yutuluyordu. Geriye ne beyin, ne yürek kalıyordu. Bu karşılaşmalar Tom'u geliştiriyordu. Anılar olarak değil, bunlarla uzun süre yaşayabileceği yaşam enerjisi olarak. Zaman zaman içine sızan, uyuşturucu, keskin bir sis gibi içini kaplayan ölüm enerjisine karşı en iyi ilaç buydu.

Bunu Oslo'da fark etmişti. Soluğu sıkışıyordu. Bacakları ağırlaşmıştı. Sezgileri körelmişti; mızrağın ta kendisi olan sezgileri. Deposunu doldurma zamanının geldiğini hissediyordu. Besin almazsa yok olacaktı. Ellen'i düşündü. Ona her şeyi sunuyordu kadın, ama Ellen'i bir gerçek kıvılcımıyla değil dev bir yalanla elde etmişti. Üstelik bu yalan kendisinin bile değildi. Öylesine bir yalandı yalnızca.

Her şeyin bir kuralı vardı. Ölüm gerçekti. Ölümün hiç endişesi yoktu. Sessiz ve sabırlıydı. En çılgın yalanları anlatırken, en beklenmedik atlayışları yaparken ölüm hiç espri anlayışı olmayan iyi bir dost gibi insanın peşinden gelirdi.

Tom fazla bir şey istemiyordu. Hiçbir şeyi olmasın da demiyordu, ama başkalarından çok daha azı ile yetinebilirdi o. Bir adım daha ilerlemesi için çok fazla bir şey gerekmiyordu. Bir yansıma yetebilirdi, soluk bir yansıma birkaç adım daha ilerlemesi için yetecekti. Bu yüzden Benny'nin gölgede yatan yamaçlara duyduğu hayranlığı anlayabiliyordu. Benny kaçıyor, böyle bir tablonun içinde olduğunu düşlüyordu. Tom bir yansımayla yetinebilirdi.

Elinde rulo yaptığı bir gazeteyle ruhundaki ağırlığı uzaklaştırdı ve Benny'nin ona verdiği güzergâha yöneldi. Beşinci kattan aşağı inerken üçüncü katta bir kapının açıldığını duydu.. Ama üçüncü kattaki adam gazetesini 3.23'de mi yoksa 4.16'da mı aldığıyla ilgilenmiyordu. Aynı zamanda gazetesinin Amerikan tarzı katlanıp katlanmadığıyla da ilgilenmiyordu. Bu adam gazete dağıtıcıyı bekliyordu, Tom'u değil, Benny'yi.

Tom trabzanın demirlerinin arasında görmüştü adamı. Kafasının tepesindeki pembeliği, şarap kırmızısı robdöşambrını, çizgili terliklerini ve çıplak bacaklarını görüyordu. O saatte merdiven boşluğunda durmasına bir gerekçe olarak elinde gazetesini tutuyordu. Henüz

bu güzergâhı Tom'un devraldığını bilmiyor, kapının eşiğinde durmuş gazetenin başlıklarını inceliyordu. Gazete dağıtıcısının yürüyüşünün değiştiğini fark edip Tom'un ağır adımlarını duyduğu zaman hızla başını kaldırınca robdöşambrının önü açıldı ve Tom pembe, dikleşmiş bir cinsel organ gördü. Adamın uyuklamakla isteklilik arası bir yerlerde dolaşan yumuşak bakışları gelenin Tom olduğunu anlayınca değişti, burnunda birden bir çizgi belirdi.

Tom kibarca adamı selamladı. Adam zencinin nerede olduğunu sordu. Zenci mi? Diye sordu Tom. Zenci, dedi adam, Tom'dan yirmi yaş genç, geniş omuzlu, sırtı dik, sıradan bir zenci.

Tom bu adamın yalnız ve zavallı bir insan olduğunu sanmıyordu. Sabahın üç buçuğunda yalnız bir adamın havadan sudan ve günün haberlerinden konuşmak için kapının önüne çıkacağını sanmıyordu.

Adam Tom'a kızın dalgası olup olmadığını sordu. Tom büyük dairenin kapısından içeri baktı. İçeride kadın elbiseleri asılıydı. Demek ki bu adam karısı içeride uyurken gecenin ortasında kalkıp dışarı çıkmıştı.

Babası mı? Diye sordu Tom.

Adam gülmedi. Şu zenci kız, dedi. Hani gazete dağıtan zenci kız var ya.

Tom güzergâhları değiştirdiklerini söyledi.

Artık sen mi getireceksin gazeteleri? Diye sordu adam. Evet, dedi Tom.

Adam çarpık bir biçimde gülümseyip burnunu kırıştırdı. Dikkatli ol, dedi. Kahrolası babalık, adımlarını dikkatli at, dedi ve içeri girdi.

Tom yoluna devam etti. Zaman yitirmişti. Bugün annesinin güzergâhını en sona koymuştu. Bugün paspasta ona yazılmış bir not duruyordu. Metrelerce uzaktan tanımıştı yazıyı. Düzgün ve temiz bir yazı, kibar, açık mavi bir mektup kağıdına yazılmıştı. Tıpkı 50'li yıllarda kullandığı mektup kâğıtları gibi.

Sevgili küçük gazete dağıtıcısı, yazıyordu.

Sırtım ağrıdığı için lütfen gazeteyi mektup deliğine sıkıştırır mısın?

Böylece gazeteyi almak için eğilmekten kurtulacağım. Şimdiden teşekkür ederim!
Not: Gazeteyi çok içeri itme ki içeride yere düşmesin. D.S.

Tom notu defalarca okudu, katladı ve cebine koydu. Gazeteyi mektup deliğine sıkıştırdı, öteki gazeteleri bıraktı, bahçeye çıktı, orada durup uzun bir süre duvarı tekmeledi.

Bir an için kendisini kırk yıl önce bahçede durmuş duvarı tekmelerken gördü. Annesi camda durmuş bakıyor muydu acaba? Bunu hissediyordu. Arkasını dönmedi. Annesini görmezden geldi.

İçeri girdi, merdiveni koşarak tırmandı, gazeteyi mektup deliğinden çekti ve paspasın üzerine bıraktı. Amerikan tarzı katlayıp bırakmıştı paspasın üzerine.

Kapının öteki tarafındaki insanla arasında bir bağ kurmuştu. Yeni hesaplaşmalara girmeye niyeti yoktu. Annesinin onunla karşılaşmaktan mutlu olacağını sanmıyordu. Yalnızca kuru gürültü olacaktı. Kuru gürültünün kimseye bir yararı yoktu.

Bir gün robdöşambrlı adamın karısı merdivende durmuş Tom'u bekliyordu. Tom en üst kattan aşağı inmeye başladığı sırada üçüncü katın kapısının açıldığını duyunca robdöşambrlı adamla yeniden karşılaşacağına sevinmişti ama bu kez kapıda sabahlıklı bir kadın duruyordu. Hiç de uykulu bir hali yoktu, daha çok o saate kadar uyanık kalmış da şimdi yatmaya gidiyormuş gibi duruyordu. Süzgün bakışlarla bakıyordu, sanki biraz önce bir düş kırıklığına uğramış gibiydi, ya da bu bakışların nedeni Tom'du.

Kapıya dayanmış Tom'un gözüne kışkırtıcı gelen bir pozda duruyordu. Zavallı, diye düşündü Tom. Hiç de beceremiyordu.

Ama kadın pozunun kışkırtıcı olduğunu sanıyordu. Sırtını kapının pervazına dayamış, bir ayağını hafifçe yukarı çekip topuğunu pervaza yaslamıştı. Ne iğrenç bir manzara diye düşünmesine karşın durduğu yerde kaldı. Vay canına, diye düşünüyordu. Çok talihsiz bir durumdu, çok berbattı, çok aptalcaydı. Tom'un koşup kaçması gerekirdi aslında.

Belki de karşısındaki bir casustu. İçinde öfke köpürüyordu. Niçin olduğunu bilmiyordu. Sezgisi bir şeyler mırıldanıyordu. Belki de

karşısındaki atletik yapılı, kemikli, pek güzel olmayan, akıllı, orta yaşlı bir Norveçli kadın kılığına girmiş bir casustu. Sabahın 5.04'ünde bir gazete dağıtıcısı avlamak için kendi kapısına dikilmişti. Bu sırada sevimli bok çuvalı kocası şehir dışındaydı, yolculuğa çıkmıştı. Belki de bu olaysız bir toplumda karı kocanın ikisi tarafından da onaylanan bir hobi, bir boş zaman eğlencesiydi. Büyük olasılıkla bunlar ek girişlerdi. Şimdi durum eşitlenecekti.

Tom kadının güzellikten yoksun oluşundan, ya da güzellik olarak algılanan şeyden yoksun oluşundan hoşlanmıştı. Bu kurallar onun gibi birisi için geçerli değildi zaten. Acaba bu yüzden mi kadının akıllı olduğuna karar vermişti? Durmuş, kadının geniş burnunu, geniş, kara benekli burnu, aşırı büyük ağzı, birbiri üzerine kapanıp sarkan dudakları, güçlü bedeni, köşeli kalçaları ve güzelim ademelmasını seyrediyordu hayran hayran. Ademelmalı bir kadın gerçekten zor bulunur bir şeydi.

Tiftik gibi saçlarını sol gözünü örtmek için başarısız bir girişimle dağınık bir biçimde alnına dökmüştü. Böyle kışkırtıcı bir pozda kapıda durmanın bu kadın için hiç de doğal olmadığı apaçık ortadaydı. Bunu Tom için yapıyordu, sıradan, zavallı bir gazete dağıtıcısı için. Erkeklerin ona hayran olmalarına alışık olmadığı kesindi.

Tom kızmış ve etkilenmişti. Gördüğü şey ona itici geliyordu ama yine de yerinden kımıldamıyordu. Kendini aptal hissetmiyordu. Çok yakın hissediyordu, evet, yakın. Hiçbir şey söylenmedi. Kadının gözleri kendi bulanık yaşamlarını sürdürüyorlardı. Belki de kendini onunla konuşamayacak kadar yüksek buluyordu.

Tom kadının heyecanlı bir konuşmaya girişeceğini sanmıştı, hareketli ve iyi bir konuşma. Kadın biraz espriden anlarmış gibi görünüyordu. Ağzı sürekli hareket ediyordu. Akıcı, neredeyse küçümseyici, üzgün, ağır, korkunç ağır bir havası vardı. Belki de Tom onun benzeriydi. Belki bu yüzden o durduğu yerde durabiliyordu. Belki de aynı hamurdan yoğurulmuşlardı. Kadın yazgıya inanan birine benzemiyordu.

Tom bulmacalardan nefret ederdi. Gizemli havalar takınan boş insanlardan nefret ederdi. Yine de kadını bir yere yerleştiremiyordu. Öteki girişlerdeki aboneleri düşündü. Eskiden önemliydiler. Şimdi

artık önemli olmaktan çıkmışlardı. Onlar yalnızca başka bir şey için gerekçeydi.

Şimdi ıslak, güzel gözlü, kaba yapılı kadının bir metre uzağında duruyordu. Görünüşlerini hiç takmayan, hiçbir şeylerini gizlemeyen insanlar onu her zaman etkilemişti. Acaba yitik biri gibi mi görüyordu kadın onu? Yıllar boyunca bütün dünyada yitik biri olarak yaşamını sürdürmüştü. Kadının yüzünde şimdi kocaman bir gülümseme belirmişti. Tom irkildi. Kadının yüzünde kuru, biraz küçümser gibi bir gülümseme vardı. Farkında olmadan küçümseyici bir biçimde gülümsüyordu.

Ben bir salağım, diye düşündü. Salak geldim salak gideceğim. Karşıma ne çıkarsa kabul ediyorum. Hiçbir şey bilmiyorum. Hiçbir öyküm yok. Hiçbir yere gitmeyeceğim. Yalnızca içgüdülerim var. Ben sıradan bir köpeğim. Sevişmek için yaratılmışım. Tersine döndürülmüş vakuma aitim ben. Gerçekten de eşsiz biriyim.

I am a wonderful parrot, dedi. Kadın antreden içeri girdi. Tom peşinden gitti, kapıyı arkasından kapadı. Hiçbir ikircim hissetmiyordu. Sıcaklığını böyle koruyordu o. Ahlak ve vicdanı yakarak. Bu anı kahkahalarla bozmak istemiyordu.

Uzun koridordan içeri girdiler. Tom kadının kıllı bacaklarını izliyordu. Bu kadın yaşamın içinden geçerken dış bakımına hiç aldırmamıştı belli ki. Saygın bir çirkinlikle yaşamını geçiriyordu, erotik bir çirkinlikle. Tom hiç karşı çıkmadan kendini bırakmıştı, o egzotik bir hiçlikti.

Güneş ışığı dolu salona girdi kadının peşinden. Sabah güneşi, diye düşündü. Öğleden sonra burası karanlık olur, diye düşündü. Güzel bir ev, diye düşündü. Halılar, tablolar, deriler, parkenin üzerinde parlayan güneş, altın ve gümüş. Nefis bir ev, gururlu bir ev. İçeride bunun gibi başka odalar da olmalıydı. Meksika tarzı masanın üzerinde açık bir konyak şişesi duruyordu.

Zengin insanların evine gelmişti. Kadın beyaz kanepeye oturmuş, şişeden konyak içiyordu. Bu, işleri biraz yumuşatıyordu. Tom, onu güzellikten uzak kayıtsızlığıyla ve gerçekçilikten uzak kışkırtıcı pozuyla tavlamış olan kadının peşinden gidiyordu.

Tanık olduğu poz aslında gülünç bir pozdu. Kadın doğrudan doğ-

ruya kadın güzellik idealiyle alay etmişti. Ve 56 yaşında bir gazete dağıtıcısı bu yeme yakalanmıştı. Belki Tom'un içeri girmesi kadını şaşırtmıştı. Belki de hiç aldırmıyordu bile. Belki Tom kadına alay ettiğini anladığını söylemek için yapmıştı bunu.

Tom'un herhangi bir güzellik ideali yoktu. Kadınların çoğunun eğri bir burun ya da fırlamış bir köpek dişi türünden bir kusurları olurdu. Her zaman avlanacak bir şeyler vardı. İnsanı avlayan yan geçici bir şeydi, bir günden ötekine değişebilirdi. Şimdi de Tom alaycı bir kadınla alayların krallığına girmişti.

Yönetimin kadında olduğunu düşünüyordu. Robdöşambrlı adamın robdöşambrından başka bir şeyi yoktu. Bu kadın kesinlikle toplumun değerli bir vatandaşı olmalıydı. Gerçek kendini göstermeye pek fırsat bulamıyordu herhalde. Gerçek kendi küçümseyici bir gülümseme ve alaycı bir pozdu.

Tom bir rafın üzerindeki fotoğrafları inceledi. İki çocuğun, robdöşambrlı adamın birer birer ve bir de hepsinin bir arada resimleri vardı. Kadın dalgın dalgın kameraya gülümsüyordu. Gündelik yaşamdı bu. Tom ise partiye davet edilmişti. Küçümseyici gülümseme davetliler içindi, Tom içindi. Geri kalan zamanda dalgın ve uzak bir gülümseme vardı yalnızca. Tom sabah 5.05'te güneş ışığı dolu bir dairede onunla buluşmak için seçilmişti. Batı Oslo'nun şık apartmanlarından birinin önünden toplanmış bitli bir köpek mi olduğunu yoksa egzotik vahşi bir erkeği, kötülüğün ta kendisini mi temsil ettiğini Tom hiçbir zaman bilemeyecekti. Her şeye karşın kadının üzerinde uzun ve gerçek bir hizmet vermiş, görevlerini yerine getirmiş bir insanın bağımsız havası vardı. Neredeyse erkeksi bir duyarlık yayıyordu çevresine. Belki de bu tokluktur, diye düşündü Tom. Tok ve üzgün. Kahrolası, hiçbir şey anlamıyordu. Gerçekten meraklanmıştı ama altta yatan nedenleri aradığı yoktu. Bunlar ateşin ta kendisiydi.

Büyük bir yatak odasına girdiler. Kadın üzerindeki sabahlığı makyaj masasının önündeki sandalyenin üzerine attı. Oval aynadan onu görebiliyordu Tom. Hiç utanmıyordu. Kemikli, alev alev, sivri göğüslü ters bir hayal. Gözleri eskisi kadar kısık, eskisi kadar küçümseyiciydi. Kadından küçümsemesini yutmasını istemeyi düşün-

dü. O koca ağzını kullanıp gözlerindeki küçümseyiciliği yutmasını isteyebilirdi.

Çabucak soyundu. Ellerini kalçalarına koyup Tom'a döndü. Kadının yeni tıraş olduğunu görmek Tom'u şaşırtmıştı. Sanki bunu Tom için yapmış gibiydi. Cinsel organlarını Tom için tıraş etmişti. Birisi onun için böyle bir şey yapmayalı çok uzun zaman geçmişti. Küçük bir kesikten kan akıyordu.

Bütün bunları önceden düşünüp planlamış olmalıydı. Yumuşak istekleri olan orta yaşlı gazete dağıtıcısı bundan hoşlanmışa benziyordu. Tom'un beyni yanıyordu. Çabucak üzerindekileri çıkarıp yatağa yattı. Kadın biraz sakar hareketlerle yanına uzandı. Şimdi bir şeyler olabilirdi. Şimdi kadın kıkırdamaya başlayabilir ve bütün bunların bir şaka olduğunu söyleyebilirdi. Yalnızca Tom'un ne kadar ileri gideceğini görmek istemişti. Tom aşağılanmasına izin vermeyecekti. Kendini aşağılatacak durumda değildi.

Kadın dünyanın en doğal şeyini yapıyormuş gibi Tom'a sokulduğunda gerçek oyunun kapının ağzında oynanmış olduğunu düşünmeye başladı. Belki de kadın oyun oynamıyordu. Sabah güneşi gözüne girince Tom eğildi, eğilip kadının tıraş edilmiş cinsel organını yavaşça yaladı. Çok hassaslaşmıştı. Kendine güveniyordu. Kadın içini çekmedi. Bir şey anlamasına izin verecek bir ses çıkarmadı ama Tom kendine güveniyordu. Kadın korkmuyordu. Batı yakasında sakin bir sabahtı ve o kadının kaslı karnını yalıyor, yukarıya, siyah meme uçlarına doğru çıkıyordu. Kadın hiç sesini çıkarmadı ama yumuşacıktı, hiçbir sertliği kalmamıştı.

Artık işe başlamadan önce anlattıklarının anlaşılmasını bekleyen bir öykü anlatıcı olamazdı. İşe başlamak, evet, kadının kocaman, gevşek dudaklarını zevkle öptü. Gözlerinin içinde gözbebekleri yok olmuş gibiydi. Yavaşça kadının içine kayarken boğulmuştu belki de gözbebekleri. Kadın da yavaşça onun beline dolanmıştı, sanki değerli bir şeymişim gibi, diye düşündü Tom. Sanki bir rahipmişim gibi, sanki batı yakasında sakin bir sabahta yatağına bir rahip atmış gibi. Kadının neredeyse üzüntüyü andıran yavaşlığı hoşuna gitmişti.

Belki de Tom kadını cehenneme götürmek için gönderilmiş bir tapınak köpeğiydi. Hızlı hızlı soluk almaya başlamıştı şimdi ama bu

da alaycı pozun son damlası olabilirdi. Tom karanlık bir haz alarak bir şeylerden kurtulmuştu, ama bir şey anlamıyordu. Düşünmemesi gerekiyordu. O anın tadını çıkarması, onu belinden sanki bir rahibi yakalar gibi yakalamış sessiz, tanımadığı bir kadınla sevişmesi gerekiyordu. Boşalmayı hak edip etmediğini bilmiyordu.

Sağlıklı içgüdüleri un ufak olmak üzereydi. Düşünceli sabah sevişmelerinden hoşlanan, biraz yaşlanmış, ilkel bir güçten başka bir şey olmadığını düşünmeye başlamıştı. Sağduyulu değerlerinden vazgeçmemiş, yokluklarıyla kendini ayakta tutan düşmüş gri bir taştı o.

Çalılıkları üfleyip ateşi tutuşturmuştu. Robdöşambrlı adam bu kadının sıcaklığına layık değildi. Bıçak ve çılgınlığı, eksik dişini, gerçek çirkinliğini düşündü bir an. Bir bok çuvalıyla karşılaşınca gözlerini deviren kadınlar vardı, Tom da böyle biriydi. Kendilerine sevimsiz bir pislik arayan kadınları deli edebilirdi. Şimdi kendi soluğunu duyuyordu, üzgün bir öfke karışmıştı içine. Çok geçmeden bir sonraki vuruşa geçmişti.

Tom sevişirken yalan söylemezdi. Hazzın kirletilmemesi gerekirdi. Oldukça temiz, neredeyse saydam olması, içinde boş sözler barındırmaması gereken o anın her iki yanında yalan bir kenara atılmalıydı. Hiç doymayan, güneşin altında, kumlarda tembel tembel koşan, kendini pek de yormayan evcilleştirilmemiş bir at gibi davransa da kadını küçümsemiyordu. Sıkıntılı griliklerini doldurmaktan başka bir şey düşünmeyen erkeklerden biri olmak istemiyordu o.

Yalan ve gerçekliği çok fazla birbirine karışmadan elinden geleni yaptı. Yalnızlığa karşı bir dayanak olmayı kabul etmişti. Kadın kızarmış gözleriyle ona bakıyordu. Şimdi unutulma zamanım geldi, diye düşündü Tom.

Kadın evlilik yatağında, üzerinde doğanın soluk soluğa kalmış, dişsiz bir çocuğuyla yatıyordu. Artık ter damlacıkları akmıyordu. Bütün sıvılar akacakları yere akmıştı. Labirentlerdeki su düzeyi yükselmişti. Kollarına dayanıp ağır ağır kendini geri çekmeye başladı. Kadın bacaklarını beline dolayıp alçak sesle uludu, korkuyla uluyordu. Belki de hiç yoktan daha iyiydi Tom. Kadın sessizce ağlıyordu. Yeniden yüzeye çıkmıştı, güneş acımasızca parlıyordu.

Gazete dağıtıcısı kurtulmaya çalıştı. Aboneler bekliyordu. Kadın dolgun üst dudağıyla küçümseyerek gülümsedi. Artık yüzünde deminki sarhoşluğun gevşekliği kalmamıştı. Şimdi Tom'u küçümsüyordu çünkü o kadının kirli ruhuna giren yolu bulmuştu.

Yakıcı sabah güneşinin altında sabahın sekizinde niye orada olduğunu düşünmenin bir anlamı yoktu. Kadın bacaklarını daha da sıkıca doladı. Burnunu çekti. Gözleri kocaman ve çok güzeldi. Tom korkuyordu. Kadın onu dondurmaya çalışıyordu. Zevk almanın da sınırı vardı. Kadın Tom'un tadını çıkarmıştı. Onun uzun yıllarının, çirkinliğinin, bedeninden yükselen ekşi kokunun, yalnızlığının tadını çıkarmıştı. Cenazesinin tadını çıkarıyordu.

Tom kadını kıskanmıyordu. O olaysız toplumun tuğlalarından biriydi. Tom'u kullanmıştı. Şimdi kadından kurtulamıyordu. Yumruğunu sıkıp kalçasına vurdu. Kadına vurmakla kendini aşağılanmış hissediyordu ama kurtulmak için vuruyordu. Yatak odası güneşten bembeyaz olmuştu. Kadın daha da sıkı kavradı. Tom bir kere daha vurmak için yumruğunu kaldırdı. Kadın onu cnsesinden yakalayıp öptü, sonra bırakıp gülümsedi. Tom doğruldu, pantolonunu giydi, aynada kendine baktı. Kargacık burgacık, kara kuru bir canavar yakıcı güneşle dolmuş beyaz bir odada beyaz bir halının üzerinde duruyordu.

Kendine gülmeyi denedi. Kadın dirseğinin üzerinde doğrulmuş ona bakıyordu. Aslında güzel bir kadındı. Onda ne bulmuş olduğunu anlamıyordu. Mutlaka iyi bir anne olmalıydı, bir köpeğinin olmamasına şaşırmıştı. Ters dönmüş vakumundan, yanında tanımlanamaz beklentileriyle çıkıp gelmişti Tom. Bunu söyleyecekti.

Ve şakalarımla, dedi. Kadın gülümseyip başını salladı. Tom sallana sallana büyük salondan ve üzerlerinde çocukların adları yazılı iki yatak odasının önünden geçip sokak kapısına geldi. Dışarı çıktı. Eğilip yerdeki gazeteyi aldı ve baktı. Şimdi kendi kendinin abonesi olmuştu, Yavaşça ıslık çalıp sanki kendini bekler gibi merdivenlerden yukarı baktı. Islık çalmayalı çok olmuştu.

Merdivenlerden koşarak indi, el arabasını yakalayıp bir sonraki girişe koştu, hızla merdivenleri tırmandı, gazeteleri hızla dağıttı. Apartman girişlerinde kızgın abonelerle karşılaşmayı bekliyordu.

Oysa hiç kimse onu beklemiyordu. Hiç kimse kızmamıştı. İsterse her sabah kadınları ziyaret edebilirdi. Bunun hiçbir önemi yoktu.

Benny'ye robdöşaınbrlı adam ve karısıyla karşılaşmasını anlatmadı. Yalnızca sessizce birbirlerine bakıp yüzlerini buruşturdular. Yeniden onunla dolaşmaya çıkmak isteyip istemediğini sordu Benny'ye. Benny kararsızdı. Bu bir zaman sorunuydu, bir de karşılığında eline ne geçecekti? Tom ona hiçbir şey için söz veremiyordu. Onun yerine Tom'a bir bira alınayı teklif etti ama Tom ormanı özlemişti. Oysa bir bira yalnızca bir biraydı.

Bir sabah işlerini bitirdikten sonra Frogner kırlarına giden tramvaya bindiler. Tom el kol hareketleri yaparak bir şeyler anlatıyor, buranın Oslo'nun ruhu olduğunu, kentin bütün anlamının burada yattığını söylüyordu.

Benny'ye buraların ona tanıdık gelip gelmediğini sordu? Tanıdık mı? Elbette, dedi Tom. İçinde bir yerlerde buralara karşılık düşen bir noktacık olmalıydı. Afrikalıydı, öyle değil mi? Evet, dedi Benny, Afrikalıydı, ama hiç Afrika'ya gitmemişti ki.

Tamam işte, deyip uzakları gösterdi Tom. Bak, dedi. Ne kadar güzel, güneşte, gölgede yatan bir yığın yamaç, istediğini seçebilirsin.

Yetmiyor, dedi Benny. Sessiz ve tedirgindi.

Tom ona ormanın ne kadar yavaş büyüdüğünü anlatırken Benny uzanıp elini tuttu. Eli ıslaktı. Tom yeniden her şeyin ne kadar güzel olduğunu, ormanın insanı sakinleştirdiğini, dokunulmamış bir öykü olduğunu anlattı. Heyecanlanmıştı. Hava sıcak ve durgundu, kendini hafiflemiş hissediyordu. Üzerine yapışan pislikten kurtulmuştu, artık örümceklere bastığını hissetmiyordu. Benny ile birlikte patikaya doğru yürüdü. Antrenmanlı orta mesafe koşucusu yanında tutuk adımlarla yürüyordu, gözleri yerdeydi, oysa Tom büyük bir neşeyle ormanı anlatıyordu. İnsanın üzerine çekip altında gözden yitebileceği dev, özgürleştirici yorgandı orman. Anlamıyor muydu bunu?

Benny hiçbir şey söylemedi. Başını bile sallamadı.

Tom'un dili çözülmüştü. Yeniden âşık olmuştu, Benny'ye değil, ormana. Ormanın büyüleyiciliğini anlatıyordu, burada başlangıçtan

küçücük bir parça vardı, her şeyin başlangıcından. Bir taş alıp havaya attı, yakaladı, Benny'nin yüzüne doğru sallayıp bunun bir Norveç kayası olduğunu, başlangıç olduğunu söyledi. Bu Norveç kayası Benny gelmeden önce, Tom gelmeden önce, insanlık gelmeden önce, hayvanlar, geri kalan her şey gelmeden önce buradaydı. Her şeyden önce! Diye bağırdı. İnanılmaz bir şey değil mi bu! Diye bağırdı.

Benny yeni zamanların çocuğuydu. Yeni zamanlar milyonlarca yılla ilgilenmiyordu. Benny korkuyor, titriyordu. Milyonlarca yıl onun için korkunç olabilecek bakış açıları demekti. Ormanı fethetmek istemiyordu. Orman tarafından fethedilmekten korkuyordu. Belki de tarih tarafından, milyonlarca yıl tarafından fethedilmekten korkuyordu.

Tatlı su levrekleriyle dolu bir orman gölünü geçtiler. Tom sandallarının üzerinde hoplayarak balıkları kaçırdı. Norveç'teki eski yaşamında anlamlı ne varsa bu patikada, bu ağaçların arasında, bu yosunlarda, ağaçların arasından sızan ışıklarda, sessiz levreklerde yatıyordu. Bütün bunlar Norveç'te yaşaması için bir nedendi.

Yüzebilir misin? Diye sordu Benny'ye. Judo pantolonunu ve tişörtünü çıkardı. İşte gazete dağıtıcısının sabah banyosu! Diye haykırdı. İşte şimdi gazete dağıtıcısının sabah banyosunu alma zamanı geldi!

Benny nilüferlere bakarak başını salladı. Nilüferlerin altında ne olduğunu sordu. Nereye gittiklerini sordu. Gitmek? Diye sordu Tom. Evet, dedi. Nereye gidiyorlar? Dibe, dedi Tom. Dosdoğru dibe iniyorlar.

Açığa doğru sırtüstü yüzerken homurtular çıkarıyordu. Evet, yukarıdaki ışığa bakıyor ve homurtular çıkarıyordu. Benny kıyıda durup çevresine bakındı. Siyah, atletik bedeni ormana yakışıyordu. Ormana aitti o. Tom Afrika'dayken de böyle düşünürdü. Yerliler ormana yakışıyorlardı. Tom da ormana yakışmaya çalışmış ama bunu başaramamıştı. Afrika'da çevresiyle bütünleşip gözden kaybolmayı başaramamıştı hiçbir zaman. Beyaz adam her zaman kendini kamufle etmeye çalışıyordu.

Benny Kuzey ormanına benziyordu. Tom ona seslendi. Ormana uyduğunu söyledi. Yeşil bir çayırda duruyordu ama kımıldamadığı

zaman hiç fark edilmiyordu. Seslendi ona. Kımıldamasını istedi.

Benny ona bakmıyordu, çevresine bakınıyordu. Ormanın onu yakalamasına az kalmıştı, kendini suya attı. Suya da yakışmıştı.

Harika, diye seslendi Tom. Buraya yakışıyorsun.

Hayır, dedi Benny.

Tom nilüferlerin arasından yüzdü. Onunla birlikte gelmesine teşekkür etmek için, konuşacak bir şeyleri olduğu zaman yanında konuşacak birini bulduğu için teşekkür olarak Benny'ye bir nilüfer koparmak istiyordu. Sonunda söyleyecek bir şeyleri olmuştu. Şimdi ormana duyduğu derin sevgiyi anlatmak istiyordu.

Başında tatlı bir sersemlikle suyun altına dalıp çiçek saplarının arasından suyun dibine, dipteki bulanık bataklığa doğru yüzdü. Güzelim bulanıklığın, zaman zaman belirip yiten saydamlığın tadını çıkarıyordu. Suyun dibinde gülüyordu. Ağzından çıkan hava kabarcıkları gözlerinin önünden geçip inci bir kolye gibi yükseldiler. Bir nilüferi çekip kopardı, sırtüstü yatıp suyun yüzündeki güneş kıpırtılarını seyretmeye başladı. Issız bir orman gölünün dibinden suyun yüzüne baktığında eskiden duyduğu hayranlığı duydu yine. Bu hayranlık ve şaşkınlık evrensel bir duygu olarak adlandırabileceği bir duygunun en yakınına geldiği andı. Sonuna kadar temiz ve gerçek bir sessizlik, dinginlik.

Yaşamının sonuna kadar böyle kalabilirdi, ama yalnızca üç dakika dayanabildi. Bu kadar zaman onun yukarıda kendisini nelerin beklediğini düşünmeye başlamasına yetmişti. Bunlar hoşuna gitmiyordu. Bir orman gölcüğünün dibinden yukarı çıkmayı canı istemiyordu. Sıcaklığın içine bıraktı kendini, ışık gözden kayboldu. Tom yukarıda dönüp duran karanlık gölgeye gülüyordu.

Benny telaşlı bir köpek gibi döne döne yüzüyordu. Soluk soluğa kalmıştı, ellerini suyun üstüne vuruyordu. Her vuruşta suyun içindeki inci taneciklerinin yükseldiğini görebiliyordu. Tom bir metre yükseldi. Gülerken çıkan hava kabarcıkları ışığa doğru yükseldiler ve su çırpıntıları arasında gözden yittiler.

Bir keresinde kar fırtınasında bir köpek yavrusunu ağaca bağlayıp orada bırakmıştı. Bir ağacın arkasına saklanıp köpeğin umutsuzca sızlanışını dinlemişti. Yalnızca köpeğin onu özleyip özlemeyece-

ğini öğrenmek istiyordu.

Şimdi başı dönüyordu, kendini ısınmış hissediyordu. Niçin bataklığa yarı yarıya gömülmüş olarak yatıp ağzında bir nilüferle gülüp durduğunu açıklayamazdı. Yukarıda onun için duyulan endişe çırpınıp duruyordu. O aşağıda huzur içindeydi. Dinginliğin efendisiydi orada.

Benny'yi rahatsız etmişti. Benny'ye bir şey göstermesi gerekiyordu, elbette çocukça bir davranıştı bu. Kız yanında bir adamla birlikte kuzey ormanında bir göle girmişti ve şimdi adam kaybolmuştu. Herhalde sessizlik başına vurmuş olmalıydı Tom'un.

Şimdi Benny de suya dalmıştı. Tom onun ağzının kenarından hava kabarcıkları yükselen yüzünü gördü. Duygulanmıştı. Kızın gözlerinin içine baktı ama Benny onu görmedi. Tom bataklığın içine gizlenmişti.

Bu nostaljiydi. Ama içinde bir şeyler barındırıyordu, bir kıpırtı. Evet bunun da bir bedeli vardı. Ama yalın, karışıklıktan uzak çocukluğuna kısa bir bakış ciğerlerini yakıyordu. Belki de evine dönmesinin nedeni bir orman gölünün dibinde yatıp gülmekti.

Benny vazgeçmemişti. Ellerini ve ayaklarını suya vura vura umutsuz bir köpek gibi döne döne yüzmeyi sürdürüyordu ama hızı yavaşlamıştı. Dönüp karaya doğru yüzmesine, giyinip gitmesine az kalmıştı. Tom'u unutmasına az kalmıştı.

Tom Benny'ye gülmüyordu, kendisine de gülmüyordu. Suyun yüzeyi kaymaya başladı, içinde kırmızılıklar belirdi. Tom kayıyordu, hiçliğin içine kayıyordu. Şimdi sağlam duracaktı, sonuna dek sağlam duracaktı. Bileğine dolanıp onu çekecek yakalayışı bekliyordu.

Yalın çocukluğunu arkada bıraktı, sıkılı yumruğuyla suyun üzerine yükseldi. Sanki en kötü şeylere bile hazırlıklıydı şimdi. Hiçbir şey görmedi, çok uzun süre ortadan kaybolmuştu. Güneş gözünü kamaştırdı. Benny'nin yutkunduğunu duyunca arkasını döndü. Yüzü gerilmişti, bağırıyordu, gürlüyordu, tükürüyordu, yumruklarını suya vuruyordu. Tom başını sallayıp rahatlatıcı bir biçimde gülümsemek istedi, ama başaramadı.

Tom karaya doğru yüzerken Benny de peşinden geliyordu. Onun boğulduğunu sandığını, nilüferlere yakalanıp boğulduğunu söylü-

yordu bağıra çağıra. Tom ona bir nilüfer getirmek için suyun beş metre altına indiğini söyledi.

Benny kıyıda duruyordu, dişleri birbirine çarpıyordu. Tom nilüferi ona verdi. Bakmadan gerisin geri suya attı Benny. Titriyordu.

Bir anlamda savunmasız kaldı, diye düşündü Tom giyinirken. Bu yüzden ormandan hoşlanmıyor, burada kendini savunmasız hissediyor. Ormanın dinginliği ve sessizliği onun kulaklarını sağır ediyor, ürkütüyor. Gölgede yatan yamaçları dinlemeyi seviyor ama oraya gitmeyi değil. Doğa onun alanının ötesinde yatıyor. Zamansız bir sabahın ortasında titreye titreye bağırıp duruyor yalnızca. Bana bu kadarı yetti, dedi Benny.

Tom ona ormanda üç dakikalık yalnızlık vermişti. Elini tutmaya çalıştı ama Benny onun elini itti. Koşuyordu. Ormandaki patikayı koşarak geçti, gölgelerin ve ışığın arasından koşup uzaklaştı.

Ellen delilerin, gökyüzü gezginlerinin, hapishaneden çıkmış suçluların, mültecilerin, ayyaşların sessiz televizyonun karşısında oturup keyiflerine baktıkları oturma odasının huzurlu cennetine dosdoğru giriverdi bir gün. Beyaz bir elbiseyle salonun ortasında duruyordu. Norveç köpek kulübesinde bir hayalet gibiydi, deliler bile bakışlarını televizyondan ona döndürmüşlerdi.

Tom huzursuz olmuştu. Durumundan hoşnuttu. Başının çaresine bakıyordu. Bir işi ve kalacak bir yeri vardı. Kimse onu tanımıyordu, kimse ona telefon etmiyor, mektup göndermiyordu. Norveç onun için uzaklardaki bir krallıktı. Kendi işini yapıyor ve kimseyi rahatsız etmiyordu Tom.

Şimdi Ellen odanın ortasında durmuş ve yanında ne olduğunu bilemediği bir beklenti getirmişti. Yayınevinden haber almıştı Ellen.

Tom'un midesine bir ağrı girdi. Ne dediler? Diye sordu.

Ellen uzun bir süre sessiz kaldı, soluğunu içine çekti. Yüzü alev alev yanıyordu. Hayran kaldıklarını, çok hayran kaldıklarını söyledi. Son sözleri ağzından trampet çalar gibi çıkmıştı.

Deliler şaşkın gözlerle bir Tom'a bir de Ellen'e baktıktan sonra hep birlikte ilaçlı başlarını salladılar. Tom çaresiz kalmıştı, bu iş çok

fazla ileri gitmişti. Bu olaysız toplumun içine tepe üstü fırlatılmak üzereydi. Yeni zamanlarda onu içine almayı bekleyen bir girinti ortaya çıkmıştı.

Ellen duyulacak kadar yüksek sesle soluk alıyor, göğsü inip kalkıyordu. Tom ona acıyordu. Başını döndürecek kadar sevinç içinde karşısında duruyordu. Bir yayıncı bulmuştu. O görevini yerine getirmiş kırk yaşında bir kadındı.

Ellerinden gelen en kısa zamanda yayınlayacaklar, dedi. Kitap kulüpleri de ilgilendiler. Herkes ilgileniyor, herkes hayran kaldı. Seninle gurur duyuyorum, dedi. Sınırları yıkıyor yazdıkların, huzursuz ediyor insanları, dedi. Bu ilk gerçek vuruş, sevginin vuruşu bu, dedi.

Tom bir strateji düşünmeye çalışıyordu ama bu konuda usta değildi. Kim olduğunu anlasın diye eksik ön dişini göstererek aptalca gülümsüyordu Ellen'e. Kadın onun boynuna atladı. Bir an için kadının kulağına tükürmek, boynunu ısırmak ya da onu Norveçevinin bu yıkılmak üzere olan bölümünden çığlıklar atarak kaçırmak için başka bir şey yapmak geçti aklından.

Kadını kaçırabilirdi ama bu da bir işe yaramazdı. O yaşamının en büyük buluşunu yapmıştı, hiçbir şey durduramazdı onu. Neredeyse biraz utanarak aynı ünlü yayınevinde ona da bir iş verdiklerini söyledi.

Ertesi gün o ünlü yayınevine gidiyorlardı birlikte. Tom bu işten hiç mi hiç hoşlanmıyordu. Ellen üzerindeki beyaz ve hafif yazlık elbisesiyle önünde dans eder gibi yürüyordu. Eskilerin sarışınları kadar olmasa da güzel bir kadına dönüşmüştü. Çevik bacaklı, olgun, kızaran ve gülümseyen bir kadın. O eski sarışınlar popülerlikleri yüzünden öylesine aşırı üretilmişlerdi ki fiziksel yapıları bozulmuş, kafaları utangaçlaşmış ve iri dudaklı, yutucu çekimlerinin büyük bir bölümünü yitirmişlerdi sonunda. Ellen'in açlığının yerini saygınlık ve amaçlılık almıştı. Saçları seyrelmiş, sarışınlıkları azalmış, kavuniçiye dönmüşlerdi.

Tom liman boyunca Ellen'le birlikte, Ellen'in arkasından yürürken şaşkın şaşkın bunları düşünmeye çalışıyordu. Ellen sık sık arkasına dönüp Tom'un peşinden gelip gelmediğine, kaçıp kaçmadığına bakıyordu. Tom başka kaçma yolları arıyordu. O usta bir kaçaktı.

Hiç dikkati çekmeden ortadan kaybolmayı bilirdi.

Ellen Tom'un egzotik bir gazete dağıtıcısı, dünyayı gezip dolaşırken iç dünyasını yazmış egzotik bir serseri olduğunu sanıyordu. Yazıların dağ taş dolaşmanın, feleğin çemberinden geçmenin bir sonucu olduğunu sanıyordu. Bu yolculuk gerçek deneyimlerle hiçbir zaman söndürülmeyen bir iç akışa yaşam vermişti. Bu roman kapalı bir odada da yazılabilirdi ama aslında Tom'un bütün maceralarını besleyen kaynağın ta kendisi bu roman.

Tom yakıcı öğlen güneşinin altında başı öne eğik, önündeki mutlu sarışının peşinden yürüyordu. Oslo onun son durağı olacaktı. Kırk yıl yolculuk yapmış ve bu süre boyunca Norveç konusunda tek bir yapıcı düşünce gelmemişti aklına.

Yayınevi deniz kıyısında, Tom'un gemi endüstrisiyle ilişkili olduğunu düşündüğü bir gemi havuzundaydı. Şimdi burası restoranları, işyerleri, butikleri, kiralık daireleri ve lüks tekneleriyle güzel bir yapıya dönüştürülmüştü. Ellen onu camdan duvarlı, çirkin bir asansöre soktu. Bu insanın içinde ağlayamayacağı ama belki de dünyanın en doğal şeyini yaparmış gibi sevişebileceği türden bir asansördü. Sessiz ve saydam asansör, cam ve beton imparatorluğunun içinde yukarı tırmanıyordu.

Tom asansörden iner inmez karşısında onu bekleyen bir el buldu; sağlam bir tokalaşma için uzatılmış bir el. Karşısındaki genç adamın yıllardır elini uzatmış olarak orada durup onu beklediğinden neredeyse emindi. Adamın solgun yüzünde melankolik bir gülümseme vardı. Tom bu melankolik gülümsemenin içinde neredeyse boğulmak üzere olan bir çift parlak, yeşil gözün içine baktı.

Bir iç çekiş bekliyordu şimdi Tom. Onu gerçekten karşısında görmekten ne kadar rahatladığını gösteren neredeyse sessiz bir iç çekiş gelmesini bekliyordu karşısındakinden. Ve geldi de. Ah, dedi genç adam. Küçük, şık gerdanı, ortadan ayrılmış kıvrım kıvrım saçlarıyla içini çekti melankolik piknikçi.

Ah, diye yineledi ve nemli eliyle Tom'un elini sımsıkı yakalayıp daha Tom kendini geri çekmeyi başaramadan fiziksel teması sol eliyle de güçlendirdi. Genç adamın sol eli de Tom'un sağ elinin üzerine kapandı ve böylece Tom elini hiç bırakmayacakmış gibi görünen bir

tutkal kavanozunun içinde buldu. Yeşil gözler gerçek bir aşkla parlıyorlardı. Hiç kuşku yoktu, hiç baskılama yoktu, yalnızca mutluluk vardı bu gözlerde. Tom'u çok özlemişlerdi. Yüzü mutluluktan pırıl pırıl olmuştu. Tom'un yakınında olduğu için üzerine yapışan bütün tozlardan ve sıkıntılardan kurtulmuştu şimdi.

Adam öpmek istermiş gibi Tom'un elini havaya kaldırdı, ama hareketini anlamlı çenesiyle yarıda kesti ve bunun yerine Tom'un kalçasına çarpan yumuşak karnını ileri itti. Ah, dedi yeniden. Sessizce bir duayı ezberliyor gibi görünüyordu. Yineleyen ah'larla bu dua yüzeye çıkıyordu.

Tom'un dili tutulmuştu. Bu taşkın ilgi onu kıskıvrak yakalamıştı. Hiçbir şey söyleme, dedi adam. Tanrı aşkına, hiçbir şey söyleme. Tom sol eliyle umutsuz bir işaret yaparak ona katıldığını göstermeye çalışırken eline bir bardak şampanya tutuşturuldu, neredeyse bir can simidi gibi.

İstemeye istemeye bardağı ağzına götürmeyi denedi, şampanyadan nefret ederdi. Ama bu hareketi adamın omuzunda bir kasılmaya neden oldu. Bu kasılma denetimsizce adamın kolundan aşağı inip Tom'un kuşatılmış eline aktarıldı ve ekşi içkiyi adamın tüfek mavisi kazağının üzerine dökmesine neden oldu. İlk kez Tom'un ağzından bir ses çıktı, özür dileme anlamına gelebilecek hırıltılı bir mırıldanma. Ama adam üzerine gelen damlaları şöyle böyle silkeledi ve sözlerini yineledi: Hiçbir şey söyleme, Tanrı aşkına, hiçbir şey söyleme.

Siyah dudaklı, kırmızı saçlı şık bir genç kadın şişeyle geri gelip bardağını doldurdu. Orman salyangozları, diye düşündü Tom. Bu bayanın dudakları bana orman salyangozlarını anımsatıyor.

Şimdi kafasını biraz yana çevirerek bardaktaki içkiyi ağzının sol yarısına boşaltmayı başarabilmişti. Ağzının kenarını yaladıktan sonra yavaşça sağ elini çekmeye çalıştı ama eli yakalanmıştı bir kere. Yapışkan bir elin içine yakalanmıştı. Elini bu tutkal kavanozundan hiçbir zaman çıkaramayacaktı.

Tom! Diye seslendi adam. Sol elini kaldırıp omuzuna vurdu. Tom! Diye seslendi. Tom kapalı dudaklarıyla gülümsedi. Sonra ağzını açıp güldü. Çok gülünçtü bunlar.

İşte Tom! Dedi adam ve ilk kez o zaman topluluğun geri kalanı ortaya çıktı. Sıra sıra kadınlar ve erkekler, yüzlerinde zoraki bir gülümsemeyle, sinirli hareketleriyle karşısına geçip kuru, nemli, sıkı, gevşek ellerini ona uzatarak tokalaştılar. Tuvalete girip çıkar gibi hızlıydılar ama bakışları büyülenmiş gibiydi. Tom'un orada bulunmasından büyülenmişlerdi. Çok sayıda genç kadın vardı aralarında. İçlerinden biri onunla tokalaşırken şaşkınlığını gösteren sesler çıkarıyordu. Tom genç kadınların her biriyle uzun uzun tokalaşırken bütün bunları sevinçle karşıladığının altını çizmek için göz temasını derinleştirmeye çalışıyordu.

Hiç utanmadan bu kadınların duygulu dudaklarına dikti gözlerini. Kocaman gülümseme yarıklarıydı bunlar, en ucuna kadar çekilmiş gülümseme vadileri, sınırsız hayranlık çatlakları. Hem erkeklerden hem de kadınlardan kokular fışkırıyordu, sekreterlerden hevesli beden kokuları yükseliyordu, ama Tom cömertti, güleryüzlü davranıyordu onlara. Bütün beklentilerin ötesindeydi olanlar. Her şeyin merkezi Tom'du. Ne yana dönerse dönsün bir gülümseme ya da hayran bir bakışla karşılaşıyordu. Ona tapıyorlardı.

Şimdi hiç farkında olmadan büyük odanın ortasına sürüklenmişti. Mutlu yüzlerin arasından çiçeklerin pırıltısını ve Oslo fiyordunun görkemli manzarasını görüyordu. Ellen bir kenara itilmişti, ama Tom'a gönderdiği gülümseme düşlerle doluydu. Neredeyse kendi kendine gülümsüyordu. O olmasaydı bu gün bir çok insan için bambaşka geçecekti. Elmas bulmuş ve bulduğu elması masanın üzerine fırlatmıştı.

Tom o ana kadar hiçbir şey söylememişti. Yalnızca gülümsemişti. Yalnızca gülmek için açmıştı ağzını, hem de alçak sesle değil, yüksek, boğuk bir sesle gülmek için. Elini sıktığı insanların sayısını bile unutmuştu. Norveç yayın endüstrisinin köpüren yüreğinin tam ortasında durduğunu anlıyordu. İnsanlar onunla konuşuyorlardı, onun çevresinde konuşuyorlardı.

Tom dinlemiyordu. Siyah dudaklı kadına göz kırparken ağzının ve cinsel organının alevden iplerle birbirine bağlanmış olduğunu düşündü. Asıldığın ipi düşün, diye düşündü. Memnundu. Kuşkucu ve karamsar değildi. Bunları yıllarca önce geride bırakmıştı. Kuşkucu-

luk, karamsarlık ve alaycılık yalnızca güvenlik kapakçıklarıydı.

Bunun yerine mutlu olmak için bütün olanakları kullanıyordu. O anda en önemli insan oydu. Yanlış beklentiler üzerine kurulduğunu biliyordu bu önemin. Bu yüzden rahatsız olmuştu. Ama şimdi hiçbir şeye aldırmıyordu. Yaşam bir eğlenceydi. Yaşam aynı zamanda bir yalandı. Roman bir yalandı, ama bu yalanı o üretmemişti. Kısa sürecek bir mutluluktu, ama bundan elinden geldiğince yararlanabilirdi. İyi bir yaşam sürdürmüştü. Zamanı geçirmekti önemli olan. Tom da bunu yapıyordu.

Harekete geçmişti. Denetlenemez, dev bir olayın bir parçasıydı şimdi. Bunun tadını çıkarıyordu; beyin susmuştu, omurilik egemen olmuştu. Değer sınırsızca mutlu olmakta yatıyordu. Belki gereksizce şişirilmişti, belki bir karnaval için şişirilmiş, öldürücü bir erotizmle dolmuştu, ama onun içinde bir şeyler vardı, herkes ona bunu söylüyordu. Ona hayran kalıyor, ona tapıyor, ona inanıyorlardı. Tek duyduğu şey buydu. Onun içinde korkunç büyük, sınırsız bir şeyler vardı.

Bunları gülümseyerek geçiştirdi. Gülerek geçiştirdi. Tek ön dişiyle gülerek geçiştiriyordu söylenenleri. Alçak gönüllü bir sesle başyapıt konusunda fısıldayarak konuşuyorlardı. Başyapıt üzerine kısık sesle ipsiz sapsız sözler ediyorlardı. Derinlikleri daha da derinleştiren epik bir şiirden söz ediyorlar, bunu yaparken ağızlarından tükürükler saçılıyordu. Tom gökyüzünü yaklaştırmış ve zamanın yüzeydeki ruhunu bombalamıştı.

Tom yüzüne tükürükler saçılmasına sevinçle izin veriyordu, dokunulmasına sevinçle izin veriyordu. Çünkü ona dokunuyorlardı. Rasgele sağa sola savrulan kollar ve bacaklar ona çarpıyordu. Onun gerçek olup olmadığını merak ediyorlardı. Bunda haklılar, diye düşündü Tom. Ona Güney Kongo'nun pigmeleri gibi davranıyorlardı. Çok güçlü duygular egemendi, hava tehlikeli titreşimlerle doluydu.

Burada sigara içmeye de izin vardı. Tom sıkıntısından sarma sigara içip duruyordu. Şimdi o bir yazardı. Şerefine içiliyordu. Bardağını havaya kaldırdı, herkesin şerefine içtiğini gösteren bir hareket yaptı. Kadınlara göz kırptığında yüzleri kızarıyor, başlarını eğiyorlardı. Daha önce başına hiç böyle bir şey gelmemişti. Yan gözle ona

bakıyorlardı. Bakışları baştan çıkarıcı, yalvarıcı değildi. Yeni doğmuş genç kadınlar gibi, masum genç kadınlar gibi açık ve saf gözlerle bakıyorlardı ona. Biçimli dudakları güzel yüzlerinde bir belirip bir kaybolan anlaşılmaz bir gülümsemeyle kıpırdıyordu. Tom göğüslerin dikleştiğini gördüğüne emindi ve en güzeli de hiç kimsenin yüzünde çarpık bir gülümseme yoktu. Burada çarpık gülümsemeler yasaktı.

Elbette, o yaşam kurtarıcıydı. Yıllardır böyle birini beklemiştik, dedi içlerinden biri. Herkes başını salladı. Onun yola çıkmış olduğunu hissetmişlerdi. Norveç edebiyatı yok olmak üzereydi. Norveç edebiyatı ölüm döşeğinde yatıyordu. Güçlü anlatıcılar çok eskilerde kalmıştı. Sonra cankurtaran yeleğiyle Tom çıkmıştı ortaya. Elinde serumuyla gelmiş, çürük eklemlere yaşam üflemiş, ölüme yazgılananları yataklarından çıkarmış ve onlara yeni bir yaşam vermişti. O bir şövalyeydi ve bir cankurtarandı, son anda ortaya çıkmıştı. Eğer o olmasaydı yayınevi batacaktı.

Daha o sabah Tom durumu anlatmayı düşünmüştü. Durumu anlatmak için, Flagvitet'nin karışık öyküsünü ve not defterlerini açığa kavuşturmak için gelmişti Ellen'le birlikte. Ama şimdi bu olanaksızdı. Bu koşullar altında böyle bir öykü kesin bir yıkım demekti. Gözden düşmüş bir Norveçli edebiyat öğretmeni ve şairin Paris'e gidip kendi yaşamını yazdığını, kendini öldürmeye kalkıştığını, Tom tarafından kurtarıldığını ve 1961'de tımarhaneye kapatıldığını, bunun ardından da Tom'un onun yaşamının eserini yanına alıp ülkeyi terk ettiğini anlatamazdı artık.

Gerçek olmasının yanısıra çok da ilgi çekici bir öyküydü aslında. Öylesine gerçekti ki kimse buna inanmayacaktı. Öylesine gerçekti ki herkes Tom'un kendini ilginç göstermek için, şimdi olduğundan bile daha ilginç göstermek için böyle bir öykü uydurduğundan kuşkulanacaktı.

Çünkü gerçekten de ilginç biriydi, kanatsız uçan bir kuştu, ayağında araba lastiğinden yapılmış sandallarıyla kendine sığınacak bir yer bulmuş evsiz biriydi. Büyük olasılıkla o günün dâhiler konusundaki düşüncelerine çok uygun düşüyordu. Eski okuldan yetişme bir dâhiydi. Bir gezgin, bir maceracıydı. Tom'un hiç mi hiç sevmediği

Hamsun türünden biri gibi görüyorlardı onu. Ama bu konuda hiçbir şey söylemedi. Olanaklı olduğunca az konuşacaktı. Konuşacak her şey bittiğinde söyleyebilirdi bunu. Üstelik buraya uyum sağlamıştı, hem de kendini zorlamaksızın. Yalnızca orada olması, rahat rahat gülümsemesi, kadınlara göz kırpması, canı ne zaman isterse gülmesi yetiyordu. Üstelik kurtarıcı melek olması düşüncesinden de hoşlanmıştı. Şimdi o olaysız toplumun ışık saçan merkezi olmuştu.

Pencereden görünen görkemli, panoramik manzaranın tadını çıkarıyordu. Güneşte parlayan suyun yüzeyinde irili ufaklı tekneler ileri geri kayıyordu. Bir an için kendini aklama çabasına girişti ve bu not defterlerini 36 yıldır yanında taşıdığını, onları ateşin ve suyun ellerinden kurtardığını, güvenli bir biçimde bu ana taşıdığını düşündü.

Gezerek geçen 36 yılın yazılara belli bir derinlik kazandırdığını, yırtık pırtık not defterlerini tam doğru anda, ne bir gün önce, ne bir gün sonra, ama tam da yayın dünyası bir yol ayrımına gelmişken ortaya çıkardığını gözardı edemezdi. İyiler işlerini bitirmişlerdi, düşünebilen gençler dikenli bir patikaya dönüşen edebiyat yoluna çıkmak için kıvranıyorlardı.

Şimdi yayınevleri yetenek kokusu veren ve onlara sarı yeşil ormanların sözlerini veren her şeyin üstüne atlıyorlardı umutsuzca. Bu gençlerin ilk romanlarını ölüm ilanları gibi duyuruyor, onları içlerinde yatan bütün özü tek bir yudumda açığa sermeye zorluyorlardı. Böylece gençler yaşamlarının bütün geri kalanı boyunca umut veren yeni yazarlar olarak kalıyorlardı. O günün koşulları konusundaki bu bilgileri Tom sağdan soldan duymuştu. Çoğunu da kırışıksız yüzünü zamanın büyük bir bölümünde Tom'un çenesinden yaklaşık 25 santim uzakta tutan yayınevi sahibi anlatmıştı. Yılın şairinin tanıtıldığı bir afişe baktı Tom. "Büyük kentin cinselliği sığınakta" yazıyordu afişte. Başını salladı. "Büyük kentin cinselliği sığınakta" her şeyi anlatıyordu.

Çüküyle şarkı söylüyor, dedi yayıncı. Evet, yetenekli ama renksiz, dedi. Bir şeyler olsun diye beklerken yazı yazan öyle çok insan var ki, dedi.

Tom gülümsedi. Tom ne zaman gülümsemeye başlasa yayıncının sesi inceliyor, Tom'un birşey söylemesini engellemeye çalışır gibi

daha hızlı konuşmaya başlıyordu. Çünkü Tom'un söyleyebileceği şeylerden korkuyordu.

Tom bir şey söylemedi, dudaklarını yaladı. Hiç sevmemesine karşın bir yığın şampanya içmişti, en azından alkol olduğu için. Yayıncı mırıldandı. Yayıncı fısıldadı. Beyaz elini ağzına kapatıp konuştu. Tom yayıncıyı yıkımdan ve ödünler vermekten kurtarmıştı. Norveç edebiyatının belkemiğini kurtarmıştı Tom. Bir soylu belkemiği ki zamanında ne devleri taşımıştı.

Meslektaşlarıyla da karşılaştı. Ona böyle diyorlardı, yeni meslektaşımız, diyorlardı. Onlar da dürüst insanlardı, edebiyat için çalışıyorlardı, kıskançlık ve küçük oyunların üzerine çıkmışlardı. Tom şaşırmıştı. Kıskançlığın kültürün temelinde yattığına inanıyordu; kültür alevini harlandıran benzinin kıskançlık olduğunu sanıyordu. 50'li yıllarda annesinin de aralarında olduğu dipsiz yazarlar dünyasında böyle olduğunu anımsıyordu. Yazarların çoğu bu benzini meslektaşlarının üzerine döküp onları yakma düşleri kurarlardı. İtici güç ödünsüz kıskançlıktı. Bu benzin yok olmuştu artık. Şimdi Tom takımın kurtarıcısıydı. Takımın kurtarıcısı olmanın tadını çıkarıyordu. Yazarlar yaralı bakışlarıyla çevresindeki diğer insanlardan ayrılıyorlardı. Yıkıma yazgılanmış gibi görünen bir mesleğin son uygulayıcılarıydı onlar.

Tom böbürleniyordu. Kendisine böbürlenmek için izin vermişti. Saygı ve sevgiyle davranıyorlardı ona. Elbette kendileri bu rolde olmayı daha çok isterlerdi ama rol Tom'un eline geçmişti, er ya da geç birinin bu rolü üstlenmesi gerekiyordu. Dostça omuzuna vuruyor, iyi şanslar diliyorlardı. Daha önce hiç ama hiç kimse Tom'un omuzuna vurup iyi şanslar dilememişti. Neredeyse duygulanmak üzereydi.

Bu günlerde edebiyattaki anahtar sözcük iyimserlikti. Daha o gelmeden önce çıkmıştı bu. Tom yıllar boyunca karamsar olmuştu, ta ki bunun aslında yalnızca bir güvenlik önlemi olduğunu anlayıncaya kadar. Dünya alaycı karamsarlarla dolup taşıyordu. Bu iki çıkışlı bir felsefeydi. Tilki felsefesi; akıllıca ama güvenli.

Yayıncı Tom'a modern zamanların en karanlık yazısını vermiş olduğunu itiraf etti. Gülüyordu. Tom güldü. Ama, dedi yayıncı melankolik bir gülümsemeyle, içinde ışık var. İçinde temiz, ender rast-

lanan bir ışık var. Birçok bakımdan umudun sıkılı yumruğu gibi. O anda Tom'un aklına Flagvitet geldi. Lağımda gözden kaybolmak üzereyken Seine nehrinden tutup çıkardığı intiharcı. Demek bu adam arkasında sıkılı bir umut yumruğu bırakmıştı. Umut ve sevgi, dedi yayıncı ağzını elinin arkasına gizleyerek.

Tom o kitabı hiçbir zaman okumayacaktı. Herhalde 36 yıl boyunca içine işlemiş olmalıydı. Tom bu kitabın en yakınıydı. Yorulmuştu. Midesi kazınıyordu. Çok içmişti. Ellen'i aradı gözleriyle. Kendini şair olarak tanıtmış olan bir adamın yanında duruyordu. Ben şairim, demişti adam. Tom ensesinden anlamıştı bunu. Adamda bir şair ensesi vardı. Adam daha söylemeden anlamıştı onun şair olduğunu. Şair ensesi hiç değişmemişti. O dipsiz 50'li yıllardakiyle aynıydı. Bir şair ensesi hiç değişmiyordu. İnce, uzun, araştırıcı, aç bir kaplumbağanınki gibi. Bankacı olan bir şair yitirilmiş bir insandı. Herkes masanın başında oturanın bir şair olduğunu anlayabilirdi. Kim biriktirdiği paraları açlık çeken, belki de "büyük kentin cinselliği sığınakta"yı yazan bir şaire bırakmaya güvenebilirdi ki?

Tom çevrede dolaşmaya başladı. Hareket etmesi gerekiyordu. Bir gruptan ötekine dolaşıyor, övgü dolu sözcüklerle dolup taşıyordu. Kulaklarından içeri kendinden geçmiş övgü sözcükleri tıkıştırılıyordu. Evet, yeni zamanları aşmış ve kimsenin inanmadığı gelecek için bir köprü kurmuştu. Romanın öldüğünü bildirenlerin kalemlerini ellerinden çekip almıştı.

Tom daha önce hiç bu kadar çok sayıda iyi insanla karşılaşmamıştı. Adının bir gruptan ötekine fısıldandığını duyuyordu, ama yalnızca adının. Çünkü burada böyle olması gerekiyordu, soyadı yoktu, herkesin yalnızca adı vardı. Tom hiçbirinin adını hatırlamıyordu, ama buraya gelmesinin nedeni de bu değildi zaten. Kutlamaları için, ona dokunmaları için, ona bir şeyler fısıldamaları için gelmişti o buraya. Kulağına orada bulunmayan yazarlar ve orada, ama birkaç metre uzakta duran yazarlar konusunda bir yığın şey fısıldamışlardı. Onları yeni zamanları anlamamakla, esrarkeşleri uyandırma merkezlerinden başka bir yeri yaşatmayan, arada sırada, örneğin her dört yılda bir, yarıda kesilmiş bir sevişmeyi anlatmaktan başka bir yetenekleri olmayan insanlar olmakla suçluyorlardı.

Tom dolaşıyor, dinliyordu. Değişik teklifler geliyordu. Genç kadınlar onunla birlikte yemek yemeyi teklif ediyorlardı. Başını sallıyor, yıkımdan kurtardığı Norveç kültür dünyasının içinde dolaşmasını sürdürüyordu. Yorulmuştu. Üzgündü. Niçin olduğunu bilmiyordu ama üzgündü. Kimse ona bir şey sormaya cesaret edemiyordu. Yalnızca onu övmeye, ona dokunmaya, ona itiraflarda bulunmaya cesaret edebiliyorlardı. Yalnızca sormadığı soruların yanıtlarını alıyordu.

Bir kadın sanki onun gerçek olduğuna inanmazmış gibi başparmağının tırnağıyla saygılı bir havayla elinin üzerini okşadığında Tom yorgun bir biçimde gülümseyince kadın kızarıp elini yanmış gibi geri çekti ve güzel dudaklarına götürdü. Tom bu dudakların köpüren cinsel organıyla doğrudan bir bağlantı içinde olduğunu düşündü. Evet, öyle. diye düşündü. Yine de bozuntuya vermedi. Bugün kaba yaklaşımlara uygun bir gün değildi. Bugün şık bir utangaçlık gösterme günüydü.

Kendini ekşi şampanyayı içmeye zorladı ve ona her bardağını kaldırışında seslerin uğultusu birazcık daha yükseliyormuş gibi geldi. Araştırıcı dudaklı yayıncı ona, bir prens gibi davranıyorsun, dedi. Yayıncı annesinin memesinden çekilip buraya getirilmiş gibiydi. Somurtkan üst dudakları ve çıkık ön dişleri de bu izlenimi güçlendiriyordu. Ama bu onun suçu değil, diye düşündü Tom. Yeni yeni itiraflar ve övgüler bulup duruyordu adam. Ya da övgülerini yeniliyordu. Her şeyi bir kez daha söyledikten sonra sözlerini "Tanrı aşkına, hiçbir şey söyleme," diyerek bitiriyordu.

Sonunda toplantıda beklenmedik bir durum ortaya çıktı. Havada bir gerginlik, neredeyse bir saldırganlık vardı. Konuşmalar ölmek üzereymiş gibi görünüyordu. İnsanlar konuşmuşlardı. İtiraflarda bulunmuşlardı. Dedikodu yapmışlardı. Tom'a övgüler yağdırmışlardı. O gelecek demekti. Bütün bunlar artık can sıkıcı olmaya başlamıştı. Bir şeylerin olması gerekiyordu. Artık Tom'un gitmesini mi istiyorlardı? Onun yanından kopamıyorlar mıydı? Birisi omuzuna yaslanmıştı, sanki dans etmesini beklermiş gibiydiler. Ama ölmek üzere olan konuşmalardan başka müzik yoktu.

Tom yeni bir şampanya bardağı yakaladı ama bu kez hiç etkisi ol-

madı bu davranışının. Belki de konuşmasını istiyorlardı. Belki kısa, anlamlı bir konuşma yapmasını, ona yöneltilen övgülere teşekkür etmesini bekliyorlardı. Edebiyatın cankurtaranı olma görevini ona yükledikleri için teşekkür ettiği bir konuşma. Tom bardağını havaya kaldırdı.

Ve şakanın şerefine, dedi yüksek sesle. Bardağını boşalttı. Kimse onu izlemedi. Adı John olan, h ile yazıldığını söylemişti vurgulayarak, genç yayıncı ciddi gözlerle ona baktı. Ne dedin? Diye sordu. Ve şakaya! Diye haykırdı Tom. Yayıncı düş kırıklığına uğramıştı. Ötekilere dönüp bardağını havaya kaldırdı. Ve şakaya, dedi alçak sesle. Herkes sessizce içkisini içti. Bardağını şakanın şerefine kaldırması kimseyi eğlendirmemişti.

Sonra siyah dudaklı kadın Tom'un karşısına dikildi. Sanki akşamın geri kalanında ona yol göstermesi umuduyla gönderilmişti yanına. Tom utangaç bir yüzle gülümsedi. Kadın iyice yanına sokulunca bardağını otomatik olarak sağ elinden sol eline geçirdi ve bu sırada toplananların hoşnut bir biçimde içlerini çektiklerini fark etti. Yaşadığı şaşkınlıktan ilk olarak her şeyi kimin başlattığından emin olamaz duruma gelmişti. Sanki kadın sol göğsünü onun boşta kalan elinin içine sokmuş gibi geliyordu ona. Eli tam da kadının göğsü hizasındaydı ve bu el gökyüzünden bir güç tarafından yönetiliyormuş gibi yavaşça sert genç kız göğsünü kavramıştı.

Tom felç olmuş gibiydi. Eli kendi yaşamını sürdürüyordu. Çevresindeki iç çekişler beklenti dolu bir uğultuya dönüşmüştü. Sanki herkes bu anı bekliyor gibiydi. Hepsi de, çevresinde yaklaşık otuz dokuz yabancı ona bakarken, bütünüyle yabancı olduğu bir kadının göğsünü okşamasını bekliyordu.

Tanımadığı kadınlara sarkıntılık etmek gibi bir huyu yoktu aslında. Ama ona bunu yaptırmışlardı. Kurbandı şimdi, başka bir şey değil, bir adak. Ve o anda odadaki sesler eski düzeyine yükseldi. Bu Tom'a ilkel denilen kabilelerdeki ayinlerde gördüklerini anımsatmıştı. Bu ayinlerde ona bir kadın sunulurdu ve bu kadını reddetmek kabalıktan da öte ölüm tehlikesi demekti. Bulanık kafasından bu düşünceler geçiyordu şimdi.

Siyah dudaklı genç kadın onu elinden tutup en yakın kapıya doğ-

ru götürürken odadan neşeli mırıltılar duyuluyordu. Tıpkı o ilkel denilen kabilede ona tek doğru davranışın bu olduğunu, gelenek ve göreneklere uygun davrandığını anlatan mırıltılara benziyordu odadan yükselen mırıltılar. Tom çok üzgündü, evet üzgündü. Konuklar geçmeleri için aralarında yol açtıkları sırada Ellen'in gülümseyen yüzünü gördü. Tutuk adımlarla, yabancı kadınla elele yürüyerek odanın iki yanında durmuş omuzuna vuranların arasından geçti. Ayağında judo pantolonu ve araba tekerleğinden yapılma sandallarıyla adını bile unuttuğu bir kadın tarafından adak taşına götürülüyordu. Evet, bu anın en önemli insanı benim, karşıma çıkan şansları değerlendirmeliyim diye düşünürken kendini bir ucunda siyah, parlak bir çalışma masası olan büyük bir büroda bulmuştu. Sanki çalışma masası özellikle bu iş için tasarlanmış gibi görünüyordu. Bir yandan da aklına yerlilerin kapının ağzına doluşup genç yerli kadınla ilişkiye girişini görmek için içeriyi nasıl gözetledikleri gelmişti. Neyse ki burada öyle yapmıyorlardı.

Kadının kapıyı kapatması, kalın meşe kapının ardında bir kahkaha kopmasına ve kadınların çığlıklar atmasına neden olmuştu. Siyah dudaklı kadın çalışma masasına oturup bir kitap yığınını yana itti. Kapaklarda "Büyük kent cinselliği sığınakta" yazıyordu. Evet, öyle, diye düşündü Tom. Kadına bunun kendi suçu olmadığını, aslında bu işle hiçbir ilgisinin olmadığını anlatmak ister gibi uyuşuk uyuşuk başını salladı. Oda çevresinde dönüyordu. Duvarın öteki yanında camdan yapılmış asansör inip çıkıyordu. Eminim bu kadın yaptığından utanıyordur, diye düşündü. Bunu romanın geleceği uğruna yapıyor olmalı.

Bir keresinde bir Alman kızı Alman halkı uğruna ona aynı şeyi yapmıştı. İkinci dünya savaşı sırasında Alman halkının işlediği suçları bağışlatmak için. Tom kıza babasının büyük bir Nazi olduğunu ve 1944'te öldürüldüğünü anlatmamıştı. Burada da insanlar iyi yazarla sevişiyorlardı ve iyi yazar da buna karşılık veriyordu.

Aslında şimdi burada olup aç, özlem dolu cinsel organının bir kadının siyah dudakları tarafından kavrandığını hissetmesi gereken Flagvitet'ydi. Kanlı, çipil gözleri, hoplayan ademelması, Norveç kayakçı kazağı, eskimiş terilen pantolonu, gri spor ayakkabılarıyla bu-

rada Flagvitet'nin oturuyor olması gerekirdi. Öne eğik başıyla burada olacaktı Flagvitet.

Yaraya bir merhem olsun diye romanına saygın bir ad takacaktı. "Sevgi Koyunda" diye düşündü Tom gözleriyle Nesodd vapurunu izlerken. Romanın adı bu olabilirdi. "Sevgi Koyunda" Böylece onun da bu konuda bir sözü olmuş olacaktı. Böylece 36 yıl boyunca bu önemli iletiyi taşımış bir haberciden daha fazlası olabilecekti. Çünkü bu gerçekti, kitabı "sevgi koyuna" taşımıştı. Kendi hüzünlü soluğunu duyabiliyordu. Kendi hüzünlü soluğumu dinliyorum, diye düşündü.

Kendi hüzünlü soluğumu dinliyorum, deyip masanın üzerine eğildi ve yavaşça kadının çenesini tuttu. Kadın şaşkın gözlerle ona baktı. Tom başını sallayıp gülümsedi. Kendi gülümsemesini görmekten kurtulduğu için memnundu.

Kadın yerinde doğrulup önüne kalın bir kâğıt yığını koydu. En üstte duran kâğıt boştu. Romandı bu. Tom boş kâğıdı aldı. Boş kağıdı kendisi ve yazılı kâğıtların arasında tutmaya dikkat ediyordu.

Beyaz kâğıt onun eseriydi. Beyaz kâğıdın altında yatanları hiçbir zaman okumayacaktı. Bir gazlı kalem yakalayıp boş kâğıda kendi adını yazdı. Birlikte yazıldıklarında ne kadar tarihle ilgisiz olursa olsun bütün bir ulusun yüreğine soğuk hançerler saplayan bir ad ve bir soyad. Uymuştu. Yine de olanaksızdı. Kesinlikle olanaksızdı.

Yeniden içeri girdiler. Tom siyah dudaklı kadın tarafından yeniden içeri sokulmuştu. Kadının uluslararası bir adı vardı, Madeleine gibi bir şeydi adı. Tom neredeyse alkışlar ve çığlıklar bekliyordu içeridekilerden ama onlar hiçbir şey olmamış gibi davranıyorlardı. Aslında adı John değil Jahn olan, yine h ile yazılıyordu, yayıncı hızla yanına gelip nasıl olduğunu sordu. Gördüklerini beğenmiş miydi?

Gördüklerimi mi? Diye sordu Tom.

Roman, dedi Jahn, el yazıları. Bunu alçak sesle söylemişti. Ne kadar alçak sesle söylese azdı. Sözler öylesine büyüktü ki ağzı küçük kalıyordu onların yanında.

Jahn romanın baş kahramanı gibi Batı yakasından geliyordu ve romanın baş kahramanı gibi Bislett'te oturuyordu. Tom başını salladı.

Evet, ne düşünüyorsun? Diye sordu Jahn. Tom sesini temizledi, söyleyecek hiçbir şeyi olmamasına karşın ağzını açtı.

Hiçbir şey söyleme, dedi Jahn. Tanrı aşkına, hiçbir şey söyleme. Araştırıcı dudakları neredeyse gerginleşmişti. Elbette, dedi Tom.

Jahn geniş omuzlarını silkti. Bir başka gün konuşsak olur mu? Diye sordu. Bugün keyfimize bakalım. Bugün kendimiz olalım. Bugün biraz dağıtalım. Başka bir gün Tiyatro kafede buluşur, resmi yanlarını tartışırız. Bu akşam çevreyi ateşe verelim. Yarın domuzları yakalarız. Evet, ne diyorsun?

Tom başını salladı. Çevresine bakındı. En yaşlıları oydu, evet yalnızca en yaşlıları değildi aynı zamanda çok da yaşlıydı onlara göre. Kendinden sonra gelen en yaşlısı bile ondan en az on yaş daha genç olmalıydı. Güldü. Durumunun ne kadar gülünç olduğunu görmeye izin verdi kendine. 56 yaşında Norveç edebiyatının yeni umudu oluvermişti birden. Ben dünyanın en yaşlı harika çocuğuyum, diye düşündü.

Gerçek aslında daha da kabaydı. Eğer Flagvitet yaşıyorsa, ki Tom'un bundan kuşkusu vardı, 67 yaşında olacaktı, yani emekliye ayrılmış bir harika çocuk. Bu romanın övülemeyecek, göklere çıkarılamayacak, kimsenin ciğerine bir yumruk atamayacak bir yaratıcıyı, deli bir yaratıcıyı hak edip etmediği sorulabilirdi. Böyle bir şeyin Norveç edebiyatına sonunda öldürücü vuruşu vuracağı kesindi. Artık önemli, büyük yazarların çıkmadığının en son kanıtı olacaktı bu, yalnızca emekliye ayrılmış deliler, şizofrenik toz ve kemik yığınları kalmıştı geriye.

Tom eğer Jahn'a gerçeği anlatacak olsa onun bunu duymazdan geleceğine emindi. Belki kitabın yayınlanması biraz gecikirdi o kadar, çünkü yazarın izni ve imzası gerekiyordu.

İçmeyi sürdürdü, artık dinlemiyordu. İçki içerken düşünürdü o. Bu da alkolün lanetiydi. Sessizce duruyor, istemeye istemeye düşünüyordu. Acaba bilinçaltının elinde bir başyapıtla dolaştığının farkında olduğu düşünülebilir miydi? Belki de bilinçaltı onu tam bu tarihi anda Norveç'e sürüklemişti. Acaba 36 yıl boyunca idealist bir görev üstlenmiş olduğu düşünülebilir miydi? Belki de yol boyunca yaşadığı bütün maceraları aslında onun gerçek görevinin bir tür yan

ürünleri olan bir ulaktı o.

Bilinçaltının gerçek hizmetçisi olmuştu. Ama bu düşünce hoşuna gitmiyordu. "Sevgi Koyunda"? Kahrolsun, diye düşündü. Uzaklığın belirtilmesi gerekiyordu. "Sevgi Koyunda"? Tom romanın fiziksel anası mıydı? Kendisinin yazarla eşdeğer birisi olduğunu belirtmeliydi, onun sadık silahtarı değildi ki. Güzelliğe dokununca yaşam durur, diye düşündü. Nereden duymuştu bunu. Yalına dokununca yaşam durur. Bu daha mı iyiydi. Bıçak dokununca yaşam durur. Hayır, evet.

Ne demekti bu? Ne anlamı olduğunun bir önemi var mıydı? "Güzelliğe dokununca yaşam durur." Bu onun kendi sözüydü. Nereden kapmış olursa olsun kendi sözüydü bu. Asya kökenli bir söz gibi geliyordu kulağa. Phnom Penh, Venedik, bilmiyordu. Ne olursa olsun "Sevgi Koyunda" çok duygusal, başı eğik geliyordu kulağa. Berbat bir ortamda geçen şanssız bir sevişme gibi.

İçiyor, ortalıkta dolaşıyor, böbürleniyordu. Övgüler geri gelmişti. Şimdi artık yorgun yinelemelere dönüşmüşlerdi, belli ki insanlar onu övmekten bıkmışlardı. Tom küçük grupların arasına daldı, hiçbir şey söylemeden daha önce yaptığı gibi gülümsedi. İnsanlar ondan uzak duruyorlardı. Hepsi bu muydu? Daha fazla bir şeyler yok muydu? İnsanların artık onunla ilgili şeyler konuşmadıkları duygusuna kapılmıştı. Onu ilgilendirmeyen şeylerden söz ediyorlardı. Birçok kez elindeki bardak boşalmış ama genç kadınlar onu doldurmaya kalkışmamışlardı.

Gürültülü kahkahalar attı ama kimse dönüp bakmadı. Nesodd vapurunun akşam kızıllığına damgasını vurduğunu gördü. Batan güneşin ışıkları cam duvarları kırık elmaslar gibi parlatıyordu. İnsanların dağılmak üzere oldukları izlenimini edinmişti. Jahn'ın yanına gitti. Jahn dalgın dalgın omuzuna vurdu. Düşük alt dudağını kulağına yaklaştırıp donuk bir sesle onun edebiyat göklerinde bir kuyruklu yıldız olduğunu fısıldadı. Boş sözler gibi duyuluyordu söyledikleri.

Geriye kalanların beden dilleri çıkışa yönelmek istediklerini gösteriyordu. Tom'un süresi dolmuştu. Onsuz gitmeye çalışıyorlardı. Tom gecenin sessiz palyaçosu olduğunu düşündü. Belki de böyle bir gösteri düzenlemişlerdi. Sokaktan oldukça dağınık birini yakalıyor, ona bir dâhi olduğunu söylüyor, birbirlerine gösteriyor, içki içiriyor,

sonra da soğuk sokağa gönderiyorlardı gerisin geri.

Şampanya hem ruhunu hem de bedenini ekşitmişti. Ayakları birbirine dolaşarak tuvalete doğru yöneldi, koridorda Madeleine ile karşılaştı. Ona yaptıklarının karşılığını vermesi gerektiğini düşündü, o da bir şeyler verebilir, kadını mutlu edebilirdi. Elini kadının dar kalçasına koyup Madeleine! Dedi. Madeleine.

Kız ona yaklaşıp öyle bir tokat attı ki Tom duvara yapıştı. Tuvalete girdiğinde sol yanağı mosmor olmuştu. Ağzı şişmiş ve yarı açıktı. Üst dişleri arasındaki büyülü delik aynadan ona bakıyordu. Tuvalete girdi, kapağı kaldırdı ve işini ayakta yaptı. Sıcak klozetlere dayanamıyordu. Midesi bulanıyordu. Midesi bulanıyordu ve kızgındı.

Geri döndüğünü kimse fark etmemişti. Kanepeye oturup yarısına kadar dolu iki bardağı boşalttı. Jahn yanına geldi.

Eve gitme zamanı, dedi. Eve gitme zamanı, diye düşündü Tom.

Eve gitme zamanı Tom, diye yineledi Jahn. Özlem dolu dudaklarını şaplatıyordu.

Taksi için iki yüz kron aldı. Makbuzu sakla, dedi Jahn. Geri kalanlara dönüp Tom'un eve gidip erken yatması gerektiğini çünkü sabah gazete dağıtacağını söyledi.

Bu yalın ve oldukça doğru sözler inanılmaz kahkahalara yol açmıştı. Edebiyatın kurtarıcısı günlük ekmeğini kazanmak için gazete dağıtmaya çıkmadan önce eve gidip birazcık uyuyacaktı. Çok egzotik bir şeydi bu. İhtiyar çocuk işte. Kendi bildiğini okuyup gazete dağıtıcılık yapan ilginç dâhi. Madeleine'in güzel bedeni kahkahalarla sarsılıyordu.

Tom boş bir şampanya şişesini yakalayıp bütün gücüyle cam duvara fırlattı. Şişe parçalandı ama arkasında hiç iz bırakmadı. Kahkahaların gürültüsünü boğmaya çalışıyordu. Şimdi sessizlik olacaktı. Beklenti dolu bakışlarla çevresine baktı. Hiçbir şey olmamıştı. İnsanlar böyle şeylere alışkındılar. Birkaç tanesi güler yüzle başlarını salladılar. Kimileri esniyordu. Ötekiler aralarında konuşa konuşa kapıya doğru yürüyorlardı. Tom bunun da gösteriye dahil olduğunu anlamıştı. Duvarlara boş şampanya şişeleri fırlatan yazarlar gösterinin can sıkıcı bir parçasıydı. Bu bekleniyordu zaten.

Tom yerinde doğruldu. Kimse aldırmadı. Kimse onun bundan

sonraki yazgısına aldırmıyordu. Ürünü ele geçirmişlerdi. Tom köpeklerin yanına gidebilirdi. Köpeklerin yanından gelmişti, şimdi köpeklerin yanına geri dönebilirdi.

Ama o kitabı Tom yazmamıştı, elindeki koz buydu. Dolu bir şampanya şişesini havaya kaldırdı. Bunu Jahn'ın kafasına geçirip onu öldürebilirdi, ama yetmezdi. Kurallar yıkılmaya izin vermiyorlardı.

Jahn şişeyi Tom'un elinden alıp üzerinde yayınevinin adının yazılı olduğu bir naylon torbaya koydu. Tom'u asansöre götürdü. Tom direniyordu. O saydam asansörden içeri girmek istemiyordu. Köpeklerin yanına inmek istemiyordu, en azından cam bir asansörle inmek istemiyordu. Jahn geniş omuzlarını silkti. Araştırıcı dudaklarında kayıtsızdı. Başıyla merdivenleri işaret edip "güle güle" dedi ve asansöre bindi.

Tom tutuk bacaklarıyla merdivenlerden indi. Bütün dünya onun inişini izleyebilirdi. Yeni zamanların bina malzemesinin cam olduğunu düşünmeye başlamıştı. Norveçevi camdan yapılacak, böylece bütün dünya içerisini görebilecekti. Geleceğin tutukevleri ve huzurevleri de camdan yapılacaktı. Kapalı yer korkusu ancak çok yaşlıların tanıyabileceği bir şey olmalıydı.

Şimdi birinci kata inmişti. İçki içtiği zaman gözleri iyi görmezdi. Cam duvarların ötesindeki sarı yaz akşamında sentetik bir cehennemin tonları vardı. Bir yerlerden hava geldiğini hissedince cam duvarlarda bir açıklık bulma umuduyla hızla olduğu yerde döndü, ama böyle bir şey yoktu. Deri koltuklar ve kanepeler arasından sendeleyerek ilerledi, kendini lobiye benzer bir yerde bulmuştu. Dışarıda insanlar geçiyordu. Birçoğu içeri bakıyordu. Kanepelerden birine oturup öylece kaldı.

Yorulmuştu, Flagvitet'yi düşünüyordu. Flagvitet sanki dünyadaki tek insan kendisiymiş gibi yaşamıştı. Kendi aynası olmuştu. Yalnızca kendini görüyordu ve bu ona yetiyordu, hem de bol bol yetiyordu. Sevilmenin peşinde değildi. Aşk, yolundan bir sapma demek olacaktı, hesaplarında bir karışıklık demekti. Flagvitet, kendinin sevgiden daha güçlü olduğuna inanıyordu, en azından nefretin sevgiden daha uzun ömürlü olduğunu, sevginin düğme deliğine iliştirilen bir

çiçek olduğunu, yalnızca şair enseli, gri giysili şairlerin kendilerine izin verebilecekleri küçük bir sıçrayış olduğunu biliyordu.

Flagvitet yalnızca kendini görüyordu, ne bir palyaço, ne yıkık bir serseri ne de gülünç bir orijinaldi onun gördüğü. Flagvitet Norveçli kayakçı kazağını, gri koşu ayakkabılarını, hiçbir zaman uçmadan yerinde sapasağlam oturan kafasını doğal bir gururla taşıyordu. Tek gözlü cehennemin, hadım edilince dökülen kanın ve kabul edilen yürüyüş biçimlerinin üzerine yükselmişti o. Flagvitet kendi sendeleyen adımlarıyla yürüyor, zamanın modası olan kayar gibi yürüyüşe aldırmadan ilerliyordu. İnce boynunda aritmik ve saygın hareketlerle inip çıkan kocaman ademelmasının titrek senfonisinden başka bir şeyi dinlemiyordu o.

Tom büyük cam binadaki kanepelerden birinde, elinde üzerinde ünlü yayınevinin adı yazılı bir torbanın içinde bir şişe şampanyayla oturmuş, bulanık düşüncelere dalmıştı. Birilerinin onu buradan almasını ya da en azından temiz havaya çıkış yolunu göstermesini bekliyordu. Uzaklarda tanıdık bir gölge görünceye kadar amaçsız bir biçimde ileri geri yürüdü. Gördüğü gölge kendisinden başka bir şey değildi. Kocaman bir aynanın ortasından ona bakıyordu, ama judo pantolonu, beyaz tişört, uzun saçlar ve esmer yüzün çevresinde yakıp kül edici bir hava, tehlikeli bir delicilik vardı. Durdu. Uzaktan gerçekten de aldatmak üzere olan bir insana benziyordu. Yok aslında aldatmak değil, tercümanlık yapmak. Onun yaptığı buydu, değişik nedenlerle orada olamayan bir insana tercüman olmuştu.

O bir bulaşıcı hastalık taşıyıcıydı. Norveç halkına Flagvitet'yi bulaştırıyordu. Tom dev bir eserin ev sahibiydi. Dostça gülümsedi. Omuzlarını yukarı kaldırdı. Kafası sapasağlam yerinde duruyordu, hiçbir zaman uçmaması gerekiyordu. Çekingen adımlarla kendine doğru yürüdü, adımları Flagvitet'nin sendeleyen, kayakçı yürüyüşüne benzemişti.

Bir kayakçı gibi yürüyordu. Gerçekten de doğal bir biçimde böyle yürümeye başlamıştı. Dışarıdan hiçbir etki olmaksızın kendiliğinden olmuştu bu. Bir kayakçı gibi yürümek çok rahattı. Derin derin içini çekti. Demek bu kadar kolaydı. Öyleyse eski Norveççe öğretmeninin içine girmek, onun yeteneğini fethetmek ve onun adına ko-

nuşmak da bu kadar kolay olabilir miydi? Lobideki büyük aynanın önünde ileri geri yürüyordu. Mırıldandı. Öğretmeninin Batı Norveç lehçesiyle de konuşabilir miydi acaba?

Tom 1997 yazında Oslo'da bir aynanın karşısında duruyordu, bir insanın yaşamının eseri onun gözetimine verilmişti. 1957'de Amerikan yazarı Ernest Hemingway'in romanlarından kopya çektiği kompozisyonlarıyla kandırmıştı Flagvitet'yi. Sevgiye dokununca yaşam durur, diye fısıldadı aynadaki yansımasına. Bu yansıma artık kendisine benzemiyordu. Ben sevgi koyundayım, dedi alçak sesle. Ben o kahrolası sevgi koyundayım! Diye bağırdı.

Aynada arkasında bir adam belirdi. Gergin bir sesle Tom'a gitmek isteyip istemediğini sordu. Tom başını salladı. Adam Tom'u kolundan tutup cam duvara doğru götürdü, dosdoğru duvarın içine bir anahtar sokup Tom'u iterek yaz gecesine çıkardı.

Derin soluklar alarak deniz kokusunu içine çekti Tom. Yazgıya inanmazdı o, yazgının bir bitiş parçası ya da güçlü bir iradenin duruma el atması olduğunu düşünürdü. Onu bu duruma düşüren şey yazgı değildi. Sorumlu kendisiydi. Onun gibi insanlar sık sık kendilerini umutsuz durumlarda bulurlardı. Onun gibi insanların aynı zamanda bir imdat çığlığı atıp bu durumlardan kurtulma yeteneği vardı, ama şimdi o bu durumun içinde dolaşmaya çıkmıştı. Restoranlar ve deniz arasındaki geniş rıhtım boyunca salınarak ileri geri yürüyordu. İnsanları gözetlemeye çıkmıştı. Güldü. İnsanları gözetlemeye çıkmış ünlü bir yazardı o, ama insanlar onu gözetlemiyorlardı, onların kendi işleri vardı. Bir bilselerdi, burada yürüyen insanın "Sevgiye dokununca yaşam durur"un yazarı olmasa da ev sahibi olduğunu bir bilselerdi. Karşınızda yürüyen insan Norveç edebiyatının batmasını önleyen neden.

Tom gülerken bir yandan da ünlü bir yayınevi ile bağlantıları olduğunu kanıtlayan naylon torbayı ileri geri sallıyordu. Bir bilselerdi bu çarpık gülüşlü, hiçbir şeyden habersiz yürüyen insanlar! Rıhtımın üzerinde restorana dönüştürülmüş bir fenerin dibine gidip bir bira ısmarladı ve Parlamento binasının ve Akershus kalesinin manzarasını seyretmeye daldı. Yeni zamanlar kaleye dokunmamıştı. Bardağını Parlamento binası ve Akershus kalesinin şerefine kaldırdı. Bu işi sür-

dürecekti. Bir süre daha sürdürecekti, yapılmamış çok işi vardı. Kendi başına ayakta durmayı başarmıştı, en önemlisi buydu, kendi başına ayakta durabilmişti.

Çevresine bakındı, restorandakilerin en yaşlısı oydu. Kendi yaşıtlarının zamanlarını neyle geçirdiklerini bilmiyordu. Bir bira daha içti. Çok saftı, bu saflığı ona çok şey kazandırmıştı. Yaşamın çeşit çeşit düzeyleri vardı ama saflık nefret ve sevgiden, bombalar ve kahkahalardan daha fazla kapıyı açmıştı.

Tom zımparalanmış ruhunu korumaya çalışıyordu. Sanki kafatası açılmış, beyni rüzgâr ve yağmura karşı korunaksız kalmıştı. Tom'un zımparalanmış ruhu insanların gözlerini kamaştırıyordu, doğa için yol açılmıştı. Örümcekler de Tom'u ısırmıyorlardı. Alnına vurdu, beynini yerine yerleştirdi, birasını içip kente doğru yürüdü.

Tanıdık kafenin, Tiyatrokafenin ta kendisinin önünden geçti. Çocukluğunda gelirdi buraya. Eski tutkal, diye düşündü. Benim yaşamım da bu tutkalın içinde, çocukluğunda donup kaldı. Pencerelerden içeri bakıı ama hiçbir tanıdık göremedi. Bu son haftalarda o kadar çok insanla karşılaşmıştı ki rahatça tanıdık yüzler arayabilirdi, örneğin yayın dünyasından birilerini ya da birkaç gazete dağıtıcısını.

Verandadan içeri baktı. İçeriden birileri ona bakıyordu. Tom gülümsedi. İçeridekiler güldüler, Tom'a gülmüyorlardı, onunla alay ediyorlardı. Genç bir kız gülerken bardağını devirdi. Tom pantolon fermuarının açık olup olmadığını merak etti. Kendini bildi bileli Norveçliler açık pantolon fermuarlarına gülerlerdi. Önüne bakmadı. Zaten judo pantolonlarının fermuarı olmazdı. İşadamları giyerdi fermuarlı pantolonları. Bir an için aklına karides kabuklu adam geldi. Sonra burnunu cama yapıştırmış olduğunu fark etti. Demek buna gülüyorlardı. Cama yapışmış yassı buruna gülüyordu içeridekiler. Burası gerçekten olaysız bir toplumdu. Biraz sıkmak gerekiyordu bunları. İçeri girip onlara karides kabuklu adamının öyküsünü anlatmaya karar verdi.

Kapıdaki adam onu içeri almak istemez gibiydi. Tom naylon torbanın üzerindeki ünlü yayınevi adını gösterdi. Yayınevi ile bir randevusu olduğunu söyledi. Ben yazarım, dedi. Bu sözleri ilk ve son kez söylüyordu. Ama şimdi gerçekten de önemliydi. İçeriye alındı.

Döner kapı kırk yıl önceki yönünde dönüyordu, kafe hiç bozulmamıştı. Doğru verandanın yanındaki masaya gitti. Masada üç genç adam ve bir genç kadın şampanya içiyordu. Kadın ilgisiz gözlerle Tom'a baktı. Dört dakika önce onunla alay ettiğini unutmuştu. Muhteşem bir belleği olmalıydı.

Daha dört dakika önce Tom bütün masayı eğlendirmişti, şimdi onu unutmuşlardı. Pencerenin dışında olduğu sürece ilginçti. Masanın yanına gelip, eli beyaz masa örtüsünün üstünde öne doğru eğilerek onları görünce karides kabuklu adamı hatırladığını söylediğinde ilginçliğini yitirmişti.

Kız esnemesini gizlemeye çalıştı, bu Tom'a istenmediğini anlatmayı amaçlayan bir esnemeydi. Bunu çok ustaca yapmıştı. Tom hayvanat bahçesinde hiç gülmemişti. Kafeste bir kurt görmek onu üzerdi. Hiç kimsenin ama hiç kimsenin kurtları kafese tıkmaya hakkı yoktu. Bu bağlamda Tom onlara yazgısı bu saygıdeğer kafenin duvarlarına işlemiş bir işadamıyla ilgili küçük bir öykü anlatmak istiyordu.

Karşısındakiler eğlenmek için dışarı çıkmış hoşgörülü insanlardı. Oğlanlardan biri başını yana eğip çarpık bir gülümsemeyle ne anlatmaya çalıştığını sordu. Bir zamanlar tekneleri olan genç bir adam vardı, bu adam karısını aldatıyordu, dedi Tom.

Ağır ve tekdüze bir sesle konuşuyordu. Oturanların onu dinlediklerini fark etmişti.

Genç adam karısını karısından 15 yaş büyük bir kadınla aldatıyordu. Nedense karısını en çok yaralayan da bu olmuştu. Adam karısına aslında öteki kadının parasının peşinde olduğunu, paralarını onun projelerine yatırması için razı etmeye çalıştığını söylüyordu. Karısı onu büyük bir aşkla seviyordu. Hamileydi üstelik, ama bu bir işe yaramamıştı anlaşılan. Büyük bir villada yaşıyorlardı, her şeyleri vardı ama adam daha fazlasını istiyordu.

Gemi hisse senetlerine yatırım yapıyordu adam. Tom karşısındakilerin yüzlerini inceledi. Hepsine birer birer baktı. Kız artık esnemiyordu. Onu dinliyorlardı. Kendi ortamlarını ilgilendiren bir öyküydü bu. Şimdi asıl konuyu duyacaklardı, bu olay 45 yıl önce geçmiş olsa bile. Tom öyküyü modernleştirmiş, evli çifte yeniden arama düğme-

li cep telefonları vermişti. Bu düğmeye basılınca en son aranan numara görünüyordu. Adamın karısı bu düğmeye basınca karşısına yaşlı kadın çıkmıştı.

Başgarson masaya geldi, önce Tom'a sonra da soru soran gözlerle masada oturanlara baktı. Tom'un onları rahatsız edip etmediğini merak ediyordu. Bu kafede can sıkıcı konukların yemeklerini yeyip içkilerini içtikten sonra kibarca burayı terk etmeleri istenirdi.

Ama Tom ne bir şey yiyor, ne bir şey içiyordu. Garsona Sandemose'un o gün gelip gelmediğini sordu. Bu ad başgarsonun yüzünde hiçbir değişiklik yaratmamıştı. Masada oturanlar garsona gitmesini söyler gibi başlarını salladılar. Tom ilginç olduğu sürece masada ona da bir yer vardı. Başgarson hafifçe eğildi ve yavaşça geri çekildi.

Tom oturanlara Kongo'ya çok yatırım yapıp yapmadıklarını sordu. Kongo mu? Diye sordu kız. Zaire, dedi Tom. Mobutu ya da Kabila, dedi. Omuz silktiler. Laurent Desiree Kabila'yı tanırım, dedi Tom. Tamam, tamam dedi oğlanlardan biri.

Tom gemicinin karısının güçlü ve akıllı bir kadın olduğunu söyledi. Kocasından daha güçlü ve daha akıllıydı ama kocasını çok seviyordu. Kahve değirmeninde kilolarca karides kabuğu öğüttü kadın, bunları iyice öğütüp incecik un yaptı. Adam şık giyinmeyi severdi, yirmi tane takım elbisesi vardı. Kadın bir usturayla bütün ceketlerinin dikişlerini açıp her birinin içine bir parça karides kabuğu unu koydu, sonra yeniden dikti.

Masadakiler hiçbir şey anlamadan Tom'a bakıyorlardı. Ağızları yarı açıktı, tam eski Norveç tarzında yarı açık ağızlar. Aşağı düşmüş çeneler geri gelmişti. Güneş yanığı, pürüzsüz yüzlü genç kadının bile ağzı yarı açıktı. Bu ona hiç yakışmamıştı. Dinledikleri öykü onların alıştıkları türden değildi.

Tom bir an durdu. Öykünün ilk yarısını anlatmıştı. Gerisini kendilerinin anlaması gerekiyordu. Bu biraz zaman aldı. En hızlıları kız olmuştu. Yarı açık ağzını kapatıp gülümsemeye başladı. Alçak sesle kıkırdıyordu.

Tom ciddi gözlerle ona baktı. Kız kıkır kıkır gülüyordu, öyküyü eğlenceli bulmuştu. Tom onun rahatça gülmesine izin verdi. Biraz sonra oğlanlar da katılmışlardı. Kızdan başlayarak önce yanındaki

arkadaşına, sonra da ötekilere uzanan bir zincir oluştu. Önce gülümsüyor, sonra kıkırdıyor, sonra da alçak sesle kahkahalar atıyorlardı. İçlerinden biri Tom'da zerresi olmayan, doğuştan bir yetenekle garsona işaret etti ve işaret ederken de hem bir şişe şampanya daha hem de Tom için bir bardak getirmesini anlatmayı başardı. Bardak doldurulup şampanyadan nefret eden Tom'a sunuldu.

Ama o ücretli bir palyaço değildi. Ciddi bir öykü anlatmıştı. Kendi anavatanından bir öyküydü bu, dünyayı dolaşırken kimseye anlatmamıştı. Repertuarında yoktu. Cılız bir öyküydü, espriden yoksundu.

Sonra kadın adamı terk etti mi? Diye sordu kız kısık kahkahaların arasında.

Tom büyük çiçek buketini başıyla göstererek neyi kutladıklarını sordu. Kız, ben bugün 23 yaşıma girdim, dedi. Şimdi de pastayı bekliyorduk, dedi kızın masa arkadaşı. Tom oturmak ister miydi? Hayır, dedi, birazdan gideceğim. İstediği bir şey olup olmadığını sordular. Para, diye düşündü Tom. Bana para vermek istiyorlar, karides kabuklu adamı anlattığım için para vermek istiyorlar bana.

Hayır, dedi. Kadın kocasını bırakmadı. Hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu ona. Ama karides kabuklu adamın işleri kötü gitmeye başladı. Müşterilerini kaybetti. İnsanlar ondan uzak duruyorlardı. Mal taşıtan firmaların şefleri o odaya girince soluklarını tutuyorlardı. Zengin, yaşlı kadın ilişkiye son verdi. Milyonlarını geri çekti.

Adam hiçbir şey fark etmedi mi? Diye sordu doğum günü sahibi.

Kimse bir şey söylemedi, dedi Tom. Hiçbir şey söylemediler. Elbette karısına soruyordu ama kadın onun neden söz ettiğini bile anlamıyordu.

Koku giderek daha da kötüleşti. Adam kurşun gibi batıyordu. Koku dayanılmaz olmuştu. Kendine yeni takım elbiseler satın aldı. Karısı bunlara da aynı şeyi yaptı. Ceketlerini kesip içlerine karides kabuğu tozu koydu. Ama hiçbir şey fark etmemiş gibi yapıyordu. Sonunda çocukları doğdu. Büyük bir olaydı bu. Çocuk vaftiz edilirken babası kendi başına bir kenarda duruyordu.

Bir garson masaya gelip pastanın hazır olduğunu söyledi. İyi, dedi Tom. Peki sonra, diye sordu kız. Tom kızın güzel mavi gözlerinin

içine baktı. Kız onun bakışlarına açık, güven dolu bakışlarla yanıt verdi.

Bir gün adam buraya geldi, dedi Tom.

Buraya mı? Diye sordu hepsi birden koro halinde.

Elinde bir deste gazete vardı, dedi Tom. Bu masada keyifli bir grup oturmuş bir doğum gününü kutluyordu.

Tıpkı bugünkü gibi, dedi kız.

Evet, tam bu gün olduğu gibi, dedi Tom.

Adam davetli miydi? Diye sordu kız.

Tom ciddi gözlerle ona baktı. Parmağını tahtaya vurdu.

Tahtaya mı vuruyorsun, dedi kız.

Evet, dedi Tom. Ama aslında öyle boş inançlarım yoktur.

İşte pasta geliyor, dedi kızın sevgilisi ya da masa arkadaşı. Beklenti dolu gözlerle mutfak yönüne bakıyordu.

Herhalde adam yalnız başına oturmuştur, dedi kız. Yalnız başına oturmuş ve gazetesini okumuştur. Kız heyecanlanmıştı.

Tom derin bir soluk aldı. Bu öyküyü hak etmiyorlardı bunlar.

Pistin arkasındaki orkestra çalmaya başlamıştı: Happy birthday to you. Işıklar söndürüldü.

Müziğin korumasında, diye düşündü Tom. Karanlığın korumasında karides kabuklu adam piste çıktı.

Rengarenk dondurmalı pasta geldi. Herkes alkışladı.

Tom iki adım geri çekildi. Parmaklığa oturdu adam, diye düşündü Tom. Elindeki gazeteyi rulo yapıp ağzına soktu. Rulonun içinde bir tüfek vardı. Adam öne doğru düşerken aynı anda da tetiği çekmişti. Çenesinin üstünde kalan ne varsa duvarlara ve tavana dağıldı, geri kalanlar da dondurmalı pastanın üzerine döküldü.

Tom doğum gününü kutlayan kıza doğru eğildi. Kız onu yanağından öptü. Mutluydu.

Evet, dedi kıza. Yalnız başına oturup gazetelerini okudu.

Ne? Dedi kız. Ne anlatıyorsun?

Tom yürüyüp gitti. Bu eski bir öyküydü, yapışkan bir öyküydü. Kötü bir öyküydü bu. Zorunlu kaldığı için anlatmıştı. Bu aşağılık bir davranıştı. Gençliğinde çok kinciydi. Unutamazdı, unutmak isterdi ama elinden gelmezdi.

Kendi zamanının tatlı kokularını almaya başlamadan önce bir süre sokaklarda ince giysili, neşeli insanlar arasında dolaşıp durdu. Bu koku Saga sinemasının yanındaki bir bardan geliyordu. İçeri girdiğinde sanki bir büyü yapılmış gibi bir anda kendini eski günlerin o tatlı ve ağır kokusunun içinde buldu. İçeride onun yaşında ya da ondan biraz daha genç erkekler ve kadınlar vardı.

Bu bar sevimsiz girinti çıkıntılarıyla kıpır kıpır barsaklar gibi bir yerdi. Güçlü, neredeyse saldırgan aryalar bütün sesleri örtüyordu. Bu aryalar içeridekileri yeni zamanın saldırısından korumak içindi. Tom elli yıllık terin baharatlı kokusunu duydu, barın başındakilerin arasına sıkışmayı başardığında bir bira istediğini işaret etti.

Modası geçmişlerin son saklanma yerini bulmuştu. Norveç'in en yaşlı crojen bölgesini. Buranın adı ne? Diye sordu. Burnt Out, diye yanıt verdiklerini duydu. Elbette, elbette. Kendi insanlarıyla birlikte sallanıyordu. Yığının içinde kendi yerini bulmuştu. Yumuşak bir kadın karnı ve aynı yumuşaklıkta bir erkek kalçası arasında hareket ediyordu. Yerine geri dönmüştü. Burası kırk yıldır boş durmuş ve onun dönüşünü beklemişti. Ama hiç kimse onu özlememişti, hiç kimse onun olmadığını fark etmemişti. İçeridekilerle birlikte öne arkaya sallanıyor, mırıldanıyor, Sicilyalı bir sesin duvarları sarsan gürlemesine kendi mırıltılarıyla eşlik ediyordu.

Yanında yöresinde birlikte saklandığı kadınlarla erkekler gevşek ellerle sarıyordu onu. Bu devasa bir gri ortak yaşamdı, cesareti olan herkes katılabilirdi buna. Burada ne istediğini bilen kadınlar, ikircime kapılmayan erkekler vardı. Bu, eklemler küle dönüşmeden önce yaşanan en ama en son eğlenceydi. Göğüslerini gererek erkeksi bir aryayı içer gibi dinleyen, sesin omurgalarından aşağıya inip kalça kemiklerine yayılmasını bekleyen olgun kadınlar Tom'a baktılar. Bu tozların şövalyelerine ve prenseslerine göre bir müzikti. Pavarotti ile birlikte herkes gürlüyordu. Altın gözlü bir kadın kararlı, kesin bir hareketle kendine yol açarak Tom'un yanına geldi.

Tom burada yeniydi, yaş sınırının kırk olduğu bir kartal yuvasına girmişti. Genç düşüncelerine ve saf ruhuna karşın içeri alınmıştı. İğne deliğinden geçmiş ve geçmişin komplosunun bir parçası olmuştu. İçeridekilerin Norveçevinden bekleyebilecekleri en fazlasından

bodrum katında bir yerdi, ama onlar ince dokunuşların sanatında ustalaşmışlardı. Çünkü Tom bakışlarını aşağı çevirdiğinde hem kadın hem de erkek ellerinin hiç utanmaksızın karşısındakinin cinsel organlarını yokladığını fark etti. İnsanlar güçlü aryanın bir parçasıymışçasına, ses yüksek do notasına ulaştığı anda bu fırsatı ellerinin ulaştığı yerlerdeki cinsel organları yoklamakta kullanıyordu ve bu davranışı karşıdakinin de onayladığı açıktı. Kimse kimseye tokat atmıyor, kimse çığlıklar atmıyordu. Hayır, bu yumuşak, yoklayıcı eller, bu dostça dokunuşlar sanki aryanın bir parçasıydı. Bir yandan da içiyor ve konuşuyorlardı. Biri bir yandan karşısındakiyle konuşurken bir yandan da onun cinsel organlarını yoklayabiliyor, bu sırada bir üçüncü de ilkininkilere dokunabiliyordu.

Tom büyülenmişti. Bu ülke kesinlikle özgürleşmişti. Ülkeyi özgürleştirenler onun yaşıtlarıydı. Cinsel ahlakın katı hapishanesini yıkmışlardı onlar. Ama eylemin kendisinin bırakıldığı duygusu uyanıyordu içinde. Bu dokunmalar bir belleğin artıklarıydı sanki. İnsanların çok eskilerden akıllarında kalan, gençliklerinde yaptıklarını anımsadıkları ama nasıl sürdürüldüğünü unuttukları ya da artık beceremedikleri bir şeylerin artıkları. Ön oyunları, şu eski, güzel ön sevişmeleri becerebiliyorlardı. Bunlar da toplumda silinmek üzere olan şeylerdi, şimdi yalnızca gizli kulüplerde ve kıyıda köşede kalmış topluluklarda uygulanıyor ve insanlar inatla bunun ardından neyin geldiğini bulmaya çalışıyorlardı.

40 ve 56 yaş arasındaki insanların bu kardeşliği bir önceki yüzyılın büyük ustalarının eşliğinde sergilenen tarihsel bir parmak ustalığıyla ayakta tutuluyordu. İnsanlar birbirlerine dokunuyor, havadan sudan konuşuyor, içiyor ve bir yanda da eller kemerlerin altında kendi yaşamlarını sürdürüyordu. Bir süre sonra otlaklarını değiştiriyor, boşalmanın orada olduğu umuduyla yeni av alanlarına geçiyorlardı. Belki de bayrak onları orada bekliyordu, ışık bir başka ve yeni apış arasında yanıyordu.

Tom barın en dibindeki tuvalete doğru yürüdü. Bekleyiş dolu elleriyle duvarlar boyunca dizilmiş kır saçlı ve kel erkeklerin ve hiçbir sorumluluk getirmeyen dokunmalara karşı çıkmayan kadınların arasından geçerken birden bacaklarının arasında bir el hissetti. Bu ayi-

ne katılma hakkı olduğunu sanmıyordu. Bu topluluğun bir parçası olabilmek için bir sınavdan geçmesi gerektiğini sanıyordu ama bacaklarının arasında bir el hissetti ve kibarca durdu, aşağı baktığında geniş bir kadın elinin judo pantolonunun üzerinde dolaştığını gördü. Bakışları elden yukarı, kırmızı bir elbise içindeki çıplak kola, sonra da tombul bir profile yükseldi. Bu altın gözlü kadındı. Tom önünden geçerken ona dokunmaya karar vermişti ama Tom'a bakmıyordu, gözleri karşısındaki ufak tefek, tıknaz adamdaydı, onunla konuşuyor ve bir yandan da eli Tom'un testislerinde dolaşıyordu. Bu sırada tıknaz adamın eli de onun yumuşak etinin üzerindeydi. Tom kendini neredeyse ayrıcalıklı bir konumda hissediyordu, onu aralarına kabul etmişlerdi, kendisi gibi insanlarla birlikteydi şimdi. Kabul edilmişti. Kırk yıl ayrı kaldıktan sonra tek bir söz söylemesine gerek olmadan bu cinsel ortak yaşamın sağlam bir üyesi olarak kabul etmişlerdi onu.

Kendi boş ellerine baktı, ellerini yumruk yapıp duvara dayadı. Tuvalete gitmesi gerekiyordu, çok sıkışmıştı. İlerlemesi gerektiğini göstermek için kıpırdadı ama el onu daha sıkı yakalamıştı. Geri çekilip kendini kurtarmaya cesaret edemiyordu. Alçak sesle içini çekti. Bir adım geriledi, el de onu izledi, altın gözlü kadın onu izliyordu, tıknaz adam da kadını. Adamın arkasından da bir kadın geliyordu. Bir an için bütün grup Tom ile birlikte tuvalete gitmeye niyetliymiş gibi göründü.

Tom kadının bileğini yakaladı, elini çektirinceye kadar sıktı. Şimdi kadın ona dönmüştü, Tom bir çift kısılmış, altın gözün içine bakıyordu, gözler sararmıştı. Tom kardeşliğin yazısız kuralını yıkmıştı. Kadının elini güç kullanarak uzaklaştırmıştı. Bakış öfkeli değil şaşkındı. Kadın sarı gözleriyle gördüğü şeye inanamıyormuş gibiydi. Yanındaki ufak tefek arkadaşı da aldırmaz gözlerle Tom'a baktı, sigarasının külünü silkeledi ve ellerini kadının bacaklarının arasından çıkarmadı.

Tom iyi giyimli erkeklerin arasından kendine tuvalete gitmek için yol açmaya çalışıyordu. Ona yapılanları bir övgü olarak görmeye karar vermişti. Yeniden bara döndüğünde altın gözlü kadının önünden özellikle yavaş adımlarla geçti, bir yandan da kadının

amaçsızca havada salladığı sağ eline bakıyordu. Kadına sürtünerek geçti, şimdi dokunulmaya daha hazır olduğunu belirtmek istiyordu. Aslında bunun böyle hiçbir beklenti olmaksızın yapılmasından hoşlandığını göstermeye çalışıyordu. Bir bira satın alıp kadının yanında durdu. Sol elinde bir sigara olan kadın ona hiç bakmadan karşısındaki bodur adamla yüksek sesle konuşmasını sürdürürken elini bir şey anlatmak ister gibi savurdu, hareketini yarıda kesti, eli havada asılı kalmıştı. Sonra ağır ağır aşağı indi. Tom şimdi barın altına inen bu ele bakarken istemeye istemeye heyecanlanmaya başlamıştı. Gözlerini yarı kapadı, el testislerine indiği sırada aryaya eşlik ederek alçak sesle mırıldanıyordu.

Mırıltısı yükseldi. Burada durup bütün gece boyunca ona dokunulmasına izin verebilirdi. Her gece buraya gelebilirdi. Ama şimdi kadının ağzının kenarında dumanı tüten bir filtreli sigara ve elinde bir kırmızı şarap bardağı vardı. Tom kadının bardağını bırakması gerektiğini düşündü ama yakınlarda bir masa yoktu. O zaman yumuşak hareketlerle hiç durmadan Tom'u okşayan elini kullanması gerekiyordu ağzından sigarayı çekmek için. Tom gözleriyle sigarayı izliyordu. Kadın başını arkaya, sağ omuzuna doğru eğerek sigara dumanının gözlerine girmesini engelliyordu. Tom içinde hafif bir melankoli duygusuyla bu anın tadını çıkarıyordu. Başı dönüyor, kendisi ve belki de yaşıtları için içi kabarıyordu. Büyük olasılıkla bütün bunlar yarım filtreli sigara bittiğinde bitecekti.

Karşısındaki parlak giysili, küçük, çarpık boyunbağlı tıknaz adama dikmişti gözlerini. Adamın kızaran burnunda parlayan ter damlacıklarına ve bütünüyle ilgisiz bakışlarına bakıyordu. Belki çok önemli bir şey değildi ama Tom yırtılmış belleklerin bir ayinine katılmıştı. Bütün iyi niyetiyle elini arkasına uzatıp bir kadının erojen bölgelerini aradı. Böylece erojen bölgeler boyunca belki de bütün bar boyunca uzayan gizemli zinciri sürdürecekti. Enerji toplamak için, diye düşündü. Dışarıdaki dünyaya, yeni zamanlara karşı güç kazanmak için, diye düşündü.

Evet, kendisi gibilerin arasına geri dönmüştü. Delikanlılığın kanlı ilkbaharını yeniden canlandırmak için hiçbir istek taşımazken kendini yaşla artan bir enerji birikiminin ortasında bulmuştu. Sırtında

parmakların hafif bir dokunuşunu hissettiğinde yüreği hopladı. Biraz kımıldayınca parmaklar sırtına bastırdılar. Şimdi devre kapanmıştı. O da bu topluluğun yaşamını sürdürmesi için gereken parçalardan biri olmuştu. Yalnızca Parnassus'a ilk adımlarını atmakla kalmamış aynı zamanda kendi yaşıtlarının sıcaklığına da sokulmuştu. Göğsünü gerdi. Elbette arkasını dönmeyecekti. Bu karanlıkta oynanan bir oyundu. Herkes aynı kum havuzunda oynuyordu, ama Tom bunun işlerini bitirmiş yalnızların, orta yaşlıların, 1997'nin yaşlılarının boş zamanlarını geçirmek için oynadıkları bir oyun olmasından korkuyordu.

Elindeki naylon torbayı salladı havada. Yaşıtlarına şampanya ısmarlamak istiyordu, yüksek kadehlerde şampanyalar köpürsün istiyordu. Bir şeyler söylemek istiyordu, neler hissettiğini anlatmak istiyordu. Buradaki kardeşlerine devrenin kapandığını, onlardan bir parça olduğunu bildirme zamanının geldiğini düşünüyordu.

Gırtlağını temizledi, sesinin duyulması için bağırması gerekiyordu, bağırdı. O zaman altın gözlü kadın elini çekip ağzındaki sigaraya götürdü. Tam şimdi, diye bağırdı Tom: Dinleyin, size söyleyeceğim bir şey var! Burnuna yanık kumaş kokusu gelince kadının elini çekti. Kadın ona dönmüştü şimdi. Bakışı hiç ama hiç şefkatli, altın gibi değildi. İdrar sarısı, kısık gözlerle bakıyordu. Ağzı bir yara izi gibi kıvrılmıştı. Tom'un yüzüne tükürdü. Tom Pavarotti'nin sesini bastırmıştı. Yaşıtları dönüp şaşkın gözlerle ona baktılar ama herhalde hiçbiri elini durduğu yerden çekmemişti. Tom'un Burn Out'taki zamanının dolduğu kesindi. Bardağını boşalttı ve saygın adımlarla orayı terk etti. Çevresindeki bakışlar boş ve durgundu. Burası varoluşun ne kadar süreceği belirsiz fazla mesaisiydi.

Yaz gecesinde şehirde dolaşırken uzayın üzerine kapandığını fark etti. Cennet üzerine kapanıyordu. Sıcak sokaklar boyunca yürüdü. Yanık, kahverengi yüzlere baktı. Terk edilecek çok fazla bir şey yoktu.

Ama içinde bir öfke uyandığını hissediyordu. Alev alev yanan bir öfke. O kendi başının çaresine bakmak istiyordu. Çok yer gerekmiyordu ona. Çok yer gerekmiyor bana, diye fısıldadı.

Belki de kapalı odalara girmemeye dikkat etmesi gerekiyordu.

Belki kendi öfkesiyle savaşması gerekiyordu. Öfkesini lezzetli bir yemeğe dönüştürmesi gerekiyordu. Öfkesini yiyerek yaşaması gerekiyordu belki. Endişesini yiyerek yaşaması gerekiyordu. Bunların gıdaya dönüştürülmesi gerekiyordu. Gıda, gıda, gıda.

Oslo sokaklarında dolaşıyordu. Kendi ziyaret zamanlarını bilmeliydi. Doğru yerlerde oturmalıydı.

Düşünmekten kurtulmak için hızlı adımlarla yürüyordu. Denize indi. Bir gece kulübünün önünde durdu. Dokunmak ya da dokunulmak istiyordu. Toprağın içine batmak istemiyordu. Yok olmamak için her şeyi yapmaya hazırdı.

Kulübün önündeki kuyruğun yanından geçti. Arkasından biri seslendi. Üzerinde ünlü yayınevinin adı yazılı naylon torbasını salladı. Ben yazarım, dedi o gün ikinci kez ve bu çok fazla olmuştu. Kapıdaki adam torbaya baktı ve içeri girmesine izin verdi. Önemli biriydi, ayrıcalıklıydı. Tanrısal parolayı bulmuştu; yazar. Bıçak dokununca yaşam durur, ya da buna benzer bir şeyin yazarıydı o.

Kapalı odada zorlukla yönünü bularak dolaştı. İçinde bir şişe ekşi şampanya olan naylon torbasına sıkı sıkı sarılmıştı. Yazlık elbiseli genç insanlar denizinde sövüp sayarak ilerlerken kulağına uzaklardan gevşek ritimler çalınıyordu. Bir bara gelmişti, genç bir kadının yanına tüneyip bir bira istedi.

Burası yeni zamanlara uygun bir yerdi. Gelmiş geçmiş bir şeyi bekleyenler için bir yer değildi burası. Rahat bir soluk aldı. O kıyıların insanıydı. Hem eski hem de yeni zamanların içinde rahatça dolaşabiliyordu. Bu kapalı odada da yaşamayı becerebilmesi gerekiyordu. Hızla üç bira içti. Acelesi vardı ama niye olduğunu bilmiyordu.

Uzak bir köşede Ellen ve grili şair oturuyordu. Eskiden şairler siyahlar giyerlerdi, şimdi griler giyiyorlardı. Karanlığa duydukları saygının kanıtıydı bu. Şair, başı öne eğik oturuyordu; boynu, portenin üstündeki do'nun sapına benziyordu. Şimdi çökmüş bir kaplumbağa gibi daha da öne eğmişti başını.

Tom onlara doğru yürüdü, durdu, onu görmemişlerdi, masanın altında dizlerinin birbirine değdiğini gördü. Ellen mutlu görünüyordu. Arkasını dönüp içerilere gitti, müziği izliyordu, dans etmek isti-

yordu, çok kötü dans ederdi, hiçbir zaman dans ederken bir kadınla arkadaşlık kurmamıştı, iyi dansçıların kötü sevgililer olduklarını bilirdi. Tom renkli bir solo dansçıydı. Bir çift yabancı bacağa dikkat etmesi gerektiği anda, bu bacaklar ne denli güzel olursa olsun, adımlarını karıştırırdı. Oysa iyi dansçılar kadife ve meşale gibi olurdu.

Çevresini gözledi. Biraz daha bira içti. Dans pistinde genç çiftler tekdüze, durgun bir müziğe uyarak hareket ediyorlardı. Bu vurguları ve rengi olmayan metalik bir müzik biçimiydi. Tom'un içinin ürpermesine ihtiyacı vardı, ona içini karıştıracak bir şeyler gerekiyordu, beynini bir dönmedolaba dönüştürecek ağır ritme ihtiyacı vardı onun.

Durduğu yerde yarı karanlıkta kendi başına sallanıyor, ritmi yutuyor, kapalı odada ileri geri sallanarak ritmi sindiriyor, onu ağır ve parlak bir şeye dönüştürüyordu. Bu sırada kapalı dudaklarıyla genç bir kadına gülümsedi, utangaç utangaç başıyla dans pistini gösterdi. Kadın en ufak bir alaycılık göstermeden onu ölçüp tartıyordu. Bakışları saçlarından sandallarına kaydı. Kadın gülmedi. Tom omuz silkti. Orada durup kendi kendine sallanmayı sürdürebilirdi. Zamanın ritmini parçalamaktan, sindirmekten, nabız gibi vuran kapkara kana çevirmekten başka bir şey yapmıyordu.

Genç kadın birden karşısına dikildi, sanki bir şey unutmuştu. Başını sallayıp dans pistine yürüdü, Tom da peşinden. Kadının üzerinde yeşile çalan, turkuaz bir pantolon vardı. Tom, kendisinin kadının ilk seçimi olmadığını tahmin edebiliyordu ama bir önemi yoktu. Ona bir gerekçe gerekiyordu ve kadın da gerçekten kollarının arasına kaydı. Tom naylon torbayı kolunun altına sıkıştırdı. İşte tam bu evrede ondan iyisi bulunmazdı. Tam ayaklar uygun adım gitmeye başlamadan önceki evrede. Kadın bir şeyler söyledi ama Tom bunun ne olduğunu duymamıştı bile, neşeli bir biçimde gülümsedi yalnızca.

Kadının sağ elini yukarı kaldırdı, avucu biraz ıslaktı kadının. Sinirli olduğu kesindi, Tom onu kendine doğru çekti, ona sarılmak üzere değil, dans pistine birlikte dalabilmek için. O anda kadına kötü önsezilerinin haklı olduğunu bildirmek ister gibi sağ dizi kadının sol bacağına gömüldü, kadın iki büklüm oldu ve inledi.

Tom özür diler gibi gülümsedi, onu hemen bırakabilirdi ama ka-

dın durduğu yerde bacağını ovuyordu. Bunun üzerine ilk adımları kendi başına attı, yeni zamanların yalın uyumunda ilk peri adımlarıydı bunlar. İnsanlardan yalnızca aşağı yukarı sıçrayıp durmalarını isteyen kesik kesik vuruşlar duyuluyordu ama Tom bunu geliştirebilir ve dansa sahip olmadığı ve hak etmediği bir içerik verebilirdi. İşi omurgasına bırakabilir, omurgasından yeni ritimler yaratabilir ve yalnızca kendisinin söze dökebileceği bir eser yaratabilirdi.

Isınmıştı, dizlerini büktü, küçük bileklere hayal ürünü bilezikler taktı, sonra günün ritmini yuttu, günün ritmiyle tavana doğru sıçradı, bunu kendi nabzıyla karıştırdı, bütün hücrelerini doldurdu. Bir fatih olduğunu biliyordu. Parlak karanlığın şövalyesiydi o. Sonra ayaklarını açarak bir pirüet yaptığında merkez o olmuştu. Zamanın göbeğinde delici bir merkezdi. Yerin yüzeyini, kendi önemsiz, saçma endişelerini, değişmez materyali terk etti. Çevresindeki insanların ritmlerini yutmuş, onları ritmsiz, ağzı açık onu seyreder duruma getirmişti. Şimdi hepsi yüreklerini ve beyinlerini tehdit eden, onları hem heveslendiren hem kendine çeken bu gösteriyi izlemek zorundaydılar. Merkez Tom'du. Tıslıyor, yakıyor, zıplıyordu. Daha fazla ne bekleyebilirlerdi ki. Kırk yıldır dans giysilerini giymişti o. Karanlığın uzanmış elleri onu okşuyordu, karanlık yanan bilekleri serinletiyordu.

Dünyanın her yerinde dans etmişti. Bulunduğu yerin ritmini yer ve ondan insanın boynunu kırabilecek titreşimler yaratırdı. Kuşkusuz bir gözdağıydı. Kötülüğün anlamlı bir yaşamı yiyip bitirmesini sağlayabilirdi. O bir hırsızdı, günün ritmi için yeni zamanları soyuyordu.

Gözden kaybolduğunu hissediyordu Tom. Kimse onu yakalayamazdı, dans ederek kurtulabilirdi her şeyden. Herkesin ortasında tanrısal bir deri değişikliğine girişmek geçti aklından; ama bunun, içinde bir düş taşıyan herkesin anlayabileceği bir iz olacağını düşündü. Daha henüz sertleşip katılaşmadan kabuktan kurtulmaktı söz konusu olan şey. Üstelik o bir ulaktı. Kuluçka devri kırk yıl sürmüştü. Bugün iyimserlik ve mutluluğun içine bulaşmış örümcek ağlarından kurtulma günüydü, bulaşmıştı elbette, yoksa onu buldukları yerde kurşuna dizmiş olurlardı.

Çevresi döndü, döndü ve yere indi. Topuklarının üzerine bir iniş yapıp durdu. Eller ona uzanmıştı, yaşlı bir erkek kedi gibi hızla döndü. Şimdi onu yakalayabilirlerdi, şimdi onlara anlatmıştı. Şimdi sevgili vatandaşlarına neleri elden kaçırdıklarını anlatmıştı.

Kaldırılan ellerin arkasındaki solgun yüzleri gördü. Gelebilecek vuruşlardan kaçınmak için başını eğdi. Vuruşlar gelmedi. Yerinde doğrulduğunda onu akışlıyorlardı. Önce tek tük başlayan alkışlar sonra çoğaldı, yükseldi, kulaklarına kutlama çığlıkları geliyordu. Bir ulak, bir kışkırtıcı, gösterici ve insan olarak, iyilik dolu çok uluslu bir ölüm dansının sözcüsü olarak yaptığı katkıdan dolayı onu kutluyorlardı.

Tom gülümsedi. Ellerini havaya kaldırıp gülümsedi. Kalmayacaktı. Birisi omuzuna vurdu. Tom yürüdü. Terden sırılsıklam sokağa çıktı. Arkasında birazcık gurur bıraktığını umuyordu, başka bir şey değil, yalnızca birazcık gurur. Elindekileri bir bıçak gibi soğuğun içine saplamıştı. Birilerine ulaşmıştı. Güldü. Kendine gülüyordu. Yıllar içerisinde kendine çok gülmüştü, her zaman iyi bir nedeni vardı.

Yoldan yukarı yürürken yorgun ve bitkindi. Yanında bir araba durdu. Bir adam nereye gideceğini sordu. Tom söyledi. Adam 100 kron dedi. Tom arka koltuğa oturdu.

Sarışın şoförün yanında esmer bir arkadaşı oturuyordu. Sarışın Tom'a nereden geldiğini sordu. Tom Norveçli olduğunu söyledi. Biraz dolaşalım, dedi sarışın.

Tom koltukta arkasına yaslandı, uzun bir gün geçirmişti. Olaysız toplumda olaylı bir gün geçirmişti. Hiç canı sıkılmamıştı. Bir kaç dakika kestirdi.

Pencerede dışarı baktığında nerede olduğunu anlayamadı. Nerede olduklarını sordu. Sarışın kestirme bir yoldan gittiklerini söyledi. Buranın neresi olduğunu bilmiyorsa nasıl bir Norveçli olduğunu sordu Tom'a. Sesindeki tehdit edici tonu Tom daha önce de duymuştu. Sakinleşti. İşler tehlikeli olmaya başlayınca her zaman sakinleşirdi. Bu cesaret değildi, durumun yarattığı yoğun bir sakinlikti.

Düşünmesi gerekiyordu. Çenesini kapattı. Sessizliğin güvensizlik yarattığını biliyordu. Durumu kabul ederek onların kendine gü-

venlerini sarsıyordu. Sarışın bir kez daha nereli olduğunu sordu. Tom yanıt vermedi. Sarışın güldü, çok çok güldü. Tom'a şimdi nerede olduklarını bilip bilmediğini sordu.

Tom çok içki içmişti. Dans etmişti. Derin bir soluk alıp gevşedi. İşte kapalı oda buydu.

Sarışın olanı Norveçliler konusunda ne düşündüğünü sordu. Esmeri arkasına döndü. Tom'dan daha esmerdi. Bengal taraflarından olmalı diye düşündü Tom. Onların üzerinde hiçbir simge olmazdı. Hiçbir zaman onları yeniden gördüğünde tanımayı başaramamıştı. Özellik yoksunluğu en iyi kamuflajdır.

Sarışın ona kahrolası karakafa dedi. Tom ne demek istediğini anlamamıştı. Sarışın ona sarı kızlardan hoşlanıp hoşlanmadığını sordu. Güldü. Tom'un böyle şeyler için çok yaşlı olduğunu söyledi.

Esmerinde bıçak olduğunu sanıyordu Tom. Bu yüzden hiçbir şey söylemiyordu. Canları sıkılmıştı. Eğlenmek için dolaşmaya çıkmış ve Tom'u bulmuşlardı. Esmer olanı neredeyse zenciydi. Kesinlikle Bengal olmalı, diye düşündü Tom. Nazi Almanyasında Yahudi kökenli 77 subayın silahlı kuvvetlerde hizmet verdiğini biliyordu. Bunlardan 25'i generalliğe yükselmişti. Elbette korkuyordu, ama korku ona güç ve kararlılık vermişti. Düşüncelerini toplamak için gözlerini kapadı.

Sarışını Tom'un geldiği yerde köpekleri becerdiklerinin doğru olup olmadığını sordu. Köpek becericilerden nefret ediyordu. O köpeğini severdi. Köpeğinin, Tom gibiler yüzünden, kendi türünü bile beceremeyen karakafalar yüzünden huzurunun kaçtığını söyledi. Serserilerin pis donlarının içinde ne olduğunu sordu. Sıçan ve bok, öyle değil mi? Dedi.

Tom dinleniyordu, elindeki dakikaları dinlenmek için kullanması gerekiyordu. Konuşmayı sarışın sürdürüyordu. Esmer gülmüyordu. Esmer olanı Tom'dan daha esmerdi. Bundan nefret ediyordu. Yitirecek bir şeyi vardı. Belki de kendinden nefret ediyordu. Kendinden nefret edenler her zaman tehlikelidir. Aynadan uzak gözlerle Tom'a bakıyordu.

Tom bunları çok iyi biliyordu. Bu, işleri yeniden düzeltmeye çalışan kabile ruhuydu. Esmerin bakışlarından kaçındı. Dolaşan bulut-

ları düşünüyordu. Umut bulutlarını, başka hiçbir şeyi değil.

Sarışın bir pitbullterieri olduğunu, daha bir köpek yavrusuyken bir karakafanın onun ırzına geçtiğini söyledi.

Tom yıllardır dövüşmemişti. Yalnızca yaşamı için dövüşürdü. Dövüştüğünde kendinden korkardı. Çevresi sakinleşsin diye dövüşürdü o.

Sarışın kızışıp kızışmadığını sordu ve sıcak köpek kıçlarını düşünmesini istedi. Söylediğine kendisi güldü. Sıcak köpek kıçları, diye yineledi. Köpeğinin erkek olduğunu ama Tom gibiler için bunun bir öneminin olmadığını söyledi. Sarışın kendini kızıştırıyordu. Bunu düşündüğü zaman kanı beynine sıçrıyordu.

Esmerin gözleri gölgedeydi. Gözlerde kıvılcım yoktu. Tom uçuşan bulutları düşündü.

Araba briket duvarlı bir köşeden dönüp bir fabrika bölgesine girdi ve durdu. İkisi de dışarı çıktılar. Sarışın arka kapıyı açtı, içeri eğilip Tom'a dışarı çıkmasını söyledi. Tom naylon torbasını yanına aldı. Bu onun yedeğiydi. Onlara beklenmedik bir şey sunacaktı, bir şişe köpüklü şarap.

Sarışını Tom'un ayağında judo pantolonu olduğunu fark etti. Bana uyar, dedi. Tom gökyüzüne baktı. Yarım ay vardı, kayan bulutları görmeyi umuyordu. Bulutlardan birkaçının tam doğru anda yarım ayın önünden geçmesini umuyordu, ama ne olursa olsun aydınlık bir geceydi.

Sarışın karate pozisyonu alarak üzerine geldi. Tom'un hiç şansı yoktu. Soluna eliyle vururken ayağıyla sağ kulağını tekmeledi. Tom yere yığıldı. Sarışın havaya tekmeler savuruyordu. Bunu bir süre sürdürmeyi düşünüyorlardı.

Tom ağır ağır ayağa kalktı. İyice doğrulmasını beklediler. Sarışın çevresinde hopluyordu, çok keyiflenmişti. Tom onu kızdırmamak için olduğundan daha zayıfmış gibi davranıyordu. Tökezledi, yere yığıldı. Esmer arabaya yaslanmış onlara bakıyordu. Sarışın Tom'a vuracakmış gibi yaptı, bacakları yana açılınca da kasıklarını tekmeledi. Kahkahalar atıyordu. Tam doğru sertlikte atmıştı tekmeyi. Tom'a şimdi bir köpeği becermek isteyip istemediğini sordu.

Tom yattığı yerde dinleniyordu. Sarışının solukları sıklaşmıştı.

Biraz şişmandı ve biraz karate biliyordu. Tom karate bilmiyordu, oynamayacaktı. Hiçbir şey yapmıyordu. Tökezleyerek yerinde doğruldu. Bacaklarının arasını tutuyordu, canı yanıyordu. Midesi bulanıyordu, iki büklüm dolaşmaya başladı. Onu öldürmek istediklerini sanmıyordu.

Sarışın şimdi aşırı neşeliydi. Şaşırtmaca veriyor ve kahkahalar atıyordu. Avucunu göstererek neler yapabileceğini işaret etti. Sırtından güç alarak attığı bir yan tekme Tom'un şakağına gelmişti.

Tom'un üzerinde çok iyi antrenman yapılırdı. Emir verilince yere düşüyordu. Sarışın elinin kenarıyla burun kemiğini beynine kadar kırabileceğini gösterdi. Ama adrenalin düzeyi alçalmaya başlamıştı. Sarışın terlemiş, soluğu kesilmişti.

Tom düşmesi gerektiğinde yere düştü. Başı dönüyordu ama kafası henüz açıktı. Hiç güç kullanmamıştı. Karate güç kullanmayı gerektiriyordu. Sarışın esmere bir şeyler söyledi. Tom şimdi işler ciddileşiyor, diye düşündü, artık onu yumuşatmışlardı.

Esmeri yaz gecesinden bile daha karanlıktı. Ağır ağır Tom'a doğru yürüdü. Şaşırtmaca hareketleri yapmıyordu. Esmer bir matadordu. Sarışın soluk soluğa bir merdivene oturmuştu. Esmer pantolonunun belinden bir bıçak çekti, Tom'un görebildiği kadarıyla bir cangıl bıçağı. Esmer hiçbir şey söylemeyecekti. Onun oyuna, eğlenceye harcayacak zamanı yoktu. Yalnızca bıçağını Tom'a saplayacaktı. Tom yaralanacaktı. Tom yaralanacağını umuyordu.

Yattığı yerde yan döndü. Esmerin eğilmesi gerekiyordu. Üzerinde yok edici bir hava yoktu. Tom naylon torbanın yanında yatıyordu. Torbayı betona vurdu. Şişenin kırıldığını duydu. Esmer Tom'un karın bölgesine doğru uzun bir saplama hareketine başladı. Tom naylon torbanın içindeki şişenin boynunu yakaladı ve sırılsıklam torbayı esmerin sağ bacağının iç kısmına tam kasıklarının altına batırdı. Bıçak Tom'a ulaşmaya zaman bulamamıştı.

Adam inledi ama yüksek sesle değil. Kan düzensiz vuruşlarla fışkırıyordu. Sarışın yerinden doğrulmuştu. Tedirgin adımlarla Tom'a doğru geldi. Tom gürlüyordu. Bu normal bir çığlık değildi, bir insanda bulunabilecek bütün sesler kesin bir gürleme içerisinde toplanmıştı.

Tom gürlediğinde gözü kararırdı. Bu bir havan topuydu. Ayaklarının üzerinde ileri geri sallanıyordu. Bu gürleme kötü zamanların uyarısıydı. Gürleme gerçek bir yaşam gücüydü. Soluğunun sonuna gelmişti ama gürleme işe yaradı. Sarışın felç olmuştu. Yüzü solmuş, bulanıklaşmıştı. Gürleme sessizliğe götüren yoldu. Şimdi her yer sessizdi. Esmer betonun üzerine yatmış ağır ağır inliyordu. Parmaklarının arasından kan fışkırıyordu.

Tom koştu. Sıcak şehir sokaklarında durmaksızın koştu. Kütüphaneye gelinceye ve bir kilisedeki saat dördü vuruncaya kadar nerede olduğunu anlamadan koştu. Oradan pansiyona gitti, odasına girip aynada kendine baktı. Aynada kan ve çamur gördü, yüzünü buruşturdu. Olmayan ön dişi bu gördüklerine çok iyi uyuyordu. Bu ön dişe bir şeyler yapması gerekiyordu, bir şey yapmalıydı ona.

Tron'u uyandırıp pantolonunu ve tişörtünü ödünç alıp alamayacağını sordu. Tron yumuşak gözlerle ona bakıp başını salladı. Tom yıkandı, burnuna ve kulağına yara bandı yapıştırdı, Tron'un dolabından bol bir eşofman pantolonu ve kareli bir oduncu gömleği buldu. Her yeri tutulmuştu, henüz ayılmamıştı ama oldukça iyi durumdaydı.

Gazete dağıtma yerindeki el arabasını aldı, bununla sakin sakin apartman girişlerine doğru yürümeye başladı. Annesinin kapısına yaklaşırken derin bir soluk aldı. Gazeteyi dikkatle paspasın üzerine koydu, mektup girişine sıkıştırmadı, özenle Amerikan tarzı katlayıp paspasın üzerine yerleştirdi. Üçüncü kattan aşağıya inmek üzereyken birinci kattan bir ses duydu.

Duvara iyice yaslandı. Kendini yabancı hissediyordu, gerçek bir yabancı. Hışırtıları duydu. Trabzandan eğilip aşağı bakabilirdi. Derin, ağır soluk alışlar duydu, neredeyse hırıltılı soluklar. Söz konusu kişi gazeteyi alırken kumaş hışırdadı, derin bir iç çekiş duyuldu.

Söz konusu kişi durup bekledi. Tom bu aboneyi 'söz konusu kişi' diye düşünmekte diretiyordu. Ucuz bir kaçış yoluydu bu. Söz konusu kişi durup bekledi. Söz konusu kişi onun gazeteyi bıraktığını duymuştu, üçüncü kata çıktığını duymuştu ve şimdi de onunla konuşmak için dışarı çıkmıştı. Söz konusu kişi ondan gazetesini mektup deliğine sıkıştırmasını isteyecekti.

Tom'un her yanı sızlıyordu, tükenmişti, titriyordu, kendini yabancı hissediyordu, buradan kaçmak istiyordu, o bir korkaktı. Hırıltılı soluklardan annesinin onun durduğu yere kadar tırmanmayı asla başaramayacağını anlamıştı.

Nasıl göründüğünü gözünün önünde canlandırmaya çalışmadı. Sessizce durup hırıltılı soluğu dinlemeyi seçti. O kendi yaşamını yaşamıştı, hepsi buydu. Annesiyle karşılıklı geçip konuşmalarını düşünemiyordu. Hayır, birbirlerine sarılmalarını düşünemiyordu. Düşünebildiği tek şey sessizlikti, tam bir sessizlik.

Annesi onun orada durduğunu biliyordu. Yine de annesinin ona bağırdığını, Tom! diye seslendiğini düşünemiyordu. Hayır, bunu düşünemiyordu. Başı ağrıyordu. Annesi bekledi. Annesini onu bekleyen bir kötülük olarak düşünmeyi denedi. Ama bu doğru değildi.

Soluk alıp verişini dinliyordu. Bir zamanlar hafif ve rahat olduğunu hatırladığı soluğunda şimdi derin bir yankı vardı. Eskiden neredeyse duyulmazdı soluk alıp verdiği. Enerjik hareketli bir insanın hafif solukları ya da sıkılmış bir insanın sessiz soluğuydu o zamanlar. Tom kendini ele vermişti. Yüksek sesle genzini temizledi, öksürdü. Şimdi bir şey söyleyebilirdi. Kendini saklamadığını gösterecek sesler çıkardı Tom.

Annesi kesik kesik soluk alıyordu, sanki bir şeyleri koklar gibi kısa ve araştırıcıydı soluk alışı. Ayaklarını sürüyerek içeri girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Tom aşağı indi, mektup deliğini açıp içeriyi dinledi. Ayak seslerinin uzaklaştığını duyuyordu. Şimdi yatak odasına girdi, diye düşündü. Şimdi gazetesini alıp yatağına yatacak. Gazete okurken kahvesini içecek.

Her zaman birbirlerini seslerden ve hareketlerden tanıyabilmişlerdi. Doğanın hayvanlarıydı onlar. Kendi iç çekişini duydu. Sık sık yapmak zorunda olduğu şeyleri yapmaktan kurtulmak isterdi Tom, böylece bunun yerine özgürce istediğini düşünebilecekti.

Şimdi eski bir kapının önünde durmuştu ve içeri girmeyecekti. Örtüyü kaldırmayacak, ıvır zıvır şeylerin saldırısına uğramayacaktı. Elleri titriyordu. Annesi onun orada durduğunu biliyordu. Ona soluğunu tutturmuş, titretmiş ve terletmişti.

Şimdi yatağına yatmış Kongo'daki son durumu okuyor olmalıy-

dı. 1971 Şubatında Kalemie'de Laurent Desiree Kabila'dan bira satın almış olduğunu bir bilseydi. Kongo'daki durumla ya da onun deyişiyle Belçika Kongo'sundaki durumla her zaman ilgilenmişti. Tom bahçeye indi. Çocuk odasının balkon kapısı açıktı.

Tom dişçiden randevu aldı. Dişçi ona geçici bir diş taktı. Dini yardım kuruluşlarından birinin eski eşya satışlarından kendine gri çizgili bir takım elbise ve siyah ayakkabılar satın aldı. Külotlar, çoraplar, siyah ve beyaz tişörtler satın aldı. İlk gardırobunu edinmişti.

Aynada kendine kararsız gözlerle gülümsedi. Görünüşü endişe uyandıracak ölçüde sıradandı. Ağzındaki boşluk yoktu. Gülümsemesinin derinliği kaybolmuştu. Gülümsemesi hiçbir söz vermiyordu, çarpık bir gülümseme olmuştu.

Saklanacak bir şeyi olmuştu, şimdiye kadar hiç çarpık gülümsememişti o. Ağzının dengesi yeniden kurulmuştu ve o şimdi herhangi biri gibi görünüyordu. Daha fazlası gerekmiyordu, bir takım elbise, bir çift ayakkabı, bir geçici diş yetmişti kalabalığın içinde erimesine.

Tron ona baktı. Ağzın bir Çinli gözüne benziyor, dedi.

Tom gelecek için hazırdı, yakın gelecek için. Öyle değil mi? Aynadaki yeni yansımasına öyle olup olmadığını sordu. Yeni zamanlarda kendi izini bırakacaktı. Öyle değil mi? Kendi kitaplarını yazacaktı. Kendi yaşamını yazacaktı. Artık daha fazla öykü anlatmayacaktı. Öyküler yazacaktı şimdi.

Pansiyonda yaşam her zamanki gibi sürüyor, arada sırada birinin aşırı doz alması ya da bir delinin bıçağını çekmesi veya bir odayı yıkması gibi şeylerle kesintiye uğruyordu yalnızca. Aşırı doz ekibinin ambulansı hep tam zamanında yetişiyor, polis en kötü durumda olan delileri toplayıp doğru acile götürüyor, orada birkaç gün ilaç verdikten sonra sersemlemiş ve iyi beslenmiş bir biçimde geri gönderiyordu. Gelenler kuyruğun en sonunda duruyorlardı bu kez, sanki her şey bir döngü ilkesine göre işliyor gibiydi.

Bunun dışında gazetelerde ülkenin başka bir bölgesinde bir delinin tehditlerini gerçekleştirdiği, beş yıldır öldürmekle tehdit ettiği ev

sahiplerinin boğazlarını kestiği yazıyordu. Belki de bu adam da birçok kez gözlem altına alınmış ama sonra zararsız olduğu ve her şeyden önemlisi çevresinde sıradan insanlarla yaşamaya ihtiyacı olduğu gerekçesiyle dışarı gönderilmişti.

Şimdi bu adam ona analık babalık eden yaşlı çifti öldürünce havada tehlike bulutları dolaşmaya başlamıştı. Bu bulaşıcı olabilirdi. Kafalardaki sesler bütün ülkede harekete geçti, bütün ülkede kafalardaki sesler yükselmeye başladı. Artık boş tehditlerin yaşama geçirilme zamanı geldi diyordu yönetim merkezi.

Tom uçan kayakçı ve oda arkadaşı Tron'un ona delici gözlerle bakmaya başladığını fark etti. Tom eskiden onun yandaşıydı. Şimdi ona bir şeyler olmuştu. Çinli olmamıştı ama onlara benziyordu. Düzenbaz bir gülümseme edinmişti. Tom'un iyiliğinin yerine geçici bir diş geçmişti.

Eksik ön diş Tron'un yönetim merkezine dost görünüyordu. Kafasındaki sesler hiçbir zaman Tom'dan söz etmemişlerdi. Şimdi ediyorlardı. Tron'a Tom'u bir tehlike, bir düşman, bir hain olarak görmesini; büyük olasılıkla Tron'un sefil yaşamının sorumlusunun o olduğunu söylüyorlardı.

Tom özür diler gibi gülümsedi. Özür diler gibi güldü. Bu işleri daha da kötüleştirdi. Tom Tron'un yanına oturup sesi kapalı televizyonda Norveç başbakanının Norveçevinde temel çalışmalarının nasıl gittiğini dinlemeye hazırlanıyordu ki Tron hemen kalkıp mültecilerin yanına gitti.

Bakışları darmadağınıktı. Yeni diş Tron'un Tom'a duyduğu dostluğu paramparça etmişti. Tom'un elinden bir şey gelmiyordu. Ağzını açmadan gülümsemeyi denedi ama çok geç kalmıştı. Kapalı ağızla gülümsemesi bir işe yaramadı. Tron onun kim olduğunu anlamıştı. Bakışları kurşuni ve deliciydi.

Tron ağzında açık, siyah bir delik olan adama güvenmişti. Tom onu yalan sözlerle kandırmıştı. Onu Harrachow'da 191 metre atlamaya zorlamıştı. Tron Tom'un Çinlilere rapor verdiğine emindi. Tom Çinli bir casustu. Yalanları ve yalancı gülümsemesiyle onu kandırmış ve en mutlu anına el koymuştu.

Ama şimdi kim olduğu çıkmıştı ortaya. Tron onu suç üstü, mas-

kesiz yakalamıştı. Geçici dişin içinde bir dinleme cihazı olduğu kesindi.

Tom Tron'un beyninden geçenleri anlıyordu ve bu bir şaka değildi. Tron son hızla deliliğe doğru gidiyordu. Sırası gelmeden tepki göstermeye başlamıştı, Tom onu sıranın önlerine itmişti. Tron eroine ve deliliğe karşı kullandığı güçlü ilaçlara olan ilgisini yitirmişti, rahat ve huzur istemiyordu. Onun istediği şey Tom'a karşı savaşında kullanabileceği açık ve keskin bir beyindi.

Tron odasını ve yatağını hiçbir şey söylemeyen bir ayyaşla değiştirdi. Koridorda, sokakta, oturma odasında Tom'dan uzak duruyordu ama delici bakışları her zaman üzerindeydi. Kendi kendine mırıldanıyor, Tom'a sövüp sayıyordu.

Tron'un kurşuni bakışlar ve gergin bir yüzle dolaşması Tom'un suçuydu. Artık sakin oturamaması, kendi kendine mırıldanarak, kafasındaki hiçbir karşı çıkışı kabul etmeyen seslerle ateşli bir diyaloğu sürdürerek sürekli sokaklarda dolaşmak zorunda olması Tom'un suçuydu. Tom onun kafasının içini açmıştı, yemeğini zehirliyordu, içtiği suyu zehirliyordu.

Tron ötekilere musluktan su içmemelerini söyledi, Tom sarı tehlike ile ilişkideydi, Tron'un kişiliği yanmış kül olmuştu. Sokak duvarlarına Tom'un adını yazdı, Tom'un ölmesi gerektiğini yazdı. Bütün mahalleyi Tom'a karşı uyarıyordu. Tron durmadan yazıyordu. Tom'un cinsel eğilimlerini yazdı. Bunlar hayvanları, çocukları ve kendi cinsini içeriyordu. Tron sıskalaşmıştı, yıkanmıyordu. Elinde gazlı kalemiyle sokakları dolaşıp duruyordu.

Artık yıkanmaya da cesaret edemiyordu, Tom suya asit karıştırmıştı, eğer yıkanırsa derisi yüzülecekti. Gökyüzü gezginlerine, Tom'un, şıringalarına HIV'li kan doldurduğunu, Tom'un AIDS'li olduğunu, karşısına çıkan herkesi öldürüp tecavüz ettiğini, kötü bir ruh olduğunu ve temizlenmesi gerektiğini anlatıyordu Tron.

Kazağını sıyırıp Tom'a bir bıçağın sapını gösterdi. Tom bir şey yokmuş gibi davranıyordu. Rahat ve huzur istiyordu o. Tron hastaydı ve kafasındaki seslerin Tom olduğunu sanıyordu sık sık. Bu sesler ona engel oluyorlardı. Eğer Tom yönetim merkezini ele geçirdiyse Tron'un durumu umutsuzdu, o zaman kimi dinleyecekti?

Tom pansiyonun yöneticisiyle konuştu. Yönetici sağlık bakanının beceriksiz bir komedyen olduğunu, bu trajik olgunun bütün sağlık sektörüne bulaştığını anlattı.

Tom işine yeni elbisesi ve siyah ayakkabılarıyla gitti. Kentin en şık gazete dağıtıcısı olduğu kesindi, her sabah dosdoğru bir partiden geliyormuş gibi görünüyordu. Bir gün kapıda annesinden yeni bir not buldu.

Küçük gazete dağıtıcısı güvercinim, yazıyordu.

Sağlığımın pek iyi olmaması nedeniyle senden gazeteyi mektup deliğine sıkıştırmanı rica ediyorum. Böylece kapıyı açıp eğilmekten kurtulacağım.
Not: Bu çok ama çok yaşlı bir hanımın dileği. D.S.

"Küçük gazete dağıtıcısı güvercinim," acaba küçükken annesi ona bu şarkıyı söylemiş miydi? Hayır, söylememişti. Ona hiç şarkı söylememişti, Tom bunu aramamıştı da, ama annesi ona hiçbir zaman şarkı söylememişti. Gazeteyi Amerikan tarzında katlayıp bıraktı.

Ertesi gün gazete dokunulmamış duruyordu. Tom yeni gazeteyi eskisinin üzerine bıraktı.

Pansiyona Tom'un yerine yeni bir sarı tehlike gelmişti. Yedi kişilik bir Vietnamlı aile taşınınca Tron Tom'a olan ilgisini yitirdi. Ne olursa olsun Tom yalnızca bir öncüydü, sarı tehlikeye yolu açan bir ajandı. Sarı tehlike şimdi pansiyona taşınan eşinden ayrılmış bir Vietnamlı kadın ve onun altı çocuğu olarak kendini açığa çıkarmıştı. Bunlar Norveç otlaklarında belediyenin onlara vereceği bir evi bekliyorlardı. Çinliler gelmişti işte.

Tom çok sessizleşmişti. Bakışları yerde, kendini açığa vuracak hiçbir hareket yapmadan pansiyonun koridorlarında dolaşıyor, dinliyor, düşünüyordu.

Yayınevi ile sözleşmesi postayla gönderildi. Jahn telefon etti. Tom Tiyatrokafede onunla buluştu.

Jahn onu neredeyse tanımayacaktı. Araştırıcı ağzı açık kalmıştı, yüzüne ne anlam vereceğini bilemiyordu. Tom gülümseyince Jahn ürperdi. Tom birden Jahn'ın böylesine genç olmasına karşın oldukça tutuk biri olduğunu anladı. Hem bedeninin hem de ruhunun uyumlu çalışabilmeleri için önceden hazırlanmaları gerekiyordu.

Tom oturdu, Sandemose'un her zaman oturduğu masaya oturup kendine bir sigara sardı. Jahn geniş omuzlarını havaya kaldırıp işlerin nasıl gittiğini sordu. Tom onun kafasındaki tabloyu bozduğunu hissediyordu. Burada çizgili takım elbisesiyle oturmuş kusursuz dişleriyle gülümsüyordu şimdi.

Jahn sigara dumanlarının arkasından kısılmış bir sesle konuşuyordu. Tom bir brandy ve su istedi, eskiden Sandemose'un masasında hep bunlar olurdu. Garson anlamaz gözlerle ona bakıp başını salladı.

Jahn viski içiyordu. Bütün yazarlar viski içer, dedi. Şimdiye kadar viski içmeyen bir yazarla karşılaşmamıştı hiç. Sandemose, dedi Jahn. Sandemose bu masada oturur ve birinin ona viski ısmarlamasını beklerdi. Tom Sandemose'u duymuş muydu?

Tom hayır der gibi başını salladı. Jahn heyecanlanınca çok aptal görünüyordu, gözleri etli yüzünde dönüp duruyordu. Gözlerini devirmek ona hiç yakışmıyordu.

Tom gerçekten de Sandemose'u duymamış mıydı?

Sandemose iyi bir insandı, diye düşündü Tom. Sandemose çok zor günler geçirdi, diye düşündü.

Tam bir pislik çukuruydu adam, ama yazmasını iyi biliyordu, dedi Jahn.

Garson iki viski getirdi. Tom'un canı sıkılıyordu. Jahn sözleşme-

yi imzalayıp imzalamadığını sordu. Tom sözleşmeyi masanın üzerine koydu.

Tom kendini değer biçilemez bir edebiyat eserinin ileticisi olarak görüyordu. Böyle bir rolde sözleşmenin altını imzalaması da son derece doğaldı. Şimdiye dek bir yığın garip şey yapmıştı ama hiç sahte belge düzenlemeye kalkışmamıştı. Onun elindeki kart kitabın başlığıydı.

Durum biraz karışıyordu. Jahn onun yeni giysilerinden, yeni dişinden hoşlanmamıştı. Tom bunları kitap için, kitabın yazarı için yapmıştı. Gerçekten de Flagvitet uğruna yapmıştı bunları. Şimdi de oturmuş, hiç ses çıkarmadan ona sunulan tatsız viskiyi içiyordu.

Jahn Tom'u bu kafedeki insanlarla tanıştırmayı hevesle beklediğini söyledi. Aslında iyi ve saf bir insandı. Kendini genç bir edebiyat tutkunu olarak görmeyi seviyordu. Yıkılmak üzere olan bir işkolunun genç tutkunu olarak aynı işkolunun kurtarıcısıyla, yaşamın tundralarından gelen bir doğa çocuğuyla birlikte yemeğe çıkmış, keyfine bakan biri olduğunu söylüyordu.

Tom güldü. Jahn kendinden hoşnut bir biçimde gülümsedi ve ne yemek istediğini sordu. Sen ne yiyeceksen onu, dedi Tom. Yediler, içtiler. Jahn Polonya'ya yapılan bir geziye katılmıştı. Polonya'da bifteğin daha lezzetli olduğunu söyledi. Tom'un geleceğinden söz etti. Tom'a bir sonraki eserini tamamlamak için gereken bütün zaman ve para sağlanacaktı. Yayınevi ona kalacak bir yer de bulabilirdi.

Tom elindeki tükenmez kalemle oynuyordu. Masaya sürekli insanlar geliyordu. Jahn yerinden fırlıyor onlarla el sıkışıyordu. Tom'u onlara tanıştırdı. Tom'u yalnızca adıyla tanıştırıyordu. Tom Sandemose'un yerinde oturuyordu ve Jahn'ın sırrıydı.

Tom'un korkunç canı sıkılıyordu. Jahn şimdi Tom'un soyadından söz ediyordu; yüklü çağrışımları olan soyadından. Tom esnedi ve su istedi. Bu oturduğun yerde hiçbir zaman garsondan su istenmemiştir, dedi Jahn. Sandemose iyi bir insandı, diye düşündü Tom.

Jahn kişi üzerinde aşırı yoğunlaşmanın eserin kendisini gölgede bırakmasından korkuyordu. Ne? Dedi Tom. Adın, dedi Jahn. Yani soyadınla birlikte olduğu zaman.

Ona başka bir soyadının olup olmadığını sordu, belki anne tarafında bir soyadı daha olabilirdi. Tom'un adının tarih kitaplarına kanla yazıldığını söyledi. Bu yetmiyormuş gibi Tom bir de adın sahibinin ilk adını da taşıyordu.

Tom tavana baktı. Onun için hiçbir önemi yoktu, ama verebileceği başka bir adı yoktu.

Jahn masanın üzerine eğildi, dolgun alt dudağı küskün ve yalvaran bir anlatım almıştı. Çözülemez sorunlara alışık değildi o.

Tom kendi adına karşı olmadığını söyledi, üstelik annesinin kızlık soyadını da hatırlamıyordu, hem zaten annesinin kızlık soyadını kullanması söz konusu değildi. Küçük yudumlarla su içiyordu. Jahn iyi niyetli bir adamdı. Bugün Sandemose buraya uğramamıştı.

Jahn ciddi gözlerle ona baktı. Kitabı bu adla yayınlamanın sorunlar yaratacağını söyledi. Tom ona inanmıyordu. Jahn saftı.

Jahn, ne kadara ihtiyacı olduğunu sordu. Ne ihtiyacı? Diye sordu Tom. Para, dedi Jahn. Para mı? Dedi Tom. Evet, ön ödeme, para, dedi Jahn. Ne kadar istersin? Tom kendine yetecek kadar parasının olduğunu söylerken gözlerini kaçırıyordu.

Jahn'a gerçeği kısaca anlattı. Jahn güldü, hıçkırmaya başladı, neredeyse Sandemose'un masasına kusacaktı, ellerini çırptı, yüzü kıpkırmızı oldu, gözlerini devirdi. Amma hikâye! Dedi. Elbette buna inanmamıştı.

Sonra kurnazlaştı. Tom onun ağırlaşan yanaklarından kurnazlaştığını görebiliyordu. Gözlerinde anlaşılmaz bir bakış belirmişti. Şu Paris'teki adamın adı ne demişti? Diye sordu.

Tom adı söyledi. Jahn titreyen elleriyle bunu peçetenin üzerine yazdı, inceledi, mırıldandı, dudaklarını yaladı, Flagvitet'nin adını fısıldadı, bu soyadının Batı bölgesinde gözlerden uzak bir fiyordun adı olduğunu söyledi. Adı birçok kez yazdı, ağzını şapırdattı, konyak bardağını tepesine dikti. Elbette, diye fısıldadı. Daha iyisi olabilirdi ama canı cehenneme, daha kötüsü de olabilirdi.

Elbette, dedi ve başını kaldırıp baktı. Öyleyse belki bu adı kullanabiliriz o zaman? Rahatlamıştı, durduğu yerde epey bir yükten kurtulmuş, gençleşmişti. Yüzü omuzlarının arasındaki geniş vadiden yukarı çıktı. O yeri biliyorum, dedi. Oranın da haritalara geçmeye

hakkı var, dedi. Üstelik bu gerçekten büyük bir hayal.

Hayal kurmaya başlamıştı. Tom ölümsüzleştirilecekti, gizemli biri olacaktı, hiç varolmayacaktı, gerçek yaşama sığmayacak kadar büyük olacaktı. Tom bir düş olacaktı. Sonunda bir düş tarafından yazılmış dahice bir roman geçmişti eline. Jahn başka bir adla romanlar yazan ve hiçbir zaman kim olduğu bulunamayan Amerikalı bir yazardan söz etti. Ama Norveç böyle bir senaryo için yeterince büyük mü acaba? Diye sordu.

Heyecanla masada, Sandemose'un masasında doğrulmuş, ellerini havada sallayarak konuşuyordu. Bir düşle karşılaşmıştı, aydınlık, yaşayan bir düşle. Bütün dünyaya patlayıcı bir düş sunabilirdi. İnsanı gülünçleştiren röportajlarla yerin dibine geçen umutsuz bir zavallı, su içen zavallı bir insan posası yerine bunu sunacaktı. Yerinde zıplıyordu. Bir mit sunulacaktı, bir efsane yaratılmıştı.

Jahn'ın niyeti iyiydi, duygusuz bir insan değildi o. Gerçek bir edebiyat tutkunuydu, bütün olanaklara açıktı. Yerine oturup kollarını iki yana açtı. Peki kitabın adı ne olacak? Diye sordu söz arasında, sanki bu onun için çok önemsiz bir ayrıntıymış gibi.

"Sevgiye dokununca yaşam durur," dedi Tom. Jahn çok ileri gitmişti, bedeninden mutluluk dalgaları akıyordu. Çevresine bakındı, öksürdü, örtünün üzerindeki bir kırmızı şarap lekesini silmeye çalıştı, başlığın ağır ve uzun olduğunu söyledi. Onun istediği başlık kısa olmalıydı ve ağır olmasa daha iyi olurdu.

Ağır ağır başını salladı, sanki biraz fazla sarhoş olmuş gibi yapıyordu duyarlı görünmek için. Düşünce hoşuma gitti, dedi. İçerikten hoşlandım, ama aynı düşünce için daha kısa ve daha doğrudan bir anlatım bulamaz mısın?

Bıçağa ne dersin? Diye sordu Tom.

Ne bıçağı? Diye sordu Jahn. Yüzü gergindi.

"Bıçak dokununca yaşam durur," dedi Tom.

Jahn'ın ağız kenarları ağırlaştı. Hayır, dedi. Çok çıplak, çok somut, romandaki inanılmaz gerilime yer bırakmıyor. Her yerde bıçaklar var zaten. Kadınlar bıçaklarla ilgilenmiyorlar. Hayır, yine sevgiye geri dönelim. Sevgiye dokununca yaşam durur, söyledikçe kulağa daha güzel geliyor, ama çok uzun. Biraz kısaltıp parlak bir kısalt-

ma yaratamaz mısın?

Parlak bir kısaltına mı? Diye sordu Tom. Döl ağzı, dedi. Döl ağzı, diye mırıldandı Jahn endişeyle. Döl ağzı, diye fısıldadı. Bu da çok ulaşılmaz, çok duyarlı. Bilmiyorum, belki de uzun başlığı seçeriz şimdilik. Acelesi yok, öyle değil mi. Dolu dolu olması iyi olabilir. Dolu dolu, diye mırıldanırken saatine baktı.

Nefis bir takma ad bulduk, dedi. Seni bu ülkenin hiç görmediği bir efsaneye dönüştüreceğim. Şimdi ne yapıyorsun? Diye sordu.

Tom tükenmez kalemini aldı, sözleşmeyi çevirip "Çardak St. Hans için hazırdı, suya girip canının çektiği bir kadını yakaladı" yazdı.

İki nüsha imzalıyorsun, diye mırıldandı Jahn.

Tom sözleşmeyi masanın üzerinden ona itti.

Daha su ister misin? Diye sordu Jahn okurken. Yüzü hareketsizdi.

Evet, bu nedir? Diye sordu.

Bu başlangıç, dedi Tom. Böyle başlıyor. İlk tümcesi bu.

Jahn'ın gözleri ciddileşti, yüzü soldu. Dürüst bir insandı o.

Hayır, dedi. Bu bize göre değil.

Tom su bardağını tepesine dikti, yerinde doğruldu, hızlı adımlarla kafeden dışarı çıktı.

Annesinin evinin olduğu binaya gitti, anahtarla kapıyı açıp binadan içeri girdi, annesinin kapısının önündeki paspasın üzerinde dokunulmamış gazetelerden bir yığın olduğunu gördü, yeniden dışarı çıktı, küçük balkondan içeri atlayıp çocuk odasına girdi.

Çok sakindi, havada hiçbir titreşim hissetmiyordu. Çekmeceyi açtı, tabancayı çıkarıp cebine soktu. Burada hiç ama hiçbir şey kalmamıştı.

Balkondan dışarı atlayıp pansiyona gitti. Eşyalarını topladı, tren istasyonuna gidip kentten bir saat uzakta bir istasyona giden bir trene bindi.

Suyun kenarındaki eve tırmandı. Ev boş ve kapalıydı. Burada uzun süredir hiç kimse kalmamıştı.

Burası tanıdık gelmemişti. Buradan hiçbir anısı kalmamıştı, hiçbir şey hatırlamıyordu.

Sandalı bağlı olduğu yerden çözüp suya indirdi, gemici torbasını ve ipi sandalın içine atıp açığa doğru kürek çekmeye başladı. Açıklara kürek çekiyordu. Koyun dibindeki küçük kulübenin artıkları çarptı gözüne. Güzel ve aydınlık bir yaz günüydü. Kürekleri kaldırıp sandalı akıntıya bıraktı.

Evet, gerçekten sandalı akıntıya bıraktı.

Ola Bauer'in son romanı *Kuzey Gözcüsü,* hırslı mülk sahiplerinin arasında yaşayamadığı için dünyanın dört bir köşesinde rasgele dolaşan huzursuz gezgin Tom'un son hikâyesi...

Acemi Pezevenk'te Tom'un Paris yılları anlatılıyordu. *Kuzey Gözcüsü*'nde ise on altı yaşındayken içinde mermi olup olmadığını bilmediği bir tabancayı ağzına sokup tetiği çektikten sonra fırlayıp evinden çıkan Tom'un yıllar sonra dönüşüne tanık oluyoruz... İlk fırlayışın hızıyla dünyayı dolaşan Tom, sırtında bir gemici torbası, ayağında araba lastiğinden bozma sandaletlerle, tam kırk yıl boyunca adım atmadığı ülkesine yaya olarak en kuzeyden girer. Niyeti, sıradanlaşıp yurduna uyum sağlamaktır; gel gör ki karşılaştığı ilk yurttaşı, çöl giysileri içinde, bir elinde kulağına yapıştırdığı cep telefonuyla iş konuşması yaparken diğer elinde çok pahalı bir oltayla su kenarında dikilen ve olmayacak bir açıdan balık tutmaya çalışan biridir. Tom'un bu adamla iletişim kurma girişimi, adamın korkup özel uçağına atlaması ve üzerine havadan mermi yağdırmasıyla sonuçlanır. Oslo plajında ise, elektroniğe dair bir ders kitabı okurken mastürbasyon yapan; sevgilisiyle yüz yüze geldiğinde değil de cep telefonuyla konuşurken heyecanlanan "modern Norveçliler"in karşısında şaşkına döner. Gemici torbasında yıllardır taşıdığı ve bir başkasına ait olan not defterleri, onun bir "dâhi yazar" olarak ağırlanmasına yol açınca da ipler iyice kopar...

Kayıp gezgin, huzura kavuşmak için eve dönmüş ama ev hiçbir şeyini tanıyamadığı yabancı bir mekâna dönüşmüştür sanki. Delilerin, evsizlerin, uyuşturucu müptelalarının, mültecilerin barındığı bir pansiyona, "Norveç Köpek Kulübesi"ne, sığınır...

Kuzey toplumunun tüm katmanlarının zengin ve ironik bir dille eleştirildiği *Kuzey Gözcüsü* soğuk bir *Yeraltı Edebiyatı* kitabı.

AYRINTI • YERALTI
ISBN 975-539-375-7
9 789755 393759

